

Consiliul Județean Arad
Centrul Cultural Județean Arad

303 COLINDE CU TEXT ȘI MELODIE

Culese și notate
de

Sabin V. Drăgoi

Ediție anastatică

Arad 2010

Consiliul Județean Arad
Centrul Cultural Județean Arad

303 COLINDE CU TEXT ȘI MELODIE

Culese și notate
de
Sabin V. Drăgoi

Ediție anastatică

Cu un Cuvânt înainte de dr. **Elena Rodica Colta**

Arad 2010

În acest an se împlinesc 8 decenii de la apariția celor 303 *Colinde*, [1] culese și notate de Sabin Drăgoi, un fiu genial al acestor meleaguri. A fost prima carte scoasă de Arhiva fonogramică, din fondurile acesteia, fiind prin urmare deschizătoarea unei serii de prestigiu. În timp, cele peste 10.000 de melodii populare strânse de această Arhivă Fonogramică au contribuit - alături de Arhiva de Folclor a Societății Compozitorilor Români - la edificarea valoroasei Colecții naționale de folclor din cadrul Institutului de Folclor „Constantin Brăiloiu” din București. [2]

Volumul lui Sabin Drăgoi a fost premiat, în anul 1932, pentru calitățile sale, de către Academia Română cu Premiul „Năsturel”. Academia a acordat acest premiu atât pentru munca de culegere întreprinsă cât și pentru valoarea materialul, adunat *„așa cum îl cântă poporul”*. Azi această culegere reprezintă un adevărat document folcloric.

Valoarea de tezaur a colinzilor culese din județul Arad, din Banat și din Transilvania a constituit argumentul decisiv pentru această reeditare a cărții din 1930 într-o ediție anastatică.

Înainte însă de a vorbi despre culegerea făcută la începutul veacului trecut, se cuvine să facem o evocare succintă a celui care, născut într-un sat din județul Arad și ajuns la școli înalte de muzică, n-a uitat să se întoarcă mereu spre creația țărănească românească.

Etnomuzicologul Sabin Drăgoi

Sabin Drăgoi s-a născut la 6/9 iunie 1894 în satul Seliște de Mureș (jud. Arad) într-o familie de țărani nevoiași. A studiat muzica la Școala normală din Arad, apoi cu Al. Zirra la Iași, după care a urmat Conservatorul la Cluj și Praga. La Praga i-a avut ca profesori pe Vitezslav Novak, Josef Suk și dr. K. Stepan. Examenul de diplomă, prin care obține titlul de Magister compositiae, îl susține în anul 1922, cu reputatul compozitor și folclorist Leos Janacek.

De-a lungul vieții a fost dascăl și dirijor de cor, director al operelor din Cluj și Timișoara, director al conservatoarelor din Cluj și Timișoara. Mutat la București, din 1950 până în 1960 a fost director al Institutului de Folclor și profesor la Catedra de folclor a Conservatorului „Ciprian Porumbescu.” În anul 1955 a devenit membru corespondent al Academiei Române .

Drumul parcurs de Sabin Drăgoi a fost, prin urmare, unul dinspre cultura populară spre muzica cultă, dinspre substanța folclorică spre formule profesioniste.

Urmărindu-i creația putem afirma, că nici un muzician român nu s-a apropiat cu atâta pricepere, relevanță și respect de folclorul muzical românesc, în special de colinde. Ca etnomuzicolog, pasiunea vieții lui au fost colindele. A cules, potrivit propriei mărturisiri, aproximativ 1000 de piese.

Contactul cu colinda a avut loc încă din copilărie, când aștepta, plin de emoție, venirea dubașilor în seara de Ajun. La această inițiere, în ceea ce va considera a fi „*comoara muzicală a poporului român*”, se va adăuga contactul direct cu muzica populară instrumentală și cu cea religioasă.

Ca etnomuzicolog a urmat direcția deschisă, la sfârșitul secolului 19, de Tiberiu Brediceanu - căruia îi și dedică culegerea sa de colinzi- și continuată, la începutul secolului 20, de Béla Bartók.

La fel ca și Béla Bartók, Sabin Drăgoi a înțeles prin muzica populară muzica țărănească, și anume cea tradițională, de la sate, nealterată încă de contactul cu civilizația urbană și cu arta cultă.

Și tot ca și Béla Bartók a încercat să culeagă cât mai mult, cât mai îngrijit și cât mai repede această muzică tradițională. În cadrul acesteia, el a diferențiat manifestările muzicale legate de obiceiurile populare - colinde, bocete, cântece de nuntă, pe care le-a considerat „proba neîndoielnică a unei culturi bătrâne de milenii”- adică „stratul arhaic”, și muzica creată de geniul poporului - doinele, baladele, cântecele de leagăn, dansurile- adică toate melodiile nelegate de un ceremonial.

În legătură cu bocetele, a sesizat diferența dintre cântecele ceremoniale funebre (Zorile) și cele neceremoniale.

Respectând principiile inaugurate de Béla Bartók, a adunat pe parcursul întregii sale activități, „*din dorința de a salva această comoară a neamului*”, 2500 de piese reprezentând doine, dansuri, colinde, cântece de nuntă, bocete. Parte din ele au fost valorificate în colecțiile *360 de melodii din Arad și Hunedoara, Monografia muzicală a comunei Belinț și 122 melodii populare din Oravița, Ciclova Montană, Bozovici, Prilipăț și Bănia*.

Raportându-se la bogăția acestui folclor românesc, pe care l-a numit, cu dragoste, „*comoara noastră muzicală*” a fost conștient că întregul lui efort de a aduna este neînsemnat.

303 Colinde- valoarea culegerii

Prefețele cărții.

Contextualizarea și analiza muzicală a colindei

Prestația de „culegător” profesionist de folclor s-a materializat desăvârșit în volumul *303 Colinde*, care însumează, așa cum indică și titlul, în 303 colinde, culese, în anii 1923-1925, din 61 de localități, din 11 zone etnografice ale Banatului (Timiș, Arad) și Transilvaniei (Alba Inferioară, Sibiu, Târnava Mare, Târnava Mică, Făgăraș, Brașov, Trei Scaune, Cojocna).

La începutul cărții, „În loc de prefață”, Sabin Drăgoi evocă datinile de Ajun și Crăciun din satul Seliște, la care, copil fiind, a fost martor în anul 1899.

Evocarea, semnată în ianuarie 1925 la Timișoara, în ciuda emoției pe care o trezește amintirea, este făcută prin ochiul folcloristului care contextualizează, oferind, dincolo de amănuntele biografice, o descriere a obiceiului colindatului cu duba din seara de Ajun, așa cum se performa el într-un sat de pe Valea Mureșului, la sfârșitul secolului 19.

Scenariul este reconstituit secvență cu secvență, de la venirea dubașilor pe drum, oprirea la fereastră, dialogul ritual dintre vătaf și gazdă, cântarea colindei de intrare, așezarea în casă a colindătorilor pe două rânduri, colindatul, mulțămirea vătafului, preluarea darurilor de către lapă și ieșirea grupului cu colinda: „*Cruce-n casă, cruce-n masă/ rămâi gazdă sănătoasă...*”

Nu omite din prezentare nici spargerea cetei de colindători, cu cele 3 zile de petreceri la casa gazdei, unde s-au adunat în Post și cu „*horele*”, la care erau invitate toate familiile care i-au primit. Descrierea acestei datini este continuată cu o alta, la fel de familiară lui Sabin Drăgoi, și anume *Umblatul cu vertepul*.

Asemeni colindătorilor, dar de data acesta în seara de Crăciun, vertepașii din Seliște, ducând cu ei păpușile, porneau prin sat de cum se însera, din casă în casă, până dimineața.

Cu toate că autorul mărturisește, că a fost și el vertepaș și prin urmare cunoștea pe de rost repertoriul, obiceiul este prezentat tot prin prisma profesionistului, care analizează totul, de la actanți, adică vertepași, (număr copii, vârstă, recuzită, personaje) la repertoriului obligatoriu al acestora (Nașterea Ta Cristoase, Fecioară astăzi, Mărire sus lui Dumnezeu, În orașul Vitleem, O ce veste minunată, Doamne Isuse Hristoase) și la dialogurile și colinda glumeață de sfârșit, legată de daruri. Nu lipsesc nici amănuntele privind desfășurarea scenică a jocului și modul de împărțire a darurilor. Reconstituirea obiceiului colindatului scoate la iveală un lucru extrem de important, azi uitat: contextul în care se cântă colinda, obligatoriu pentru a-i păstra funcționalitatea. Pentru că, la origine, colindatul a fost un rit de propițiere, menit să atragă norocul, sănătatea și binele, prin puterea cuvântului, care urează.

Revenind însă la textul ce ține loc de prefață, înainte de a trece la studiul propriu-zis, Sabin Drăgoi a introdus- la fel ca și Bártok - un tabel cu localitățile din care a cules colinzile și cu numele și vârsta celor care le-au cântat. Potrivit tabelului, cele 303 colinde au fost culese de la 71 de subiecți, cu vârste cuprinse între 12 și 45 de ani, Sabin Drăgoi preferând să le audă cântate chiar de membrii cetei de colindători.

Următoarele 35 de pagini sunt ocupate de studiul deja menționat, în care etnomuzicologul analizează măsura, ritmul, melodia, forma, limita, ornamentele, cadențele, relația dintre text și melodie, interpretarea, mișcarea(tempo) colindelor. De fiecare dată, pentru a-și susține demonstrațiile, autorul exemplifică și clasifică materialul cules.

Analiza se încheie cu câteva observații privind variantele de colinde, după subiect, cu un tabel al acestor variante și cu un glosar de termeni regionali, menit să ușureze analizele comparative. Cât privește modul de transcriere a colindelor în volum, Sabin Drăgoi precizează că a păstrat textul așa cum l-a auzit, că nu a făcut nici o corectură, din dorința de a nu falsifica „graiul naiv, arhaic și prea frumos”. A păstrat inclusiv formele corupte ale unor cuvinte, care au fost transmise de țărani, din generație în generație, cum le-au auzit, de teama că, odată modificate, aceasta își pierde eficiența.

În sfârșit, Sabin Drăgoi a fost primul care a făcut distincție între colinde și cântecele de stea, pe care le-a considerat creații de proveniență cultă, inferioare, dar pe care totuși nu le-a omis din culegere, pe considerentul că s-au „poporanzat”.

După această introducere, care reprezintă „principalul aport teoretic a lui Drăgoi în materie de etnomuzicologie”, urmează culegerea propriu-zisă, care a fost, potrivit biografului său, „cea mai amplă și mai valoroasă colecție de acest gen publicată până la acea dată”. [3]

Corpusul de colide

Textul fiecărei piese este însoțit de notația muzicală și de unele explicații suplimentare de subsol, de pildă tipul de colindă (pentru fată de măritat, pentru feciori, pentru tineri căsătoriți, pentru neveste, etc) în care se înscrie piesa.

Colecția este organizată pe zone etnografice și localități, ordinea colinzilor fiind cea a transcrierilor încât, în corpul cărții regăsim unele teme reluate, sub formă de variante. A lucrat fără fonograf, aplicând exclusiv metoda notării directe. Când termina notarea o cânta în fața interpretului și a asistenței, pentru a-i implica cât mai mult în actul culegerii. După propria-i mărturisire întâi nota melodia apoi scria textul pe un alt caiet.

Primele 70 de colinde și cântece de stea, care ne interesează în mod special, fiindcă fac parte din tezaurul folcloric al acestui ținut, au fost culese din localitățile Fiscut, Lipova, Săvârșin și Ilteu, aflate azi în componența județului Arad. După acestea urmează colindele din Județul Hunedoara, Alba Inferioară, Sibiu, etc.

La o lectură pe orizontală, descoprim pe de o parte o largă circulație a unor teme iar pe de alta frecvența unora dintre subiecte și raritatea altora.

Din grupul colinzilor religioase înregistrate de Sabin Drăgoi o parte vestesc nașterea altele se referă la trădarea și patimile lui Isus. Alături de acestea întâlnim, așa cum am menționat deja, și cântece de stea, prezente în culegere în ideea că „*poporul le-a acceptat, deci le-a consarcat*”.

Din perspectivă diacronică, o parte din materialul adunat de Sabin Drăgoi la începutul secolului 20, figurează, sub formă de variante, și în culegeri ulterioare. [4]

Un prim exemplu în acest sens este cel al colindei „*Docîș păcurar*” [5], pe care o găsim peste ani culeasă, în alte două variante, una, în anul 1960, de Ioan T Florea, din satul Temeșești, iar cealaltă de Teodor Uiuiu, cânta după 1972, din Săvășin. Ambele variante mai noi sunt ușor diferite ca text și interpretare muzicală comparativ cu piesa înregistrată de Sabin Drăgoi. O situație similară întâlnim și la colinda „*Dimineața de Crăciun /Zorile-s d-albe/Vine Crăciun cel bătrân*.” [6] din Săvășin, culeasă de Sabin Drăgoi, în 1925, [7] și din nou în 1975 de Viorel Nistor, de la subiecți diferiți. Comparând cele două variantele înregistrate la interval de 50 de ani constatăm de asemenea diferențe muzicale și de text. Varianta lui Nistor, mai lungă, conține și text preluat dintr-o colindă de intrare (subgrupa „*Slobozâne gazdă în casă*”).

La fel, colinda „*Ce sară-i d-această sară/Domnului Doamne/Că-i sara născutului*” [8] o găsim în culegerea lui Viorel Nistor din 2008 într-o formă nouă, curățată de limbajul arhaic. În sfârșit, colinda de fată „*Fata mândră tot întreabă/ Domnului Doamne*” [10], înregistrată de Sabin Drăgoi în Lipova, este prezentă în culegerea lui Viorel Nistor, în forme aproape identice. [11]

Exemplele pot continua sugerând, pe de o parte, circulația colindelor dintr-un sat în altul și, pe de alta, apariția unor modernizări ale textului și ale modului de interpretare, care în timp evoluează de la o cântare lentă spre una mai accelerată.

Moștenirea lăsată de Sabin Drăgoi

Muzicolog în primul rând, Sabin Drăgoi a fost interesat în cazul colinzilor mai ales de specificul muzical al acestora, marea sa preocupare fiind să definească colinda ca specie muzicală și să explice modul în care se cântă. Din acest punct de vedere el a considerat „*caracteristic pentru colinde refrenul*”.

Peste ani, Ioan T. Florea împarte și el Miorițele zărândane în balade sau colinde, în funcție de prezența sau absența acestui refren.

Un singur lucru lipsește din analiza făcută de Sabin Drăgoi în prefața cărții: referințele la valoarea simbolică, rituală a colindelor. Convins, după cum mărturisește în prefață, că se vor găsi alții mai pricepuți ca să o facă, el se mulțumește doar să le numească „*colinde cu subiect religios sau laic, reprezentând balade sau legende scrise în versuri de 6 și 8 silabe*”.

Pentru o valorizare completă a culegerii, vom analiza în continuare, vechea funcție a colindei, fiindcă în vechea lume țărănească, toate aveau un rost.

Colinda urare- colinda vestire.

Simbolistica textului

La o încercare minimală de încadrare a genului, colinda face parte din repertoriul obiceiurilor tradiționale, fiind o poezie de străvechi caracter ritual, devenită mai târziu preponderent ceremonială sau cu funcții spectaculare, dar care „nu este niciodată interpretată în afara obiceiului”. [12]

În sistemul de viață al colectivităților tradiționale obiceiurile au o funcție instituțională, prin urmare poezia de ritual, în care se înscrie și colinda, s-a dezvoltat în strânsă legătură cu evoluția organică a sistemelor de obiceiuri, care au integrat-o, definindu-i particularitățile de structură și conținut.

Societățile tradiționale cred atât în puterea gestului cât și în puterea cuvântului, ce însoțește actul magic. Dar nu cuvântul oarecare ci *cuvântul organizat*, sentențios, modelat într-un anumit fel, în forme cristalizate, conservate ca atare din generație în generație.

Un asemenea cuvânt organizat cu valoare și funcție magică, făcea posibilă comunicarea cu forțele exterioare omului.

Vorbim despre un sistem de semnificații, care avea la bază un anumit cod ritual și care implica un proces de metamorfozare. În raport cu funcția obiceiului, poezia și-a elaborat anumite modele compoziționale și simboluri, care i-au imprimat un caracter formalizat pronunțat.

Așadar, pentru a înțelege poezia colindei trebuie să descifrăm înțelesul imaginilor simbol, să vedem ce obiceiuri și sensuri se ascund în spatele lor, despre ce realități culturale și valori spirituale de altă dată ne vorbesc. Altfel spus „*ce se cânta*” și „*de ce se cânta*”.

Pentru început putem spune că, cele mai multe refrene ale colindelor constituie ele însele simboluri magice, fiind de fapt versuri de invocare, menite să realizeze contactul dintre mit și realitate, în vederea asigurării eficienței magice; reluată după fiecare vers sau grup de două versuri, invocația trebuie să asigure permanența acestui contact: „*Gazda cest Domn bunu / Dai Domnului Doamne / Gazda cest Domn bunu / Bun gând s-o gânditu / Dai Domnului Doamne / Bun gând s-o gânditu*”

Cât privește funcția primă a colindelor, de urare, ea a dezvoltat forme alegorice și simbolice de transmitere ale acestei urări.

După modul de desfășurare a obiceiului colindatului și după structura poeziei folcloristicii au diferențiat două tipuri de colinde: *colindele de copii* și *colindele de ceată*, acestea din urmă fiind împărțite și ele în *colinde de zori* și *colinde propriu-zise*.

Fiecare tip are un conținut propriu, dat de însăși rostul de care îl au în cadrul obiceiului. În colindele de copii urarea este întotdeauna directă și concretă în enumerarea celor dorite gazdelor și celor pretinse pentru urat.

Comparativ cu acestea, colindele de ceată conțin o urare indirectă, realizată la modul fabulos, de unde necesitatea descrierii în aceste colinde a diferitelor stări ipotetice ce se doreau împlinite pentru cei urați. Explicită rămâne doar mulțumirea pentru daruri.

Cât privește colinzile de zori ele s-au transformat cu vremea în colinzi de fereastră.

Conform scenariului consacrat, ceata începe întotdeauna colindatul cu o colindă de fereastră, continuă cu o colindă de intrare, după care urmează colinzile propriu-zise, și se încheie cu colinda de plecare.

Din toate colindele care se cântă la o casă, *colinda de fereastră* conservă cel mai bine statutul de urare. Rostul ei este vestirea sărbătorii și trezirea rituală a gazdelor. În multe din acest colinde este prezent Bătrânul Craciun, în altele se fac referiri la ceată, la ritualul îndeplinit de colindători sau la gazdă și la gospodăria acestuia.

Colindele propriu-zise se caracterizează printr-o mare varietate, determinată de caracterul individualizat al urării (colindă pentru gazdă, pentru găzdărită, pentru fecior, pentru fată de măritat, etc.)

În *colindele de fecior*, domină temele cu caracter epico-eroic, iar urarea vizează, mai mult sau mai puțin direct, o căsătorie fericită. Elementele epice fabuloase au aici un caracter simbolic. Tema întrecerii și a probelor trimite la străvechi ritualuri de inițiere.

Un asemenea rit este cel al uciderii leului sau a cerbului. Modelul arhaic al feciorul din colindă este cel al „eroului civilizator”, care aducea, în urma vânătorii rituale, animalul sacru, arhetipul, cheazășia transferului de forțe dintre divinitate și om.

Feciorul ia urma leului, pătrunde în lumea acestuia, îl găsește dormind sub un copac- aici simbolizând copacul lumii - provoacă leul, luptă cu el și îl învinge.

„Junelui bunu / Junel calu-și potcovește, / De grea cale se gătește / Se gătea și se luare / Pe sub poala braziloru / Sus la vârful munțiloru. / Când fu la mijloc de munte, / Află pe leuț dormindu”...

Evenimentul mitic este unul ieșit din comun. Pe aceeași schemă este construită și colinda vânătorii cerbului. Și aici săgetarea cerbului se petrece într-un topos mitic, uciderea având loc „la izvor”, spațiu încărcat cu puternice valențe magice.

În *colindele de fată*, lirismul este adeseori grefat pe valoarea simbolică a unor străvechi practici magice.

Atât colindele de fecior cât și cele de fată, de pețit, logodnă sau nuntă [13] sunt menite să grăbească, să determine pe cale magică, prin puterea cuvântului, căsătoria, fiindcă potrivit gândirii tradiționale, povestirea modului de săvârșire a acestor probe, „în casele cu feciori”, sau „în casele cu fete de măritat” echivalează cu un transfer dinspre gest, act, spre cuvânt, care în contextul organizat de rostire preia funcția vechiul act ritual împlinind scopul încercării.

Tot în acest grup al colinzilor laice (profane) se înscriu și cele profesionale, precum Colinda păstorului, tipul Miorițelor zărândane („*Întorcu se-ntorcu / Domnului Doamne / Prin câmp de la noi*”), în care Ioan T.Florea include și vânătoarea cerbului într-o subgrupa aparte pe care o denuște „*A cerbului mioritic*”. [14]

Marea varietate de colinde laice (profane), se datorează contopirii în corpul acestora, de-a lungul vremii, și a altor categorii ale folclorului obiceiurilor, după ce obiceiurile respective și-au pierdut caracterul de sine stătător. Ne gândim de pildă la prezența în unele colinde a diferitelor motive cu funcție de rit agrar și la asemănarea colindelor de pețit cu orațiile de nuntă. Această contopire s-a produs datorită prezenței, în toate cazurile, a rostirii rituale, menită să se împlinească.

Repertoriul tradițional românesc mai cuprinde însă și colinde produse de miraculosul magico- creștin, în care elementele de mitologie creștină se suprapun peste un vechi fond arhaic, precum în colinda Furarea astrelor („*Grea veste că ne-a sosit, / Pe o micuță rândunică / Măru Doamne*”). Tot aici se înscriu și colinzile cosmogonice.

Pătrunzând în universul acestor colinde creștin - apoc-rife, descoperim adeseori personaje ce țin de o mitologie creștină dar care s-au substituit altora precreștine, cu funcții fertilizatoare.

Un asemenea personaj mitic este de pildă Bătrânul Crăciun, care deși are o înfățișare umană, este imaginat ca mediator între cer și pământ.

În alte colinde întâmplările exemplare au loc într-o geografie mitică, în care lumile se întâlnesc, iar sfinții și Dumnezeu se plimbă pe pământ sau stau la masă, în rai, în care Iuda fură astrele și Sf. Ilie la aduce înapoi, în care Maica Domnului blestemă plopul pentru că își ține crengile în sus și nu-i face umbră.

Acestui fond tradițional, în timp, i s-au atașat colindele cu tematică biblică sau inspirate din viațile sfinților și cântecele de stea, cu funcție moralizatoare sau de vestire a sărbătorii religioase. Față de primele, cele din ultima grupă au o origine cultă, fiind create de dieci [15]. Aprobate și cântate la Crăciun în biserică, ele tind să se substituie azi „vechilor cântece de urare”. Sintetizând toate aceste observații, putem spune că, cele 303 colinde, reprezintă și după 80 de ani un câmp rodnic pentru cercetări din cele mai diverse.

La această încărcătură simbolică a colindelor din culegere se adaugă frumusețea lexicului regional și formele gramaticale vechi, care, într-o vreme când limba română este bombardată de anglicisme, ne întoarce spre izvoare.

Sabin Drăgoi a fost conștient de valoarea neprețuită a muncii sale, de darul pe care îl lasă urmașilor săi: „*Eu am dezgropat diamantul. Cred că mai bine nu-mi puteam aduce prinosul de recunoștință față de acest popor genial căruia îi aparțin și sunt mândru de asta.*” Mai departe depinde de noi să-i păstrăm moștenirea.

Dr. Rodica Colta

NOTE:

- [1] Sabin Drăgoi, 303 colinde culese și notate de..., Scrisul Românesc, Craiova, f.a.
- [2] Viorel Cosma, Enciclopedia muzicii românești, Editura ARC 2000, București 2007, p. 247.
- [3] Nicolae Rădulescu, Sabin V.Drăgoi, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor, Buc.1971.p227
- [4] Făcute de Ioan Lipovan, Ioan T. Florea, Teodor Uiuiu, Viorel Nistor.
- [5] Sabin Drăgoi, colinda nr.41 din Săvârșin
- [6] Ibidem, colinda nr. 37
- [7] De la Stoian Iosif de 16 ani
- [8] Sabin Drăgoi, colinda nr. 38
- [9] Viorel Nistor, Colinde din Țara Zărandului. Obiceiuri și jocuri tradiționale. Editura Gutenberg Univers, Arad, 2008. p.238
- [10] Sabin Drăgoi, nr. 3
- [11] În culegerea lui Viorel Nistor figurează ca piesă culeasă în 1983 în Săvârșin
- [12] Mihai Pop, Pavel Ruxăndroiu, Folclorul literar românesc, Editura didactică și pedagogică, Buc. 1978. 132.
- [13] O asemenea colindă este cea cu nr. 10, „Întreabă` ntreabă mari boieri / Domnului Doamne”, culeasă de Sabin Drăgoi din Lipova.
- [14] Ioan T Florea, Scrieri etnomuzicologice, Ed.Mirador, Arad, 1997, 40.
- [15] Prin aceste creații biserica a încercat să transforme colindele în sensul credințelor ei mistice și în sensul învățămintelor ei morale. Mihai Pop, Pavel Ruxăndroiu, op.cit.179.

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR
COMISIUNEA PENTRU ARHIVA FONOGRAMICĂ
ȘI PUBLICAREA DE FOLKLOR MUZICAL
No. 1

303 COLINDE
CU TEXT ȘI MELODIE

CULESE ȘI NOTATE

DE

SABIN V. DRAGOI

SCRISORUL ROMÂNESC S. A. • CRAIOVA

MINISTERUL CULTELOR ȘI ARTELOR
COMISIUNEA PENTRU ARHIVA FONOGRAMICĂ
ȘI PUBLICAREA DE FOLKLOR MUZICAL
No. 1

303 COLINDE
CU TEXT ȘI MELODIE
CULESE ȘI NOTATE
DE
SABIN V. DRAGOI

SCRISUL ROMÂNESC S. A. • CRAIOVA

Omagiu

lui

TIBERIU BREDICEANU

Autorul.

IN LOC DE PREFAȚĂ.

Eră seara de ajun. Seara mare. Tata isprăvisse toate lucrurile gospodărești și stătă la masă de vorbă cu „*Unchiul Ion*“, vecinul nostru. Acest din urmă eră un om umblat în țară, care văzuse și pățise multe. În poveștile lui adormeam aproape în fiecare seară. Știa multe. Vorbea și ungurește (singurul în tot satul) și era de un naturel vesel, grație căruia era foarte popular. Și în seara aceasta, povesteă lângă o sticlă cu vinars (țuică) diferite snoave și pățanii, care de care mai șoade (caraghioase). Eu totdeauna îi sorbeam cuvintele și-l ascultam cu gura deschisă, însă de data aceasta vorbele lui nu mă interesau. Îmi curgea calea prin tindă (bucătărie) unde mama tocă carnea pentru sarmale pe mâine-zi, și eram fericit că pot să-i ajut: aducând împreună carnea, slănina, cârnații, sângereții și altele din pod. Par'că anticipam plăcerea de a mânca de fruct (de dulce) numai atingându-le cu mâna. Căci atunci țineam postul foarte strict și eram de 5 ani! Ca să nu o prea stingheresc în lucru, mama îmi dete o bucată de slănină afumată cu care unsei curelele dela opinci, fiind desmierdat tot timpul de pisicile care mă înconjurau, așteptând să le fac parte din bucata ce rămâne, ceea ce am și făcut.

Afară era un ger aspru și sec. Zăpada căzută gros de câteva zile, reflecta cu miriade de sclipiri lumina lunei. Din când în când se auzea ritmul dubelor din depărtare, amestecat cu lătratul câinilor îngrijorați de acest sgomot neobișnuit. Erau dușaii (colindătorii) care acompaniau cu un ritm convențional

$\frac{2}{4}$ | pe lăutarul ce cântă marșul lor. Din când în

când chiuiiau toți deodată pe aceeași ritm, un semn ce servea de avertisment pentru casele de care erau aproape.

Eu tot mereu mergeam afară ca să-i aud pe unde sunt: S'au băgat pe valea *Adameuscă* (adică unde locuim și noi)! Tăcere deodată. Au intrat la *Iochița* în casă. Mai sunt 8 case până la noi. Eu nu mai aveam astâmpăr. Bucatele ce le pregătea mama, nu mă mai interesau. Trebuia să spun că au intrat sau eșit din casa cutare și mă miră mult că părinții mei și

unchiul Ion, primeau cu sânge rece știrile mele atât de importante. Mă miră mult că mai pot să lucrez, să vorbească, doar nu mai sunt decât 7 case până la noi. Bagatel. Numai un ceas și jumătate.

Cu cât dubașii se apropiau, cu atât eu deveneam mai agitat, mai nerăbdător.

Ne având ce face, tocmeam — a nu știu câta oară — colacul, cârnațul, ploșca de vinars și banii pe masă, care ereau destinați dubașilor, după obicei.

În sfârșit. Au eșit dela unchiul Ion. Vin prin grădină. Cale de un minut. Emoția și bucuria mea nu aveau margini. Dubele băteau tot mai tare. Au intrat în curte. Scârțaitul lautei se pierdea în glasul dobelor. Deodată tăcere. La fereastră bătu cineva și se auzi întrebarea: „*Unchiule Văsălie! Ne slobozi cu duba'n casă?*” Veniți! răspunse tata, căci slobozirea este privilegiul capului familiei. Atunci, acompaniați de ritmul dobei, cântară pe coridor și în tindă:

„*Scoală gazdă nu dormi-re*

„*Că nici noi nu am durmitu*

Holerunda Ierui Doamne“.

După ce terminară această scurtă colindă, intrară în casă: Seară bună de ajun! ziseră cu toții și deteră mână cu cei din casă. Pe mine mă desmaterdară pe obraji. Unui din ei îmi dete duba să o bat, altul o clombiță de brad, cu ce erau împodobiiți. Mă scăldam în fericire. Stăteam cu mama lângă sobă ca să aibă ei loc în casă. Numai tata ședea la masă. Ei se aranjară pe două rânduri, față în față. Erau 12. Șease de o parte, șase de alta. Feciori ne'nsurați între 18—26 ani. Fruntea tinereții. Săraci și bogați la un loc. Se colindă pentru obicei și nu pentru cerșetorie ca la orașe.

Iapa (gazda la care se adună feciorii în decursul postului, unde învață colindele) și lăutașul stăteau cu noi lângă sobă. Iapa poartă perna (straița) cu colacii, cârnații ce-i capătă și cârciașul (ulciorul) cu vinars.

Începu colinda:

„*Ce sară-i d-această sară*

Doamne dai Domnului nostru“

Pe urmă altele, între care a „Junelui bun” (la adresa mea). Vătavul începu să reciteze zicătorile obicinuite, luând în mână și arătând fiecare dar la care se referă zicătoarea. După fiecare,

ceilalți ziceau de trei ori: *Amin!* Eapa luă în primre darurile și colindătorii după ce luară rămas bun eșiră cântând:

„Cruce'n casă cruce'n masă

„Rămâi gazdă sănătoasă

„Holerunda lerui Doamne”

Eu rămăsei oarecum trist. Imi venia să plâng. O bucurie și o fericire atât de mult așteptată trecu prea repede. Din toată bucuria m'am ales numai cu amintirea. De ce nu am putut opri pe vecinicie acele momente. De ce? Mă întreb și azi.

Pentru aceasta plâng în fiecare seară de ajun de atunci. Și fac comparație între Crăciunul dela noi și Crăciunul dela voi. Imi vine o furie nespusă când văd *pomul de crăciun convențional, strein și intrus, împodobit cu minciuni și care cu timpul va scoate și din cea mai ascunsă colibă colinda străbună.*

Când dubașii plecară miezul nopții era trecut. Deci era dimineața Crăciunului. Astfel fiind, gustarăm câteva fâlii de cârnaț deoarece am trecut peste limita postului. Și acesta era un obicei. Această scară mai avea să-mi facă o bucurie: *Vertepașii*. Ei începuseră a colinda din alt capăt de sat și numai către dimineață veneau la noi. Ne-am culcat deci pentru câteva ceasuri. Nici nu am știut că vin, până când au bătut la fereastră, căci ei nu umblau cu mult alai.

După întrebarea și slobozirea obișnuită, intrară în casă. Tata și eu nu ne-am coborât din pat. Li priveam și-i admiram. Învățaseră la casa lui vecinu „*Unchiu Ion*” al cărui băiat, *Nova* era iapa lor. Frate-meu, *Ioachim*, mă ducea cu el în toată seara. Știam și eu pe de rost toate cântările și textele, văzusem *Vertepul* împodobit nou (moșu meu *Nicolae* îl făcuse cu vre-o 40 ani în urmă) văzusem cum se dansează păpușile. Deci nimic nu eră nou pentru mine și cu toate astea în dimineața aceea de Crăciun mi se părea ceva măreț, încântător ca o poveste. Și copiii și *Vertepul* și cântările aveau în acea dimineață un farmec nou pe care nu mi-l pot explica.

Erau 6 băieți între 12-14 ani. Frate-meu, Irod împărat, alții 3, craii dela răsărit, un diac și *Nova* era iapă. Afară de *Nova*, toți erau împodobiți cu săbii, centuri, comănace multicolore și aurite. Aveau și zurgălaie și erau îmbrăcați în haine albe, împrumutate dela sf. biserică, prin mijlocirea lui „*Moș Maxim*” căruia i se dădea ploșca de vinars, convenție.

Cântară: *Nașterea Ta Cristoase, Fecioară astăzi, Mărire*

sus lui Dumnezeu, In oraşul Vitleem, O ce veste minunată, Doamne Isuse Cristoase. Apoi urmară dialogurile între Irod împărat şi cei 3 crai. La colinda ce urmă: *Noi acum ortacilor* – cu un text glumeţ unde se fac aluzii la darurile obişnuite – mă dădai jos din pat pentru a pune 2 crişari (4 bani) în punga păpuşei ce dansă pe această melodie. Mai urmară câteva recitări şi dialoguri scurte, foarte hazlii şi ocazionale. (Într'un volum mai târziu le voi publica şi pe acelea). Îmi plăcea mai mult al diacului: *Ian ferîti-vă'n laturi, să-mi dau şi eu a mele sfaturi* etc. ¹⁾.

După ce au fost dăruiţi şi aceştia cu aceleiaşi daruri ca dubaşii, au plecat lăsându-mă să visez cu Irod Împărat, cu craii dela răsărit, cu Maica Sfântă şi Pruncul Ei.

Am scris această amintire (de acum 25 de ani) ca să-mi fac o bucurie retrăind acele clipe încântătoare. Am scris-o sincer şi fidel pentru a face cunoscut obiceiul din satul nostru, care e la fel pe valea Mureşului şi abstrăgând dela unele schimbări pot zice că în întreg ţinutul de dincoace de Carpaţi. Pe unele locuri, dubaşii umblă în cele 3 zile de Crăciun după masă, iar băeţii în loc de Vertep, umblă cu steaua.

Din darurile primite, dubaşii au masă comună la gazdă 3 zile dearându-l, iar după masă e horă la gazdă în casă în cele 3 zile de Crăciun, la care sunt poftite gratuit toate familiile care au slobozit cu duba în casă. Din banii ce au adunat se plăteşte lăutarul. Iapa (gazda) nu capătă nimic deosebit. E o cinste să fie Iapă.

Vertepaşii împart darurile între ei lăsând celor mai săraci părţi mai mari şi sunt fericiţi că după o trudă de 6 săptămâni şi o colindă de o noapte întreagă – prin ger, zăpadă, vânt şi ploaie – se alege fiecare cu câte 2 libre (40 bani) bani de cheltuială pe sărbătorile Crăciunului. Aşa este obiceiul de Crăciun la noi şi astăzi.

Împins de dragostea nemărginită pentru poporul nostru şi pentru sufletul său bogat în manifestări artistice, am întreprins desgroparea comoarei noastre muzicale în mod sitematic la

¹⁾ Nici la vertepuri nu e scopul cerşetoria. (La sate). Mai târziu am umblat şi eu cu vertepul. Am umblat şi-am colindat, de după masă la 4 până dimineaţa la 7 ceasuri, realizând un câştig de un zlot şi 20 crişari (3 Lei) împărţit între 6 băeţi.

începutul anului 1923. Această comoară este infinit de bogată. Este inepuizabilă. Ceeace s'a cules de neobositul Tiberiu Brediceanu, începând cu ultimul deceniu al veacului trecut, de compozitorul maghiar Béla Bartok, începând cu anul 1910, constituie o foarte prețioasă contribuție la desgroparea și conservarea pentru eternitate a unui procent însemnat din bogăția folklorului nostru muzical. Cred însă totuși că întregul efort al nostru de până azi, rămâne neînsemnat în raport cu reala bogăție a acestui folklor.

O împrejurare importantă m'a determinat încă să întreprind această muncă. Civilizația orășenească se răspândește prin desul și ușorul contact între poporul dela țară și cel dela oraș. Această civilizație poate să ne cauzeze pierderea celor mai prețioase comori de artă națională – nu înțeleg numai muzica – prin abandonarea tradițiilor și ștămoșeștilor obiceiuri, care au fost și sunt, la toate popoarele, izvoare nesecate și mijloacele cele mai bune pentru păstrarea manifestațiunilor artistice. De aceea strig: *Să grăbim că bate ora 12! Ne civilizăm! Ajutor!*

Am cules: a.) *Doine*, b.) *dansuri*, c.) *colinde*, d.) *cântece de nuntă*, e.) *cântece după morți* (bocete). Dintre doine, o parte le-am cules fără text, deoarece multe texte sunt adunate și publicate de diferiți folkloriști. Dansurile nu au texte ci sunt însoțite de chiuituri de multe ori improvizate, uneori obscene, în tot cazul fără multă valoare literară. Colindele însă, dintre care public numai o parte în acest volum (am cules până în prezent 650) le-am cules toate, cu textul împreună.

Colindele din punct de vedere al valorii literare și muzicale le clasez în 2 categorii: a.) *Colinde de origină păgână* (lumească) sau *Colinde propriu zise* ale căror texte sunt *legende* și *balade* de mare valoare și b.) *cântece de stea* sau *colinde de origină creștină*. Acestea sunt scrise mai târziu de diferiți dascăli și diaconi, atât textul cât și muzica. Sunt scrise cu scop educativ și propagator, deci tendențios. Versurile sunt în strofă iar muzica nu e românească. Având în vedere că și acestea sunt adaptate de veacuri și multe din ele cizelate și transformate după simțul poporului, le-am cules pentru că poporul le-a aprobat, deci le-a consacrat. Sunt multe variante de melodii și de texte. Uneori o melodie are mai multe texte, alte ori un text are mai multe melodii. Le-am scris pe toate. Din variante se poate studia procedeul de transformare al poporului. Aceasta are mare importanță. Variantele sunt indicate

în fiecare caz separat și am întocmit și un tablou. „*Mai bine fie o colindă scrisă de 100 ori, decât niciodată!*”

Cu această ocazie îmi permit a aduce cele mai călduroase mulțumiri tuturor acelor care, sacrificând timp și obosindu-se, mi-au stat într'ajutor la culegerea acestor melodii. Un tablou alăturat arată numele lor și localitățile de unde sunt.

Colindele sunt grupate după comune și județe. Cu excepția acestei grupări m'am ținut de principiile inaugurate de Béla Bartok, a cărui întreprindere o continui. Dacă uneori voi fi greșit, să fiu iertat, căci m'a orbit nemărginita iubire a poporului meu, vrednic de admirație.

Timișoara, luna Ianuarie 1925.

SABIN V. DRĂGOI.

Tabloul arătând locul de unde sunt culese colindele și numele celor ce le-au cântat.

No. crt.	Comuna	Județul	Numele și Pronumele	Etatea	Numărul colindelor	No. total
1	Fiscut	Timiș	Schiopu Teodor	21	300	1
2	Lipova	"	Tia Pavel	45	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16.	
3	Săvârșin	Arad	Stoian Iosif	16	17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29.	18
4	Ilteu	"	{ Bencea Marcu Gh. Micu Constantin	35 29	30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70.	22
			Păcurar Petru	35		
			Păcurar Aurel	20		
			Turtă Mihai	20		
			Miron Voinea	Intre	71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83.	
5	Lejnic	Hunedoara	Duș Cornel	19	84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92.	22
6	Vețel	"	Sasloți Cornel	19	92. 94. 95.	8
			Furdui Viorel	18	96.	
7	Gurasada	"	Furdui Virgil	17	98.	2
			Șulea Traian	16	97. 99. 100. 101.	
			Nemeș Silviu	16	102. 103. 104. 105.	
8	Dobra	"	Dimper Ion	12	110. 111. 112.	11
9	Brăznic	"	Josan Silviu	19	106. 107. 108. 109.	4
10	Cerbia	"	Ștef Romulus	15	113. 114. 115.	3
11	Tâmpa	"	Lasla Viorel	15	116.	1
12	Tătărești	"	Balint Traian	15	117. 118. 119.	3
13	Mintia	"	Mihailă Nestor	12	120.	1
14	Romogel	"	Mihailă Nicolae	14	121.	1
15	Nevoiaș	"	Diniș Dumitru	12	122.	1
16	Turdaș	"	Teodor Cornel	13	123.	1
17	Streiu-Plopi	"	Brada Iuliu	12	124.	1

No. crt.	Comuna	Județul	Numele și Pronumele	Etatea	Numărul colindelor	No. total
18	Strein-Sângiors	"	Dănescu Petre	15	125. 126.	2
19	Orăștie	"	Bozdog Ion	18	127. 128.	2
20	Rapoltu-Mare	"	Mărunți Dionisie	18	129. 130.	2
21	Valea Bradului	"	Furdui Romulus	20	131. 132. 133.	3
22	Vaca	"	Bărnă Virgil	20	134. 135. 136.	3
23	Balșa	"	Todea Emil	18	137. 138. 139.	3
24	Ponor	"	Gabor Francisc	19	140. 141. 142.	3
25	Almașel	"	Bunea Sabin	20	143.	1
26	Martinești	"	Popovici Remus	18	144. 145. 146. 147.	4
27	Zlaști	"	Păcurar Simeon	16	148. 149. 150. 151. 152.	5
28	Ormindia	"	Lasăr Viorel	15	153. 154. 155. 156. 157. 158. 159.	7
29	Cărăstău	"	Blăgăilă Ion	16	160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175.	16
30	Balomir	"	Stan Vulcu	14	176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189.	1
31	Petreni	"	Cristoiu Nicolae	28	190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200.	24
32	Limba	Alba-inferioară	Țăran Gheorghe	25	201. 202. 203. 204. 205. 206. 207.	9
33	Oarda de sus	"	Șerdean Gheorghe	20	208. 209.	4
34	Bucium-Poieni	"	Muntean Nicolae	15	301. 302. 303.	1
35	Alba-Iulia	"	Stoia Nicolae	18	210.	2
36	Ciugud	"	Jurca Simeon	18	211.	2
37	Cioara de sus	"	Șandru Gheorghe	19	212. 213.	1
38		"	Cutean Ion	19	214. 215.	1
39		"	Șutău Augustin	16	216.	1
40		"	Molodeț Gheorghe	17	217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234.	18

No. art.	Comuna	Județul	Numele și Pronumele	Etatea	Numărul colindelor	No. total
			Pisoiu Nicolae	15	235. 236.	2
38	Blondiana	"	Mara Lupu	15	237. 238.	2
39	Aiudul de sus	"	Măcelaru Ion	13	239. 240. 241.	3
40	Tărtăria	"	Ursu Sabin	12	242. 243.	2
41	Vințul de jos	"	Itu Petre	14	244.	1
			Ghișea Simeon	21	245. 246.	
42	Peciu	Sibiu	Barbu Iulian	18	247.	3
			Micu Gheorghe	17	248. 249. 250. 251.	
43	Ludoșul-Mare	"	Băcilă Nicolae	18	252.	5
44	Deal	"	Bogdan Nicolae	16	253. 254. 255.	3
45	Pianul de sus	"	Cosor Dumitru	16	256. 257.	2
46	Săsciori	"	Marini Ion	14	258. ,	1
47	Toarcia	Târnava-Mare	Fleșariu Eugen	20	259.	1
48	Capșa-mică	"	Stoia Vasile	12	260.	1
49	Daia	Târnava-Mică	Băcel Nicolae	17	261. 262. 263.	3
50	Bia	"	Căpălnean Alex.	13	264.	1
51	Porumbac	Făgăraș	Esca Dumitru	16	265.	1
52	Țânțari	"	Ciolan Moise	16	266. 267.	2
53	Bășnov	Brașov	Scurtu Ion	16	268. 269. 270. 271. 272. 273.	6
54	Hărman	"	Bucărian Achim	17	274. 275. 276. 277.	4
55	Maieruș	"	Țușeu Traian	17	278. 279. 280.	3
56	Belini	Trei-scaune	Sângeorzan Ion	18	281.	1
57	Intorsura-Buzăului	"	Tohonean Ion	16	282. 283.	2
58	Buzăul-Ardelean	"	Floroian Ion	16	284.	1
59	Marcocș	"	Negruțin Miron	14	285. 286. 287. 288. 289.	5
60	Arini	"	Cucu Nicolae	14	290. 291. 292. 293. 294. 295.	1
61	Tușin	Cojocna	Târnoveanu Alex.	18	296. 297. 298. 299.	9

STUDIU INTRODUCTIV ASUPRA COLINDELOR.

(Din punct de vedere muzical.)

Colinda (se mai numește pe alte locuri Colind, Cortindă, Corind) *este un cântec din 1, 2, 3, 4 sau 5 fraze muzicale sau linii melodice* (uneori numai motive) *dintre care una* (rareori două, vezi No. 269) *e refrenul*. Eu am însemnat refrenul totdeauna cu o acoladă orizontală . Refrenul poate sta: înaintea unui sau 2 versuri (vezi No. 226, 87) între un vers și repetarea aceluiași vers (vezi No. 66) după fiecare vers (vezi No. 8) după două versuri (vezi No. 1). Mai sunt și alte combinații pe care le explic în fiecare caz. Numerii de mai sus i-am citat spre exemplu și numai câte unul din fiecare categorie, căci în realitate sunt multe.

Caracteristica colindei este refrenul care o deosebește de alte cântece și chiar de cântecele de stea (Vitleem, Vertep, Irozi) care sunt o specie inferioară a colindelor, introduse mai târziu. Dintre colindele cuprinse în acest volum, următoarele sunt cântece de stea: No. 32, 35, 96, 119, 151, 162, 166, 167, 172, 207, 229, 239, 265, 286, *de valoare mai mare* și No. 33, 99, 100, 110, 111, 112, 123, 138, 143, 153, 158, 159, 160, 161, 163, 165, 173, 176, 202, 208, 211, 214, 228, 240, 241, 244, 245, 251, 254, 255, 260, 261, 266, 269, 271, 272, 273, 275, 276, 277, 279, 280, 290, 292, 303 *de valoare mai redusă*. Sunt cazuri de amestec și anume: Melodia de colindă pe text de cântec de stea (No. 121, 157, 162, 267) și melodie de cântec de stea pe text de colindă (No. 138, 153, 159, 173, 176, 202, 207, 245, 254.) Am observat că în județele limitrofe cu fosta frontieră austro-română, colindele sunt mai rari și cântecele de stea mai multe, iar în județele mijlocii și marginase cu actuala frontieră româno-maghiară este invers. Cele mai multe și mai de valoare colinde le-am cules din județele: Hunedoara, Alba inferioară, Arad, Timiș, în special pe ambele maluri ale Mureșului.

Colindele constituie o mare parte din comoara noastră muzicală și merită a fi cercetate din toate punctele de vedere căci *se pot trage concluziuni și oarecare reguli determinante pentru a se cunoaște elementul etnic și caracterul muzicii noastre*. Acest lucru îl încerc eu având la îndemână nu numai colindele ce le conține acest volum ci încă 350. Voi cerceta *măsura* (metru) *ritmul*, *melodia*, *forma*, *limita* (ambitus), *ornamentele*,

cadențele, relația între text și melodie, modul cum se cântă (interpretarea), mișcarea (tempo). Cu un cuvânt voi cerceta modul cum se aplică aceste elemente ale muzicii universale în colindele noastre.

A.) MĂSURA. (METRUL).

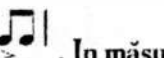
Din toate categoriile de muzică populară, colindele dovedesc cea mai mare varietate de măsuri. Măsură sau metru numim în muzică, ordinea (sau mai bine zis succesiunea) sunețelor accentuate și neaccentuate. (Timpuri tari urmați de timpuri slabi). Această ordine este determinată în muzica vocală și de textul versului.

Tabloul întocmit și alăturat dovedește că în colindele noastre avem *măsuri primitive* ($\frac{2}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{3}{4}$), *măsuri compuse* ($\frac{4}{8}$, $\frac{4}{4}$, $\frac{6}{8}$) *măsuri artificiale* ($\frac{3}{8}$, $\frac{7}{8}$).

Măsurile de ($\frac{6}{8}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$), se pot compune în diferite feluri.

Sunt cazurile următoare: $\frac{6}{8}$ | $\frac{3}{4}$ și $\frac{7}{8}$ |
($\frac{3}{8} + \frac{3}{8}$) ($\frac{2}{8} + \frac{2}{8} + \frac{2}{8}$) ($\frac{4}{8} + \frac{2}{8}$)

aceste două din urmă pot fi înțelese și ca măsură de $\frac{3}{4}$ cu timpuri divizate. (În tot cazul accentul natural clarifică acest lucru și eu am pus accentul în toate cazurile. Unde a fost necesar am făcut și observația cuvenită la notele explicative din josul fiecărei colinde.)

$\frac{5}{8}$ | $\frac{7}{8}$ | $\frac{9}{8}$ |. În măsura
($\frac{3}{8} + \frac{2}{8}$) ($\frac{2}{8} + \frac{3}{8}$) ($\frac{4}{8} + \frac{3}{8}$) ($\frac{2}{8} + \frac{3}{8} + \frac{2}{8}$)

artificială de $\frac{7}{8}$ mai pot intra în combinație și alte moduri compuse, dar eu numai pe acestea două le-am întâlnit.

Sunt colinde care păstrează același fel de măsură de la început până la sfârșit. Pe acestea le numesc *monometrice*. Sunt colinde în decursul cărora măsura se schimbă. Pe acestea le numesc *polymetrice*. În colindele *polymetrice* alternează două sau trei măsuri (vezi tabloul). Această alternanță e câte odată periodică (după oarecare reguli) alte ori neregulată. Având în vedere că din 303 colinde, 124 sunt *polymetrice*, putem zice că: *Melodia colindei favorizează polymetria. Fenomen curios că alternanța diferitelor măsuri nu împiedică mersul curent al melodiei, sau mai bine zis melodia nu șchioapătă ca în compozițiile autorilor moderni, cu ori ce preț.*

TABLOU DE MASURI.

M O N O M E T R I C E.				P O L Y M E T R I C E.			
Feiul măsu- rilor	Numărul colindelor	Total		Feiul măsu- rilor	Numărul colindelor	Total	
$\frac{2}{4}$	2. 21. 28. 23. 30. 38. 34. 41. 43. 45. 46. 48. 49. 50. 51. 52. 54. 55. 56. 57. 60. 61. 62. 65. 68. 69. 70. 73. 94. 99. 105. 108. 110. 111. 112. 114. 116. 132. 135. 136. 150. 152. 153. 154. 156. 168. 169. 170. 171. 172. 176. 204. 205. 216. 220. 221. 224. 243. 252. 267. 268. 272. 283. 289. 290. 293. 297. 302.	68		$\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$	20. 22. 39. 67. 74. 85. 106. 117. 173. 197. 214. 247. 282. 284.	14	
				$\frac{3}{4}$ $\frac{4}{4}$	257. 266.	2	
				$\frac{2}{4}$ $\frac{4}{4}$	179. 193. 223. 242.	4	
				$\frac{2}{8}$ $\frac{3}{8}$	1.	1	
				$\frac{1}{8}$ $\frac{4}{8}$	77. 78. 95. 103.	4	
$\frac{3}{4}$	3. 4. 9. 14. 19 25. 38. 76. 91. 113. 118. 120. 233. 235 b. 287 b. 281. 285.	17		$\frac{2}{8}$ $\frac{6}{8}$	196.	1	
					7. 17. 24. 26. 32. 37. 42, 47. 66. 79. 82. 84. 92. 93. 101. 107. 115. 122. 124. 129. 135. 137. 145.		
$\frac{4}{4}$	63. 88. 123. 130. 131. 183. 159. 161. 163. 174. 178. 181. 202. 211. 228. 234. 240. 241. 244. 245. 255. 259. 275. 276. 279. 280. 295. 296. 303.	29		$\frac{3}{8}$ $\frac{4}{8}$	148. 155. 158. 175. 177. 183. 185. 192. 194. 203. 206. 209. 217. 219. 227. 231. 236. 350. 256. 258. 262. 298. 300.	46	
					10. 13. 36. 44. 88. 102. 146. 162. 210. 246. 248.	11	
$\frac{3}{8}$	35. 53. 59. 64. 71. 72. 75 a. 89. 98. 104. 109. 115. 119. 121. 125. 144. 149. 151. 157. 166. 167. 180. 182. 184. 188. 191. 198. 199. 200. 201. 207. 212. 218. 225. 229. 235 a. 237 a. 238. 239. 249. 263. 265. 271. 273. 286. 292. 294.	47		$\frac{3}{8}$ $\frac{5}{8}$	11. 12. 58. 206. 215. 230. 254. 260. 261.	9	
				$\frac{4}{8}$ $\frac{5}{8}$	190. 301.	2	
				$\frac{4}{8}$ $\frac{6}{8}$	141.	1	
$\frac{4}{8}$	27. 31. 195. 251. 291.	5		$\frac{5}{8}$ $\frac{6}{8}$	287.	1	
				$\frac{3}{8}$ $\frac{6}{8}$	5. 31. 80. 97. 100. 127. 139. 143. 143. 147. 186. 187. 189. 213. 222. 226. 232. 269.	18	
$\frac{5}{8}$	6. 15. 96. 128. 165. 253. 288.	7		$\frac{3}{8}$ $\frac{4}{8}$ $\frac{5}{8}$	16. 86.	2	
$\frac{6}{8}$	15. 18. 40. 75 b. 77. 78. 87. 95. 103.	9		$\frac{4}{8}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{6}{8}$	8. 90. 138. 140. 160. 269. 277.	7	
$\frac{7}{8}$	23.	1		$\frac{4}{8}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{7}{8}$	264.	1	
Total monometrice		183		Total polymetrice		124.	

Sunt colinde care pot fi notate în două feluri de măsuri, și sunt colinde care se pot nota începând și terminând cu măsuri necomplete (Premăsură, Auftakt). Tabloul ce urmează arată numărul colindelor ce sunt sau pot fi notate în două chipuri, și a acelor care permit începerea și terminarea cu măsuri necomplete. Și din acestea sunt numai câteva notate în felul acesta.

Numărul colindelor care sunt sau pot fi notate și în altă măsură.	Numărul colindelor care sunt sau pot fi notate cu măsuri necomplete.
4, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 23, 35, 53, 64, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 95, 103, 115, 119, 167, 184, 199, 212, 225, 229, 235, 237, 238, 241, 265, 287.	10, 35, 53, 64, 75, 77, 78, 79, 86, 87, 90, 119, 167, 184, 190, 196, 198, 199, 212, 225, 229, 233, 235, 237, 238, 241, 265, 287.

Având în vedere că numai 28 colinde permit măsuri necomplete putem zice că: *Melodia colindei nu favorizează măsura necompletă. Deasemenea nu favorizează prezența pauzelor* (nu am întâlnit decât în trei cazuri și acolo se pot evita) *și a fermatei* (⌢). Fermată se află în colindele următoare: No. 68, 116, 170, 183, 241, 257, 302.

Înainte de a trece delă acest capitol, am câteva constatări relativ la accent. Accentul, dacă e natural, desparte măsurile una de alta. Foarte multe dintre colinde însă au un accent de un farmec particular și neobișnuit, contrar măsurii, deci contrar accentului normal. Să examinăm deci toate cazurile ce se cuprind în colindele cuprinse în prezentul volum.

a.) *Accent care poate determină schimbarea măsurii* se află în melodiile: 4, 8, 9, 10, 14, 71, 72, 80, 235, 237 și altele.

b.) *Accent pe timpul al 2-lea din fiecare măsură.* De exemplu în $\frac{2}{4}$: No. 28, 41, 43, 45, 65, 135; în $\frac{3}{4}$ No. 53, 64, 25, 85, 118.

c.) *Accent pe timpii, al 2-lea și al 3-lea în măsura $\frac{3}{4}$.* De ex: în No. 235, 237, 281.

d.) *Accent pe ultimul timp din fiecare măsură.* De ex: No. 4, 9, 14, 91.

e.) *Accent pe timpul al 4-lea din fiecare măsură în $\frac{6}{8}$.* De ex. No. 18.

f.) *Accent pe timpul întâiu din măsura ultimă.* De ex. No. 21.

g.) *Accent deosebit pe timpul întâiu din tot a doua măsură.*

De ex. No. 24.

h.) *Accent pe timpii 2 și 3 (în măsura $\frac{3}{4}$) tot în a doua măsură.* De ex. No. 106, 117.

i.) *Accent pe timpul 1-^u din ultima măsură a fiecărei linii melodice (vezi explicarea mai jos)* De ex. No. 5, 6, 7, 11, 12, 13, 16, 17, 26, 30, 31, 34, 36, 37, 42, 54.

k.) *Accent pe ultimul timp din ultima măsură a liniilor.* De ex. No. 52, 70.

l.) *Accent pe timpul al 2-lea în a doua măsură a fiecărei linii.* ($\frac{3}{4}$) De ex. No. 20.

Mai sunt încă numeroase excepții de accentuări pe care nu le pot clasă fiind cu totul particulare, însă accentuarea este indicată la fiecare melodie (dacă se ivește un caz de excepție). Dintre acestea citez pe cele mai interesante: No. 23, 32, 40, 44, 71, 72, 75, 80, 83, 84, 87, 88, 90, 95, 96, 102, 103, 109, 126, 127, 134, 142, 144, 181, 217, 226.

Cercetând numai aceste din urmă melodii se poate vedea ce element serios poate fi accentul în muzica etnică.

B.) RITMUL.

Ritmul este felul cum se grupează sunetele de lungime diferită în cadrul unei măsuri. Sunt ritme primitive care nu se desosebesc de măsură (metru) pe care le numim *ritme metrice sau mensurale*. Acestea se grupează din sunete de lungime egală.

De ex. $\frac{2}{4}$ | $\frac{3}{4}$ | $\frac{3}{8}$ | și altele.

In colinde deși se află astfel de ritme, sunt totdeauna izolate. Înțeleg: *Un ritm metric (mensural-primitiv) nu se menține dealungul colindei ci este precedat și urmat de ritm dezvoltat.*

Ritmul este dezvoltat dacă emanând dintr-o măsură oarecare o variază prin: a.) contopirea timpilor, b.) divizarea, eventual subdivizarea timpilor, c.) prin divizarea și contopirea timpilor (diviziunilor sau subdiviziunilor). Să vedem un exemplu.

$\frac{2}{4}$ | Acesta este un ritm primitiv egal cu măsură. Prin contopire poate deveni $\frac{2}{4}$ | Prin divizare: $\frac{2}{4}$ |

 | Prin subdivizare: |

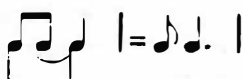
 | etc.

TABLOU DE RITME EXTRASE DIN COLINDE

Prin divizare și contopire combinată:

 și așa mai departe.

Cred că prin acest exemplu am reușit să luminez procedeul de dezvoltare a ritmelor.

În colindele de față, ritmele dezvoltate sunt mai mult decât abundente. Tabloul întocmit și alăturat arată toate ritmele—in toate măsurile—ce se pot găsi în melodile din acest volum. Priviți și vă minunați! Priviți ritmele măsurilor de $\frac{3}{8}$ și $\frac{6}{8}$! Sunt între ele ritme neînchipuite și neîntrebuințate chiar de cei mai mari muzicanți! Și dacă mai adaug, că aceste ritme se află într-o colindă abia de 4-6 măsuri de lungă (deci o frază muzicală) e de admirat o invenție ritmică atât de audace, atât de genială a poporului român.

Sincopa (în diferite variații), după cum se poate vedea, e frecventă în ritmul colindelor. Însă, două sau mai multe sincope după olaltă, nu se găsesc în colinde, numai izolate. (Precedate și urmate de alte ritme.).

Dacă două ritme se unesc, se naște *motivul ritmic* (sau o *semi-frază ritmică*). De ex. $\frac{3}{8}$ | sau $\frac{6}{8}$ |

Din două motive ritmice se face o *frază ritmică* (pe care nu e necesar să o mai ilustrez), iar din două fraze se face *periodul ritmic*. Cu forme mai mari nu prea avem de lucru la colinde, numai vre-o câteva cântece de stea și foarte puține colinde se compun din două perioade. Să nu se confunde fraza ritmică cu linia melodică, despre care voi trata mai târziu și care se deosebește de structura ritmică. E de observat că *jumătate* (dacă nu majoritatea) *din colinde, fac excepție dela structura ritmică normală*. Ritmele se grupează câte 3, 5, 6, 7. Astfel avem câte odată motive, alteori fraze de 3 ritme (măsuri). Sunt fraze de 5, 6, 7, măsuri în care motivele se grupează *nesimetric*. Cele compuse din 6, 7, 9, ritme, sunt uneori perioade *nesimetrice*. Un lucru: *Nesimetria* (mai bine zis lipsa de simetrie) *în structura colindelor este predominantă. Am spus mare lucru cu asta. Dovada superiorității muzicii noastre*. Este știut că maeștrii cei mai geniali, au căutat în operele lor scrise la apogeul creațiunilor lor, această lipsă de simetrie. Faptul acesta

¹). *Observație.* Măsurile de $\frac{3}{8}$ și $\frac{6}{8}$ pot fi înțelese după compunerea și accentuarea lor în două feluri. $\frac{3}{8}$ | $\frac{6}{8}$ |

Ritmele care pot fi înțelese în două feluri de accentuare sunt notate.

este comentat cu deosebită atenție de către critici și analizatori. Să scrii, să compuni nesimetric; nu e greu și nu e artistic. Să scrii nesimetric, dar în așa fel ca *lipsa de simetrie să nu se simtă*, să nu supere, să fie naturală și logică, e greu, e de un farmec deosebit. Acesta e cazul în colindele ce le prezint.

Despre aceasta voi mai vorbi și la capitolul de forme însă fiind ritmul scheletul melodiei, am găsit de cuviință să lămuresc structura ritmică dela motiv, până la period, chiar în decursul acestui capitol. Și acum încheind acest capitol, îmi permit a face o analiză metrico-ritmică pentru a fi cât de bine înțeles.

Colinda No. 80 are următorul schelet metrico-ritmic:

Din punct de vedere al măsurii (metrului) colinda este polimetrică, în care, măsurile $\frac{5}{8}$, $\frac{4}{8}$, $\frac{3}{8}$ sunt așezate după oarecare ordine. Accentul dovedește că măsurile de $\frac{5}{8}$ se compun astfel: $\frac{3}{8} + \frac{2}{8}$. Accent neregulat se află în măsurile de $\frac{4}{8}$. Se observă un accent mai tare decât normal pe timpul 1-iu.

Din punct de vedere al ritmului, colinda se prezintă astfel: Toate ritmele, afară de cel penultim, sunt dezvoltate. La dezvoltarea ritmului din măsurile de $\frac{5}{8}$ s'a procedat în felul următor: timpul 2, 3, s'a divizat în 2-ă 16-imi, iar al 4-lea și al 5-lea

s'au contopit într'o pătrime. $\frac{5}{8}$

Timpul 1-iu s'a contopit apoi cu prima diviziune a timpului a 2-lea. Astfel a devenit ca mai sus

din ritmul primitiv. $\frac{5}{8}$ Ritmul al 2-lea s'a dezvoltat prin contopirea timpilor 3, 4. $\frac{4}{8}$

Ritmele, al 3-lea și al 6-lea sunt dezvoltate prin contopirea timpilor 1-iu și al 2-lea. $\frac{3}{8}$ Ritmul al 5-lea

este dezvoltat prin divizarea timpului 4, în 2-ă 16-imi, din care, prima se contopește cu timpul al 3-lea. $\frac{4}{8}$

Singur ritmul penultim este primitiv

(metric). Ritmul ultim este dezvoltat prin

contopirea timpilor 1 cu 2 și 3 cu 4. $\frac{4}{8}$

Structura ritmică: O frază ritmică compusă din 3 motive. Motivul 1-iul și al 2-lea sunt aproape egale, având câte 3 ritme, iar al 3-lea e deosebit având numai două. Deci nesimetrie în motiv și nesimetrie în frază.

Observație. Fenomen foarte curios la colinde, că pe lângă ritmul real ce se cântă, se mai simte un *ritm secundar*, prin care involuntar, acompaniem colinda. Astfel ne dă ea singură ritmul acompaniator. Nu lipsește deci nici *polyritmica* din colindă. Nu sunt sigur dacă acest ritm secundar îl simte toată lumea. Știu că eu îl simt și am observat că toți dubașii ce mi-au colindat l-au simțit. Acest ritm secundar este o reducere, o simplificare a celui principal. De ex: citez colinda de mai sus,

Accentul rămâne pe acelaș loc. Accentul neregulat determină totdeauna simțirea involuntară a ritmului secundar. De multe ori, ritmul secundar este sincopat, ceea ce observă în unele dansuri când feciorii tropotesc, tot un fel de ritm secundar.

C.) Melodia.

Dacă aş cercetă cu deamănuntul măsurile melodice caracteristice colindelor, un capitol nu-mi ajunge. Mi-ar trebui un volum. Cum vremea nu-mi ajunge și nici scopul nu mi-e acesta, mă mărginesc a desvoldă printr'un tablou (ce se alătură) diferitele game care sunt bazele melodiilor. În tot cazul, se pot face câteva constatări.

Fiind toate melodiile notate astfel, ca tonul final să termine pe g'(sol'), acest ton în diferite game, are diferite funcțiuni tonale și anume:

a.) În grupa I-a care conține toate variațiile (majore-minore și diferite specii ale acestora) pe tonul C'—C'' (do'—do'') tonul final are funcția de dominantă (treapta V-a).

b.) În grupa II-a (gama majoră es'—es''=(mi^{b'} —mi^{b''} (tonul final reprezintă medianta (treapta III-a).

c.) În grupa III-a (diferite moduri pe tonul d'—d''=(re'—re'') tonul final reprezintă subdominantă (treapta IV-a).

d.) În grupa IV-a (specii minore pe tonul e'=mi') tonul final reprezintă medianta (treapta III-a).

e.) În grupa V-a care conține diferite moduri și specii ale

gamei pe $f' = fa''$, tonul final reprezintă sensibilă superioară (treapta II-a).

f.) În grupa VI-a care conține diferite moduri și specii ale gamei $g' = sol'$, tonul final reprezintă tonica (treapta I-a).

g.) În grupa VII-a (minoră naturală pe $a' = la'$) tonul final reprezintă sensibilă inferioară (treapta VII-a).

Deci colindele au ca bază melodică 7 game principale. Foarte multe colinde se bazează pe gamele bisericești (elinești) și anume: 1.) *Gama dorică* o întâlnim în grupa I-a, III-a, IV-a, V-a, și a VI-a; *Gama phrygică* o întâlnim în grupa VI-a, *hypophrygică* în grupa I-a; *Gama lydică* în grupa I-a și a V-a, *hypolydică* în grupa III-a; *Gama myxolydică* în grupa I-a, a III-a, a V-a și a VI-a. Se poate stabili că: Melodiile colindelor favorizează mai mult gamele din grupa VI-a, a V-a și a I-a.

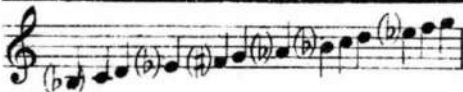
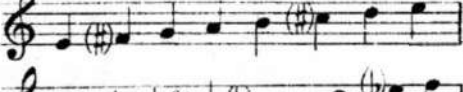
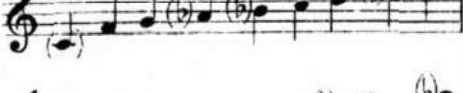
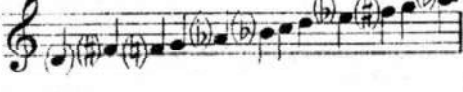
Multe din colinde se pot nota în două sau mai mult tonalități. Deci nu se leagă de un singur ton ci de mai multe. Acest fapt se numește *polytonie*. Caz de *atonalitate* nu am întâmpinat. În schimb am întâmpinat nesiguranță în intonarea câtorva intervale. Anume, un interval între terța mare și terța mică. În fiecare caz de acesta, semnele cromatice (accidentele) sunt puse în paranteză. Astfel, nici $\frac{1}{4}$ din ton nu este exclus din melodia colindelor. Tonalitatea și funcțiunea tonului final, determină de multe ori cadența finală, însă nu totdeauna. Aceasta din cauza că la stabilirea cadenței, contribuie tonul precedent și tonul ce urmează. (La colinde acel ton este acela prin care începe, dat fiind că melodiile acestea sunt scurte și se repetă de multe ori). Vezi mai târziu. Multe din colinde au melodii care trage a Doină, și mai multe care par a fi melodii de dans. Nu e de mirat, fiindcă și textele sunt laice, adică lumești. Citez pe cele care seamănă a doină: No. 71, 81, 84, 87, 88, 98, 109, 178, 179, 180, 182, 183, 189, 190, 197, 200, 218, 265, 281, 285, 293, 295, 296, 297.

D.) Limita colindelor. (Ambitus).

Limită sau *ambitus* numim în muzică distanța (intervalul) dela tonul cel mai grav (mai jos) până la tonul cel mai înalt al unei melodii. Tabloul întocmit și alăturat dovedește 38 ambitus-uri relative, rezumate în 13 reale sau absolute în care sunt scrise colindele de față.

(S'a putut și se va mai constata, că eu prefer numirea notelor cu litere (*c, d, e, f, g, a, h*) în loc de *do, re, mi, fa, sol, la, si*, care e o numire forțată, nelogică și incomodă. Mă miră mult că nu s'a suprimat până acum din țară. Dacă din cauza că în Franța și Italia e în uz, e foarte sărac argument).

Tabloul de gamele care servesc de bază mediilor oolindelor

Gama	Numărul colindelor	Total
	Grupa I-a 8, 20, 21, 24, 29, 39, 48, 49, 50, 55, 57, 61, 64, 72, 74, 79, 81, 93, 95, 105, 109, 118, 134, 137, 146, 150, 155, 157, 175, 179, 181, 196, 199, 210, 222, 223, 230, 255, 288, 288, 289, 291, 298.	43
	Grupa II-a 110, 158, 168, 240, 271.	5
	Grupa III-a 40, 43, 133, 252.	4
	Grupa IV-a 70, 75, 191, 295.	4
	Grupa V-a 5, 11, 12, 14, 37, 38, 41, 45, 58, 68, 69, 71, 73, 80, 82, 84, 92, 94, 96, 98, 108, 122, 125, 129, 136, 140, 141, 142, 144, 148, 149, 151, 154, 168, 169, 177, 178, 180, 187, 188, 192, 193, 194, 195, 197, 203, 204, 205, 206, 212, 213, 216, 217, 218, 220, 221, 225, 288, 294, 247, 249, 250, 263, 265, 268, 281, 282, 284, 293, 297, 300, 308.	72
	Grupa VI-a 1, 2, 3j 4, 6, 7, 8, 10, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 42, 44, 46, 47, 51, 52, 53, 54, 56, 59, 60, 62, 63, 65, 66, 67, 76, 77, 78, 83, 85, 86, 77, 83, 89, 90, 91, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 119, 120, 121, 123, 124, 127, 128, 130, 131, 132, 138, 139, 143, 145, 147, 152, 153, 156, 159, 160, 161, 162, 165, 166, 167, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 190, 198, 200, 201, 202, 207, 208, 209, 211, 214, 215, 219, 224, 226, 227, 228, 229, 231, 132, 235, 236, 237, 238, 139, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 248, 251, 253, 254, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 264, 266, 267, 269, 272, 273, 275, 276, 277, 279, 280, 285, 286, 287, 290, 292, 294, 296, 299, 301, 303.	169
	Grupa VII-a 135.	1

Tabloul arătând limita (Ambitus-ul) colindelor.

Ambitus	Numărul colindelor	Total
g'-h	118	1
g'-o''	90, 104, 145, 227, 281, 237, 238, 246, 256, 2, 4, 6, 7, 9, 14, 23, 27, 34, 36, 42, 44, 56, 59, 65, 77, 80, 83, 87, 89, 101, 102, 103, 115, 123, 127, 128, 136, 147, 156, 162, 170, 186, 190, 201, 209, 213, 224, 258, 266, 267, 273, 277, 301.	9
g'-d''		44
g'-es''	15, 17, 47, 60, 66, 85, 92, 107, 122, 155, 188, 192, 194, 236, 287, 298. 8, 10, 16, 22, 25, 26, 28, 31, 33, 35, 46, 51, 52, 58, 67, 76, 78, 91, 97, 100, 106, 111, 114, 120, 121, 132, 135, 138, 139, 143, 152, 153, 157, 160, 161, 167, 173, 198, 208, 215, 219, 226, 229, 232, 235, 242, 245, 251, 253, 254, 260, 264, 269, 276, 299, 300.	16
g'-e''		56
g'-f''	54, 68, 82, 84, 90, 165, 185, 189, 230, 244.	10
g'-g''	72, 99, 159, 196, 202, 211, 223, 280, 283.	9
g'-a''	32, 223.	2
g'-as''	275.	1
fis'-d''	75, 290.	2
fis'-e''	119, 166 b, 207, 239, 261, 286, 292.	7
f-b'	69.	1
f-c''	13, 45, 68, 98, 125, 140, 141, 142, 154, 168, 169, 193, 195, 208, 204, 206, 212, 216, 218, 221, 225, 233, 234, 247, 263, 302.	26
f-d''	11, 12, 33, 58, 131, 149, 151, 171, 183, 187, 200, 205, 217, 220, 243, 249, 250, 265, 282, 284, 294, 297.	22
f-es''	5, 18, 37, 41, 62, 96, 117, 124, 129, 134, 137, 175, 197, 259, 291, 293, 297, 300,	17
f-f''	71, 88, 109, 130, 143, 178, 180, 182, 231, 285, 296.	11
e'-b'	144.	1
e'-c''	70, 177, 184.	3
e'-d''	191.	1
es'-c''	110, 158, 271.	3
d'-as'	257.	1
d'-a'	43, 64.	2
d'-b'	262.	1
d'-h'	40.	1
d'-c''	133, 252.	2
d'-d''	1, 86, 168a, 172, 174, 214, 241, 248, 272, 279, 295.	11
d'-e''	3, 19, 116, 176.	4
d'-g''	112.	1
o'-g'	21, 55, 57, 61.	4
o'-a'	24, 29, 39, 48, 49, 50, 74, 150, 283.	9
o'-b'	146, 181, 199, 210, 255.	5
o'-h'	222.	1
c'-c''	20, 79, 93, 94, 95, 118, 263, 284.	8
c'-d''	73.	1
c'-es''	81.	1
h-a'	179,	1
b-as'	108,	1
b-b'	105, 163, 240.	3

REZUMÂND NUMĂRUL COLINDELOR PE INTERVALE:

Numirea intervalului	AMBITUS-UL	Total
Terța mare	$g'-h'$	1
Quartă perfectă	$g'-c'', f'-b'$	10
Quintă micșorată	$e'-b', d'-as'$	2
Quintă perfectă	$g'-d'', f'-c'', d'-a', c'-g'$	76
Sextă mică	$g'-es'', fis'-d'', e'-c'', d'-b'$	22
Sextă mare	$g'-c'', f'-d'', es'-c', d'-h', c'-a'$ $g'-f'', fis'-e'', f'-es'', e'-d'' d'-c'',$	91
Septimă mică	$c'-b'', h-a', b-as'$	44
Septimă mare	$c'-h'$	1
Octavă	$g'-g'', f'-f'', d'-d'', c'-c'', b-b'$	42
Nonă mică	$g'-as''$	1
Nonă mare	$g'-a'', d'-e'', c'-d'',$	7
Decimă mică	$c'-es''$	1
Undecimă perfectă	$d'-g''$	1

observăm că cele mai multe colinde preferă ambitus-ul de *sextă mare, quintă perfectă, septimă mică, octavă* și *sextă mică*. Putem stabili că: *ambitus-ul colindei nu trece peste octavă*. Cele ce întrec acest interval sunt mai totdeauna cântece de stea (cântece de Crăciun) de o valoare foarte redusă pentru muzica românească.

E.) Modulația în colinde.

Cu toate că melodiile colindelor sunt foarte scurte, nu sunt lipsite de modulații, mai mult sau mai puțin interesante. Aceste modulații sunt de regulă în tonuri apropiate (înrudire de gradul I). Din colindele de față am extras următoarele, citând și câteva exemple:

1.) Modulație în același ton (din major în minor) No. 281, 297.

2.) Modulație în paralela minoră (din major) No. 72, 75, 181, 183, 196, 252.

3.) Modulație în paralela majoră (din minor) No. 70, 71, 85, 90, 122, 131, 133, 171, 200, 257, 259, 285, 295, 296.

4.) Modulație în dominantă minoră No. 5, 157, 191.

5.) Modulație în dominantă majoră No. 42, 43, 93, 99, 229, 8, 17, 18, 21, 28, 34, 40, 41.

6.) Modulație în subdominantă majoră No. 32, 54, 62, 96, 105, 114, 119, 123, 176, 178, 180.

7.) Modulație în subdominată minoră No. 45, 47, 60, 63, 81, 179, 197, 199, 210, 256, 293.

8.) Modulație în sensibilă superioară No. 58.

9.) Modulație în sensibilă inferioară No. 7, 71, 73, 80, 117, 140, 141, 142, 146, 184, 245, 192.

10.) Modulație în paralelă și în dominantă No. 10, 16, 294.

11.) Modulație în subdominantă și dominantă No. 68, 129, 130, 134.

12.) Modulație în subdominată și sensibilă inferioară No. 82, 189.

13.) Modulație în paralelă majoră și sensibilă inferioară No. 84, 88, 109, 182.

14.) Modulație în paralelă minoră și sensibilă inferioară No. 135.

15.) Modulație în paralelă, sensibilă inferioară și dominantă minoră No. 275.

16.) Modulație în sensibilă superioară, sensibilă inferioară și dominantă minoră No. 280.

Deci sunt modulații *într'un ton* (dela 1—9), *în două tonuri* (10—14) și *în trei tonuri* (15—16).

Observație. Sensibilă inferioară se înțelege (în tot decursul acestei culegeri) de o secundă mare. La modulațiile dela punctele 4—6 pot fi deosebite cazuri. Eu am numit numai tonul (funcțiunea tonală) lăsând la o parte modul din care începem și modul în care modulăm. Altcum, am avea cazuri de modulație — cu cel puțin — mai pe odată atât.

În tot cazul e de admirat modul de invenție melodică al unui popor care, în decursul unei fraze, poate modula în felul acesta. Și ce armonii variate îngăduie o astfel de melodie. Să mai zici că muzica noastră e primitivă. Să-mi dovedească cineva o așa bogăție metrică, polymetrică, melodică, ritmică și modulatoare în muzica populară a neamurilor din occident. Și aici e doar vorba numai de niște colinde simple și modeste.

F.) Forma (structura, arhitectonica) colindelor.

Orice manifestare sufletească de ordin artistic, pe lângă fond (conținut de valoare artistică) trebuie să aibă o formă corespunzătoare pentru a putea satisface pe deplin cerințelor

noastre estetice. În capitolul acesta voi încerca să demonstrez minuțios forma colindelor, Mai sus (la cap: Ritme) am arătat structura ritmică a colindelor. Or, ritmul fără melodie, ca și melodia fără ritm, sunt goale. Numai asociate pot produce efect estetic. Ele se întregesc.

Pentru lămurirea formelor colindelor, ne servim de *linii melodice*. Linie melodică numim, melodia scrisă deasupra unui vers (sau refren în cazul de față). Câte odată e mai lungă, altădată e mai scurtă. Ea variază între jumătate motiv, până la frază. *Lungimea liniei melodice nu depinde de lungimea versului*. Sunt versuri lungi cu linii melodice scurte și invers. Colindele au dela una până la 5 linii. (Liniile melodice sunt arătate la fiecare colindă prin numerii arabi 1. 2. 3. 4. 5. Fiecare linie se termină pe tonul deasupra căruia stă numărul.

Tabloul alăturat arată numărul melodiilor cu diferite linii melodice. De aici putem constata că cele mai multe colinde au 3 sau 2 linii. Aceste forme sunt cele mai ideale pentru colindă. Cele cu 4 linii melodice sunt aproape toate, cântece de stea având ca text, strofe din 4 rânduri (versuri) sau mai puține dar repetate. Tot așa și cele cu 5 linii.

Dacă o colindă are două linii melodice, atunci textul ei se aranjează astfel: Vers prima linie, refren a doua linie sau refren prima linie, vers a doua linie. Depinde de locul refrenului.

Colinda de 3 linii melodice are mai multe posibilități de aranjament. 1.) Vers¹, refren², vers³ (repetarea celui dintâi sau nou). 2.) Vers¹, vers² (repetare sau vers nou) refren³. 3.) Refren¹, vers², vers³. (repetare sau vers nou). La colinde cu 4 sau 5 linii sunt și mai multe feluri de aranjamente a liniilor cu versurile și refrenurile. Sunt colinde cu două refrenuri, și altele unde refrenul se 'ntinde peste două linii. Colinda de două și trei linii melodice corespunde la forma de două și trei perioade în miniatură.

Liniile nu sunt de lungime egală la toate colindele.

Din contră în mai multe cazuri se observă lipsa de simetrie între linii, însă nici-odată nu supără. Citez vre-o câteva colinde cu linii nesimetrice: No. 15, 47, 59, 65, 71, 218, 259, 287, 289, 297, 300. Colinda are o singură linie melodică căci îi lipsește refrenul. Cea dela No. 113, este cea mai mică și mai primitivă, având două linii de câte o măsură Vers și refren. Deci toată colinda are lungimea unui motiv.

Tablou arătând numărul liniilor melodice.

Numărul liniilor	Numărul colindelor	Total
Una linie melodică	157,	1
Melodii cu două linii melodice	3, 4, 6, 8, 9, 14, 19, 21, 28, 35, 38, 44, 52, 55, 56, 57, 61, 64, 75, 76, 77, 79, 85, 86, 91, 93, 98, 103, 113, 114, 115, 118, 120, 123, 125, 127, 129, 133, 134, 136, 137, 139, 141, 142, 145, 146, 147, 150, 152, 156, 167, 180, 181, 203, 206, 208, 209, 212, 218, 214, 216, 217, 218, 222, 224, 225, 226, 228, 232, 233, 234, 235, 237, 238, 253, 255, 262, 268, 265, 266, 271, 273, 300.	88
Melodii o trei linii melodice	1. 2, 5, 7, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 31, 36, 39, 40, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 58, 59, 60, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 87, 88, 89, 90, 92, 94, 95, 97, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 117, 119, 121, 122, 124, 128, 130, 131, 132, 135, 140, 144, 148, 149, 151, 153, 154, 155, 159, 163, 169, 170, 171, 174, 174, 175, 177, 183, 184, 185, 186, 188, 190, 191, 192, 194, 195, 198, 199, 200, 201, 202, 204, 210, 219, 220, 221, 223, 227, 228, 230, 231, 236, 242, 245, 246, 247, 249, 250, 252, 256, 257, 258, 267, 268, 282, 283, 284, 287, 288, 289, 291, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 301, 302.	150
Melodii cu patru linii melodice	23, 30, 32, 33, 34, 37, 41, 71, 96, 99, 100, 111, 112, 116, 138, 143, 160, 161, 162, 165, 166, 172, 176, 178, 182, 187, 189, 197, 207, 208, 211, 215, 239, 241, 243, 244, 251, 254, 259, 260, 261, 264, 269, 272, 275, 276, 277, 280, 281, 285, 286, 292, 299.	53
Melodii cu cinci linii melodice	42, 158, 163, 179, 193, 195, 240, 248, 279, 290, 303.	11

La cântece de stea, rareori se ivește lipsa de simetrie, și nefiind naturală, supără. Aceasta se întâmplă la câteva cântece de stea, care au un refren ca : O minune ! O ce taină, și care sunt mai scurte decât versurile. În cântece de stea sunt motive de două măsuri, fraze de patru și perioade de opt măsuri. Prin toate elementele se deosebesc de muzica noastră. E șablon, nu-mi fac nici-o plăcere să le tratez. Fraza ritmică și cu linia melodică, adeseori sunt indentice.

Examinând liniile melodice după conținutul muzical, vom stabili foarte multe posibilități de combinație. Fiecare linie o reprezentăm printr'o literă : A, B, C, D, E. — A^m înseamnă : linia A variată melodic. A^r înseamnă : linia A variată ritmic. A^{rm} înseamnă : linia A variată ritmico-melodic. Aceste litere minuscule adăugate la alte litere mari, au aceeași însemnătate. Fiecare literă majusculă, reprezintă linia melodică după ordinea în care este pusă de la stânga spre dreapta. O literă majusculă nouă reprezintă conținutul muzical (melodic) nou.

La melodiile cu două linii am constatat următoarele combinații:

No. curent	Combinația	Numărul colindei	Total
1	A, A,	113, 214, 263,	3
2	A, Am,	13, 19, 77, 91, 114, 120, 123, 127, 156, 235, 263, 271.	12
3	A, Arm,	4, 6, 9, 14, 21, 28, 35, 44, 52, 56, 75, 76, 85, 98, 103, 133, 147, 152, 167, 181, 203, 205, 216, 218, 224, 229, 233, 234, 237, 238, 255, 262, 265, 273.	34
4	A, B,	8, 38, 55, 57, 61, 64, 79, 86, 93, 115, 118, 125, 129, 134, 136, 137, 139, 141, 142, 145, 146, 150, 180, 206, 209, 212, 218, 217, 222, 225, 228, 232, 300.	33

La colindele cu 3 linii, sunt 15 feluri de combinații:

1	A, Am, A,	70, 186, 201, 252.	4
2	A, Am, Am,	11, 12, 13, 36, 43, 45, 67, 94, 95, 106, 144, 202, 220, 228, 242, 267.	16
3	A, Arm, A,	27, 46, 184.	3
4	A, Am, Arm	173, 204, 294.	3
5	A, Arm, Arm	18, 29, 48, 49, 50, 62, 63, 108, 117, 119, 121, 130, 135, 159, 170, 210, 221, 223, 238, 298.	20
6	A, B, A,	25, 26, 31, 40, 46, 47, 51, 53, 54, 59, 65, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 132, 148, 156, 171, 175, 185, 188, 190, 191, 192, 194, 195, 198, 199, 219, 227, 231, 236, 246, 256, 257, 258, 298.	42
7	A, A, B,	15, 80, 105.	3
8	A, B, Am	60, 73.	2
9	A, Am, B,	153, 264, 268, 295.	4
10	A, Arm, B,	5, 7, 10, 16, 22, 24, 58, 104, 169, 245, 291, 296.	12
11	A, B, Arm	128, 154, 168, 174, 200, 247.	6
12	A, B, B,	1, 17, 69, 72, 78, 83, 87, 89, 90, 102, 109, 140, 177, 230, 250.	15
13	A, B, Bm	20, 110.	2
14	A, B, Brm	84, 183.	2
15	A, B, C,	2, 39, 63, 74, 81, 88, 131, 149, 151, 282, 283, 284, 287, 289, 297, 301, 302.	17

XXXII

La colindele cu 4 linii sunt 23 feluri de combinații:

No. curent	Combinația	Numărul Colindelor	Total
1	A, Am, Am, Am,	208, 215, 244, 260, 261, 269, 277,	7
2	A, A, Am, Arm,	166, 172, 207, 239,	4
3	A, Am, Arm, Arm	23, 165, 249, 292,	4
4	A, Arm, Am, Am,	116, 138,	2
5	A, Arm, Arm, Arm	111, 162, 211, 251,	4
6	A, Am, B, Arm,	187,	1
7	A, B, A, Am,	30,	1
8	A, B, A, Arm,	37,	1
9	A, B, Am, Am,	32, 34,	2
10	A, Am, B, Am,	41, 176,	2
11	A, Arm, B, Arm,	96, 259, 296.	3
12	A, A, B, B,	254,	1
13	A, B, A, B,	178, 243, 272, 276,	4
14	A, B, Am, B,	161,	1
15	A, B, Am, Bm,	160, 299,	2
16	A, B, Arm, Bm,	112,	1
17	A, Am, B, Bm,	100,	1
18	A, B, Am, Bm,	99, 143,	2
19	A, B, Arm, Bm,	33,	1
20	A, B, Bm, Bm,	280,	1
21	A, A, B, C,	189, 241,	2
22	A, B, C, B,	71, 182, 281, 285,	4
23	A, B, C, D,	197, 275,	2

La colindele cu 5 linii sunt 7 feluri de combinații:

1	A, Am, Am, A, Am	139,	1
2	A, Am, B, A, Am	179,	1
3	A, B, Am, A, Bm	42.	1
4	A, Am, B, B, Am	163, 240,	2
5	A, B, B, A, B,	196,	1
6	A, A, B, B, C,	158, 279, 290, 303.	4
7	A, B, C, A, B,	248,	1

Cred că melodiile colindelor nu's lipsite nici de varietatea diverselor forme.

Observație. Dacă o literă majusculă e însoțită de minusculele, m, r, sau ım, și în felul acesta se repetă de două, 3, sau 4 ori, nu înseamnă că și conținutul muzical depe linia ei se repetă exact. Poate fi o nouă variație care în tot cazul se deosebește puțin. Sunt și cazuri când este o repetare exactă. Dacă o literă majusculă se repetă fără alt semn, este repetiția fidelă.

Sunt colinde care se pot înțelege în două sau 3 forme, dacă ne abatem dela structura ritmică (de care eu m'am ținut mai strict) considerând mai mult mersul melodiei. Sunt și cazuri când o linie melodică conține motive din alte două linii deosebite. De exemplu: linia 3-a din colinda No. 200, conține motive din linia 1-ia și a 2-a.

Spre încheiere, să analizăm colinda ce urmează, din punctul de vedere al melodiei, limitei, modulației și a formei pentru a lămurii și prin exemplu cele spuse mai sus.

34

Săvârșin, jud. Arad.

Andante. (♩:80).

În - trea - bă, în - trea - bă, Le - rui le - rui, Doam ne,
În - trea - bă, în - trea - bă, Ci - ne îmi în - trea - bă?

Melodia. Este scrisă în gama *g* minor, cu treapta IV-a ridicată. Tonul final reprezintă *tonica*. Este tonală, pentru că numai în această tonalitate se poate închipui.

Ambitus. *g'*—*d''*, interval de Quintă.

Modulație nu are.

Forma. Are 4 linii melodice. Linia 3-a repetă versul 1-iu, linia 2-a are refrenul: *Lerui, lerui Doamne*, linia 4-a are versul al 2-lea. (Versul 1, Refren, versul 1, versul 2.) Liniile sunt simetrice având fiecare câte două ritme (două măsuri) deci un motiv. Toată colinda corespunde la un period melodic normal de 8 măsuri. Liniile 1-2 și 3-4 formează câte o frază. Conținutul ritmico-melodic al liniilor are schema: A. B. A^m, A^m. Linia

1-ia este A. Linia 2-a este deosebită, conținut nou, deci o însemnăm cu B. Linia 3-a are acelaș conținut ritmic ca la linia 1-ia, numai melodia diferă. Deci e linia A melodic variată și o însemnăm cu A^m. Linia 4-a este tot numai melodic schimbată, așa dar o însemnăm și pe aceasta cu A^m (cu toate că nu este repetarea liniei precedente).

G.) Variație și variante.

Variația în colinde se poate produce:

1. Prin punerea melodiei neschimbate, la alt text;
2. Prin mutarea din modul major în modul minor și invers;
3. Prin adăugarea a noi linii melodice;
4. Prin reducerea numărului liniilor;
5. Prin scurtarea sau lungirea liniilor melodice;
6. Prin mutarea în altă măsură;
7. Prin variațiunea ritmică a liniilor;
8. Prin variațiunea melodică a liniilor (eventual modulația);
9. Prin variațiunea ritmico-melodică a liniilor;
10. Prin întrebuintarea combinată a mai multor sau a tuturor mijloacelor înșirate, începând dela No. 2.

Alătur două tablouri. Unul arată clar numărul colindelor ce sunt variantele altora. Al 2-lea tablou arată tonul final al fiecărei linii dela toate colindele. Și după acesta se pot găsi variantele, dar cu mai multă greutate. Colindele care au acelaș ton final pe aceeași linie, sunt variante. Acest tablou l-am întocmit și pentru a mă conforma uzului internațional inaugurat în știința muzicei comparative. Ar fi trebuit să grupez astfel ordinea melodiilor ca variantele să se urmeze. Însă, cum am spus-o și în prefață, eu am grupat melodiile după sate și județe, gândind să fac mai întâi folklor, căci de știință mai e vreme.

H.) Mișcarea [Tempo].

Mișcarea colindelor este determinată în fiecare caz separat și se socotește după Metronomul Maelzel. Mare varietate în mișcare nu se poate constata. Se poate spune că este o mișcare generală care dacă are timpii în pătrimi este = 72, iar dacă sunt în optimi, atunci e = 144. Foarte redus e numărul

colindelor care se abat dela această mișcare. Mișcarea nu se schimbă prin retardare sau accelerare în decursul colindei, cel mult se suspendă prin fermată, dar extrem de rare sunt cazurile. La capitolul despre măsuri, am citat toate colindele în care am întâmpinat fermata.

I.) Ornamente. Melisme.

Ornamentele sunt relativ rare în colinde. Aceasta pentru că au mișcarea hotărâtă și perseverantă. Totuși am întâlnit apogiată scurtă (superioară și inferioară), ambele mordente (și), grupetto-ul, câteva note pasagere (floricel) și glissando. Mai multe ornamente sunt în colindele din comunele Lejnic și Petreni, Jud. Hunedoara, unde se doinesc colindele. (Ai impresia că auzi doine).

Melisme sunt foarte abundente în melodiile colindelor. Melismă numim cântarea mai multor sunete (de înălțimi diferite) pe o silabă. Sunt între ele mai lungi și mai scurte. În unele cazuri se prezintă ca un ornament în jurul unui ton principal (fiind de lungimi, egale toate sunetele), alteori se prezintă ca motiv independent. În cazul din urmă se compun din valori neegale sau dacă sunt egale, sunt destul de mari ca să nu le înțelegem ornamente.

Tabloul arătând tonul pe care se termină liniile melodice.

Tonul pe care se termină	LINIA 1-a	LINIA 2-a	LINIA 3-a	LINIA 4-a	LINIA 5-a
b	163, 240.				
h		179			
c'	79, 93, 105, 263.	29, 105, 210.			
d'	40, 199, 270.	272.	248.		
es'	110, 179.	110.	158, 163 179.	158, 163, 179.	
e'	21, 28, 48, 49, 50, 55, 57, 61, 150, 252, 255, 295.	24, 74, 283.			
f'	58, 61, 81, 108, 118, 125, 129, 144, 146, 154, 168, 171, 181, 193, 195, 217, 220, 222, 223, 247, 249, 265, 268, 293, 297.	18, 41, 71, 73, 96, 108, 103, 124, 178, 195, 197, 200, 220, 223, 268, 282, 284, 289, 293, 294, 297.	197.	193.	
fis'	43.				
g'	1, 3, 4, 6, 9, 14, 19, 20, 26, 27, 29, 31, 34, 36, 37, 44, 46, 47, 51, 53, 54, 59, 60, 64, 65, 66, 70, 76, 82, 87, 91, 92, 95, 97, 101, 103, 104, 107, 112, 113, 114, 115, 116, 122, 123, 124, 127, 128, 132, 133, 141, 142, 145, 147, 148, 153, 155, 157, 158, 160, 175, 177, 186, 188, 190,	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 16, 19, 20, 21, 25, 28, 35, 38, 39, 40, 43, 44, 48, 49, 50, 52, 55, 56, 57, 58, 61, 64, 69, 76, 77, 78, 79, 83, 85, 86, 87, 89, 90, 91, 93, 95, 98, 100, 102, 103, 104, 111, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 120, 123, 125, 127, 129, 133, 134, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 150, 152, 156, 158, 161,	1, 2, 5, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 31, 33, 36, 37, 39, 40, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 53, 54, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 87, 88, 89, 90, 92, 94, 95, 97, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 116, 117, 119, 121, 122, 124, 128, 130,	23, 30, 33, 34, 37, 41, 96, 99, 100, 111, 112, 116, 138, 143, 160, 161, 162, 165, 166, 172, 176, 178, 182, 187, 189, 197, 207, 208, 211, 215, 239, 241, 243, 244, 251, 254, 259, 260, 261, 264, 269, 272, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 285, 286, 290, 292, 299, 303.	42, 158, 163, 179, 193, 196, 240, 248, 279, 290, 303.

Tonalpe care se termină	LINIA 1-a	LINIA 2-a	LINIA 3-a	LINIA 4-a	LINIA 5-a
g'	192, 194, 198, 201, 203, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 215, 219, 224, 227, 231, 236, 246, 250, 253, 256, 257, 258, 260, 264, 267, 269, 270, 277, 283, 289, 290, 298, 300, 302.	163, 165, 167, 177, 180, 181, 182, 184, 186, 187, 190, 193, 199, 205, 208, 209, 212, 213, 214, 216, 217, 218, 222, 224, 225, 226, 229, 232, 233, 234, 235, 237, 238, 240, 244, 248, 250, 251, 252, 253, 255, 257, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 271, 273, 276, 279, 281, 285, 286, 290, 300.	131, 132, 135, 140, 143, 144, 148, 149, 151, 153, 154, 155, 159, 165, 168, 169, 170, 171, 173, 174, 175, 176, 177, 183, 184, 185, 186, 188, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 210, 219, 220, 221, 223, 227, 228, 230, 231, 236, 241, 242, 244, 245, 246, 247, 249, 250, 252, 254, 256, 257, 258, 264, 267, 268, 279, 282, 283, 284, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 301, 302, 303.		
as'	152, 178, 225, 233.	81, 194.	178.		
a'	10, 16, 24, 30, 35, 39, 52, 69, 74, 77, 86, 96, 98, 102, 119, 166, 167, 170, 172, 184, 191, 206, 207, 213, 216, 229, 239, 241, 243, 262, 301, 303.	2, 23, 36, 37, 46, 51, 70, 121, 138, 153, 154, 155, 162, 166, 168, 171, 172, 175, 201, 207, 239, 241, 259, 292, 298, 299, 303.	23, 30, 34, 96, 99, 162, 166, 211, 243.		
b'	5, 45, 73, 109, 130, 134, 136, 137, 149, 169, 185, 187, 197, 204, 205, 218, 221, 234, 235, 272, 273, 296.	34, 68, 80, 122, 130, 131, 148, 149, 151, 169, 192, 204, 221, 247, 275, 296, 302.	187, 272.		
h'	7, 23, 33, 42, 63, 75, 100, 156, 159, 162, 165, 173,	1, 25, 26, 27, 30, 31, 33, 53, 59, 63, 65, 101, 106, 132, 159, 160,	42, 100, 138, 160, 215, 261, 277.	42, 248.	

Notul pe care se termină	LINIA 1-a	LINIA 2-a	LINIA 3-a	LINIA 4-a	LINIA 5-a
b'	174, 202, 228, 248, 254, 266, 299.	174, 191, 198, 202, 215, 227, 228, 231, 245, 254, 260, 261, 277, 295.			
c''	8, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 56, 62, 80, 88, 94, 120, 121, 131, 138, 140, 152, 161, 183, 189, 200, 230, 242, 244, 245, 251, 259, 276, 285, 287, 288, 291, 292, 294.	11, 12, 13, 15, 17, 22, 42, 45, 47, 60, 62, 66, 67, 82, 84, 92, 94, 107, 119, 170, 183, 185, 188, 189, 236, 242, 243, 249, 256, 287, 291, 300, 301.	32, 161, 172, 173, 182, 207, 208, 239, 251, 259, 260, 269, 275, 276, 280, 281, 285.		
d''	2, 22, 32, 38, 41, 67, 71, 78, 83, 85, 89, 90, 99, 106, 111, 117, 135, 139, 143, 176, 180, 226, 232, 237, 238, 258, 261, 275, 282, 284, 286.	10, 32, 54, 72, 97, 99, 112, 128, 135, 176, 208, 211, 246, 128, 230, 288.	41, 71, 189, 286.		
e''	196, 280.	196, 219, 230.		196.	
f'	84, 182, 281.	88.			
g''	72.				

Tablou de variante

No. curent	Numărul colindelor	Total
1	1, 72, 196, 290, 288.	5
2	8, 19.	2
8	4, 9, 14, 76, 91, 108.	6
4	11, 12, 18, 187.	4
5	18, 109.	2
6	21, 55, 57, 61.	4
7	26, 81, 87, 42, 47, 27, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.	29
8	88, 99.	2
9	35, 167, 212, 229, 265.	5
10	28, 41.	2
11	45, 78, 94, 135, 149, 169, 204, 221, 267.	9
12	48, 49, 50.	8
18	46, 51.	2
14	25, 58, 59, 198, 201.	5
15	22, 67, 106, 117, 178.	5
16	68, 302.	2
17	71, 182.	2
18	79, 93, 129.	8
19	83, 90.	2
20	62, 108, 216, 243.	4
21	119, 166, 207, 289, 286.	5
22	128, 251, 261.	8
28	88, 180, 259, 296.	4
24	184, 137, 206, 209, 219.	5
25	141, 142, 203.	3
26	127, 147, 186.	8
27	158, 163, 240, 279, 290, 303.	6
28	159, 202, 228.	8
29	145, 160, 208, 215, 260, 261, 269, 277.	8
30	225, 233.	2
31	226, 282.	2
32	181, 284.	2
38	235, 238, 237.	8
34	223, 242.	2
35	96, 188, 165, 244, 276.	5
36	272, 278.	2
37	282, 284.	2
38	110, 158.	2
39	154, 188, 247.	8
40	68, 174.	2
41	251, 276.	2
42	98, 218.	2

XXXX

K.) Cadențe.

Cadența colindei se determină prin funcționarea tonală a notei finale, prin tonul penultim și tonul prim din colindă. Cadența se compune de fapt numai din cele două tonuri, dar având în vedere că se repetă, trebuie astfel întinșată, ca trecerea la început să fie logică și naturală.

La colinde avem multe feluri de cadențe. Considerând principiul de mai sus, am stabilit următoarele (folosindu-mă pe cât s'a putut, numai de armonii perfecte).

Observație. Tonurile din vocea de sus (sopran) fac parte din melodie. Armoniile pot fi și în stare răsturnată (inversiune).

1.) Cadențe autentice.(V-I)

a.) b.) c.) d.) e.) f.) g.) h.) i.) k.)

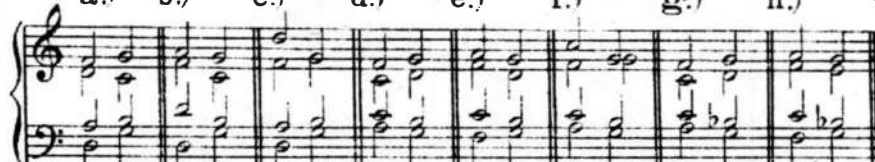

cadențe dorice.

În aceste cadențe, tonul și armonia finală reprezintă tonica.

2.) Cadențe myxolydiche.(V-I, VII-I)

a.) b.) c.) d.) e.) f.) g.) h.)

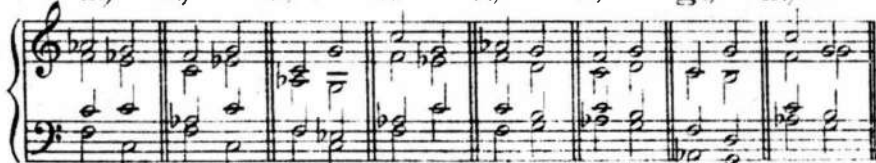

cadențe dorice.

Tonul și armonia finală reprezintă tonica.

3.) Cadențe phrygice (VII-IV; VII-I)

a.) b.) c.) d.) e.) f.) g.) h.)

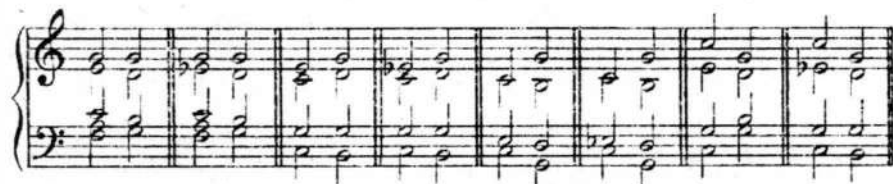
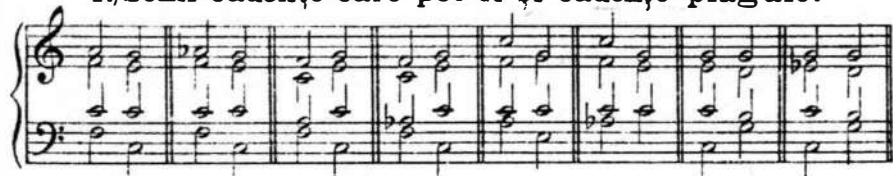

Cadențele a.) b.) c.) d.) pot fi înțelese și plagale în c minor (mol). În cazul acesta tonul final reprezintă funcțiunea de dominantă, iar armonia finală e tonica. Dacă le înțelegem phrygice,

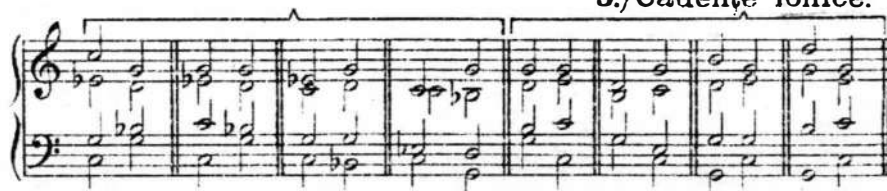
atunci tonul final reprezintă tonica iar armonia finală, subdominanta.

Cadențele e.) f.) g.) h.) pot fi înțelese semicadențe în c minor, reprezentând tonul și armonia finală, funcțiunea de dominantă. Dacă le înțelegem cadențe phrygice, atunci tonul și armonia finală, reprezintă funcțiunea de dominantă.

4.) Semi-cadente care pot fi și cadente plagale.

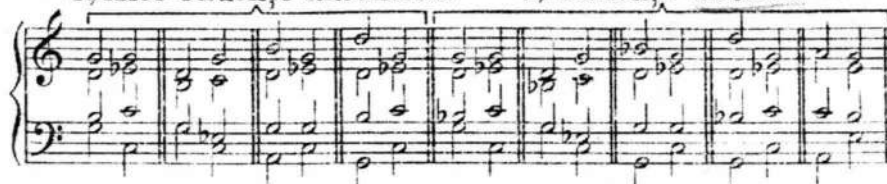
5.) Cadente ionice.

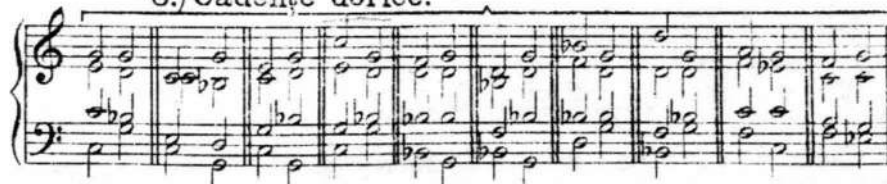
Numai cadente plagale

6.) Alte cadențe autentice.

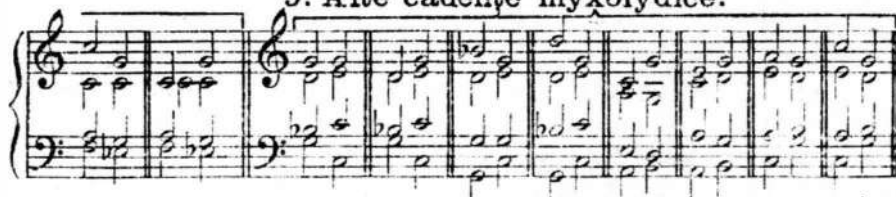
7.) Cadențe äeolice.

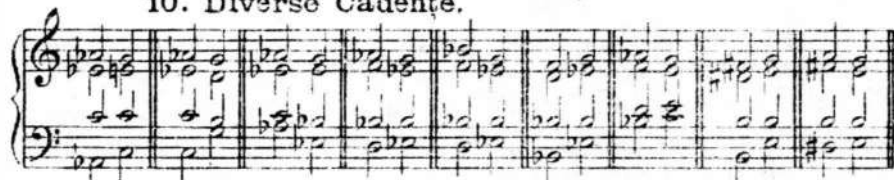
8.) Cadențe dorice.

9. Alte cadențe myxolydice.

10. Diverse Cadente.

Ar fi și mai multe posibilități de a face cadența tonului final, dacă am introduce acorduri de septimă și nonă. Dar cred că cele demonstrate sunt suficiente pentru a dovedi bogăția de armonii ce se pot referi la un ton. Toate acestea trebuie bine înțelese-folosite cu multă pricepere și gust estetic.

Dela punctul 4.) începând nu am mai explicat funcțiunea tonului și acordului final, în credința că după cele spuse la punctul 1.) 2.) 3.), raționamentul meu va fi înțeles pe deplin. De altcum și numirea cadențelor înlesnește această examinare.

L.) Relația între melodie și text.

Textul colindelor sunt balade și legende (mai mult legende)—cu subiect religios sau laic scrise în versuri de 6 și 8 silabe. Câteodată sunt 5 respective 7 silabe și atunci se adaugă un *u* sau *ro* pentru ca ritmul versului și al melodiei să nu sufere. Altădată sunt mai multe; atunci silabele se aglomerează câte două pentru una, împărțind nota respectivă în două note egale. Foarte multe versuri încep cu silaba *în*. Dat fiind, că între colinde, puține sunt cu premăsură (Auftakt) iar această silabă nefiind accentuată chiar pretinde premăsura, poporul o suprimă printr'o apostrofă. De exemplu: '*Ntorcu-se întorcu* în loc de *Întorcu-se'ntorcu*. Mai bine a mutat apostrofa dela mijloc la 'nceput, pentru conservarea ritmului și accentului natural și potrivit melodiei. Conservarea accentului natural în colinde este caracteristic. Mai bucuros schimbă măsurile.

Refrenul, cum am mai supus-o, poate preceda versul (sau versurile).

Versurile colindelor nu se grupează în strofe.

Cântecele de stea au un subiect religios, scrise în versuri mai ordonate, dar de valoare mai inferioară. Versurile lor se grupează în strofe de câte 2—3—4 rânduri.

Câteodată au și refren (care totdeauna e la sfârșitul strofei), dar faptul acesta, totuși, nu le ridică la rangul de colinde.

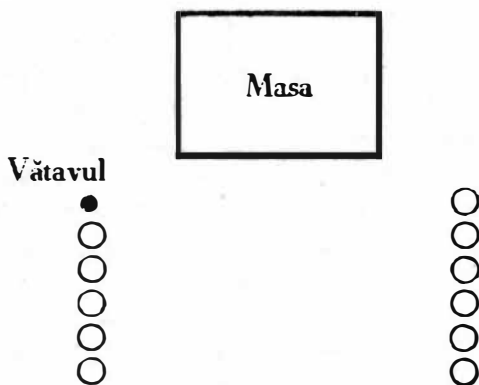
Atât la colinde cât și la cântecele de stea se observă că o melodie nu este legată de un singur text anume, ci își schimbă textele. Tot așa și textul își schimbă melodiile. Dar într'o comună fiecare text își are melodia lui și fiecare melodie are textul păstrat și obișnuit de veacuri.

Numai în afară de comune se face schimbul de text și melodie, dar și atunci variază sau una sau alta.

M.) Cum se cântă colindele.

Deși la fiecare colindă aparte, la notițele ce le fac, indic modul cum se cântă, totuși găsesc necesar să lămuresc și în acest loc, cum se cântă colindele, în linii mai generale.

Se cântă în unison. Colindătorii se așează față în față, jumătate de-o parte și jumătate de alta, după cum arată schița următoare:

Pot însă să fie și mai mulți și mai puțini de 12. Nu cântă toți deodată ci în două serii, pe rând. Cântă fiecare parte, melodia întreagă, cu textul ce-i vine. Când termină, reia cealaltă

parte melodia, punând textul ce urmează (și refrenul). De exemplu: Colinda No. 1

Grupa I-a	„Sub cel roșu răsărit Mândri's pomii d-înfloriți Mărul cu flori d-albe,
Grupa II	„D-înfloriți de mărgăriți „D-înfloriți de mărgăriți Mărul cu flori d-albe*

Urmează iar grupa I-a și apoi a II-a până la sfârșit.

Felul acesta de a cânta este practic pentru că dă ocazie la cântăreți să pauzeze și este estetic pentru că auzind melodia când deoparte când de alta, produce, asupra auditorului efect proaspăt.

Colindele se cântă pe unele locuri și de o persoană singură sau 3-4, cu scopul de cerșetorie. În alte sate îi instruiază învățătorii să le cânte în cor pe 2-3 sau 4 voci. Acest lucru se poate face într'o sală de concert, dacă aranjamentul și armonizarea este făcută de om cu știință și pricepere, dar în noaptea de crăciun și în armonizările ce am avut ocazia să le aud, nu le găsesc cu cale, nici potrivit tradițiunii.

Cântecele de stea se cântă de copii între 10-15 ani. Se cântă tot unisono, dar nu în grupe, ci toți deodată.

Concluziuni.

Am tras concluziunile în fiecare capitol la locul lor, după ce am dovedit mai întâi prin exemple stabilirea lor. Totuși găsim necesar să le înșir încă odată la un loc pentru a se revedea valoarea și importanța lor mai clar.

1. Colindele sunt bogate în măsuri. Pe lângă măsurile monometrice favorizează și măsurile polimetrice. Măsurile necomplete (Aufakt) sunt rare, dar posibile. Fermatele și pauzele sunt deasemenea foarte rare în colinde. Colindele favorizează accentele neregulate (antagonie între măsură și accent).

2. Colindele conțin un adevărat izvor de ritme. Ritmele dezvoltate sunt preferate. Cele primitive se întâlnesc numai izolate. Sincopa e foarte frecventă în colinde, dar numai izolate între alte ritme. Structura ritmică a colindei iubește nesimetria.

3. Melodia colindelor se bazează pe cele mai variate game. Limita (ambitus-ul) favorizează intervalele: Sextă mare, quintă perfectă, septimă mică, octava și sexta mică. Modulații sunt multe și interesante.

4. Formele colindelor sunt extrem de variate, favorizează formele de 2 și 3 linii melodice.

5. Mijloacele de variații sunt multe.

6. Mișcarea favorizează M. M. $\text{♩} = 72$ sau $\text{♩} = 144$.

7. Ornamentele sunt rare, dar cu atât mai multe melismele.

8. Cadențele sunt multe și variate. Si mai multe sunt armo-
niile ce se pot pune sub aceste melodii.

Având în vedere aceste calități superioare ale colindelor, îmi iau îndrăzneala de a ruga pe toți colegii mei să le primească cu aceeași dragoste și iubire de neam cu care le ofer eu. Să le întrebuinteze în lucrările lor, să le îmbrace, să le cizeleze. *Eu am desgropat diamantul! Cred că mai bine nu-mi puteam aduce prinosul de recunoștință și admirație față de acest popor genial căruia îi aparțin, și sunt mândru de aceasta.*

Timișoara, luna Ianuarie anul 1925.

Sabin V. Drăgoi

Câteva observații din punct de vedere literar.

Am scris textul colindelor așa cum l-am auzit. Așa cum le cântă poporul, fără nici o corectură. Nu am voit să-i falsific graiul naiv, arhaic și prea frumos. În textele colindelor, afară de frumusețile poetice, se ascund și alte calități vrednice de a fi scoase la lumină și tălmăcite. Între altele, aceste texte sunt interesante și prețioase pentru însemnătatea lor filologică, istorică, etc. Modesta mea cunoștință nu este suficientă pentru explicarea și demonstrarea acestor calități interesante ale colindelor. Poate se va afla cineva să le ndrăgiască, să le studieze după cum merită.

Ce am putut, am făcut și eu. Am întocmit și un tablou de variante, după subiect, precum mai înainte am întocmit unul după melodie. Cred că prin aceasta se ușurează cercetarea mai minuțioasă literară. Am întocmit și un glosar, scoțând cuvintele mai mult provinciale și mai puțin cunoscute. Sunt cuvinte al căror înțeles nu l-am putut afla la fața locului. Aceasta din cauză că: a.) sau nu a știut-o nici poporul, b.) sau mi s'a spus ceva ce nu putea fi înțelesul adevărat, fiind contrar cu înțelesul versului unde se află cuvântul cu pricina. Este doar știut că aceste

texte s'au propagat prin grai viu din tată în fiu, de veacuri. Multe cuvinte s'au schimonosit, uneori mai multe s'au contopit într'un cuvânt, pe care poporul le recitează fără a le înțelege. Pentru a putea tălmăci adevăratul înțeles al astorfel de cuvinte, nu am nici timp nici dibăcia necesară. Sunt unele cuvinte obișnuite de toate zilele care însă în colindă au alt înțeles. Sunt și unele expresii de felul acesta.

Consonanta „d“ menită să despartă mai bine două cuvinte (dintre care unul termină altul începe cu vocală) este foarte abundentă în colinde. Am scris-o separat de cuvântul pe care-l precede și cred că nu am greșit. În tot cazul rog indulgență dela cei în drept, pentru greșelile de punctuație și alte neajunsuri relativ la texte.

Tablou de variante după subiect.

No. curent	Numărul colindei cu acelaș subiect	No. curent	Numărul colindei cu acelaș subiect
1	1, 117, 225,	28	42, 81, 130, 217,
2	2, 38, 103, 117, 230, 262,	29	51, 222,
3	3, 64, 89, 195,	30	53, 75, 97, 128, 226,
4	10, 232,	31	54, 102, 197,
5	11, 41, 92, 113, 185,	32	55, 79, 93, 109, 126, 174,
6	14, 24, 47, 83, 107, 127, 134, 141, 175, 185, 188, 227, 238,		198, 201, 205, 228, 255, 232,
7	15, 59, 125, 142, 153, 176, 295.	33	60, 72,
8	17, 155,	34	62, 154, 193, 220, 297,
9	18, 232,	35	65, 245, 291,
10	19, 68, 143, 254, 256, 294, 300, 302,	36	71, 123, 161, 208, 215, 244, 266, 276,
11	20, 49,	37	74, 135,
12	21, 61, 118, 128, 129, 148, 191. 202, 216, 243,	38	76, 231, 233, 236,
13	22, 182, 252,	39	77, 145, 150,
14	23, 58, 156, 183,	40	82, 101, 219, 237,
15	25, 67, 88, 149,	41	87, 106, 190,
16	26, 78,	42	91, 103, 181, 246,
17	28, 224, 250,	43	98, 106, 218,
18	29, 137,	44	110, 241, 260, 261, 272, 274, 277, 278, 303,
19	30, 45, 73, 94, 115, 144, 171, 187, 221,	45	111, 121, 162, 163, 240, 267 270, 290,
20	31, 63, 263,	46	120, 251, 258,
21	32, 119,	47	138, 207, 210
22	33, 99,	48	160, 211, 275,
23	35, 96, 157, 164,	49	166, 239, 286,
24	36, 169, 178, 204, 214, 223, 242, 264, 299, 301,	50	167, 229, 253,
25	40, 66, 114, 122, 259,	51	184, 257, 263,
26	42, 50,	52	200, 203,
27	46, 90, 105,	53	279, 280,
		54	283, 284,

GLOSAR.

de provincialisme și cuvinte al căror înțeles nu-l cunosc. (În dreptul cuvintelor se află numărul colindei din care au fost scoase). Unde se află semnul întrebării, nu știu înțelesul precis.

arătat? 36.

d-alboș (dalboș) 13 = d-alb, dalb

d-aleș = de pândă 72.

adresa, d-adresă sau dodresă? 73.

arămurat = cu ramuri 93.

arius sau dariuș? 76.

d-abruzel, da bruget? 95

bălușei = băli, blonzi 3.

bănat = năcaz, supărare 19

buciumaș? 16

birău = primar 22.

brudurele, broduri = luntre 31

bruit = coborât 34.

bălat = născut 24.

bătai? 27

baleru? 50

biții = berbeceli 74.

bradet = pădure de brazi 75

bălă = blondă 85

bolânzit = norozit 138

bolcurele? 117

brățișele? 212

cioire? 10

cioporți = turme 23.

chicilin = încetșor 26

clontă = tăia 34

ciompăvit (calul) = schiop 37

clotori = chiotori 44.

călăleu - ? 26.

cărmănușe? 31

chischinele = năframe 51

cestorcuțe storculițe = acestor curți

acestor curțișoare 57

cere = ce-re? ce?

ciocan (de vinars) = măsură de 3 dl. 70

comânac? 69 (pălărie)

ciar = gralu 73

câmpetli = câmpitli 76

cia = alcia. 83

ceaptă = cu ce leagă femelle părui 90.

corbăcel = biclu 91

cătălandri = căței 135

crișcatul = scrișnitul 174

cociș = vizitlu 180

căile = căile 185

ciudat! interjecțiune 219

caverești = amesteci 227.

cotarcă = hambar făcut de nuele în care se ține porumbul 238.

clocoșel? 195

chindisea? 222 (a coase)

cântenite? 232

ciute? 232 (capre)

chivăreava? 242 (cască soldățească)

chișcotea = pișca 243.

dociș = oacheș 41.

dublicit (d-ublicit)? 90.

doplejit (d-oplejit)? 105

dorșnic? 250

doșnic (d-oșnic)? 186

diploi? 252.

feredeu = bate, scaldă 17

fomfiu = un fel de iederă 84.

foșmânt = vesmânt 104.

furcerlu 'nzimțelat? 200 (furcă de fier cu cruste).

ferdela. ferle = măsură de lichide și cereale 249

făgădău = cărcumă, han 251

gădinu? 50.

giurgianului? 10.

ghiș? 13

gomonesc? 26

gloate = cete 32.

grădele? 91 (gratie din nuele)

govea? 180

gălgioare = gălbinoare 226

hojmânt = veșmânt 56

în vâstrând? 81

iții = lă măsură de 1/2 litru) 22

împăvănat = legat 24.

încirnat? 36

învarsă? 74

îneluit = înșelut 83

înșolțolată? 232 (învăluțată în jultu)

înș = lacheu, ocnic 179

îmbărburat? 200

încetinaș? 234.

învestrează? 235 (împletește și înfrumusețează)

înșeră? 71

jeilor? 27

jùjaș păcuraru? 54
 jorjolată? 194
 jltău, jlt = jeț de șezut 220
 joljanului? 232
 laibăr = vestă 1
 lini = o specie de brazii 18
 ludă, zăludă = naivă, prostuță 89.
 limpeziori? 114.
 mătiașă, măclășă = rug sălbatic 2
 molin, malin, molinel = un sol de
 brad 13
 maier? 12, 58.
 marea turbureancă? 31
 măvărat? 47
 mișii = melușeli 74
 miluri? 71
 malul = clocan mare de lemn 79.
 măzarat? 92.
 metăr = metru 124
 măjle = majă metrică 173
 mară? 185
 mlană? 193
 mânecat-au = plecat-au 207
 mirazul = mirarea 238.
 morgorăjind? 249.
 nelnrujiță = ne'nflorită 20
 nesăbălat = necroît 56
 nădrag = pantalon 69
 negri 'ntunerici? 56.
 endei = dans la țară, horă 89
 năvădaru? 90
 năvod = sac de pescuit 189
 năvodar = cine face năvodul 189.
 očeșala, doceșala = oacheșă 16
 obidă? 80 (supărare)
 oblocul = fereastră 186.
 olată? 219
 pâncul = sezonul, timpul 42.
 paivan = căpăstru, funie sfoară 47
 păruși? 38 (pari mici)
 pâlholi? 104
 polăți = palate 187
 pitați? 168
 polog = grăunadă? (iarba cosită și
 adunată într'un șir lung) 169
 pogănic = pogani, sdraveni 204
 porav? 265
 prund = petrișoane mărunte de
 unde s'a scurs apa 25
 plivți? 77 (îngrijți)

rât = câmp apăsos 19
 ruja = trandafir 20
 roviță? 194.
 sumni = fuste, rochii 12
 șlinguia = brodă, coseă 18
 susmalin = rozmarin 40
 sbicțură = biciuța 48
 strășilor? 28
 șini = arșini (măsură rusească) 59
 stobori = parli din gard 57
 șchiompovită (lapaa) = schioapă 70
 stârșori? 72
 strujește? 75 (sfârmă)
 sfraguri? 82
 strecioru? 92
 stânjen = măsură de lungime 124
 sereu = loc unde se bate grăul 145
 sezău = scaun 193
 stavele = staulc, grajduri 195
 strișor? 130.
 spuzai = jăratec cu cenușă 199.
 straurei, straurele? 231
 sulei? 235
 strânjenit? 236
 striestrească? 285
 sprijonca = aduna 2
 țucă = sărută 3
 țifraș = țanțos 54
 trăcsare = tresare 101
 tună = întră 106
 țipău = pituță, pâine mică 178
 toartă? 190 (mâner, clantă)
 tăligă = roaba, toroboanța 199.
 uiegițe, d-uegițe = provăzute uc
 stlică 57.
 voroviră = vorbire 23
 vârșoare? 71
 răstrungul? 74
 vrăbalnică? 85
 vrăstățată? 104
 vop ci voi vop ci (vopi vol vopi)
 = valuri voi ridică 135
 veletate? 236
 Zgardă? * 14 = O curea cu cuic
 de fer ce poartă călnii la gât ca
 să nu poată fi atacați de lupi.
 zvanul = sfatul 71
 zăbrele? 198 (gratii)
 zăvrulcă? 222.
 zăvistie = invdie 275.

XXXXX

Allegro. (M. M. ♩ : 144). Lipova, jud. Timiș.

Sub cel roșu ră-să-rit, Mân-dri-s po-mii d-în flo-riți, Mă-ru-le, cu flori d-al-be.

Sub cel roșu ră-să-rit,
Mândri's pomii d-înfloriți,
Mărule cu flori d-albe.

D-înfloriți de mărgăriți (bis)
Mărule cu flori d-albe.

Dar prin pomi cin'se plimbă?
Plimbă-se descinsă.

Tot se plimbă și rugă (bis)

Și se rugă pomilor:
- „Pomi-ș pomîșorii mei,

„Aplecați vârfurile
„Să vă iau stâlpurile,

„Să-mi iau două trei smedițe,
„Să mi-ș fac o cunună

„Pe mîn' la prânzul mare,
„C'am doi fii de botezare,

„Și mai mari de cununare (bis)

La cei mici ce le-am dare? (bis)

Da-le-am mere mărunțele,
Să se joace cu ele.

La cei mari ce le-am dare?
Da-le-am care cu comoare.

Rămâi sănătoasă. (bis)

2

Le-rui le-rui, Doam-ne, D-în trea-bă, d-în trea-bă, Sfinți pe Dum-ne - ze - u.

- 2 -

.	.	.	.	.	.	Piroane de feru. (bis)
.	.	.	.	.	.	Precum le făceau,
.	.	.	.	.	.	Pe-aşa le băteau;
.	.	.	.	.	.	Prin pălmi-ş, pălmi-şu,
.	.	.	.	.	.	Prin tălpi-ş, tălpi-şu,
.	.	.	.	.	.	Peliţa-i rupeà,
.	.	.	.	.	.	Sângele-i curgeà,
.	.	.	.	.	.	În păhar sprijoneà,
.	.	.	.	.	.	Vinul se făcea.
Lerui, lerui Doamne - Lui Cristos făceau						
.	.	.	.	.	.	Cunună de spini,
.	.	.	.	.	.	Verzi amărăciuni. (bis)
.	.	.	.	.	.	Cum că i-o făceau,
.	.	.	.	.	.	Pe cap i-o puneau,
.	.	.	.	.	.	Peliţa-i rupeà,
.	.	.	.	.	.	Sângele-i curgeà,
.	.	.	.	.	.	În păhar sprijonea, (bis)
.	.	.	.	.	.	În lume-l trimeteà,
.	.	.	.	.	.	Grâul se făcea.
.	.	.	.	.	.	-Lui Cristos făceau
.	.	.	.	.	.	Brâu de matiaşă,
.	.	.	.	.	.	Cum că îl făceau,
.	.	.	.	.	.	Aşa-l încingeau,
.	.	.	.	.	.	Peliţa-i rupeà,
.	.	.	.	.	.	Sângele-i curgeà,
.	.	.	.	.	.	În păhar sprijoneà,
.	.	.	.	.	.	În lume-l trimeteà,
.	.	.	.	.	.	Mirul se făcea,
.	.	.	.	.	.	Mir şi busuioc.

Colinda începe cu refren urmat de două rânduri (sau unul repetat).
 Locul refrenului este indicat prin puncte. Melodia are 3 linii à două
 măsuri. Fiecare linie reprezintă un motiv care se aseamănă.
 (-Primul este inversat ritmic şi melodic.-)

3

Lipova, jud. Timiş.

Andante. (♩ = 88).

Fa - ta mân - dră tot în - tre - a hă, Doin - nul, Doam - ne,

Tot pe dul - ce mai - că - sa, ___ Dom - nul, Doam - ne.

I
Fa - ta mân - dră, tot în - trea - bă, Dom - nul, Doam - ne, Tot pe dul - ce

II
mai - că - sa, ___ Dom - nul, Doam - ne. Mai - că, mai - că dul - cea mea, ___

etc.
Dom - nul, Doam - ne, ce mi - ș ba - te vânt - ul li - nu? Dom - nul, Doam - ne. etc.

Fata mândră tot întreabă, Domnul Doamne

Tot pe dulce maică-sa:

- „Maică, maică dulcea mea!
- „Ce mi-ș bate vântul linu,
- „Vântul lin când e senin,
- „Și luna când e de plin?“
- Maică-sa din grai grăia:
- „Oi tu draga mea.
- „Asta nu e vântul lin,
- „Nici luna când e de plin,
- „Ci vin junii bălușei,
- „Vin la min' te cer pe tine,
- „Și cer prea mult dela mine.

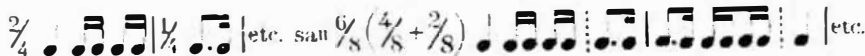
Colindă ce se cântă în case unde este fată de măritat. În locul lăsat gol în mijlocul versului, se pune numele fetei (după ocazie). Refrenul completează fiecare rând în mod diferit, deci putem socoti două refrenuri. Melodia are două linii à trei măsurii (măsura a 3-a e refrenul). Se poate cânta și în două voci în formă de canon. Pe textul acestei colinde se cântă și cele 4 melodii ce urmează, având însă refrenuri deosebite. Identică cu No. 19.

- „Cer pluguț cu patru boi
 „Și turmuța cea de oi,
 „Și murguțul înșelat,
 „Înșelat bine gătat,
 „Tot cu galbeni încărcat”.
 Fată-sa din grai grăia:
 - „Mână-i maică d-îndărăt,
 „Nu-s de ani, mai pot s'aștept,
 „Pân' la dulcea primăvară,
 „Când mi'nflor florile țară,
 „Eu mi-oi face grădinioară,
 „În grădină m'oi băgă
 „Și cu flori m'oi împănă,
 „Și la joc eu mă voi duce,
 „Junii or stă ca să m'apuce,
 „Să mă joace mă'nvârtească,
 „Ș'apoi or sta să mă iubească,
 „Vor privi păruțul meu,
 „Și-or uită murguțul tău,
 „Vor privi ochiții mei,
 „Și-or uită boiții tăi,
 „Vor țuca buzele mele,
 „Și-or uita oile tale”.-“

4

Se cântă pe textul melodiei No. 3. Refrenul e la urmă și se pune după fiecare vers. Melodia are două linii à două măsuri. Fiecare măsură conține acelaș motiv cu puțină schimbare. Timpul al 3-lea primește o accentuare involuntară, ceea ce ne permite a împărți măsura și astfel:

Această melodie pare a fi foarte răspândită sau în felul de mai sus, sau cu oarecare modificări neînsemnate. Vezi No. 9, 14, 76, 91, 103.

5

Allegro. (♩ = 160). Lipova, jud. Timiș.

Fa-ta măn-dră _ tot în - trea-bă, Tot pe dul-ce
mai - că - sa-re: I - sus se na-ște.

Se cântă pe textul melodiei No. 3. Refrenul e la urmă și e precedat de două versuri totdeauna. Melodia are 3 linii; 1 și 2 à 3 măsurî, a 3-a cu două măsurî. Toate 3 linii conțin acelaș motiv. Schimbare mai deosebită prezintă linia 3-a, unde s'a omis măsura de $\frac{2}{8}$. Măsura penultimă are particularitatea de a întruni ritmul din măsura 4-a și melodia din măsura 5-a. Poate chiar din cauza aceasta nu simțim lipsa unei măsurî.

6

Allegro. (♩ = 144). Lipova, jud. Timiș.

Fa-ta măn-dră tot în-trea-bă, Doam-ne, _ dai Dom - nu - lui, Doam-ne.

Se cântă pe textul melodiei No. 3. Refrenul e la urmă și e precedat totdeauna de un vers. Melodia are 2 linii a câte 2 măsurî. Acelaș motiv variat în fiecare măsură. Aceeaș asemănare și între linia 1-a și a 2-a. E caracteristică menținerea măsurî de 5 timpi dealungul melodiei.

7

Allegro. (♩ = 144). Lipova, jud. Timiș.

Fa - ta măn - dră tot în - trea - bă;
Tot pe dul-ce mai - că - sa-re: I - sus se na-ște.

Se cântă pe textul melodiei No. 3. Refrenul e la urmă și e precedat de 2 versuri totdeauna. Melodia are 3 linii: 1-a și a 2-a cu 3 măsurî, a 3-a cu două măsurî. Linia 1-a și a 2-a se aseamănă mult, a 3-a mai puțin prin omiterea părții întâia a motivului.

Ce seară-i d-această seară,

Doamne, Doamne dai Domnului, Doamne,

Mare seară de ajun,
Din ajun până'n Crăciun,
C'a șezut acest Domn bun,
Ce-a șezut de a cinat,
De-a cinat și s'a rugat,
Rugă 'n cer și-a ridicat,
Rugă 'n cer printre îngeri,
Pân' la curtea'cest Domn bun.
Grăia Tatăl către Petru:

- „Vezi tu Petre ce-mi văd eu?”
- „Vădu-mi Doamne eu o rază,
„Ca o rază de lumină”.
- „Dacă vezi tu Petre bine
„Ia la brâu un spic de grâu,
„Și în sân ia sănătate,
„Iar în poală bogătate,
„Și te lasă Petre lasă,
„Tot în jos pe rugă'n jos,
„Pân'la curtea'cest Domn bun.
„Intră'n casă nechemat,
„Șezi pe scaun ne'mbiat,
„Bea păharul ne'nchinat,
„Și pe masă grâu revarsă,
„Lasă'n casă sănătate,
„Jur în casă bogătate”
- Și te, Domn bun, veselește!

După fiecare vers se adaugă cuvântul „Doamne” apoi urmează refrenul. Melodia are 2 linii: 1-a cu 3, a 2-a cu 2 măsuri. Motivele din măsurile: 1, 2, 5, sunt variantele unuia și aceluiaș motiv. Lințiile nu se aseamănă. Măsura 3-a se poate nota și așa: $\frac{6}{8}$ ($\frac{4}{8} + \frac{2}{8}$)

deoarece și aici pătrimea din urmă capătă un accent.

Andante. (♩ = 80). Lipova, jud. Timiș.

Ce sea-ră i d-a - cea - sta sea-ră, Doam-ne, dai Dom - nu-lui, Doam-ne.
(no - stru.)

Se cântă pe textul melodiei No. 8. Refrenul e la urmă și se pune după fiecare vers. Melodia are 2 linii à două măsurii. Fiecare măsură conține acelaș motiv, cu puțină schimbare. Timpul al 3-lea primește o accentuare involuntară, ceea ce ne permite a împărți măsura și astfel:

$\frac{2}{4}$ ♩ ♩ ♩ | $\frac{1}{4}$ ♩. etc. sau $\frac{6}{8}$ ($\frac{4}{8} + \frac{2}{8}$) ♩ ♩ ♩ | ♩. etc.

Este aceeași melodie ca la No. 4, 14, 76, 91, 103.

10

Allegro. (♩ = 144). Lipova, jud. Timiș.

În - trea - bă n-trea - bă mari bo - ie - rii, În - trea - bă n-trea - bă mari bo - ie - rii, Dom - nu - lui, Doam-ne, sau no - stru.

Întreabă ntreabă mari boeri
Domnului Doamne
Tot pe voinicașul:

- „De ce-i murgu așa 'sudat,
„Asudat de a'nveștejit?”
Dar din grai graiă:
- „Ce mă boieri d-întrebați,
„Și voi boeri m'ispitiți?
„Că voi boieri bine știți,
„Că eu am fost acel cioire,
„Boul sur de-a-l scormonire,

„Boul sur cu coarne suri.
 „Bou-și dete cam prin vad,
 „D'aia-i murgu d-asudat,
 „D-asudat d-înveștejit,
 „Vestejit îngălbenit!

Grăia fata din cea poartă :

- „Nu mi-l credeți mari boieri !

„Că n'a fost acel cioire,
 „Boul sur de-al scormonire,
 „Ci a fost el de-a iubire,
 „D-a iubi la d-ibovnică;
 „Drumul lui de nouă zile,
 „ 'l calcă d-în trei zile,
 „Intr'una merge ntr'una vine,
 „Intr'una șede și-o iubește”.

Da din grai grăia :

- „Taci tu fată din cea poartă,

„Că eu de m'oi mânla,
 „Eu la tine voi săltă,
 „Și cosița ți-oi tăia,
 „Și din sus ți-oi d-arunca-o,
 „Pe vârful giurgianului,
 „Să mi-o bată vânturile,
 „Ca pe mine gândurile,
 „Gândurile de'nsurat,
 „Fete mari de măritat,
 „Cei mai mici de botezat”.

- „Și te, Domn bun, veselește ! -

Colinda se cântă în case cu feciori. Pe locul gol se pune numele feciorului, după ocazie. Fiecare vers se repetează și apoi urmează refrenul. Melodia are 3 linii: 1-a și a 2-a cu 3, a 3-a cu 2 măsurile, Linia 2-a este repetarea liniei 1-a, a 3-a deși ciuntită totuși se aseamănă cu celelalte 2-

11

Allegro. (♩ = 144).

Lipova, jud. Timiș.

..... s'a lău - ȕa - tu La-un pu - iuȕ de

cer - bu, Iei Dom - au - lui, Doam - ne.

. s'a lăudatu,
 La un puiuț de cerbu,
 lei Domnului Doamne.
 Că l-o săgetare (bis)
 In cel vârful de munte,
 De mia de sute.
 - Cerbul d-auză,
 Tare se'ntristă.
 El iarbă nu-și paște,
 Nici muguri nu-și rupe,
 Nici apă nu bea. (bis)
 - Maica lui veniă
 Și mi-l d-întrebă:
 - „Da tu cerbu maichii,
 „Ce ești întristat,
 „De iarbă nu-ți paști
 „Nici muguri nu-ți rupi,
 „Nici apă nu-ți bei?”
 Cerbul nici grăia:
 - „Cum eu maica mea,
 „Cum eu iarb'aș paște,
 „Și muguri m'oi rupe,
 „Și apă m'oi bea?
 „ bun bărbatu,
 „El sa lăudatu,
 „Că m'o săgetă:
 „In cel vârful de munte.
 „De mia de sute”.
 Maicăsa grăia:
 - „Dacă-i rându așa,
 „Cobori tu mai jos,
 „Jos între livezi,
 „Între livezi verzi,
 „La muguri întregi,
 „La izvoare reci,

Colinda se cântă în case cu feciori. Pe locul gol se pune numele feciorului, după ocazie. Refrenul e la urmă și-l precedat de 2 versuri (sau unul repetat). Melodia are 3 linii, cu o asemănare organică foarte vizibilă. Măsurile: 2, 4, 6, se pot nota și astfel: $\frac{3}{8}$ | etc.. Chiar o cântă unii în felul acesta. Variante: No. 12, 13, 187.

- „În mijloc d'izvor,
„Tufă de bujor”.
- Cerbul d-ascultă,
Jos îmi coboră,
Jos între livezi,
Între livezi verzi.
El iarbă-și păștea,
Și muguri rupeă,
Lui sete-i veneă,
La izvor mergeă,
Vrând apă să-și beă,
Jos îngenunchiă.
 - bun bărbat,
El l-a săgetat.
Cerbu'n sus săriă,
Sus peste izvor,
Pică'ntre bujor,
Și din grai grăiă :
 - „Ba eu maica mea,
„Precum m'ai pândit,
„P'ășa m'ai d-avut.
„ bun bărbat,
„El m'a săgetat,
„El m'o stăpâni”.
 - Să fi sănătos,
. „ cel frumos! -

12

Allegro. (♩ = 144). Lipova, jud. Timiș.

..... s'a lău - da - tu La Pa - lan - ca -

nou - ă Iei Dom - nu - lui, Doam - ne.

. s'a lăudatu,
La Palanca nouă,
Iei Domnului Doamne,

- La fata de maior,
Că el o lua-o.
- Maică-sa nu lasă,
Că-s prea mulți în casă,
Prea multe neamuri.
Că is nouă frați,
Și nouă surori,
Și nouă cumnați,
Și nouă cumnate.
. nici grăiă:
- „Ba eu voi lua-o,
„Că i-am căștigat,
„La cei nouă frați,
„Nouă lei legați,
„La nouă surori,
„Nouă sumni cu flori,
„La nouă cumnați,
„Nouă cai gătați,
„La nouă cumnate
„Nouă vaci cu lapte”.
- Să fi sănătos
. cel frumos!

Exact aceiași observație ca la colinda precedentă, din toate punctele de vedere: Variante: 11, 13, 187.

13

Allegro. (♩ = 144). Lipova, jud. Timiș.

Sus la dru - mul ma - re, — De - la - turi de
ca - le, — lei Dom - nu - lui, Doam - ne.

Sus la drumul mare,
De lături de cale,
Iei Domnului Doamne.
Crescut-or născut-or:

- Micuț molinel,
D-albuș păltinel.
Sus frunza-i pe el

- Sus frunza-l mai lată,
D-umbră minunată.
La d-umbrița lui,
Cine se d-umbrește?
Ghiș d-albă nevastă,
Cu'n fiuț în brață.
Câți pe drum treceau,
Toți o întrebau :
- „Ghiș d-albă nevastă,
„Ce-mi-ș ții în poală,
„Doar ți-e frățior,
„Or ți-e cumnătel,
„Or ți-e văr primar?”
Ghiș d-albă nevastă,
Ea din grai grăia :
- „Nu mi-e frățior,
„Nu mi-e văr primar,
„Nici nu-mi-e cumnătel,
„Ci-e drag Voina meu.
„Slughită a fost
„În țara leșască,
„La craiu leșesc.
„Lucru ce i-or dat,
„Murgii de'nvățat,
„Viguri de adunat.
„El pe drum ventînd,
„El s'a d-ostenit,
„Și el s'a lăsat,
„Îci pe poala mea,
„Mult și puținel,
„Și cât o vrea el”.
- Rămâi sănătoasă
Ghiș d-albă nevastă,
..... frumoasă !

Colindă pentru neveste. Refrenul urmează după 2 versuri totdeauna.
Melodia exact ca la No. 11, 12, 187. Măsurile a 2-a, a 4-a, a 6-a, sunt
notate în $\frac{1}{8}$ dela început, dar tot așa puteau fi și în $\frac{4}{8}$.

- Strigă-mi Doamne cine-mi strigă,
 - Doamne dai Domnului Doamne
 Strigă-mi d-alboș d-împărat:
 - „Cine'n lume s'o d-află
 „Să-mi aducă leu legat,
 „Leu legat nevătămat,
 „P'ângă murg' împăivănat”.
 Nime'n lume nu s'aflat,
 Numai fecior tânăr.
 El pe murg se d-aruncă,
 Și la grăjduț se duceă,
 Găseă grajdul descuiat,
 Și murguțul d-înșelat,
 D-înșelat bine gătat,
 Tot cu galbeni încărcat.
 Da grăiă :
 - „Saltă ici saltă coleă,
 „Saltă'n vârful munților
 „La d-umbra molinilor,
 „La culcușul leului!”
 Găsea leul d-adormit,
 D-adormit bine-adormit.
 Leul din somn se pomeneă,
 Și din grai d-așa grăiă:
 - „O tu fecior tânăr,
 „Ce-ai căutat pe locul meu,
 „Or zilele ți-ai urât,
 „Or viața ți-ai sfârșit” ?
 - „Eu zilele n'am urât
 „Nici viața n'am sfârșit ;

Colindă pentru feciori. Refrenul e la urmă și e precedat de un vers totdeauna. Melodia are 2 linii cu câte 2 măsur. Este exact melodia No 4, 9, aplicată pe alte cuvinte. Pe locul gol între versuri se pune un nume de fecior, după ocazie. Variante : 76, 91, 103.

- „Hai în săbii să ne tăiem,
 „Ori în puști să ne mpușcăm,
 „Ori la lupte că-s direpte.
 „Să luptăm o zi de vară,
 „Zi de vară până seară”.
 Când fu colo mai sub seară
 Dete leul și nu-l puse;
 Dete și-l supuse.
 Cum îl puse jos îl puse
 La pământ la iarbă verde,
 Zgarda'n cap că i-o țipă,
 Jos la țară-mi scoborâ.
 Câți pe mi-l vedeau,
 Toți pe măsă-o fericeau:
 — „Ce băiat mi-ș a scăldat,
 „De-mi aduce leu legat,
 „Leu legat nevătămat,
 „P'ângă murg' împăivănat”.
 Leu vine bornăind,
 vine fluierând.
 Câți pe mi-l vedeau,
 Toți pe măsă-o fericeau:
 — „Ce băiat mi-ș a scăldat,
 „Că aduce leu legat,
 „Leu legat nevătămat,
 „P'ângă murg' împăivănat”.
 — Rămâi sănătos!

15

Lipova, jud. Timiș,

a) Moderato. (♩ = 112).

Grea ve - ste că ne-a so - si tu

Pe-o mi - cu - ță rân - du - ni - că, Mă - rui, Doam - ne.

b)

Grea ve - ste că ne-a so - si tu

Grea veste că ne-a sosit,
 Pe-o micuță rândunică,
 Măru! Doamne,

C'a tunat Iuda în ratu,
 Și-a luat luna și lumina,
 Soarele și razele,
 Căldăruța de botez,
 Scăunuțul de județ.

Grăia Zeul Dumnezeu :

— „Care din voi veți d-alege,
 „Să vă duceți să le-aduceți?”
 Nime'n lume nu s'aflat,
 Numai Lie sfânt Ilie.

El din graiu d-asa grăia :

— „Bine Doamne eu m'oi duce,
 „Dămi Doamne ce-oi cere eu,
 „Tunul tău fulgerul tău”

— „Bin'lie eu ți-oi dà,
 „Și mai bine te-oi învăța :
 „Când de iad te-î apropiă,
 „Tună rar fulgeră des” !

— Lie'n samă nu-și băgă,
 Când de iad s'apropiă,
 Tună des fulgeră rar,
 Toți dracii se pogoreau,
 Și prin coturi s'ascundeau.
 Lie'n iad că s'a băgat,
 Și-a luat luna și lumina,
 Soarele și stelele,
 Căldăruța de botez,
 Scăunuțul de județ.
 Rău e iadu'ntunecos,

Refrenul e la urmă și e precedat de două versuri totdeauna. Melodia are 3 linii : 1-a și a 2-a sunt exacte, a 3-a mai mică cu o măsură, prezintă motiv nou. Se cântă și în felul cum am notat-o sub b., Admirabil exemplu de o varietate ritmică foarte simplă.

- C'ăşa fost de când a fost,
Mândru-i ratul luminos,
Cum n'a fost decând a fost.
Grăia Zeul Dumnezeu,
Către Lie sfânt Ilie:
- „Că eu cum te-am învăţat,
„Tu pe min'nu m'ai 'scultat.
„Când de iad te-ai apropiat,
„Tună rar fulgeră des!
„Tu când de iad te-apropiaşi
„Tunaşti des, fulgeraşi rar.
„Cu alta nu te blăstem,
„Să fi sec de jumătate!”
- Ş'o'închinăm cu sănătate
Şi te, gazdă, veseleşte. -

16

Lipova, jud. Timis.

Allegro. (♩ = 144).

Pe cel câmp ver-de-n flo - ri - tu, pe cel câmp
ver-de-n flo - ri - tu, Ho - le - run - da le - rui, Doam - ne.

- Pe cel câmp verde 'nflorit,
Holerunda lerui Doamne
Paşte-mi o turmă de oi.
Dar la oi cine-mi şedeà ?
Şedeà-mi Zeul Dumnezeu.
Şi-mi şedeà pe un buciurnaş,
Şi-mi ziceà'ntr'un flueraş.
Cum îmi zice oi îmi strânge,
Cum îmi trage oi întoarce.
Grăia Zeul Dumnezeu :
- „Bată-vă focul de oi,
„Că de când sunt eu la voi
„Am albit pe cap ca voi”.
Săreà miala d-ocheşala,
Săreà 'n vânt săreà 'n pământ,
Şi din grai așa grăia :

- „Nu ne, Doamne, blestemă,
 „Numai Doamne îți alege,
 „Nouă sute de oi sute,
 „Și vre-o zece berbeci,
 „Și te du la târg cu ei,
 „Îți fă Doamne un covor,
 „De'nalt cât e statul Tău,
 „De larg cât e brațul Tău”.
 - Și te gazdă veselește. -

Refrenul e la urmă și e precedat de un vers care se repetă totdeauna. Melodia are 3 linii: 1-a și a doua cu câte 4 măsuri, a 3-a cu 2. Linia 2-a variază pe 1-a, a 3-a prezintă motiv nou în măsura 1, iar în a 2-a îl variază.

17

Allegro. (♩ = 144). Lipova, jud. Timiș.

Zo - ri - le - s d-al - be, Ce curți is d-a - ce - stea
 curți - D-a - șa 'nal - te și m - pă - na - te.

Zorile's d-albe

Ce curți is d-acestea curți,
 D-așa 'nalte și 'mpănate,
 Pe dinluntru zugrăvite,
 Cu var alb is văruite,
 Cu postav acoperite?
 Da'naintea curților,
 Este un măr și este un păr.
 Da'n vârful părului,
 Ședu-mi două turturele,
 Și-mi țin două luminele,
 Pică'n trei picătorele,
 Cum îmi pică așa se face,
 Și se face un feredeu,
 Un'se scaldă Dumnezeu,
 Dumnezeu și cu Sâmpetru.
 Tot se scaldă și se'ntreabă:

- „Ce-i mai bun Petre pe lume?”
- „Nu-i mai bun ca boul bun,
„Când revarsă brazdă neagră,
„Și răsare grâu ușor ;
- Iar se scaldă și se'ntreabă :
- „Ce-i mai bun Petre pe lume?”
- „Nu-i mai bun ca calul bun,
„Căci te duce și te-aduce,
„Poartă oase păcatoase,
„De punerea capului !”
- Iar se scaldă și se'ntreabă :
- „Ce-i mai bun Petre pe lume?”
- „Nu-i mai bun ca oaia bună.
„Că vara te îndulcește,
„Și iarna te încălzește,
„Și cu lână'mbracă lumea”.
- Și te Domn bun veselește,
C-o'nchinăm cu sănătate. -

Refrenul la'nceput este urmat de două versuri totdeauna.
Melodia are 3 linii: 1-a independentă, a 3-a repetă pe a 2-a.
Cea dintâi, cu 2, cele din urmă cu câte 3 măsur.

18

Andante. (♩ = 114). Lipova, jud. Timiș.

Li - nă, Me - li - nă, le rui, Me - li - nă, Vi - ge o ma - re

cât de ma - re, Da' de ou - re, țăr - muri nă - re.

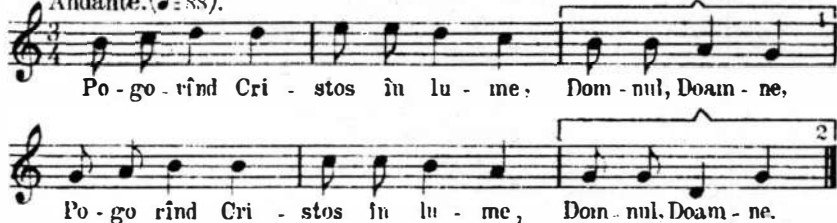
Lină Melină lerui melină

Vine o mare cât de mare,
Da de mare țărături n'are,
Țărăturile-mi bat munții.
Printre lini printre molini,
D'un braț mari de rădăcini,
'Noată-ș 'noată-ș boul sur,
Boul sur cu coarne suri.
Dar în coarne ce mi-ș poartă ?
Un legănel d'-aurel.

Da'n leagăn cine-mi ședeà ?
 Ședeà d-ocișă,
 Lucru mândru ce-mi lucrà,
 Tot coseà și șlinguià,
 Ș' împletește un brâu șerpește,
 Și mi-ș cântă'mpărătește.
 Câți pe o d-auzeau,
 Toți pe măsă-o fericeau.
 De anumit cui d-anumește,
 Tot pe . . . *cică* creață. (chică)
 Iar din grai așa grăià :
 - „Hai tu fecior tânăr,
 „Șezi la noi pe dimineată”.
 El din grai așa-i grăià :
 - „Hai tu draga mea,
 „Eu n'am venit să vă șed,
 „Am venit ca să te văd,
 „Fată ești nevastă ești” ?
 Ea din grai așa-i grăià :
 - „Hai tu tecior tânăr,
 „Eu nu-s fată nici nevastă,
 „Ci io-s floare depe mare.
 „Rozmarin miroasă tare,
 „De m-o bate vântu'n dos,
 „Umplu țara de miros.
 „De m'o bate vântu'n față,
 „Umplu țara de dulceată”.
 - „Rămâi sănătoasă,
 Și tu sănătos.
 Ca un trandafir frumos. -

Colinda tinerilor căsătoriți. Pe locurile lăsate goale între versuri se pune numele nevestii, respective bărbatului, după ocazie. Refrenul e la'nceput și e urmat de două versuri totdeauna. Melodia are 3 linii a câte 2 măsurile. Unitatea organică se vede din motivul ritmic menținut în toate măsurile, deci și liniile se aseamănă foarte mult, în special a 3-a repetă liber pe a 2-a. Variantă: No. 109.

Andante. (♩ = 88).

Pogorând Cristos în lume (bis)**Domnul Doamne,****Aducând spre slujbe bune,****Când Cristos cină la masă,****Stau evreii după casă.****Iuda fiind viclean mare,****Având iubire de bani,****Grăiră a lui dușmani:**

- „Vindeți-l pe Cristos mie,
„Că voi dà trezeci d-arginți”.
- Treizeci d-arginți îi dăduse,
Pe Cristos lor îl vânduse.
Trezeci d-arginți i-au pus jos,
Pe Cristos din Pont l-au scos.
Și de acolo l-au trimis,
Dela Ana la Caiafa,
De aicea la Pilat;
Pilat apă și-a luat,
Și din gur'a cuvântat:
- „Eu mă spal d'acest păcat,
„C'acesta-i un duh curat,
„Nici un pic nu-i vinovat”.
- Atunci evreii l-au luat,
Și de aicea l-au trimis,
Și l-au trimis peste râț,
Acolo l-au răstignit.
Cunună de rug i-au pus,
Cu sulița l-au împuns,
Sânge și apă a curs.
De jale și de bănat,
Soarele s'a'ntunecat,

Văile s'au tulburat,
 Petrite s'au despicat,
 Luna s'a făcut în sânge
 Ingerii au prins a plânge.
 Cele stele mărunțele
 Plângeau toate'n mare jale.
 — Și te Domn bun veselește,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Fiecare vers se repetă urmat de refrenul : „Domnul Doamne”.
 Melodia are aceleași particularități ca la No. 3, cu care este exactă.

20

Săvârșin, jud. Arad.

Dimineața de Crăciun (bis) Liliană fată d-albă

- Dimineața mă sculai,
 Și pe față mă spălai,
 Boi și vacile mânai,
 Din poiana cu flori d-albe.
 Dar la flori cine îmi merge?
 Merg fetițe româncuțe,
 Ș'or alege ș'or culege.
 Ruja din grai le grăiă:
- „Nu mă rupeți fetelor,
 „Ne'nrujită ne'nflorită,
 „Ne'nflorită ne'mpupită,
 „Cum e ruja mai urâtă,
 „Mai urâtă mai ivită.
 „Ci la mine d'eți veni,
 „Sărbători după Crăciun,
 „Pe mine mă veți găsi
 „Și 'nrujită și 'mpupită.

„Cum e ruja mai iubită”.
– Rămâi gazdă sănătoasă. –

Refrenul e la mijloc. Înaintea și înapoia lui se pune acelaș vers, care se repetă totdeauna. Melodia a 3 linii a 2 măsuri fiecare. Linia 3-a repetă cu variație melodică pe a 2-a. Linia 1-a repetă de două ori motivul ritmic care se află variat în măsurile prime din liniile 2, 3.

21

- Maica sfântă își purcedeă,
Doamne Domnul nostru
Pe mijlocul Răului.
La d-umbra de plop verde.
Plop verde-așa se vede,
Maica sfânt'ășa-i grăia:
– „Stai plop d'a clătină,
„Până nasc eu fiu sfânt,
„Fiu sfânt p'acest pământ”!
– Dar plopul când auzea,
Tot mai tare clătină.
Maica sfânt'ășa-i grăia:
– „Fire-ai plop blestemat,
„De mine de fiul meu
„Și de dragul Dumnezeu.
„Bată vântul ori nu bată,
„Frunza'n tine tot să clată”!
Maica sfântă-și purcedeă,
Pe mijlocul raiului.
La ieslele cailor.

Refrenul e la urmă și e precedat de un vers totdeauna. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Unitatea organică e prea vizibilă. Măsura 1-a din linia 2-a, este repetarea ritmică a motivului din linia întâia. Variante: No. 55, 57, 61.

- Maica sfânt' așă grăiă :
- „Stați voi cai de a roadere,
 „Până nasc eu fiuț sfânt,
 „Fiuț sfânt p'acest pământ” !
- Dar cail dac 'auzeă,
 Și mai tare ronțăiă.
 Maica sfânt' așă grăiă :
- „Fire-ați voi cai blestemați,
 „De mine de fiul meu,
 „Și de dragul Dumnezeu!
 „Și voi cai să n'aveți saț,
 „Numa'n ziua de ispas,
 „Dar ș'atunci numai un ceas” !
- Maica sfântă-și purcedeă,
 Pe mijlocul raiului,
 La ieslele boilor.
 Maica sfânt' așă grăiă :
- „Stați voi boi de-a rumegă,
 „Până nasc eu fiuț sfânt,
 „Fiuț sfânt p'acest pământ” !
- Boii dacă auziră,
 Numai decât se opriră.
 Maica sfântă așă grăiă :
- „Fire-ați voi boi d-alduiți,
 „De mine de fiul meu,
 „Și de dragul Dumnezeu!
 „Și voi boi să aveți saț,
 „In lunguțul drumului.
 „Când plugarii vor prânzi,
 „Voi veți stă și odihni” !
- Și te fiu mic veselește.
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate. —

Andante. (♩ = 84). Săvârșin, jud. Arad

Pe - tru'n rai își pur - ce - dea,

Pe - tru'n rai își pur - ce - dea, — Rai-ul mân-dru lu mi-nos.

Petru'n rai își purcedeă (bis)
Raiul mândru luminos.

Prin mijlocul raiului,
 Nime'n lume nu-l vedeă,
 Numai dragul Tatăl său,
 El din graiu așa-i grăiă:
 — „Petre! Petre! fiul meu!
 „Am eu loc în rai ori n'am?“
 Petru din graiu îi grăiă:
 — „Ba tu loc în raiu că n'ai,
 „Că birău fostu-ți-ai,
 „Pe săraci ai asuprit,
 „Și-așa raiul ai pierdut“.
 — Petru'n raiu își purcedeă,
 Prin mijlocul raiului,
 Nime'n lume nu-l vedeă,
 Numai dragă maică-sa,
 Maică-sa din graiu grăiă:
 — „Petre! Petre! fiul meu!
 „Am eu loc în raiu ori nu?“
 Petru din graiu îi grăiă:
 — „Ba tu loc în raiu, că n'ai,
 „Crâșmăriță fostu-ți-ai,
 „Îții goale datu-ți-ai,
 „Și-așa loc în raiu nu ai“.

Refrenul e la urmă și e precedat de un vers, totdeauna repetat.

Melodia are 3 linii a 2 măsur. A 2-a linie variază pe a 1-a, a 3-a prezintă motiv nou. Variante: No. 67, 106, 117, 173.

– Petru în raiu își purcedeă,
 Prin mijlocul raiului,
 Nime'n lume nu-l vedeă,
 Numai dragă soră-sa,
 Ce din graiu așa-i grăiă:
 – „Petre, Petre, frate-meu!
 „Am eu loc în raiu ori nu?“
 Petru din graiu îi grăiă:
 – „Ba tu loc în raiu că ai,
 „Ți-a fost casa lângă drum,
 „Pe cei goi i-ai îmbrăcat,
 „Cei flămânzi i-ai săturat,
 „Pe setoși i-ai adăpat,
 „Loc în raiu ai câștigat“.
 – Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

23

Allegro. (♩ = 144). Săvârșin, jud. Arad.

În - tor - cu - se'n - torc, in - tor - cu - se'n - torc,
 în - tor - cu - se'n - torc, Iai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Intorcu-se 'ntorc (de 3 ori)
 Iai Domnului Doamne.

Pe câmp pela noi,
 Trei cioporți de oi,
 Și trei păcurari.
 Doi sunt veri primari,
 Unu-i streinel.
 Cei doi veri primari
 Ei se voroviră
 Pe cel streinel,
 Ca să îl omoară,
 Joi de către seară.
 Iar se voroviră,

Unde să-l îngroape?
 Strunga oilor
 Glasul meilor,
 Toporelul lui,
 Unde să îl pună?
 În mâna cea dreaptă.
 Fluerița lui,
 Unde să o pună?
 În mâna cea stângă.
 Când ploai'o plouă,
 Toporu-o tăia.
 Când neaua o ninge,
 Fluerița-o zice,
 Oile s'or strânge,
 La mormânt și-or plânge,
 Cu lacrimi de sânge.
 – Și te veselește,
 Acest streinel,
 Noi s'o închinăm,
 D-alba-i sănătate.

Refrenul e la urmă și e precedat de un vers, totdeauna de 3 ori repetat.

Melodia are 4 linii a câte 1 măsură artificială $\frac{7}{8}$ ($\frac{4}{8} + \frac{3}{8}$). Toate liniile se reduc la același motiv care numai melodic se schimbă.

24

Allegro. ($\text{♩} = 144$). Săvârșin, jud. Arad.

La por - ți - le lu'm pă - ra - tu, Se - de-un mi - re
 ră - ze - na - tu, Hai le - rui - dai le - rui mi, Doam - ne.

La porțile lu'mpăratu,
 Șede-un june rezematu,
 Hoi lerui dai lerui-mi Doamne

Refrenul e la urmă și e precedat de două versuri totdeauna.

Colindă feciorească. Melodia are 3 linii a 4 măsuri.

Linia 2-a repetă ritmic, variază melodic, linia 1-a, iar a 3-a prezintă motive noi.

Și se cere la vânatu,
 Prin cari codrii n'a umblatu,
 Pe valea Cealăului.
 Zi de vară până'n seară,
 Când fu colo către seară,
 Dete'n urma leului,
 Și pe urmă-i se luă.
 Și când fu mai lângă seară,
 Găsi leul adormit,
 Sub un spin mândru 'nflorit.
 Mire stă și se gândeă,
 Săgeta-l-o, l-o lăsă?
 Săgeta-l-o adormit?
 Pâna mire se gândeă,
 Leu'n talpe se puneă,
 Zi de vară până seară,
 Leul și mire luptară.
 Și când fu mai lângă seară,
 Leul duse și nu-l puse,
 Mire-l duse și mi-l puse
 Și-l legă și'ncurelă,
 Lângă murg împăivănă,
 Și la drum că se luă.
 Cam de-alungul drumului,
 Și de-alungul câmpului,
 Nime'n lume nu-l vedeă,
 Fără dragă maică-sa,
 Și din graiu așa-i grăia:
 – „Fericat Doamne de mine,
 „Ce băiat mai am băiat,
 „De-mi aduce leu legat,
 „Leu legat încurelat,
 „P'ângă murg împăivănat.
 „Duce cinste la 'mpărat,
 „De mila sătenilor.
 „De fala curtenilor“.
 – Și te mire veselește,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Sub cel roșu răsăritu, (bis)

- Florile-s d-albe ler de măru,
Greu e Domnul adormitu,
Sub un spin mândru 'nfloritu.
De când Domnu-a d-adormitu,
Florile l-au năpăditu,
Rugăciuni nu s'au făcutu,
Nici în cer nici pe pământu.
Vine un stol de golumbei,
Cu glasul de feciorei.
Jos în pom ei se lăsau,
Și din graiu așa grăiau :
- „Scoală scoal' acest domn bunu,
„Că de când ai adormitu,
„Florile te-au năpăditu,
„Rugăciuni nu s'au făcutu
„Nici în cer nici pe pământu”.
Nu-l putură deștepta-re.
Vine un stol de turturele,
Cu glasul de feciorele :
 - „Scoală scoală' acest domn bunu,
„Că de când ai adormitu,
„Florile te-au năpăditu,
„Rugăciuni nu s'au făcutu,
„Nici în cer nici pe pământu.”
„Nu-l putură deștepta-re.

Colindă cu refrenul la mijloc. Înaintea și'napola refrenului se pune un vers și repetarea lui. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 3-a repetă fidel pe 1-a. A 2-a este independentă, numai vag reamintește pe celelalte 2 prin faptul că măsura 3-a și a 4-a seamănă pe măsura 1-a și a 2-a din linia 1-a și a 3-a. Variante : No. 53, 59, 198, 201.

- Vine-un șir de rândunele,
 Cu glasul de curve rele :
- „Scoală scoală' acest domn bunu,
 „Că de când ai adormitu,
 „Florile te-au năpăditu,
 „Rugăciuni nu s'au făcutu,
 „Nici în cer nici pe pământu”.
 - Nu-l putură deștepta-re
 - Se luară se duseră,
 Jos pe prund de se lăsară,
 Și ele că își luară,
 Petricele 'n gherișele,
 Și apșoară 'n gurișoară,
 Și iarăși ele zburară,
 Jos pe pom de se lăsară,
 Și pe domn îl rourară,
 Și domnul se pomeneă,
 Și tare le blestemă :
 - „Rândunele curve rele,
 „Unde vara veți vără,
 „Acolo să nu iernați,
 „Să vă duceți câte nouă,
 „Și vă 'ntoarceți câte două!”
 - Și te Domn bun veselește.

26

Allegro. (♩ = 52). Săvărsin, jud. Arad.

Sub cel ro - șu ră - să - ri - tu, Flo - ri - le - s d - al -
 be de - mă - ru. Sub cel ro - șu ră - să - ri - tu.

Sub cel roșu răsăritu,
 Florile's d-albe de măru,
 Greu e sfatul adunatu,
 Dar din ce e adunatu?
 Tot din sfinți din cei mai sfinți,
 Și pe domnul pomenesc,
 C'auzit că s'a născutu,

- Și nu știu unde-a născutu.
- De unde iar vine iară,
O zineoară pe zineoară,
Ce din graiu așa grăiă-re
 - „Sfinții mei, iar sfinții mei,
„Ce voi mie da-mi-ți voi
„ Că eu vouă spune-voi,
„ Că eu viu del-acest fiu,
„Și l-am lăsat mititel,
„Mititel și'n fășițel,
„Scutece de bumbăcel,
„Fașă albă de mătăasă,
„Legănior de păltinior;
„Poaia caldă de mi-l scaldă,
„Neaua ninge de mi-l unge,
„Vântul trage cam din lin,
„Și-l leagănă chicilin,
„La un corn de călăleu,
„La casa lui Dumnezeu.”
 - Și te fiu mic veselește,
Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat de un vers și urmat de repetarea aceluiași vers. Melodia are trei linii a trei măsură; a 3-a linie repetă pe 1-a fidel. A 2-a prezintă motive noi.

Variante: No. 31, 37, 42, 27, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

27

Allegro. (♩ = 160). Săvârșin, jud. Arad.

Cam la ca - pul je - i - lo - ru, Ro - u - ri - ță,

Ro - ma - ni - ță, Cam la ca - pul je - i - lo - ru.

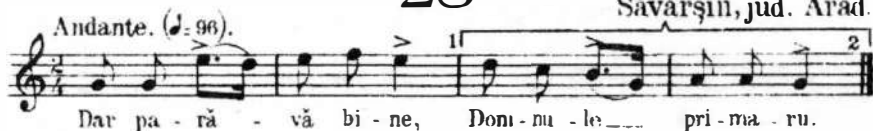
- Cam la capul jeloră,
- Rouriță Romanță,
- Doi bouari se cam mai batu,
- Doi boarii de cei surii.
- Nime'n lume nu vedeă-re,
- Făr'de-o fică mititeă-re.

- Intră'n casă spune'n masă :
- „Dale lele maica mea-re,
 „Lucru mândru cel văzul,
 „Cam la capul jeiloru,
 „Doi bouari se cam mai batu,
 „Doi boarii de cei surii,
 „Cu cunune de aurii.”
 Maică-sa d-aşa-i grăiă :
- „Şi tu fică te sufulcă,
 „Mâneci d-albe pân'la cotu,
 „Şi-ţi ia vadra într'o mână,
 „Şi-mi apucă-aroură-re,
 „D-una-o dă pe vatră 'n josu,
 „D-alta-o dă pe vatră 'n susu.
 „Cununeaua rămânea-o.
 „Şi tu fică te sufulcă,
 „Cununeaua ți-o apucă,
 „C'acea fică e bună.
 „Fetelor şi juniloru,
 „Sărbători după Crăciunu,
 „De schimbat inelele-re,
 „După inele şi pe ele”.
 - „Şi tu fică veseleşte.
 Ş'o 'nchinăm, cu sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc precedat de un vers şi urmat de repetarea aceluiaş vers. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe 1-a, a 2-a o variază ritmic şi melodic. Unitatea e şi mai vizibilă prin menţinerea motivului din măsura 1-a. Variante: No. 26, 81, 57, 42, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

28

Săvârşin, jud. Arad.

Dar pară-vă bine,
 Domnule primaru.

De cine vă vine,
 La curţile tale,
 La palatel' tale,

Colinda primarului. După fiecare vers urmează refrenul. Melodia are 2 linii cu acelaş motiv ritmic, iar melodic schimbat. Variantă: No. 41.

Juni colindători;
 Și ce vor aduce,
 Șute-s mohorâte-s,
 Jos sunt scoborâte,
 Țapu-i străpșioru,
 Și'n cupita lui, (copita)
 Ciucur de argint (franje)
 Doamne bin'ți-or stă,
 Băta dumitale.
 Și'n cornuțul lui,
 Ciucurel de aur,
 Doamne bin'ți-or stă,
 Cușma dumitale.
 Și te veselește,
 Noi s'o închinămu,
 Dalba-i sănătate.

29

Andante. (♩ = 96). 1 Săvârșin, Jud. Arad.

Co - lo jo - su, mai din - jo - su, co - lo - jo - su,

mai din - jo - su, Le - rui dai ler - mi, Doam - ne.

Colo josu mai din josu
 Lerui dai ler-mi Doarane
 De cei câmpușori frumoși,
 Joacă joacă trei jocuri,
 Trei jocuri din trei locuri.
 Dar un joc cine îl joacă?
 Numai de boieri bătrâni.
 Al doilea de ce-l joacă?
 Tot de fete și neveste.
 Al treilea de ce-l joacă?
 Numai juni neînsurați.
 Toți junii la joc erau,

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers totdeauna repetat.
 Melodia are 3 linii. Linia 2-a repetă pe a 1-a, iar a 3-a se aseamănă
 numai prin măsura ultimă, unde repetă exact măsura 2-a din linia 1-a.
 De altcun, același motiv ritmic se menține dealungul melodiei.

Numa' un june nu eră,
 Cel junel e bălușelu,
 Cam de minte te luă.
 Caută 'n sus și caută 'n jos;
 Văd o ceață negureață,
 Nu e ceață negureață.
 Ci-i junelul bălușelu,
 Mai departe apropiind,
 Mai de-aproape cuvântând:
 – „E bun jocul juni frumoși?”
 – „Mulțam ție jun' fâlos,
 „Dacă-i bun intră la joc”.
 – Junele în joc intră,
 Zi de vară până seară,
 Când fu mai de către seară,
 Pinteni galbeni zărăiră.
 – Și te june veselește,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

30

Săvârșin, jud. Arad.

Fericat ferice
 Domnului Doamne,
 De cine-i ferice,
 De boier bătrânu,
 La masă șezându,
 Und' merge jucându.
 Ferice-mi de elu,
 Ce locuț îmi are,

Colindă cu refrenul la mijloc. Se cântă în modul următor: Versul 1, apoi refrenul, iar acelaș vers și pe urmă vers nou. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Lînia 3-a repetă pe 1-a, iar a 4 îl schimbă puțin melodia. Lînia 2-a prezintă motiv nou.

Locuț bun de raiu,
 Unghiul cel de raiu.
 Masa e galbenă,
 Galbenă de piatră.
 Pe față de masă,
 Covor de mătăasă.
 Mijlocel de masă,
 Măru-i mărgărit,
 Mândru și 'nflorit,
 Cu flori de argint
 Cu mere de aur.
 Ce se scorni iară?
 Boarea raiului.
 Boarea d-abureă,
 Merele coceă,
 Vântu îmi trăgeă,
 Mărul legănă
 Merele picau,
 Masa încărcau,
 Înaintea Domnui bun.
 Dar Domnul din ceru,
 Șede și privește,
 Și din graiu grăește:
 – „Cine ți-le-a datu,
 „Atâta bine multu?“
 – „Datu-mi-a mi-a datu,
 „Pentru ce-am rugatu“
 – Și te veselește
 Bun boier bătrânu
 La masă șezându.

31

Allegro. (♩ = 111).

Săvârșin, jud. Arad.

Ia'n ie- ști- vol mari bo - ie - rii, Flo- ri - le- s d- al -
 be de - mă - ru, De ve - de-ți - pe Dum - ne - ze - u.

Ia'n ești voi mari bioerii,
 Florile's d-albe de măru
 De vedeți pe Dumnezeu,
 Cum coboară de frumos,
 De frumos de cuvios.
 Tot pe scări de luminări,
 Cu 'n vesmânt până 'n pământ,
 Și dă larg în jur pământ,
 Dar în spate și în piept,
 Scrisă-i luna și lumina,
 Și soarele cu razele;
 Iar din tâmple 'n umeri,
 Scriși sunt doi luceferi.
 Iar din jos de mânecele,
 Scrise-s stele mărunțele.
 Iar din jos de brâușor.
 Scrisă-i marea Tulbureanca.
 Iar la marea Tulbureancă,
 Scrisă-s nouă orășele.
 Jos la nouă oreșele,
 Scrise-s nouă birturele.
 Jos la nouă birturele,
 Scrise-s nouă văduvele.
 Jos la nouă văduvele
 Scrise-s nouă luntricele.
 Jos la nouă luntricele,
 Scrise-s nouă cârmănușe.
 Jos la nouă cârmănușe,
 Scrise-s nouă stegurele.
 Jos la nouă stegurele,
 Scriși îs nouă cântători,
 Cântători de cei din zori.
 Cântători așa cântau:
 – „Zori de zi se revarsă-re,
 „Printre flori și sfântul soare,
 „Sfântul soare cu razăle,
 „Una rază răzemă-re, (radiă)
 „Prin cete de-a braziloru;
 „A doua rază răzemă-re,
 „Sus în vârful munților;

„A treia rază răzema-re,
 „Prin crucișul braziloru;
 „Pe fereastră cruce 'n masă,
 „Fi veselă doamna noastră“.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat și urmat de câte un vers diferit. Melodia are 3 linii a 3 măsuri. Linia 3 repetă fidel pe 1-a, a 2-a o variază ritmic și melodic. Este o variație ritmică a melodiei No. 26, 27, 34, 42, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

32

Allegro. (♩ = 160). Săvârșin, jud. Arad.

A - u - ziți a - ce - stea toa - te, a - u - ziți a - ce - stea toa - te,
 Nea - muri, po - poa - re și gloa - te, nea muri, po - poa - re și gloa - te.

Auziți aceste toate,
 Neamuri popoare și gloate.
 Să îmi auziți cuvântul,
 Unde-i despre tot pământul.
 Că lumea 'n veac se sfârșește,
 Și județul se gătește.
 La județ toți ne vom strânge.
 Păcătoșii toți vor plânge,
 Isus Cristos le va zice:
 – „Veniți dreptilor la mine,
 „Carî ați slujit cu bine,
 „De împărățiți cu mine
 „Împărăția cea bună,
 „Cu îngerii împreună,
 „Să ne facem voie bună“.
 Păcătoșilor va zice:
 – „Duceți-vă dela mine,

Cântec de stea (de Vitleem, Vertep, etc.) De colindă îl deosebește lipsa refrenului. Melodia are 4 linii cu câte 3 măsuri, afară de a 2-a care are 4. Linile 1-a, 3-a, 4-a, se reduc la același model ritmic. Linia 2-a mai independentă, numai prin ultimele două măsuri se atașează de celelalte, în special de prima linie.

„In focul cel de vecie,
 „C'acolo sunt munci gătite,
 „De tot felul de păcate.
 „Curvelor le sunt gătite,
 „Sbiciuri de foc împletite.
 „Curvarilor sunt gătite,
 „Paturi de foc înroșite.
 „Lacomilor sunt gătiți,
 „Vermii cei neadormiți“.

33

Săvârșin, jud. Arad.

Veniți azi toți credincioșii
 Să saltăm, să saltăm.
 De nașterea lui Cristos,
 Ne bucurăm, ne bucurăm.
 Că el astăzi s'a născut, s'a născut,
 Precum l-au vestit de mult, de mult.
 În iesle dobitocească,
 Stă culcat, stă culcat.
 Ca un prunc mic în scutece,
 Înfășat, înfășat.
 Păstorii cu fluerile,
 Îl măresc, îl măresc.
 Cei trei crai dela Persia,
 Se ivesc, se ivesc.
 (Lui Dumnezeu pentru dânsul
 Mulțămesc, mulțămesc) bis.
 Ingerul în vis lui Iosif,
 Îi vestește, îi vestește,
 Cum că Irod oaste mare,

Cântec de stea (Vîlleem, Vertep. etc.) Se deosebește de colindă prin lipsa refrenului. Melodia are 4 linii: 1-a și a 3-a cu câte 2, iar a 2-a și a 4-a cu câte 4 măsuri. Linia 3-a variază pe 1-a, iar a 4-a pe a 2-a. Variantă: No. 99.

Pregătește, pregătește.
 „Scoală de grabă Iosife,
 „Fugi la Egipt, fugi la Egipt!
 „Scapă mama și pruncul ei,
 „Din prăpăd, din prăpăd.
 „Că sunt toți amestecați,
 „Cu diavolii, cu diavolii.
 „Să piară și ei acolo,
 „De mânie, de mânie.
 „Puterea să li se stângă,
 „Nu mai fie, nu mai fie!”

34

Săvârșin, jud. Arad.

Andante. (♩=80).

În - trea - bă, in - trea - bă, Le - rui le - rui, Doam-ne,
 În - trea - bă, in - trea - bă, Ci - ne îmi in - trea - bă?

Întreabă întreabă,
 Lerui, lerui Doamne
 Cine îmi întreabă?
 Sfinți pe Dumnezeu.
 – „Din ce s’au făcutu,
 „Mirul pe pământu,
 „Loza vinului,
 „Floarea grâului?”
 – „Ce voi ispiți,
 „Când voi bine știți,
 „Că eu m’am buitu,
 „Jos la Rusalimu,
 „De mi-am încercatu,
 „Grânele de-s coapte,
 „Și vii de-s rodite.
 „Și pe min’ m’or prinsu
 „Câinii de jidani.

Colindă cu refrenul la mijloc, între vers și repetarea aceluiaș vers, apoi urmează versul al 2-lea. Melodia are 4 linii a câte 2 măsuri. Acelaș model ritmic în toate liniile. În linia 2-a e inversat ritmic și melodic.

„Tar' m'or chinuitu,
 „Pe cruce m'au pusu,
 „Și ei m'au hătutu,
 „Prin palme prin talpe,
 „Cuițe de feru,
 „De fer de oțelu.
 „Tare le-au hătutu,
 „Sânge-a străbătutu,
 „Jos de mi-a căzutu,
 „Mirul s'a făcutu,
 „Domn'o alduitu,
 „Mirul pe pământu.
 „Și pe min' m'or 'cinsu.
 „Cu brâu de măceașu,
 „Tare mi l-or strânsu,
 „De sânge mi'o cursu,
 „Pelița-o ciontă-re,
 „Jos de îmi cădeà-re,
 „Vinul se făceà-re,
 „Domn'a alduitu,
 „Vinul pe pământu.
 „Și mie mi-au pusu,
 „Cunună de spini.
 „Tare-o apăsà-re,
 „Părul îl ciontă-re,
 „Jos de îmi cădeà-re,
 „Grâul se făceà-re,
 „Domn'a alăduitu,
 „Grâul pe pământu".

35

Andantino. (♩: 112).

Săvârșin, jul. Arad.

Doam-ne, I - su - se Cri - stoa - se, Tu ești no - uă zori fru - moa - se.

Doamne Isuse Cristoase,
 Tu ești nouă zori frumoase,
 Și rază prea luminoasă.
 Ce din cer te-ai pogorâtu,
 Și pe pământ ai venit,

Pentru a lui Adam greșeală,
 Toată lumea fu 'n perzală.
 Pentru mâncarea de poame,
 Adam din raiu a se scoate,
 Adam începu a plânge,
 Și către Eva a zice:
 – „O! amar Evo și ție,
 „Că-mi făcuși aceasta mie,
 „Despre Dumnezeu scârble;
 „Deci Dumnezeu s'a scârbitu,
 „Și din raiu ne-a isgonitu.
 „Raiule palată dulce,
 „Eu nu mă 'ndur a mă duce,
 „De mirosul floriloru,
 „De svonu albineloru,
 „De arsul făcliloru”.
 – Dumnezeu dacă vedea-re
 Pe Adam precum plângea-re,
 I-a dat pământ să muncească
 Și cu trudă să trăiască.
 De acum până'n vecie,
 Mila Domnului să fie.

Cântec de stea (Vifleem, Vertep.), se deosebește de colindă prin absența refrenului. Melodia are 2 linii a 4 măsur. Același format (imagiu) ritmică în ambele linii. A 2-a stă în raport de răspuns cu 1-a care reprezintă o întrebare. Contrastul stă în tendința de inversiune a linii 2-a și în cadențele liniilor. Se mai cântă și în alte locuri, aproape exact cu această melodie și text. Vezi No. 167, 212, 229, 265.

36

Allegro. (♩ : 152). Săvârșin, jud. Arad.

Sus la dru - mul ma - re. sus la dru - mul
 ma - re, lai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Sus la drumul mare (bis)
 lai Domnului Doamne.
 De laturi de cale,

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat totdeauna. Melodia are 3 linii a 2 măsur, cu aceeași formă ritmică în fiecare linie.

Născut-or crescut-or,
 Micuț mălinor, (molin)
 D-albu-i păltinor;
 Frunza nu-i prea lată
 Umbra-i minunată,
 La umbrița lui,
 Cinc se dumbrește?
 E sfânta Marie.
 La umbră-și umbrindu,
 Fașie gătindu,
 Fașie gătă-re,
 Sus că se uită-re,
 Sus la drumul mare,
 Și ea îmi vedeă-re,
 Ciată-mi de feciori,
 Juni colindători.

– „Nu mi-ați văzut volu,
 „Pe unde-ați umblatu,
 „De mi-ați colindatu,
 „Pe fiușul meu?”
 – „Ciata-mi de feciori,
 Juni colindători
 Din graiu îi grăiă-re:
 – „Noi nu l-am văzut,
 „Nu l-am cunoscutu”.
 Iar sfânta Marie,
 Din graiu le grăia-re:
 – „Lesne al cunoaște,
 „Că calușul luiu,
 „Roșu-i arătat;
 „Și șeluța luiu,
 „Floarea cerului;
 „Pintenașil luiu,
 „Par luceferei;

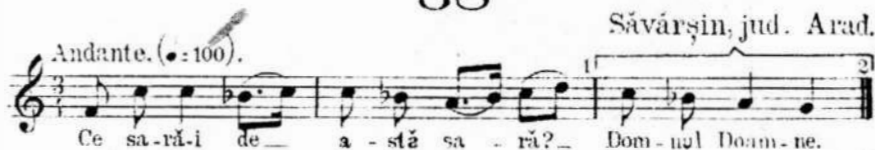
„Săbioara luiu,
 „Șerpe 'nciritat”.
 Ciata-mi de feciori,
 Juni colindători,
 Din graiu îl grăiă-re:
 – „Dacă-i rându așa-re:
 „Noi că l-am văzut,
 „Jos la Rusalimu,
 „Greu război bătându,
 „Cu câini de jidani.
 „Când jidovi dedeau
 „Domnul nici că-l pășă.
 „Când Domnul dădeă-re.
 „Toți îi prăpădeă-re.
 „Și te veselește sfântă Marie
 „La umbră umbrindu,
 „Fașie gătindu”,

**Dimineața de Crăciunu,
Zorile's d-albe**

Vine Crăciun cel bătrânu,
Și el vine cam mereu,
Că e calu ciompăvitu,
Și-ar trebui potcovitu,
Cu potcoave de colaci,
Și cu cuie de cârnați;
Și-ar trebui adăpatu,
Cu o vadră de vinarsu,
Să o'nchinăm pe sub nasu
Rămâi gazdă sănătosu.

Colindă cu 2 refrenuri. Fiecare vers e repetat și urmat de refren, prima dată într'un fel, la repetiție altfel. Melodia are 4 linii: 1-a și a 3-a cu 3, a 2-a și a 4-a cu câte două măsurii. Linia 3-a repetă fidel 1-a, iar a 4-a, variază puțin, ritmic și melodic, pe a 2-a. Variante: No. 26, 27 31, 42, 96, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Ce sară-i de astă seară?
Domnul Doamne,
Că-i seara născutului,
Unde un Domn se naște,
Din tesle de boi naște,
Prin nule flori creștia
Prin păruși făclii ardea

Domnul limbă-și dobândeă,
 Și din graiu așa grălă:
 Către junci colindători:
 – „P'unde voi junci veți umblă,
 „Îți umblă și-ți colindă,
 „Pomeniți numele meu.
 „Că de voi li-ți pomeni,
 „Bine vă voi dărui“.
 – Și te domn bun veselește.
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers. Melodia are 2 linii, 1-a cu 2, a 2-a cu 1 măsură. Fiecare măsură prezintă câte o formulă ritmică și melodică diferită. Legătură organică între linii nu este. Colinda din punct de vedere melodic este foarte naivă și primitivă.

39

Andantino. (♩ = 112). Săvârșin, jud. Arad.

'Ntrea - bă mi-ș d-în - trea - bă, Doam - ne, 'ntrea - bă mi-ș d-în
 trea - bă, Doam - ne Hai ler da le - rui Doam - ne.

'Ntreabă-mi-ș d-întrebă Doamne

Hai ler da lerui Doamne

Cine îmi întreabă Doamne

Cei din mai marii boieri

Pe cine întreabă Doamne

Pe tiner voinic boieri:

– „Cine la făcut boier?“

– „Ce voi m'ispitiți boieri,

„Că voi bine știți boieri,

„Cine m'a făcut. *)

„Dragi părinții mei.

„Micuț m'au făcut,

„Mare m'au crescut,

„Slughită m'au dat.

„La crai românesc.

„Craiu românesc

„Cu sabia m'a trimis

„La craiul unguresc.

„Eu sabia să-i duc

„Sabia aducând,

„Pe cale-mi eșla,

„Un câine de frânc,

„Sabia îmi cerea.

„Eu sabia n'am dat,

„Paloșul trăsăi,

„Capu-i diresel,

„'Napoi mă 'ntorsei,

„Iar la țara mea“.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de câte un vers care se repetă. După fiecare vers se mai pune cuvântul „Doamne“ iar de la semnul *) până la sfârșit se adaugă cuvântul „boieri“ la fiecare rând. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Legătura organică se menține prin motivul ritmic repetat în linia 1-a, inversat în linia 2-a, iar repetat în linia 3-a (ultima măsură)

Allegro. (♩=144). Săvârșin, jud. Arad.

Da fii ve - sel cest Domn bu - nu, Hai le - rui mi,
Dom - nu-i bu - nu, Da fii ve - sel cest Domn bu - nu.

Da fi vesel cest Domn bunu,
Hai lerui mi Domnu-i bunu.
Că la tine cine-mi vine,
Vin junii colindători,
Feciorii vecinilor,
Și și domnu-și va cu ei.
Domnu 'n casă-și va intra,
Vesmintu-și va scutură,
Maline feciorilor,
Să-mi-ș sară'n cea grădină,
Să-mi-ș rupă câte un fir,
Câte-un fir de rusmalin,
Ș'o cruce de busuioc,
Să-mi-o 'ntindă în fântână,
Să mi-o apuce a roură,
Cei mai mici, mai mari să crească
Cei mai mari să veselească.

Colindă cu refrenul în mijloc între un vers și repetarea aceluiaș vers.
Melodia are 3 linii a 2 măsuri. A 3-a linie repetă fidel pe 1-a, iar a 2-a prezintă motive noul.

Andantino. (♩=112). Săvârșin, jud. Arad.

D-o-ciș pă - cu - ra - ru, D-o-ciș pă - cu - ra - ru,
Hai ler, Doam - ne, ler, D-o-ciș pă - cu - ra - ru.

D'o-ciș păcuraru,
Hai ler, Doamne ler,

El s'a lăudatu,
 Că va săgetă-re,
 Cerbu sus la munte,
 Din covor de tufe.
 Cerbu 'nțelegeă-re,
 Iarbă nu păștiă-re,
 Nici apă nu beă-re.
 Maică-sa-i grăiă-re:
 – „Da fiuțul meu,
 „Ce rînd e pe tine,
 „De iarbă nu paști
 „Nici apă nu bei?“
 Cerbu iar grăiă-re:
 – „Dragă maica mea-re,
 „Cum eu iarb'oi paște,
 „Și apă oi beă-re,
 „Când s'a lăudatu,
 „D'ocîș păcuraru,
 „Că va săgetă-re,

„Cerbu sus la munte,
 „Din covor de tufe“.
 Maică-sa-i grăiă-re:
 – „Da fiuțul meu,
 „Dacă-i rîndu așa-re,
 „Hai mai jos mal josu,
 „La ierburi întregi,
 „La izvoare reci,
 „Noi iarbă vom paște
 „Și apă-o să bem“.
 – Când cerbul apă beă,
 D-ocîș-l săgetă,
 Din sus de izvoru,
 Tufă de bujoru.
 Cerbu iar grăiă-re:
 – „Maică draga mea-re,
 „Cum m'ai îngrijitu,
 „Așa m'ai avutu“
 – Și te veselește
 D-ocîș păcuraru.

Colindă cu refrenul după repetarea versului, iar după refren încă odată se mai repetă acelaș vers. Colinda păcurarului. Melodia are 4 linii à 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe a 2-a și variază melodice pe a 1-a, iar a 3-a prezintă formule noul ritmice și melodice. Variantă: No, 28.

42

Ilteu, jud. Arad.

Allegro. (♩=152).

Ce sa-ră-i d-a - cea-stă sea-ră, Dom-nu-lui, Doam-ne, Ce sea-ră-i d-a
 cea-stă sea-ră, li sea-ra nă - scu - tu - lu - i, Dom-nu-lui, Doam-ne.

Ce seară-i d-această seară (bis)
 Domnului Doamne.
 Li seara născutului.
 S'a născut un fiu sfântu,
 Fiu sfânt pe acest pământu.

În iesle de boi nașteà-re,
 Prin păruși făclii ardeà-re.
 – „Taci fată n'adevărà-re,
 „Căci pe tine te-om furà-re,
 „Sărbători pela Crăciunu,
 „Atunci-I pâncu juniloru,
 „Junilor și a fetelor.
 „De schimbul ineleloru,
 „Dup' inele vin și ele.
 „Și fi vesel cest Domn bunu
 „Ș'o 'nchinăm cu sănătate“.

Colinda se cântă astfel: Versul-Refrenul I-Acelas vers repetat-vers
 nou-Refrenul II. Melodia are 5 linii. Linia 1-a, 3-a, 4-a, cu câte 3 măsuri,
 iar a 2-a și a 5-a cu câte 2. Linia 4-a repetă pe 1-a fidel, iar a 3-a îi
 schimbă numai o notă. Linia 5-a repetă fidel pe a 2-a. Variante: No. 26,
 27, 31, 37, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128 132, 139, 143, 148, 155, 175,
 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 198, 300.

43

Andante. (♩=80). Ilteu, jud. Arad.

Gaz-da cest Domn bu-nu, Dai Dom-nu - lui, Doam-ne, Gaz-da cest Domn bu-nu.

Gazda cest Domn bunu
 Dai Doimnului Doamne
 Bun gând s'a gânditu,
 De acum pe Crăciunu,
 De prânzul își gătà,
 Bere și mâncare,
 La prânz își chemà-re,
 Frații și fărtații,
 Și vecini din satu.
 Beați și lăcuiți.
 Și vă veseliți.
 Și stați de ascultați,
 Visul ce-l voi spune,
 Vis de astă noapte.
 – „Pare că-mi erà-re.
 „Eșii din curtea mare,

„Un lăcui sărăcui, (lac)
 „Jur pre jur de lăcui,
 „Trestia îi mănuntă,
 „In capul lacului,
 „Doi îs meri înalți.
 „Pe trupuri de meri,
 „Iedera 'mpletită.
 „In vârful merilor,
 „Două flori frumoase”.
 – „Dragă gazda noastră,
 „Visu ce'ai visatu,
 „Noi l'am deslegatu.
 „Pare că-mi erà-re,
 „Eșii din curtea ta-re,
 „Un lăcui sărăcui,
 „Asta-i masa ta-re.
 „Jur pre jur de lăcui,
 „Trestia mănuntă,
 „Dragi oaspeții tăi.
 „Capul lacului,
 „Doi îs meri înalți,
 „Tu cu doamna ta-re.
 „Pe trupuri de meri,
 „Iedera 'mpletită,
 „Cea fecioara voastră,
 „Vârful merilor.
 „Două flori frumoase,
 „Cei doi fii ai voștrii”.
 – Și te veselește că noi te'nchinămu.
 D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers și repetarea lui. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Acelaș motiv ritmic se menține dealungul colindei. Linia 3-a are ca măsură 1, motivul melodic din linia 1-a, iar a 2-a măsură o împrumută dela linia 2-a. Astfel unitatea organică e foarte bine rotunzită, precum și legătura dintre linii.

Allegro. (♩ = 152). Ilteu, jud. Arad.

Ți - e ți-o d-a - du - su - Mi - rel tă - nă - re - lu -
D-al - ba-i fe - cio - ri - ță.

Tie ți-o d-adusu.

Mirel tânărelu (sau D-alba-i fecioriță.)

Furcă pisticuță,

Fusu slârâindu,

Priznărel de argintu.

– „Bine că mi-o dusu,

„Că și cu i-ai făcutu,

„Cămașă de inu,

„Guleruț de firuț,

„Cioturi de mătăsă“ . (chiotori)

– Și te veselește,

D-alba-i fecioriță,

Că noi te 'nchinămu,

D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă și precedat de un vers. Colinda fecilor.
Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a este o secvență liberă a celei dintâia, Puțină schimbare ritmică, mai multă melodică.

Andante. (♩ = 80). Ilteu, jud. Arad.

Fe-ri-cat, fe-ri-cit, fe-ri-cat, fe - ri-cit, Dai Dom-nu - lui, Doam-ne.

Fericat ferice (bis)

Dai Domnului Doamne

De cine-i ferice,

De-un boier bătrân,

Locuț bun ce-mi are,

Locuț bun în raiu,

Unde-s mese'ntinse,

Și făclii aprinse.

Jur pre jur de mese,

Scaune girese,

Din mijloc de mese
Măru-i mărgăritu,
Mândru-i de'nfloritu,
Florile-s d'argintu,
Merele-s de aur.

Grăi Domn din ceruri :

– „Drag boier bătrân,

„Dar tu ți-ai datu,

„Plug cu patru boi ?

„Dar tu de ți-ai datu,

„Mii d-albe de-oi ?

„Dar tu de ți-ai datu

„Mii d-albe de lei ?“

– „Ba eu nu m'am datu,

„Că eu m'am sculatu,

„Dis de dimineață,

„Și eu m'am spălatu,

„Pe față pe brațe,

„Și eu m'am rugatu,

„Așa-m căpătat,

„Locuț bun în raiu,

„Unde-s mese'ntinse,

„Și făclii aprinse,

„Jur pre jur de mese,

„Scaune girese.

„Din mijloc de mese,

„Măru-i mărgăritu,

„Mândru-i de'nfloritu,

„Florile-s d'argintu.

„Merele-s de aur“.

–Trage-un vânt din raiu,

Măru-mi legână-re.

Merele-mi pică-re.

Mesele'ncărcă-re.

Grăi Domn din ceruri ;

– „Drag boier bătrân,

„La masă șezându,

„Șezând și răzându,

„Cu mere jucându,

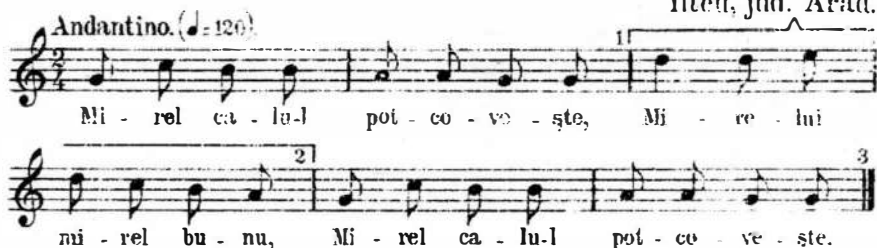
„Șezi și-mi hodinește,

„Și te veselește“.

–Că noi te'nchinămu,

D-alba-i sănătate,

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri fiecare. Unitatea organică e vizibilă prin menținerea ritmului din măsura 1. Linia 3-a repetă partea 1-a din linia 2-a și inversează melodic măsura 2-a din linia 1-a. Are variante. Vezi No. 73, 94, 135, 149, 169, 204, 221, 267.

Mirel calu-l potcovește (bis)
Mirelui mirel bunu.

Măsa șede și-l privește,
 Și din gur'așa-i grăiește :
 – „Ce gând mirel mi ți-ai pusu
 „Ori gându de cătănită,
 „Ori gându de prăpăditu?“
 – „Ba eu maică nu m'am pusu,
 „Nici gându de cătănită,
 „Nici gându de prăpăditu,
 „Ci eu maică mi-am văzutu,
 „Ceia fată'n cea cetate“.
 – „Ceia mirel nu ți-o da-re,
 „Că-i fată de viță mare,
 „Și aicia mire-am da-re,
 „Nouă țări nouă averi,
 „Nouă frați nouă cetăți“.
 –Mirel ciuda mi-l prindcă-re.
 Cursă'n grajd-înșelatu,
 Scoase murgu d-înșelatu,
 D-înșelat bine gătatu,
 Cum îi bun de'ncălecatu.
 Sus pe murgu s'aruncă-re,
 Pusă murgu de-a jucă-re,
 Pe câmpu cetății,
 Cam în dâră fetii.

Colindă cu refrenul la mijloc, într'un vers și repetarea lui. Colindă
 iectorească. Melodia are 3 linii a două măsuri. Linia 3-a repetă fidel pe
 l-a, iar a 3-a prezintă motiv nou. Variantă: No. 51.

Fata bine mi-l priveà-re,
 Și din grai așa-i grăià-re:
 – „Sus mirele tânărele,
 „Indreapă pe murgul tău,
 „Pe podul cetății,
 „Rupe lanțul porții“.
 –Și te mirel veselește
 Ș'o'nchinăm cu sănătate.

47

Ilten, jud. Arad.

La poarta lu împăratu,
 Mirelui bunu,
 Șede-un mire rezematu,
 De plesile arculuiu,
 Și se cere la vânatu,
 Prin codrii p'un' n'o umblatu.
 Pe valea Cealăului.
 Tot se duse cât se duse,
 Dete 'n urma leuluiu,
 Găsi leul aburatu,
 Sub un spine mărăratu;
 Până mire se gândià-re,
 Săgețile pregăteà-re,
 Leul în tălpi î-mi săreà-re,
 Și la luptă se puneà-re.
 Zi de vară până seara,

Colindă cu refrenul la mijloc între un vers și repetarea lui. Colindă feciorească. Melodia are 3 linii dintre care 1-a și a 3-a care sunt exact la fel, au 3 măsuri, iar a 2-a, cu motive nouă, are numai 2 măsuri. Are variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 184, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Când fu coalea căre seară,
 Leul duse și nu-l puse,
 Mirel duse și mi-l puse,
 Și-l legă și 'ncurelă,
 P'ângă murgu'npăivănă,
 Cu paivan de malin verde,
 De e drag la cine-l vede.
 Și cu el la drum plecà-re,
 Cam de-alungul drumuluiu,
 Și de-a largul câmpuluiu,
 Maică-sa'fară eșià-re,
 Și din graiu așa grăià-re:
 – „Fericat Doamne de minc,
 „Ce băiat am mai scăldatu,
 „De-mi aduce leu legatu,
 „Și legat și 'ncurelatu.
 „P'ângă murg împăivănatu.“
 – Și te mire veselește
 Șo 'nchinăm cu sănătate.

48

Andante. (♩=88).

Ilten, jud. Arad.

Po - run - cit - a, po - run - cit - a, Le - rui da

1r

2

3

{ le - rui, Doam - ne, Po - run - cit - a, po - run - cit.

{ler mi

Poruncit-a poruncit-a
 Lerui da lerui Doamne,
 Fată d-albă la mirelu,
 Facă mire atâta bine,
 Și mi-ș vină pân'la mine.
 Nu mi-ș vină prea cu mulți,
 Cu treizeci de călărași,

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers și repetarea lui, Colinda fetelor. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Unitatea organică între linii o menține motivul din măsura 1-a, care în linia 2-a se află inversat, iar în a 3-a se repetă. Identică cu No. 49, 50.

Mai p'atâția junelași. (pedestrași)
 Nu mi-ș vină sus la munți,
 Că munții sunt răuroși,
 Și mirel e cam fălos.
 Și mi-ș vină jos la lunci,
 Că luncile-s răuroase,
 Și mireasa nu-i făloasă.
 „Încetați maică lacrămile,
 „Să mai șeadă vadurile,
 „Să nu-mi ude steagurile,
 „Fata-i mică nu-i prea tare,
 „Nu le poate sbictură-re”
 Și te fiică veselește,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

49

Andante. (♩ = 88). Ilteu, jud. Arad.

Pe po - ia - nă cu flori d-al - be, Le - rui da

ler - rui, Doam - ne, Pe po - ia - nă cu flori d-al - be.

Pe poiană cu flori d-albe,
 Lerui da ler mi Doamne,
 Trei fete culeg la flori.
 Tot culegu și alegu,
 Nimeriră ș-o rujată,
 Ne'nrujită ne'mpupită,
 Cum îi ruja mai urâtă.
 Curs'o fată să mi-o rupă,
 Rujita din grai grălă-re:
 – „Nu mă rupeți feteloru,
 „Ne'nrujită ne 'mpupită,
 „Cum îi ruja mai urâtă.
 „Măine ca Duminecă,
 „Și pe mine m-eți găsi,
 „Și 'nrujită și 'mpupită

„Cum îl ruja mai chită.
 „Și pe mine să mă rupeți,
 „Și pe mine să mă duceți,
 „Un'se joacă jocurile,
 „Și se întorc dansurile.
 „Și pe mine să mă puneți,
 „Cam în fruntea dansuluiu,
 Să fac față ochiloru,
 Ochilor cei mângăioși,
 „Ce mângăie juni frumoși,
 „Astăzi mâine și poimâine,
 „Mângăia-te-or și pe tine“.
 – Și te rujă veselește.
 Șo' nchinăm cu sănătate.

Aceleași observații, relativ la modul de cântare și relativ la arhitectura muzicală, ca la colinda precedentă, melodia fiind exact aceeași identică cu No. 48, 50.

50

Andante. (♩=88). Ilteu, jud. Arad.

Pe țăr - mu - rii Du - nă - ri - ții, Le - rui da
 ler mi, Doam - ne, Pe țăr - mu - rii Du - nă - ri - ții.

Pe țărmurii Dunării,
 Lerui da ler mi Doamne.
 Se pre-d-umblă o fetiță
 Și din susu și din josu,
 Că și-a pierdut baieru,
 Baieru și gâdinu.
 Ficu'acasă mergea-re,
 Către maică-sa zicea-re:
 – „Cine la noi c'au venit,
 „Nime'n lume n'au venit,

Aceleași observații ca la colinda No. 48, 49, fiind exact aceeași melodie.

„Fără juni colindători,
 „Aceia or luat baieru,
 „Baieru și gădinu“.
 Ficuța din graiu grăia :
 - „Dați-mi voi juni baieru,
 „Baieru și gădinu“.
 - „Decât baier să ți-l dămu,
 „Și pe tine te pețimu,
 „Sărbători pela Crăciunu ;
 „Atunci îi pânca juniloru,
 „Junilor și a feteloru,
 „De schimbat inelele-re,
 „Dup' inele vin și ele.“
 - Și te fică veselește,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

51

Ilteu, jud. Arad.

Vine marea cât de mare.
 Malin, malin verde.
 Da de mare țărniuri n'are
 Dar în undă ce-miaduce?
 Duce lini și malini.
 Inoară 'noată boul suru,
 Boul sur cu coarne suri.
 Dar în coarne ce mi-ș poartă?
 Poartă' un pătuț d-încheiatu,
 De scânduri d-albe de bradu.

Dar în pat ce-i așternutu?
 Iarbă verde delă rătu.
 Dar în pat cine-i culcatu?
 Hoi le lele văduviță,
 Lucru mândru ce-l lucrează
 Tot serie la chischineie,
 Chischineie husărești,
 Și steaguri împărătești.
 Și mi-ș cântă'un cântecelu,
 Cum să-i steie frumușelu.

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers și repetarea lui.

Colinda nevestelor. Melodia are 3 linii a 2 măsurii. Linia 3-a repetă pe 1-a, iar a 2-a e în parte independentă, totuși se leagă organic de celelalte, prin ritmul din măsura 2-a. Variantă: No. 46.

Nime 'n lume n'o auzeă,
 Fără o d-albă împărăteasă,
 Curse 'n casă spuse 'n masă:
 – „Hoi 'nălțate împărate,
 „Lucru mândru ce-auziiu,
 „Sus roșu la răsăritu,
 „Cum mi-ș cânt'o văduviță“
 Împărăteasa grăia-re:
 – „Hoi le lele văduviță,
 „Da cu-i cânți tu-așa cu jale,
 „Doară tu cânți la 'mpăratu?“
 – „Ba eu nu cânt la 'mpăratu,
 „Că 'mpăratu-i la vânatu.
 „Ci eu cânt maliniloru,

„De doru părinților.
 „Și eu cânt a braziloru,
 „De doruțu fraților.
 „Și cu cânt a floriloru,
 „De dorul suroriloru.
 „Și eu cânt a spiniloru,
 „De dorul veciniloru“.
 – D-așa cântă de frumosu,
 De se lasă codru 'njosu,
 Și așa cântă de cu jale,
 De pământul se clatină.
 Și te lele veselește
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

52

Fericat de cel mirel
 Ș'a lui Doamnu Dumnezeu
 Domnilor de dragul lui
 Pomi în curte mi-ș creșteau,
 Ș'un gutii la căpătii.
 D-încă ei se socoteau:
 – Să-mi aducă trei meșteri,
 Trei meșteri din trei laturi,
 Trei meșteri din trei vaduri,
 Să-mi facă biserica.
 Altariu nu s'ajungea,
 D-încă ei se socotiă;
 Să-mi taie și gutiu,
 Să-mi facă și altariu.
 – Să fi vesel cel mirel,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Lina 2-a variază pe 1-a ritmic și melodic.

D-alba gazdei ficuța-re,
 Florile-s d-albe ler de măru,
 Dimineața se sculă-re,
 Și pe față se spală-re,
 Și pe față și pe brațe,
 Și pe d-alba-i peliță-re,
 Cârcegen 'n mână luă-re,
 Și cu ele alergă-re.
 La fântână la Fagetu,
 Unde curge apă 'ncetu.
 Pe peatra de la fântână,
 Trece-un laș de golumbașu,
 Cu glasu de feciorașu.
 Ficuța' casă umergeà-re,
 Către maică-sa ziceà-re:
 - „Hoi le lele maica mea-re,
 „Lucru mândru ce văzuu,
 „La fântână la Fagetu,
 „Unde curge apă 'ncetu.
 „Pe peatra dela fântână,
 „Trecu 'n laș de golumbașu,

„Cu glasu de feciorașu”.
 Maică-sadin grai grăià-re:
 - „Luda maicii proasta maicii,
 „Ludă ești ori tu te faci?
 „Nu-i acela golumbașu,
 „Ci-i oacheș de feciorașu;
 „Tinde masa după casă,
 „Și pe masă grâu revarsă.
 „Și în grâu, colac de grâu,
 „Pune și inelul tău.
 „Că de o fi el golumbașu,
 „El grăul că-l va mânca-re,
 „Și colacu-l va lăsà-re.
 „Iar de o fi el fectorașu,
 „El colacu-l va mânca-re,
 „Și grăul îl va lăsà-re,
 „Și inelul va luà-re,
 „Pe deget îl va băgà-re,
 „Și pe tine te-a luà-re”.
 - Și te fiică veselește,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc între o pereche de versuri.

Colinda fetelor. Melodia are 3 linii a 4 măsurii, Linia 3-a repetă pe a 1-a, linia 2-a pare mai independentă, totuși e numai o variație ritmică și melodică a celei dintâia. Este o variantă a melodiilor dela Nr. 25. 59, 198, 201.

Fericat ferice

Domnului Doamne.

De cine-l ferice,

De cel gazdă mare,

Ce ficuță are.

De făloasă n'are,

Soață 'n lumea mare.

Și pe ea mi-o cere,

Trei din trei laturi,

Trei din trei vaduri.

Și pe ea mi-o cere,

Fector de 'mpărat;

Bine că o cere,

Că ea nu va mere,

Că-i urât de elu,

De prânzuțu lulu,

Săbiuța trasă,

Cruciș peste masă.

Și pe ea mi-o cere,

Țifrăș d' ungurașu.

Bine că mi-o cere,

Că ea nu va mere.

Că-i urât de elu,

Și de legea lulu.

Și pe ea mi-o cere,

Juș păcuraru.

Bine că o cere,

Bucuros va mere,

Că și el îl dragu,

Oile mulgându,

Șustare umplându,

Mieii alegându-i,

La munte mânându-i.

Și te veselește.

Juș păcuraru,

Că noi te 'nchinămu,

D-alba-i sănătate.

Colindă cu reîntrenul la mijloc între un vers și repetarea lui. Colinda fetelor. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă fidel pe 1-a, iar a 2-a îi inversează melodia și-i variază ritmul.

Colo 'n susu mai din susu,

Doamne Domnul nostru

Sus roșu la răsăritu,

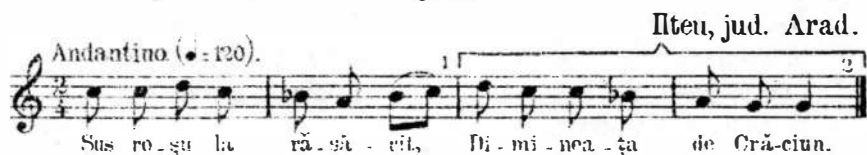
Scrise Domnu 'n mănăstire,
 Nouă uși nouă altare.
 Cu altariu sus spre soare,
 Cu ușile jos spre mare.
 Slujbă mândră ce se cântă,
 Dar de cântat cine-o cântă?
 Cântă Ionu Săntionu;
 Dar de-ascultat cine-ascultă
 O ascultă Maica sfântă.
 C'un fiuț micuț în brațe.
 Fiu plângear-re nu 'ncetă-re,
 Maică-sa din grai grăiă-re:
 – „Taci fiule taci dragule!
 „Că maica ție ți-a clă-re,
 „Două mere două pere.
 „Două ție d-albe a mele”.

Fiu plângear-re nu 'ncetă-re,
 Maică-sa din grai grăiă-re:
 – „Taci fiule taci dragule,
 „Că maica ție ți-o dă-re,
 „Și cheile raiului,
 „Și-i fi domn mai mare 'n raiu”.
 Fiu plângear-re nu 'ncetă-re,
 Către maică-sa grăiă-re:
 – „Nu vezi maică ce văd eu;
 „Eu văd puntea raiului,
 „Că-i ca păru capului,
 „Câte suflete că trecu,
 „Mai multe suflete cadu”.
 – Și te gazdă veselește,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. A 2-a variază ritmic și melodic pe 1-a, dar ușor se lasă redusă la același formulă ritmică.

Varianțe: No. 21, 57, 61.

56

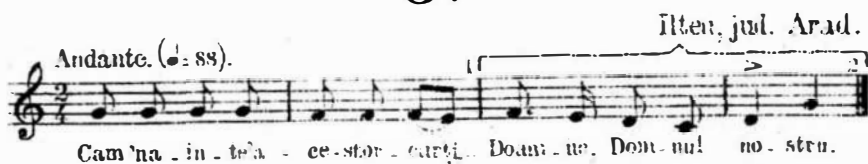

Sus roșu la răsărit,
 Dimineața de Crăciun,
 Buie-un Domn mare din cer,
 Cu'n hojmânt până 'n pământ,
 Da de larg jur pre pământ.
 Nici cuvântul nu-l sfârșă,
 Domn la ușă cuvântă:
 – „E bun prânzul jupâneasă?”
 – „Dacă-i bun hai să-l prânzim,
 „Să-l prânzim să-l hodinim”.
 – „Mulțumescu-ți prânzului,

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază ritmic și melodic pe 1-a.

„Și mă închin hodinei.
 „N'am venit eu să prânzesc,
 „Nici pentru ca s' odihnesc;
 „Ci-am venit ca să te 'ntreb,
 „De cel vig de doi șini,
 „Stă pe culme 'nvăluit,
 „Necroit nesăbăit.
 „Cine ție ți-l-a dat,
 „Atunci mie mi-l-a dat.
 „Că pe mine-i botezat,
 „Pe găleata de botez.
 „Pe scaunul de județ”.
 – „Dacă rându vine – așa
 „Poartă-l fine sănătos,
 „Zile mari și zile rari,
 „La negri 'ntunereci,
 „La sfinte biserici”.
 – Să fi vesel 'cest domu bun,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

57

Cam 'naintea 'cestor cuțe (curți)	„D-așa 'nalte și 'mpănate,
Doamne, Domnul nostru.	„Cu postav acoperite,
'Cestor cuțe 'storculițe,	„Din afară stoborâte,
Dat-o Domnul d'un pomot,	„Cu stobori de malin verde,
La d-umbra pometului,	„De îi dragul cui le vede,
Joac' un pui de îngerel;	„La ferești sunt d-nicgite,
Inger joacă îngereste,	„Și din lutru zugrăvite,
Domnul șade și-l privește,	„Și la masă-i pean' aleasă,
Și din gur' așa grăiește:	„Și la pat pană de brad,
– „Sfinții mei, dragii mei,	„Și la ușe faină ruiă,
„D-acui sunt d-acestea curți	

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers. Melodia fiind exactă cu cea dela No. 55, are aceleași particularități. Vezi observațiunile de acolo. Variante: No. 21, 61.

„Șalui galbăn luceafăr,
 „Ziua șade 'n codru verde,
 „Și cetește brazi înalți,
 „Și se scoală cu zorile,

„Și prânzește cu sorile”.
 – Să fi vesel cest Domn bun,
 S'o 'nchinăm cu sănătate,

58

Allegro. (♩ = 152). Ilteu, juil. Arad.

În - tor - cu - se'u - tor - cu,
 În - tor - cu - se'n - tor - cu, Dom - nu - lui, Doam - ne.

Inorocu-se'ntorcu, (bis)
 Domnului Doamne,
 Prin câmp pela noiu,
 Trei turme de oi,
 Trei sunt păcurarii,
 Doi sunt veri primari,
 Unu-i streinel.
 Ei mi-se duceau,
 La-o fântână lină,
 Pe cine'ntâlniră?
 Pe o fată de maier.
 Cu hrâuțu galben,
 Ei că o întrebară,
 Că de care-i place?
 Ea din grai grăia-re:
 – „De cel streinelu,
 „Că-i mai mițitelu,
 „Și mai frumusețu”.
 Acești veri primari,
 Ei se voroviră,
 Pe cel streinelu,
 Ca să îl omoară.
 –O mca-i auză-re.

La străin spuneà-re
 El din graiu grăia-re:
 – „Dragi ortacii mei,
 „De m-eți omorî-re,
 „Pe min' mă'ngropați,
 „La strunga oilor,
 „La glasul meilor.
 „Toporelul meu,
 „Mie să mi-l puneți
 „În mâna de dreapta.
 „Fluerița mea-re,
 „Mie să mi-o puneți,
 „În mâna de stânga.
 „Când ploaia-o plouà-re,
 „Toporu-a tăia-re.
 „Când neaua va ninge.
 „Fluera va zice,
 „Oile vor plânge”.
 –Și vă veseliți voi,
 Cești doi veri primari,
 Că noi vă'nchinămu,
 D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat.

Melodia are 3 linii a 3 măsurii. Linia 2-a repetă ritmul și variază melodia liniei 1-a; a 3-a prezintă motiv nou.

Grea veste ne-a Venitu.

Domn din ceruri,

Din sus dela răsăritu

Pe o neagră rândunică.

Că s'a băgat Iuda'n raiu

Ș'a luat luna și lumina,

Domn din cer așa grăia:

— „Sfinții mei, dragilor mei,

„Care din voi s'o află,

„Să se bată cu Iudă!”

Îlie din graiu grăia:

— „Dă-mi Domne, ce-oi cere cu

„Tunetul și fulgerul!”

Domnul din graiu îi grăia:

— „Du'Îlie și le ia,

„Și te bate cu Iuda,

„Și te bate și mi-l bate,

„Tună des fulgeră rar,

„Și pe Iuda mi-l fă prav;

„Tună rar fulgeră des,

„Și pe Iuda mi-l prăpăzi!”

—Și te Îlie veselește

Ș'o'uchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers și repetarea lui.

Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a, care sunt la fel, au câte 4 măsuri, a 2-a cu schimbare melodică, are numai 2 și menține ritmul. Are variante. Vezi No. 25, 53, 198, 201.

Iltcu, jud. Arad.

Andante. (♩. 81).

A-sta-i ju-pâ-ne-a-sa, Le-rui le-rui Doam-ne, A-sta-i ju-pâ-ne-a-sa.

Ossia: Le-rui le-rui, Doam-ne, A-sta-i ju-pâ-ne-a-sa.

Asta-i jupâneasa,
 Lerui, lerui Doamne.
 Pre-d-umbla-se'n casă,
 Firu sfârându,
 Păr galbăn torcându,
 Fașă d-împletindu,
 Fașă fiuluiu,
 Brăul Domnuluiu.
 Asta-i jupâneasă,
 Pre-d-umbla-se'ncasă.
 Rău se osteneà-re,
 Josu se lăsà-re,
 Greu îți adormcà-re,
 Cânele de șoiuț,
 Sus se'n torceà-re,
 Josu se lăsà-re,
 Brăul mi-l furà-re.
 Și cu el zburà-re,
 La galbeni paltini,
 Cuibu să mi-l facă.
 Asta-i jupâneasă,

Susu că-mi săreà-re,
 Până iar căutà-re,
 Brăul nu-l găseà-re.
 Ea că-mi trimeteà-re,
 Un cuvânt pe vânt,
 Altu pe pământ,
 La câine de șoiuț,
 Pe el să-l omoare,
 Paltinii să-i taie,
 Cuibu să mi-l strice,
 Brăul să-l aducă,
 Brău Domnuluiu,
 Fașă fiuluiu.
 Șoiu-l omorâră,
 Paltini-i tăiară,
 Cuibu îl stricară,
 Brău-l aduseră.
 Și te veselește
 Asta-i jupâneasă,
 Că noi te'nchinămu
 D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers și repetarea lui.

Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă aproape fidel pe 1-a, iar a 2-a îi inversează melodia.

Andante. (♩ = 88).

D-um-blă-se pre-d-um-blă-se, Doam-ne, Doam-ne, Dom-nul no-stru.

D-umblă-se pre-d-umblă-se,

Doamne, Domnul nostru,

Se pre-d-umblă Maica sfântă,

Cam prin plai prin cel din raiu.

Și se lasă a odihni,

Cam la umbra plopului,

Și din gur' așa grăia :

– „Incetați plop de-a sună-re,

„Doară eu m-oi odihni-re,

„Că-oi să nasc pe fiul sfânt,

„Fiul sfânt p'acest pământ”.

Bine plop d-auzeă-re,

Dar în seamă nu băgă-re,

Și mai tare îmi sună-re,

Rău îl Maica blăstămă-re :

– „Fire-ai ploape blăstămatu, (plopule)

„De mine de Dumnezeu

„Mai tare de fiul meu!

„Bată vântu 'ncet nu tare,

„Frunza ta să n'aibă stare”!

Iar se luă și se duse,

Cam prin plaiu prin cel din raiu.

Și se lasă a odihni,

La umbra fomfiului,

Și din gur' așa-i grăia :

– „Inceată-ți fomfiu sunatu,

„Până eu m'oi odihni,

„C'oi să nasc un fiu sfânt,

„Fiu sfânt p'acest pământ”.

Bine fomfiu d-ascultă,

Maica sfântă-l d-alduia :

– „Fire-ai iarna ca și vara,

„Primăvara să 'nflorești

„Flori vânațe mohorâte”.

Iar se luă și se duse,

Cam prin plaiu prin cel din raiu.

Și se lasă-a odihni,

Pela ieslea cailor,

Și din grai așa grăia :

– „Incetați cai cu roaderea,

„Până eu m'oi odihni,

„C'oi să nasc un fiu sfânt,

„Fiu sfânt p'acest pământ”.

Bine cai d-auzeă,

Dar în seamă nu băgă,

Rău îi Maica blestemă :

– „Fire-ați voi cai blăstămați,

„De mine de Dumnezeu,

„Mai tare de fiul meu.

„Drumuțul de nouă zile,

„Să-l bateți în două zile,

„Și voi saț să nu aveți,

„Până 'n ziua de Ispas,

„Și atunci numai un ceas,

„Și atunci capu să vă doară”.

Iar se luă și se duse,

Cam prin plaiu prin cel din raiu,

Și se lasă a odihni,

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers. Melodia fiind exactă cu cea dela No. 21, 55, 57, are aceleași particularități.

Cam în ieslea boilor,
 Și din graiu așa grăia:
 – „Încetați boi cu roaderea,
 „Până cu m'oi odihni.
 „C'oi să nasc pe fiul sfânt,
 „Fiul sfânt p'acest pământ”.
 Boii bine d-auzeà,
 Începur'a d-aburà,
 Maica sfântă își nașteà,
 Și din graiu așa grăia:

– „Fire-ați voi boi d-alduiți,
 „De mine de Dumnezeu,
 „Mai tare de fiul meu.
 „Când plugarul o mănca,
 „Voi să dați a rumegà.
 „Scriș în coarna boilor,
 „Scriș e grâu colac de grâu”.
 Iii veselă Maică sfântă.
 Șo 'nchinăm cu sănătate.

62

Andante. (♩ = 88). Ilteu, jud. Arad.

Dî - cia pe - ste va - le, Doam - ne, Dî - cia pe - ste
 va - le, Dai co - lin - dă, Dî - cia pe - ste va - le.

D'icia peste vale,
 Doamne . . . dai colindă,
 La cea casă mare.
 Sunt trei flori alese.
 Șed și se pildesc cu Domnul,
 Care de care mai mare.
 Floarea grâului:
 – „Eu sunt cea mai mare”.
 Floarea mirului:
 – „Eu sunt cea mai mare”.
 Floarea vinului:
 – „Eu sunt cea mai mare”.
 Floarea grâului
 Iar grăi a doua oară:

– „Eu sunt cea mai mare
 „Căci fără de mine
 „Popii nu vor cânta,
 „Popi la liturgie”.
 Chiar îmi grăi iară,
 Floarea mirului:
 – „Eu sunt cea mai mare
 „Căci fără de mine,
 „Botez nu se face”.
 Chiar îmi grăi iară,
 Floarea vinului:
 – „Eu sunt cea mai mare
 „Căci fără de mine,
 „Morții nu se 'ngroapă”.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat de un vers repetat și urmat de acelaș vers. Prima dată se adaugă la fiecare vers cuvântul „Doamne”. Melodia are 3 linii: 1-a și a 2-a cu 2 măsurî, a 3-a cu 3 măsurî, căci la aceasta se lipește refrenul. Linia 3-a repetă pe a 2-a, iar prin atașarea refrenului variază pe 1-a. Variante: No. 108, 216, 243.

Grăi-ș Domn din ceruri:
 – „Tăceți flori tăceți surori,
 „Ale mele sunteți voi”.
 Și te gazdă veselește.

63

Andante. (♩ = 88). Iteu, jud. Arad.

le - știți, le - știți - mari - bo - ie - rii, le - știți, le - știți
 mari - bo - ie - rii. Co - lin - dăm, Doam - ne, co - lin - dăm

Esți esți mari boleri,
 Colindăm Doamne colindăm,
 De vedeți pe Dumnezeu,
 Cum coboară de frumos,
 Cu'n hojmânt până 'n pământ,
 Da de larg jur pre pământ.
 Scris în pieptul Domnului,
 Scris' e raza soarelui.
 Iar în dosul soarelui,
 Scrisă-i luna și lumina.
 Dar în brazii umerei,
 Scris-își doi luceferi.
 Mai în jos pe mânicele,
 Scrise 's stele mărunțele.
 Dar în poala Domnului
 Scris își juri colindători.
 Rămâi vesel 'cest domn bun,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Unitatea organică între linii se menține prin ritmul din măsura 1-a care se repetă și în linia 2-a și a 3-a. (În acestea din urmă se repetă și melodic), Măsura 4-a variază pe a 2-a și ambele se reduc la formula ritmică a măsurii ultime. Variantă: No. 174.

– „Ce rând maică acesta rând,
Doamne, dai D-lui Doamne

„De-mi trage un vântuț lin,

„De cu seară la fereastră,

„Zori de ziuă pe la ușă?”

Maică-sa din graiu grăia:

„Ludă maichii proasta maichii,

„Ludă ești ori tu te faci?,

„Nu-i acesta vântu lin,

„Ci sunt dragi pețitorii tăi.

„Vin la mine te cer pe tine,

„Și mai cer pe lângă tine,

„O miuță de galbeni.

„Și mai cer pe lângă tine,

„Pluguț bun cu șease hoi”,

Ficuța din graiu grăia:

– „Lasă maică lasă dragă

„Că vor veni jocurile,

„Și-oi merge și eu la joc,

„Și-oi vedeă eu statul lui,

„Statul lui ca-a bradului”.

Ficuța'casă venea,

Către maică-sa zicea:

– „Lasă maică lasă dragă.

„Din miuța de oițe,

„Lasă maică pe cinci oi.

„Din miuța de galbeni.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers. Colinda fetelor. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Legătura organică o face ultima măsură din linia 1-a, al cărei ritm e ținut în toată linia 2-a. Linia 2-a mai mult simplifică și reduce ritmul celei dintâia.

„Lasă maică pe cinci galbeni.
 „Din pluguț cu șease boi,
 „Lasă maică cu doi boi.
 „Cade-mi-se maică mie,
 „Murguț bun bine'nșelat,
 „Cum e bun de încălecat,
 „De cinstea părinților,
 „Și de fală fraților”.
 – Și te fică veselește,

65

Pe unde-am umblatu,
 Colindeți,
 Tot am d-întrebatu,
 Curtea lui Crăciunu,
 Și alui cest domn bunu,
 Gazdă dacă nu ne crezi,
 Eși afară și ne vezi,
 Că noi n-îs cu haine verzi.
 Și ne pică streșinile,
 Și ne udă cămeșile.
 Ușe descuindu,
 În casă băgându.
 Să fi vesel cest domn bun
 Ș'o'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers și repetarea lui. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a care sunt exact la fel, cu 2 măsuri și a 2-a (care este numai o intercalare) cu o măsură. Aceasta inversează melodia și variază puțin ritmul.

Allegro. (♩ = 144).

Seu - lați, seu - lați mari bo - ie - rii, } Zo - ri - le.s...
 Flo - ri - le.s...

d-al - be, Seu - lați, seu - lați mari bo - ie - rii.
 d-al - be,

Sculați sculați mari boieri
 (Zorile) Florile 's d-albe
 Că vă vin colindători,
 Noaptea pela cântători,
 Și nu vă vin nici de un rău,
 Și vă aduc pe Domnul sfânt,
 Care vă țin' pe pământ.
 Scoală, scoală Domnuț bun
 Sculați feți și logoseți,
 Fete mari în sumne verzi,
 De măturați curțile,
 Cu gurguiul cismelor,
 Cu cornul catrânțelor.
 Că la voi cine vine
 Vă vin juni colindători,
 Printre ei și Tatăl sfânt,
 Care vă țin' pe pământ.
 Cu'n hojmânt până 'n pământ.
 Și hojmântu-i plin de rouă.
 Cocoși negrii vor cântă,
 Domn în curte s'o băgă,

Colindă cu refrenul la mijloc între un vers și repetarea lui. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a care sunt exact la fel – cu câte 3 măsuri, iar a 2-a – care prezintă motiv nou – cu 2 măsuri. Legătura organică o face ritmul din măsurile ultimei ale liniilor. Are variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Și hojmântul scutură.
 Câți cu rouă ajunge-vor,
 Cei mai mici mari crește-vor,
 Cei mari veseli-se-vor.
 Și fi vesel cest Domn bun,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

67

Andante. (♩ = 88). Iteu, jud. Arad.

Co - lo'n su - su, mai din su - su, Co - lo'n su - su,
 mai din su - su, Flo - ri - le - s d - al - be de mă - ru.

Colo 'n susu mai din susu,
 Florile-s d-albe de măru,
 Sub cel roșu răsăritu,
 Greu e Domnul adormitu,
 Sub un pom mare 'nfloritu,
 De când Domnul a dormitu,
 Florile l'or năpăditu,
 Rugăciuni nu s'or făcutu,
 Nici în cer nici pe pământu.
 Vine-un stol de golumbei,
 Cu glasul de feciorei,
 Și în pom ei se lăsau,
 Și din grai așa ziceau:
 -„Scoală scoal' acest Domn bunu,
 „Că de când ai adormitu,
 „Florile te-or năpăditu,
 „Rugăciuni nu s'or făcutu,
 „Nici în cer nici pe pământu”.
 Nu-l putură deșteptă-re.
 Vine un stol de turturele,

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a repetă ritmul și variază melodia celei 1-a, iar linia 3-a se prezintă independentă. Variante: No. 22, 106, 117, 173

Cu glasul de feciorele:

- „Scoală scoal' acest Domn bunu,

„Că de când ai adormitu,

„Florile te-or năpăditu,

„Rugăciuni nu s'or făcutu,

„Nici în cer nici pe pământu”.

Nu-l putură deșteptă-re.

Vine un șir de rândunele,

Cu glasul de curve rele:

- „Scoală scoal' acest Domn bunu,

„Că de când ai adormitu,

„Florile te-or năpăditu,

„Rugăciuni nu s'or făcutu,

„Nici în cer nici pe pământu”.

Nu-l putură deșteptă-re.

Luară-se duseră-se,

Jos pe prund de se lăsară

Și ele că își luară,

Petricile 'n gherișele,

Apșoară 'n gurișoară,

Și iarăși ele zburară,

Jos pe pom de se lăsară,

Și pe Domn îl rourară.

Și Domnul se pomeneă,

Și tare le blăstămă:

- „Rândunele curve rele,

„Unde vara veți vară,

„Acolo să nu iernați,

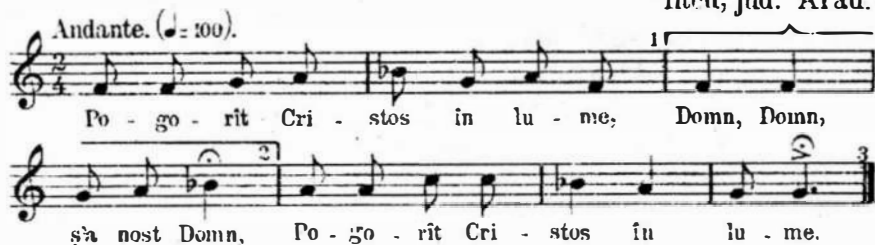
„Să vă duceți câte nouă,

„Și să 'ntoarceți câte două”.

Și te Domn bun veselește.

68

Ilteu, jud. Arad.

Pogorît Cristos în lume (bis)

Domn, Domn, și-a nost Domn,

Pusă doi mai mari în lume.

Iuda fiind un viclean mare,

Cătră el jidovi grătră:

- „Vinde-ne pe Cristos nouă.

„Că'ti vom da treizeci d-arginți”.

Treizeci d-arginți fur'aduși,

Pe Cristos el l-a vândut.

Colindă cu refrenul la mijloc, între un vers și repetarea lui. Melodia are 3 linii: 1-a și a 2-a cu câte 2 măsură, a 3-a cu 3 măsură. Linia 3-a variază ritmic și melodic pe 1-a. A 2-a pare independentă, dar se observă motivul în dininute și inversiune din măsura 2-a care variază motivul din penultima și ultima măsură a melodiei. Variantă: No. 302.

La Pilat l-au fost trimis,
 Pilat apă și-a luat,
 Și din gur'a cuvântat:
 – „Eu mă spăl d'acest păcat,
 „Căcesta-i un duh curat,
 „Nu e nimic vinovat“
 Cunună de rugi îi pusă.
 Și așa apasă de tare,

De munții se legănară,
 Petrile se despicară,
 Văile se tulburară,
 Luna se'nroși în sânge.
 Ingeri'ncepură'a plânge.
 –Să fi vesel cest Domn bun.
 Și o'nchinăm cu sănătate.

69

Ilteu, jud. Arad.

Andantino. (♩ = 104).

Un - de mergi tu, — roa - scă, broa - scă, Ie, vei, vei,
 ie, vei, vei și — vai de ei, Nai-co, nai - co — lin - do - va.

Unde mergi tu roască broască?

Ie vei vei, ie vei vei și vai de ei

Naico nai colindova,

Eu mă duc să mă mărit.

Măritate-ai la focu,

Că n'ai cap de învelitoare,

Nici trup de încingătoare.

Unde mergi tu race drace?

Fu mă duc să mă însor.

Însura-te-ai la focu,

Că n'ai cap de comânac,

Nici picioare de nădrag.

Pleacă dada d-a vână-re,

Și vână un pițiguș,

Zamă bună ce făcură,

Câți gustară toți crepară,

Câți sorbiră toți orbiră.

Colindă țigănească. Refrenul e la urmă, după fiecare vers. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a cu două măsuri, iar a 2-a cu 3. Linile au aproape acelaș motiv.

Andantino. (♩ = 104). Ilteu, jud. Arad.

Noi um - blăm a co - lindă, Da - da Gi - gi,
Ia - na - da, Noi um - blăm a co - lindă.

Noi umblăm a colindă
Dada Gigi Iana da
De la o casă la alta;
Am o iapă șchiompovită,
Ș'ar trebui potcovită:
Cu potcoave de colaci,
Și, cu cuie de cârnați,
Cu ciocane de vinars.
Și te gazdă veselește,
C'o'nchinăm cu sănătate,

Colindă țigănească. Refrenul stă la mijloc, între un vers și repetarea lui. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 1-a și a 3-a sunt exacte, iar a 2-a inversând rimul, are tendință de a inversa și melodia.

Allegretto. (♩ = 132). Lejnic, jud. Hunedoara

Co-lo'n su - su, mai din su - su, Co - lo'n su - su, mai din
su - su, Dom-nu-lui, Doam-ne, La curți d-al-be-a lui Cră - ciu - nu.

Colo 'n susu mai din susu (bis)
Domnului Doamne
La curți d-albe alui Crăciunu,
Mândru-i zvanul d-adunatu,

Da de cine-i d-adunatu,
 Tot de sfinți și de d-îngerî.
 Tot vorbesc și-mi gomonescu,
 Și de Domnul pomenescu,
 C'or d-auzit c'a născutu,
 Și nu știu unde a născutu,
 Pân' la Irod d-împăratu.
 Irod mare d-împăratu,
 El dacă mi-i d-auzeà-re,
 El tare se supără-re,
 Și trei soli de îmi găteà-re,
 Ș'acolo îi trimeteà-re,
 La curți d-albe alui Crăciunu
 Ca să-mi vază și să-mi crează.
 Solii nu pot apropià-re,
 De curți d-albe alui Crăciunu,
 De trei miluri de pământu,
 De para făcliiloru,
 De fumul tămâiloru,
 De mirosul miruluiu,
 De izvorul bineluiu,
 De dulceața pomiloru
 Și de cânteci păsărești,
 Și de glasuri d-îngerești.
 Solii 'napoi se 'nturnau
 Pân' la Irod d-împăratu,
 Cum vedeau d-așa spuneau.
 Irod mare d-împăratu,
 El dacă mi-i d-auzeà-re,
 El tare se 'nspăimântà-re,
 Și toți trei soli mi-i tălă-re,
 Și d-alți trei el îmi găteà-re,
 Ș'acolo mi-i trimeteà-re,
 La curți d-albe alui Crăciunu.
 Și la un sol mi-i dădeà-re,
 Tot trei miluri de făclii. (mii)
 Și la un sol mi-i dădeà-re,
 Tot trei miluri de tămâie.

Și la un sol mi-i dădeà-re,
 Tot trei miluri de mir scumpu.
 Făclii d-albe d-aprindeà-re,
 Sol mai bine apropià-re,
 De curți d-albe alui Crăciunu.
 Cu tămâie-l tămâià-re,
 Sol mai bine apropià-re,
 De curți d-albe alui Crăciunu.
 Cu mir scump îl miruià-re,
 Sol mai bine apropià-re,
 De curți d-albe alui Crăciunu.
 Domnul d-încă s'arătà-re,
 Și l'un sol mi s'arătà-re,
 Cum e omu 'n miez de omu,
 De mi-l dă pe bătrânețe,
 Și mi-ș strică 'ncărunțește.
 Și l'un sol mi s'arătà-re
 Cum e june 'n vârstă bună,
 De-i infiră mustăcioare,
 Cu cunună de vârsoare.
 Și l'un sol mi s'arătà-re,
 Mititel înfășitelu,
 Fașă d-albă de mătășă,
 Scutecel de bumbăcelu,
 Legănel de d-aurelu.
 Ploia-l plouă de mi-l scaldă,
 Neaua-l ninge de mi-l tunde,
 Trei zâneoare mi-l d-apleacă
 Și seara și dimineată.
 Vântu-i trage cam de a linu,
 De-l leagănă chicilinu.
 Soli 'napoi se 'nturnau,
 Pân' la Irod d-împăratu,
 Cum vedeau d-așa spuneau.
 Irod mare d-împăratu,
 El dacă mi-i d-auzeà-re,
 El tare se mânià-re,
 Și grea oaste ridicà-re.

Tot trei miluri de copii,
 El prin sabie mi-i treceà-re.
 Tot copilul de un an.
 Și de unu și de doi,
 Și de doi și de trei,
 Și de trei și de patru,
 Și de patru și de cinci,
 Și de cinci și de șase
 Și de șase și de șapte;
 Când își udă a șaprelea-re,
 Stete 'n loc și-mi socoteà-re,

Câte suflete-mi perdeà-re,
 Și pe Domnul nu-l găsià-re,
 Domnul sus de se suià-re.
 Șede Domnul de-a dreapta-re,
 Și 'npărteà la sufletele,
 Care suflete-s drepte,
 Le dà Domnul de-a dreapta-re,
 Care suflete-s greșite,
 Nu le dà Domnul perdute.
 Și te Down bun veselește.

Colindă cu refrenul după un vers repetat, urmat de alt vers nerepetat. Melodia are 4 linii: 1-a, a 2-a, a 4-a, cu câte 4 măsuri, a 3-a cu 2. Linia 4-a repetă pe a 2-a. Linia 1-a și a 3-a numai prin unele ritme se leagă organic cu celelalte 2 linii, mai mult par independente. Variantă No. 182.

72

Allegretto. (♩=132).

Lejnic, jud. Hunedoara

Cea - stă-i ju - pâ - nea - să, — Ma - re-ș —

bo - ie - rea - să, Dai Dom - nu - lui, Doam - nē.

Ceașta-i jupâneasă,
 Mare-ș boiereasă,
 Dai Domnului Doamne,
 Prin curte plimbându,
 Fir galben torcându,
 De șoimel pândindu:
 Șoimel d-auzeà-re,
 D-aleș se puneà-re,
 La stârșori de poartă,
 Firu să-l d-apuce.
 Firul d-a pucà-re,
 Tare-l d-încordà-re,
 Sus îni de zburà-re,

Jos de se lăsă-re
 Dintr'un strop de mare,
 Intr'un malin verde,
 Cuibu să și-l facă.
 Cuibu și-l făceă-re,
 Lui și puiului.
 'Ceastă jupâneasă
 Mare-s boiereasă,
 Ea dacă-mi-ș d-auzeă,
 Ea mi-ș trimeteă-re,
 Un cuvânt pe vântu,
 D-altul pe pământu.
 Glumă să nu-i pară,
 Că de s'o mânia-re,
 Ea trimite-vă-re,
 Vânători de codri,
 Codri vor vână-re
 Câmpi-i vor jucă-re,
 Cuibul vor d-află-re,
 Puiu-l vor luă-re,
 Cuibul vor strică-re.
 'Cest fecior de domnu,
 Primblă prin grădină,
 Cu șoimel pe mână,
 Și te veselește,
 'Ceasta-i jupâneasă
 Mare-ș boiereasă,
 Și te veselește.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de 2 versuri. Melodia are 3
 linii a 3 măsuri. Linia 3-a este o repetiție a celei de a 2-a, iar linia 1-a
 numai prin ritmul unelor măsuri le reamintește. Are variante. Vezi No.
 1, 196, 230, 288.

Largo. (♩ = 60). Lejnic, jud. Hunedoara

Fe - ri - cean de e - lu, 'Ce - sta-i Dom -
nul bu -- un, Hai bo - ier bă - tră - nu.
Dai Dom - nu - - lui, Doam - ne.

Fericean de elu,
C'esta-i Domnul bunu.
Hai boier bătrânu,
Ce tu mi ți-ai datu,
De ți-ai d-apucatu,
Dai Domnului Doamne,
Locuș bun de raiu,
La mijloc de raiu,
Unde-s mese 'ntinse,
Jur prejur de mese,
Scaune direse;
Deasupra de mese,
Covoar' de mătăsă;
În mijloc de masă
Măru-i răstignitu,
Mândru-i și 'nfloritu,
Cu flori de d-argintu,
Merele-s de aur.
Trage-mi-ș mai trage,
De unde mi-ș mai trage,
Malin din spre raiu,
Boarea raiuluiu.
Pe măr d-abură-re,
Mere-și prea coccă-re,

Colindă cu refrenul la urmă precedat de 2 versuri. Refrenul prim se cântă numai după primele 2 versuri, apoi până la sfârșit tot „Dai Domnului Doamne”. Melodia are 3 linii a 2 măsuri.

Legătura organică între linii se menține și prin ritm și prin melodie. Schimbările sunt prea vizibile și neînsemnate. Variante: No. 45, 94, 135, 149, 169, 204, 221, 267.

Vântu-i trăgână-re,
 Măru-i legână-re,
 Merele-ș pică-re,
 Jur prejur de masă.
 Da le leu, da le leu,
 Cesta-i domnul bunu,
 Mult se socotea-re,
 Multe-mi culegea-re;
 Flori la brâu pune-a-re,
 Mere 'n sân băg-a-re,
 Cele dela brâu,
 Mândru-i mirose-a-re;
 Cele de prin sânu,
 Mândru-i d-adresa-re.
 Jos printre d-odrese,
 Domnul d-încă naște.
 Sus pe curcubeu,

Șede un Dumnezeu,
 Din ciar îi grăiește:
 – „Da le leu, Da le leu,
 „Cestai Domnul bunu,
 „Ce tu de ți-ai datu,
 „De ți-ai d-apucatu,
 „Locuș bun în raiu;
 „La mijloc de raiu.
 „Doară tu ți-ai datu,
 „Plug, suruți de boi?
 „Doară tu ți-ai datu,
 „O mie de oi?
 „Doară tu ți-ai datu,
 „Sute de florinți?”
 – „Ba eu nu mi-am datu,
 „Plug, suruți de boi,
 „Nici eu nu mi-am datu,

„Mii d-albe de oi,
 „Nici eu 'nu mi-am datu,
 „Sute-mi de florinți.
 „Ci-am d-întunecatu,
 „Pe negri 'ntunereci,
 „La d-albe biserică,
 „Cu prescuri mergându,
 „Ușa deschizându,
 „Pe Domnul rugându.
 „Precum l-am rugatu,
 „Așa el mi-a datu,
 „Locul bun din raiu”.
 Și te veselește

74

Andante. (♩=76). Lejnic, jud. Hunedoara.

El se lă - u - da - re, el se lă - u -

da - re Dai co - lin - dă d-al - boș pă - cu - ra - re.

El se lăudă-re, (bis)
 Dai colindă, dalboș păcurare,
 Păcurar de munte,
 Că el mi-ș d-are,
 Câte flori pe munte,
 Atâtea oi de multe;
 Câte 's viorele,
 Atâtea 's mielușele;
 Câți 's cocoșei,
 Atâția-s berbeci.
 Da unde le iernă-re,
 Intr'un strung de mare.
 Marea de-mi grăiă-re:
 – „Păcurar de munte,
 „Du-ți oile tale,
 „Din văstrungul meu.
 „Că de-oi stă m'oi năniă,
 „Marc undă și-oi veni.
 „Și miții i-oi rupe, (mielușei)

„Și biții i-oi duce”. (berbeci)
 Păcurar de munte-
 Din graiu îi grăiă-re:
 – „Mare-o nu mă temu,
 „Că el că mi-ș are,
 „Vre-o doi berbeci
 „Cu coarnele 'n vântu,
 „Cu lâna 'n pământu;
 „Cu coarnele 'ntoarse,
 „Cu lănuța 'nvarsă;
 „In coarne mi-or trosni,
 „Biții or zdrâncăni;
 „Căinii vor simți,
 „Oile-or porni,
 „Pe-un picior de munte,
 „Unde iarba-mi crește,
 „In patru se 'mpletește,
 „Verde-mi putrezește”.
 Și te veselește

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat.

Colinda păcurarului. Melodia are 3 linii: 1-a cu una, a 2-a cu 2, a 3-a cu 3 măsur. Linia 2-a și a 3-a, conțin ritme asemănătoare; linia 1-a este independentă.

75

Lejnic, jud. Hunedoara.

a) Allegro. (♩ = 144).

Cu-nu-nă de flori vâ-nă-te, Mer-ge-o fa-tă du-pă-a-pă.

b)

Cu-nu-nă de flori vâ-nă-te, Mer-ge-o fa-tă du-pă-a-pă.

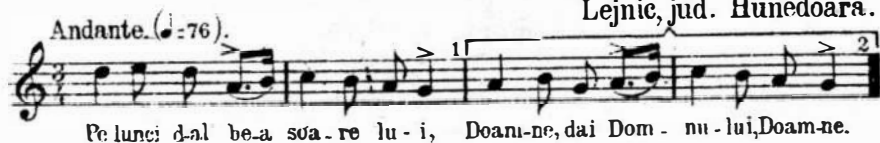
Cunună de flori vâna-te,
 Merg o fică (fată) la fântână,
 Grăi-ș fica către maică:
 – „Maică maică draga mea-re.
 „Să-mi dai maică cea cheiță,

„Să descui cu cea lădiță,
 „Să-mi iau cizme roșuite,
 „Și cătrânță pistrucă,
 „Și inel în degețelu,
 „Și măruțul în sânuțu,
 „Cununioară'n cosicioară.
 „Și să-mi iau vadra 'ntr'o mână,
 „Să-mi d-alerg la cea fântână.
 „La fântâna din Luncet,
 „Unde curge apa 'ncet,

„Apa 'ncet p'acel brădet.“
 Pe piatra fântânii,
 Stau trei juni ca trei păuni,
 Dar toți trei îs meșterăși.
 D-unu murgu-l netezește,
 D-unu trei penc cetește,
 D-unu sulița strujește.
 Cel de murgu-l netezește,
 Tot la fată se repede,
 Și din graiu așa-i grăiește:
 – „Dă-mi tu fată' acel inel!”
 Iar fata așa-i grăia-re:
 – „Ce-ai tu cu inelul meu?
 „Petricire-ai petrici,
 „Ca inclu 'n degețelu!”
 Cel de trei pene cetește,
 Tot la fată se repede.
 Și din graiu așa-i grăiește:
 – „Dă-mi tu fat' acel măruțu,

„Cel măruț din cel sânuțu”!
 Iar fata din graiu grăia-re:
 – „Ce-ai tu cu măruțul meu?
 „Putrezire-ai putrezi,
 „Ca măruțul din sânuțu!”
 Cel de sulițe-mi strujește,
 Tot la fată se repede
 Și din graiu așa-i grăia-re:
 – „Dă-mi tu fată cea cunună,
 „Cununa din cosicioară”!
 Iar fata din graiu grăia-re;
 – „Ce-ai tu cu cununa mea-re?
 „Cununa mea-i peste munți,
 „Peste munți la d-albe curți
 „La părinți necunoscuți,
 „La surori necunoscute,
 „Și la frați neîntrebați,
 „La cumnate ne 'ntrebate”.
 – Și te fiică veselește.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Colinda fetelor. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Ambele linii conțin motive ritmice și melodice comune, dar formula lor ritmică în întregime, diferă mult. Uneori am avut impresia că o aud cum e notată sub *b.*) unde structura se vede mai clar, și legătura organică între linii este la îndemână.

Pe lunci d-albe a, soarelui,
 Doamne, dai Domnului Doamne.
 Colo'n josu mai din josu,
 Din câmpii cei frumoși,
 Grele ploii ce-or mai plouatu,
 Din noroi, flori au crescutu.
 Fetele dac' auzeau,
 Jos la flori se scoborau,
 Și rupeau și n'alegeau.
 Cel' mai mari cu brațurile
 Cel' mai mici mai puținole;
 Eu din ele voi d-alege
 Pe Domnica fată d-albă,
 Prinde-o 'n june ș-o d-întreabă:
 – „De unde măta te-a băiat?”
 – „Pe min' maica m'a băiatu,
 „Sub cuptorul cel d'aprinsu,
 „Să fiu dragă junilor,
 „Ca pâinea creștiniloru!”
 Iar m-o prinde și m'o 'ntreabă,
 Pe Domnica fată d-albă:
 – „D'unde măta te-a băiat?”
 – „Pe min' maica m'a băiatu,
 „Sub butea cu răchia,
 „Să fiu dragă juniloru
 „Ca răchia turciloru.”
 Iar m'o prinde și m'o 'ntreabă,
 Pe Domnica fată d-albă:
 – „D'unde măta te-a băiatu?”

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Colinda fetelor. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Melodia fiind o variantă, vezi observațiile dela No. 4, 9, 14, 91, 103.

- „Pe min' maica m'a băiatu,
 „Sub măru' cel d-ariușu,
 „Să fiu dragă juniloru,
 „Ca merele prunciloru.
 „Până's mere micuțele,
 „Stau frumos pe crângurele;
 „Dacă merele mai cresc,
 „Cad pe jos și putrezesc.
 „D-așa-i rândul fetelor,
 „Până-s fete micuțele,
 „Li drag la părinți de ele;
 Dacă fetele mai cresc
 „Străinii le îndrăgesc.”
 - Noi cântăm și colindăm,
 Și la fete o'nchinăm.

77

Allegretto. (♩ = 132). Lejnic, jud. Hunedoara.

Fe ri - cean de cest Domn bu -
 nu, Hai le - run - da Dom - nul bu - nu.

Fericean de acest domn bunu,	„Si voi feți de vă duceți,
Hoi lerunda Domnul bunu.	„Colo 'n josu mai din josu,
Ce-și învață feții luiu	„Și-mi d-arați și-mi sămănați,
Feții lui și dragii luiu:	„Și-mi sămănați flori vânațe,
- „Intinde-mi-ți voi jugurile,	„Flori vânațe mohorîte,
„Și-mi-ți prinde boi pliviți,	„Pe răzoare grâu răsare.
„Boi pliviți ca mohoriți,	- Și te domn bun veselește,
„Cari vi-s vouă mai d-uriți,	C'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a este aproape o repetare a celei 1-a. Melodia este interesantă prin măsurile-i necomplete dela început și sfârșit și prin felul cum motivul unei linii intră în măsura celeilalte și astfel se 'nlănțuiesc. (Mai bine zis: se încârlighează). Această înlănțuire e arătată mai sus prin semnul de acoladă. ()

Allegro. (♩ = 152).

Lejnic, jud. Hunedoara.

O dragule Doamne, dai D-lui, „Sus în deal din Galeleu,
 Colo 'n susu mai din susu „La casa lui Dumnezeu.
 Mândru-i svanul d-adunatu; „Mititel în fășițelu,
 Dar de cine-i d-adunatu? „Fașă d-albă de mătăasă,
 Tot de sfinți și de d-ingeri, „Scutecel de bumbăcelu,
 Ce vorbesc și-mi gomonescu, „Legănel de d-aurelu,
 Și pe Domnul pomenescu, „Ploaia-l plouă de mi-l scaldă,
 C'or d-auzit c'a născutu, „Neaua-l ninge de mi-l tunde,
 Și nu știu unde-a născutu. „Trei zânioare mi-l d-apleacă
 D-uită 'n sus și d-uită 'n josu. „Și scara și dimineată,
 D-uită 'n sus pe răsăritu; „Vântul trage cam de a linu,
 Vede o ceață negureață, „De-l leagănă chicilinu.”
 Că-i zânioară gălbineoară,
 Mai departe îi vedeà-re,
 Mai d-aproape cuvântà-re:
 – „Ce vorbiți și-mi gomoniți,
 „Și de Domnul pomeniți,
 „C'ăți d-auzit c'a născutu?
 „Și nu știți unde a născutu?
 „Ce voi mie îmi veți dà-re,
 „Eu pe Domnul spune-l-oi.
 „Eu pe Domnul l-am lăsatu,
 „Pe cea parte de pământu,
 „Pe cea lume pe sub soare,

Colindă cu refrenul la început și precedat de 2 versuri. Melodia are 3 linii a 2 măsur. Linia 3-a repetă pe a 2-a iar întâia e independentă. Melodia e interesantă prin măsurile întâia și ultima necomplete și prin felul cum motivul unei linii intră în măsura celeilalte cu o optime. Înălțarea e arătată prin semnul de acoladă ().

Allegretto. (= 138).

Lejnic, jud. Hunedoara.

Sus în stare mănăstire,
Doamne, clai Domnului Doamne
Sus îi tare lucru mare,
Nouă uși nouă altare.
Slujba sfântă cine-o cântă ?
Cânt-o șapte popi din Țară.
Slujba sfântă cine-o ascultă ?
O ascultă Maica sfântă,
Cu'n fiuț micuț în brațe.
Fiu plângea și nu tăceà-re,
Maica sfântă-l d-alduià-re:
— „Taci fiule taci dragule,
„Până-i slujba de-o ascultà-re
„Că maica ție-ți va dà-re,
„Două mere două pere,
„Toate patru or fi de d-aur.”
Fiu plângea și nu tăccà-re,
Maica sfântă-l d-alduià-re:
— „Taci fiule, taci dragule,
„Că maica ție-ți va dà-re
„Cheștele raiuluiu,
„De tu-i fi mai mare 'n raiu”
Fiu din graiu așa grăià-re:

— „Maică măiculeana mea-re,
„Tu nu vezi maică ce văd eu,
„Pe cel deal în cel brădetu,
„Şapte meşteri meşterescu,
„Că mie cruce să-mi facă,
„Pe mine să mă răstignească ;
„Şi mie vor să îmi bată
„Cuie 'n talpe şi în palme,
„Cu maiul mare de feru.”
— „Taci fiule taci dragule.
„Căci cum ei te-or chinui-re,
„Aşa noi i-om pedepsi-re.
„Pe sub puntea iadului.
„Prin văpaia focului,
„Până 'n poarta raiului.”
Şi te Domn bun veseleşte.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4 măsuri, a 2-a cu 3. Liniile n'au nici-o legătură organică între ele. Chiar și măsura diferită la ambele linii, împiedică asemănarea ritmică și melodică. (Se zicem: în cazul de față). Variante: No. 93, 129.

Allegretto. (♩ = 132-140). Lejnic, jud. Hunedoara.

Po - run - ci - t-o, po - run - ci - t-o, Po - run - cit,
Sfân - ta Ma - ri - a Dom - nu - lui, Doam - ne.

Poruncit-o poruncit,
Domnului Doamne,
Poruncit Sfânta Marie,
La sfânta Duminecă,
Să mi-ș fac' atâta bine,
Să mi-ș vină pân' la mine,
C'am fii mici de botezatu.
Și mai mari de cununatu.
Ea căută când d-auzeă-re,
Miezul nopții se sculă-re,
Mâneci d-albe sufulcă-re,
Și se dete a spălă-re.
Mai pe față mai pe brațe,
Mai pe d-albai de picliță.
Frumos dar de-mi gătiă-re,
Sus pe murgi mi-l d-aruncă-re,
Ș'acolo mi-ș alergă-re,
La curți d-albe alui Crăciunu,
Ca să-mi vază și să-mi crează,
Când eră de îmi eră-re,
Cam la jumătat' de cale,
Găsi o vatră de flori sfinte,
Cinse mâna și le frânse;
Sus pe murgi le d-aruncă-re,

Ș'acolo mi-ș alergă-re,
La curți d-albe alui Crăciunu,
Găsi fii mici botezați
Și cei mai mari cununați.
De Ionu Sântionu,
De Crăciun de cel bătrănu.
Ea de amar și de obidă,
Curse'n Iordan să se 'nece.
Grăi Zeu și Dumnezeu:
– „Cure-ți sfinți și n'o lăsați!”
Curse sfinții d-împreună,
Cu daruri de voce bună.
Și te domn bun veselește,
C'o 'nchinăm cu sănătate
Că colindă nu mai este.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de 2 versuri. Melodia are 3 linii: 1-a și a 2-a care sunt aproape la fel cu câte 3 măsuri, iar a 3-a cu motiv independent (care se leagă însă foarte natural de linia 2-a) cu 2 măsuri.

Poruncit-o poruncit (bis)

Hoi ler Doamne,
 Fată d-albă din cetate,
 La mirel cam tinerelu:
 Să mi-ș fac' atâta bine,
 Să mi-ș vină pân' la mine,
 Să nu-mi vină așa cu mulți,
 Cu cinzeci de călărași
 Mai p'atâția pedestrași.
 Să nu-mi vină sus pe munți,
 Că munți-s cam pulberoși
 Mirel are cai frumoși,
 Cai frumoși și haine scumpe,
 Eu mi-s mică și netare,
 Și nu le-oi putea spăla-re.
 Să nu-mi vină jos pe lunci
 Că pe lunci flori au crescutu,
 Printre flori rouă a căzut.
 Mirel are cai mai buni,
 Cai mai buni și haine scumpe,
 Haine scumpe o roura-re,
 Eu mi-s mică și netare,
 Și nu le-oi putea uscă-re,
 Să mi-ș vină lin malin,
 Ca soarele prin senin,
 C'o mână ținând de lună,
 Cu d-alta 'nvăstrând cunună.
 Și te fică veselește.

Colindă cu refrenul la mijloc precedat și urmat de acelaș vers. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a cu câte 2 măsuri, iar a 2-a (care e numai o intercalare) cu o singură măsură. Linia 2-a variază ritmul și melodia din măsura precedentă, iar penultima măsură variază pe cea dintâia.

Allegro. (♩ = 144).

Sub ce - ta - te'n cea li - va - dă, Ju - ne - lui
 bu - nu, Joac' un ju - ne, ca - lu-i su - ru.

Sub cetate 'n cea livadă,
 Junelui bunu,
 Joac' un june calu-i suru.
 Calu-i sur cam porumbatu,
 Cu trei sfraguri de bumbacu,
 Cu trei pene 'n comânaçu,
 Cu trei pene 'nșeluite,
 Cu d-argint învăluite,
 Cu d-aur d'acoperite.
 Tot îl joacă și-l trăsare,
 După soare când răsare,
 După lună când e plină.
 Și-l întoarce 'n curcubeu.
 Din chipul lui Dumnezeu.
 Nime 'n lume nu-l vedeà-re,
 Num'o fică bălușeà-re.
 Cursă'n casă spuse'n masă:
 Spuse către maică-sa-re:
 – „Maică maiculeana mea-re,
 „Lucru mândru ce văzuiu,
 „Sub cetate'n cea livadă,
 „Joac' un june calu-i suru,
 „Calu-i sur cam porumbatu,
 „Cu trei sfraguri de bumbacu,

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri. Colindă feciorească. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a care sunt la fel – cu câte 3 măsuri, iar a 2-a cu motiv independent – cu 2 măsuri. Seamănă ritmic cu unele din No. 26, 31, 37, 42, 47, 27, 66, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

„Cu trei pene'n camănac
 „Cu trei pene'nșeluite,
 „Cu d-argint învăluite,
 „Cu d-aur acoperite”.
 June dacă-mi d-auzeă-re,
 Curse'n grajdu-i de lemnioru,
 Scoase murgul gălbiniu,
 Gălbiniu bine 'nșelatu,
 Tot în d-aur e scăldatu.
 Sus pe murg de s'aruncă-re,
 Ș'acolo mi-ș alergă-re,
 Sub cetatea cea de vale.
 – „E bun jocul juni frumoși?”
 – „Dacă-i bun hai să-l jucăm!”
 – „N'am venit ca să-l jucăm,
 „Am venit ca să-l schimbăm.
 „Calul tău e cal mai mare,
 „D-arme a tale-s d-arme mare;
 „Calul meu e cal mai micu,
 „Dar stă bine sub voinicu,
 „D-arme a mele's d-arme mici,
 „Dar stau bine pe voinici”.
 – Și te june veselește.

83

Allegro. (♩=144). Lejnic, jud. Hunedoara.

Ma - li - ne, ma - li - ne ver - de, Co - lo'n -

jo - su, mai din jo - su, dîn câ - pi - ții cei fru - mo - șii.

(su - su) (su - su)

Maline maline verde
 Colo'n josu mai din josu
 (susu) (susu)
 Sus în deal de Galeleu,
 La casa lui Dumnezeu.

Zace leul d-adormitu,
Sub un spine d-înfloritu.
June trasă să-l săgete.

– „Săgetă-l-oi săgetă-re,
„Săgetă-l-oi d-adormitu?
„S'o țină d-înceluitu”.

Până june-mi socoteă-re,
Leu din somn se pomeneă-re,
Și din ciar d-așa-i grăiă-re:

– „Stai jun' nu mă săgetă-re,
„Nu grăbi pe moartea mea-re,
„Până'n lupte ne-om lua-re”.

Zi de vară până'n seară,
Când fu icia lângă seară,
Leu aduse și nu-l puse,
June aduse și mi-l puse.

Cum mi-l puse așa-l legă-re,

Și-l legă și-l ferecà-re,
Sus pe murgu îl aruncà-re,
Sus pe munte se prindeà-re,
Jos la sat îmi coborà-re.
Cine pe june-l vedeà-re,
Pe maică-sa fericeà-re:

– „Fericean de maică-sa-re,
„Ce băiatu și-o scăldatu,

„S'o scăldat ș'o 'nfășiatu,

„De-i aduce leu legatu,

„Leu legat înferecatu;

„Nici din puște nu-i pușcatu,

„Nici de săbii nu-i tăiatu,

„Nici un leac nu-i vătămatu”.

– Și te june veselește,

C'o 'nchinăm cu sănătate

Că colindă nu mai este.

Colindă cu refrenul la început și urmat de 2 versuri.

Melodia are 3 linii: a 2-a și a 3-a — care sunt la fel — cu câte 4
măsuri, iar întâia independentă, cu 3 măsuri. Variantă: No. 90.

84

Allegro. (♩ = 138).

Lejnic, jud. Hunedoara.

Le - rui da le - rui mi-i Doam - ne, Co - lo'n jo - su,...

mai din jo - su, Co-lo'n jo - su, mai din jo - su.

Lerui da lerui mi Doamne.

Colo 'n josu mai din josu,

Din prunduțul mării

Mândru-i măruț rămuratu,

Cu ramurile în pământu,

Cu vârșoare sus pe soare (vârșoare)

Cu d-odrese jos pe marc. (odresle)

Rupse marea de-mi grăiă-re:

– „Strângeți mă rămurile-re,

„Că de-oi stă m'oi mânia-re,
 „Și'n tine m'oi răsturnă-re,
 „Mare unda și-oi veni-re,
 „Și ți-oi rupe ramurii-re,
 „Ți le-oi rupe și le-oi duce,
 „Colo'n josu mai din josu
 „Pe prunduțul mării,
 „Și ți-oi scoate prundurile,
 „Ș'oi d-ară cu plugurile;
 „Ș'oi d-ară ș'oi sămănă-re,
 „Ș'oi sămănă flori vâna-te,
 „Flori vâna-te mohorâte;
 „Fete la flori or veni-re,
 „Eu din fete m'oi d-alege,
 „Hai mai mică, mai voinică
 „Hai mai mare, mai harnică.
 „Și la păr îi calapăru,
 „Și la brațe iarbă creață,
 „Și la țată-i tămăiță,
 „Și la brâu e foionfiu”. (fomfiu)
 – Și te fică veselește
 C'o 'nchinăm cu sănătate,
 Că colindă nu mai este.

Colindă cu refrenul la început și urmat de un vers repetat,

Melodia are 3 linii: 1-a—îndependentă—cu 3 măsuri, iar a 2-a și a 3-a cu câte 4 măsuri. Linia 3-a variază ritmul și melodia liniei a 2-a în așa fel ca să o putem recunoaște cu ușurință.

85

Andante. (♩=80). Lejnic, jud. Hunedoara.

'Ntrea bă'n - trea - bă mari bo - ie - rii,
 'ntrea - bă'n - trea - bă, — A - ler fi - eu - ța - hoi ler ficuța.

'Ntreabă 'ntreabă mari boieri,
 Aler ficuța

'Ntreabă 'ntreab'o bălă fată:
 – „Spune fată pe dreptate,
 „Mai d-avut-ai tu vre-un frate?“
 – „Ce voi tot mă ispitiți,
 „Că și voi chiar bine știți
 „Că și eu că mi-am d-avutu,
 „Vre-o doi sori de frățiori.
 „D-unu frate d-argint bate,
 „D-unu trei pene și zidește.
 „Am fost mică vrăbălnică,
 „Și m'am dat de m'am d-uitatu,
 „Vântu lin de s'a scornitu,
 „Peste ochi de m'a lovit.
 „De atunci ochii-mi a d-argințitu,
 „Și fața mi-a rumenitu,
 „Și părul mi-a gălbenitu“.
 – Și te fică veselește,
 Că 'nchinăm cu sănătate,
 Că colindă nu mai este.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers și partea dinaintea
 cezurei a aceluiasi vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu două măsuri, a 2-a cu
 3. Prima măsură din linia 2-a variază pe cele două din linia 1-ia.

86

Allegro. (♩:144). Lejnic, jud. Hunedoara.

Co lo'n su - su, mai din su - su,

A - ler o fi - eu - ță'n - dul - ciți ne - gri.
 (Hai ler fi - eu - ța do - chi - ți - s ne - grii.
 Hai ler fi - eu - ța dulci iți sunt o-chii negrii.)

Colo'n susu mai din susu,
 A ler o ficuță'ndulciți negri.
 Sus în deal din Galeleu,
 La casa lui Dumnezeu,
 Șade-mi tânără nevastă.
 Dar de lucru ce lucră-re?

Tot croește săbăiește.
 Dar p'aci cine-mi treceà-re?
 Cest domn mare voivoda-re,
 Și din ciar d-așa-mi grăià-re:
 – „Dalcu tinăra nevastă,
 „Tinde îmi un stegurelu,
 „Stegurel și-un praporelu”.
 Ea din ciar d-așa-i grăià-re:
 – „Eu atunci întinde-ți-oi,
 „ Când tu mie-mi vei d-adeuce,
 „Tinerel voinic de aseară,
 „Hăl de aseară poarta sare,
 „Cu spatele ziduri ține,
 „Hotărește cu sprincene,
 „Hotărește despărțește”.
 – Noi cântăm și colindămu,
 La neveste o'nchinămu.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Colinda nevestelor.
 Melodia are 2 linii cu motive independente.

87

Allegro. (♩:144).

Lejnie, jud. Hunedoara.

Dom-nu - lui, dai Dom-nu-lui, Doam - ne, Co - lo'n - jo - su -
 su, mai din jo - su, E - ste o ma - să d-al-bă'n tin - să.

Domnului, Dai Domnului Doamne.

Colo'n josu mai din josu,
 In câmpii cei frumoși,
 Este o masă d-albă'ntinsă.
 Jur prejur de lângă masă,
 Sunt tot scaune direse.
 Dar la masă cine'mi șade?
 Șade-mi Zeul Dumnezeu.
 La-l doilea corn de masă,

Șade Maica Domnuluiu.
 La-l treilea corn de masă,
 Șade Ionu sfântu Ionu.
 La-l patrulea corn de masă
 Șade-mi Sfete Nicolae.
 Grăi Zeul Dumnezeu:
 – „Dalem Sfete Nicolae
 „Bagă-ți mână'n buzunaru,
 „Și-mi scoate acel păharu,
 „Păharul de d-aurelu.
 „In fundul păharuluiu,
 „Scrisă-i loza vinuluiu,
 „Și tufița grâuluiu.
 „In toarta păharuluiu,
 „Scrisă-i raza soareluiu.
 „Și'n dosul păharuluiu,
 „Scrisă-i luna și lumina,
 „Soarele cu razele-re,
 „Și câmpul cu florile-re.
 Grăi Zeul Dumnezeu:
 – „Dalem Sfete Nicolae,
 „Vinde-mi mie acest pahar?

„Ori pe taleri ori pe galbeni,
 „Ori pe buți cu bani mărunți,
 „Ori mi-l dai de voie bună”?
 Grăi Sfete Nicolaie:
 – „Fire-ai Doamne iertătoru,
 „Precum ești de'ntrebătoru.
 „N'am păhare de vânzare!
 „Nici pe taleri, nici pe galbeni,
 „Nici pe buți cu bani mărunți,
 „Nici de-a da de voie bună;
 „Ști tu Doamne ori nu ști,
 „Când păharul mi-l-ai datu,
 „Tu pe mine m'ai juratu;
 „Că păharul să mi-l țin.
 „Să mi-l țin să mi-l închinu,
 „Pela mese d-albe'ntinse,
 „Pela mese de boieri,
 „De boeri de cei bătrâni.”
 – Și te Domn bun veselește
 Ne'nchinăm cu sănătate
 Pela gazde pe la toate.

Colindă cu refrenul la început, urmat de 2 versuri. Colinda lui Sf. Nicolae. Melodia are 3 linii a 2 măsurii. Linia 3-a repetă pe a 2-a, iar 1-a se prezintă independentă. Relativ la înălțuirea liniilor între ele, ceiace-l la'ndemână în această melodie, vezi observațiile dela No. 77 și 78.

88

Andante. (♩ = 98).

Lejnic, jud. Hunedoara.

Sus, Doam - ne, la ră - să - ri - tu,

Dom - nu lui, Doam.ne, Sus, Doam.ne, la ră - să - ri - tu.

Sus Doamne la rășăritu,
 Domnului Doamne,
 La măr roșu și'înfloritu,

Greu îi Domnul d-adormitu.
 Florile l-au năpăditu,
 Mai pe față mai pe brațe,
 Mai pe dalba-i de peliță.
 Nu se putea pomeni,
 Până Doamne, cine-mi vine?
 Doi puicuți de turturele,
 Cu glasul de feciorele,
 Cum veniră se luara,
 Jos pe mare se lăsară,
 Apă'n d-aripi de-și luara
 Sus la cer se înălțară,
 Pe pomot de se lăsară,
 Rana-i sfânt' o rourară,
 Nu-l putură pomeni.
 Până Doamne ce-mi veni?
 Doi puicuți de golumbei,
 Cu glasul de feciorei,

Jos la cap de se lăsară,
 Rana-i sfânt' o vânturară.
 Nu-l putură pomeni.
 Până Doamne ce-mi veni?
 Vine o d-albă fecioriță.
 Trăganând din flueriță.
 Flueriță trăgană,
 Domn din somn se pomeniă,
 Și din graiu așa grăiă:
 — „Fire-ai fică d-alduită,
 „De mine de Maica sfântă,
 „Și te-ai fică mărită,
 „Mai departe prin cetate,
 „Cu Domnu'n vecinătate”.
 Și te fică veselește,
 Că colinda nu mai este.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat și urmat de acelaș vers.

Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a cu 2 măsuri, a 2-a cu o măsură.

Linia 3-a este o variație foarte îndepărtată a celei 1-a, iar a 2-a linie se prezintă de tot independentă. Variantă: No. 130, 259, 236. .

89

Allegretto. (♩=138).

Lejnic, jud. Hunedoara.

Da - li - a - nă - ta - d-al - bă, Ce rân - du-i d-a -
 (dra - gă)
 ce - sta, rân - du? De mi - s - ba - te vîn - tul - li - nu.

Daliață fată d-albă (dragă)

Ce rându-i d-acesta rându

De mi-și bate vântu linu

Vântul lin din cer seninu

De cu seară prin grădini

Miez de noapte la fereastră,

Zori de ziuă n d-ușă noastră?

Maicăi-sa din ciar grăia-re:
 – „Fiica mea, *zăluda* mea-re
 „Mare-mi ești puțin pricepi,
 „Nu mi-ș bate vântul linu,
 „Vântul lin din cer seminu,
 „De cu seară prin grădini
 „Miez de noapte la fereastră,
 „Zori de ziuă 'n d-ușa noastră,
 „Ci-s dragi pețitori de-ai tăi,
 „Vin la min'te cer pe tine.
 „Cer pluguț, suruți de boi,
 „Ș'o năe d-albe de oi.
 „Ș'o năe de miorele,
 „Și cincizeci de berbeci“.
 Grăi-ș fica către maică:
 – „Maică măiculeana mea-re,
 „Nu gândi maică *nimicu*,
 „Că vin Joi cu jocuri noi,
 „Și Duminici cu nedei,
 „Eu la jocuri duce-m'oi,
 „Nu m'oi duce după elu,
 „Ci m'oi prinde drept de elu;
 „El să-mi caute eu să-l *caut*
 „Statu lui purtatu luiu;
 „Genele sprincenele,
 „Și hăi doi ochi mângăioși
 „Cari mângăiesc juni frumoși,
 „Mângăia-t-oi și pe elu.
 „Din pluguț, suruți de boi,
 „Lăsă-va numai pe doi.
 „Pe hăi doi *mai* d'înapoiu,
 „Pe hăi doi *mai* mohorâți,
 „Cari v'is vouă *mai* d-urâți.

Colindă cu refrenul la început și urmat de 2 versuri. Colinda fete-
 lor. Melodia are 3 linii a 4 măsur. Linia 3-a repetă fidel pe a 2-a, iar a
 1-a se leagă de ele prin cele 2 măsur din urmă care se repetă exact la
 începutul liniei a 2-a și a 3-a. Dealtcum le leagă și unitatea de ritm care
 dominează dealungul melodiei. Se poate notă și cu măsură necomplectă

(Auftakt) $\frac{3}{4}$ etc.

„Din mia d-albe de oi,
 „Lăsă-va pe zece oi;
 „Din mia de miorele,
 „Lăsă-va pe zece miele;
 „Din cincizeci de berbecei,
 „Lăsă-va numai pe doi;
 „Și murguțul calul suru,
 „Cade-mi-se maică mic;
 „Că-mi este dat de nănașu,
 „Când nănaș m'o hotezatu,
 „D-atunci murgu mi-l'a datu.
 „Tot în sala fraților,
 „Și'n cinstea părinților“.
 Și te fică veselește,
 C'o 'nchinăm cu sănătate,
 Că colindă nu mai este.

90

Allegro. (♩ = 144).

Lejnic, jud. Hunedoara.

Ju - ne - lui, ju - ne - lui bu - nu, Cam sub - vi - ța - vi -
 nu - lu - iu, la d-um - bra gu - te - tu - lu - iu.

Junelui junelui bunu,
 Cam sub vița vinuluiu,
 La d-umbra gutuiuluiu,
 June cai buni potcovește,
 De grea cale se gătește,
 Cu potcoave de d-argintu,
 Și cu cuie de d-oțelu,
 De prind bine la pământu,
 La pământ de iarbă verde.
 Măsa șade și-l privește,
 De lacrimi deabea-l zărește,
 De suspini din graiu grăiește:
 - „Dale lem tu junelașu,
 „Ce gându-ți tu mi-ți-ai pusu?

„Doar gând rău de prăpăditu? „Tot hinteul ferecatu
 „Ori mai rău de cătănit? „Tot în d-aur e scăldatu.
 „Ori mai bun de d-însuratu?“ „Și la d-alba 'mpărăteasă
 – „Ba eu maică nu mi-am pus. „Eu bun dar că i-am gătat
 „Nici gând rău de prăpăditu, „Tot o ceapță ferecată,
 „Nici mai rău de cătănit, „Tot în d-aur e scăldată.
 „Ci eu maica mea mi-am pus, „Și la cei nouă cumnați,
 „Mi-am pus gând de însuratu. „Eu bun dar că le-am gătat,
 „Că eu maic'am dublicitu, „Nouă cai buni d-înșelați,
 „Colo jos în valea d-albă, „Înșelați bine gătați
 „Este o fată de maioru, „Toți în d-aur sunt scăldați.
 „Cu baierul de d-auru. „Și la cel' nouă cumnate
 „Mulți la haia că or fostu, „Eu bun dar că le-am gătat
 „Nimăruia nu i-or dat-o“. „Nouă sumne (oprege) ferecate
 – „Nici ție nu îți vor dà-o“. „Toate 'n d-aur sunt scăldate.
 – „Ba zeu mie că mi-or dà-o, „Eu m'oi duce ș'oi d-aduce,
 „Căci bun dar eu i-am gătat, „Doamnă mare curților,
 „Năvădariu cel din poartă „Străpână birjarilor,
 „Buzduganul ferecatu, „Mamă bună prunciloru“.
 „Tot în d-aur e scăldatu. – Și te june veselește
 „Și la d-alboș de 'mpăratu C'o 'nchinăm cu sănătate
 „Eu bun dar că i-am gătat Și colindă nu mai este.

Colindă cu refrenul la început și urmat de 2 versuri. Colindă feclo-rească. Melodia are 3 linii: 1-a cu 3 măsur, iar a 2-a și a 3-a cu câte două. Linia 3-a repetă pe a 2-a, iar întâia este independentă. Relativ la înălțuirea liniilor între ele, celace-l la 'ndemână în această melodie, vezi observațiile dela No. 77, 77. Variantă: No. 83.

91

Andante. (♩=80). Lejnic, jud. Hunedoara.

Ce sea - ră-i d-a — cea - stă sea - ră?

Doam - ne, dai Dom - - nu - lui, Doam - ne.

Ce seară-i d-această seară?
 Doamne dai D-lui Doamne,
 E seara ajunuluiu,

Ajunul Crăciunului,
 Cu ziua născutului.
 C'a născut un Domn tinăru,
 Domn tinăr ca Dumnezeu.
 Pe iesle de boi nășteà-re
 Prin grădele rumenele,
 Prin păruși făclii ardeà-re,
 Până Domn mare creștià-re
 Lucru mândru ce-mi făceà-re,
 Face-mi cerul și pământul.
 Face-mi ceru'n șase zile,
 Și pământu'n nouă zile.
 Când îmi fu de a șeptilca-re,
 Puse și Duminica-re,
 Duminica de odihnă-re.
 Grăi Zeu Dumnezeu:
 – „Întinde-mi cer pământul!”
 Cum întinse nu-l cuprinse,
 Toți sfinții se d'întristară.
 Numai Domnul nu'ntrista-re,
 Bagă mâna'n buzunar,
 De-mi scoasă un corbăcelu,
 Și se dete de a pocni-re,
 Cerul dete a se'ntinde,
 Și pământul de a se strânge.
 Grăi Zeul Dumnezeu:
 – „Întinde-mi cerule iară!”
 Cum întinse așa-l cuprinse
 Toți sfinții se bucurară
 Și din graiu așa grăiră:
 – „Fire-ai cer împodobitu,
 „Tot de stele mărunțele,
 „Și de doi luceferei
 „Și'ncă luna cu lumina,
 „Soarele cu razele-re.”
 – Și te Domn bun veselește,
 Ș'o'nchinăm cu sănătate,
 Că colindă nu mai este.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Relativ la melodie vezi observațiile dela No. 4, 9, 14, 76, 103.

Allegro. (♩ = 144).

Pâ-nă-i ju-ne'n - tr'un vâ - na - tu, Ju-ne - lui -
 bu - ni, Pâ-nă-i ju-ne'n - tr'un vâ - na - tu.

Până junc'nr'un vânatu,
 Junelui bunu.
 Cerb la curte s'a băgatu,
 Pradă mare ce-a prădatu,
 Rupt-a stogul de tulpini,
 Ș'o clombiță de măr dulce
 Ș'încă una din viuță,
 Și le făcea cununiță,
 Și o aruncă 'ntre cornițe.
 Râde cerbu de a zburdă-re,
 Râde cerbu'n fală mare,
 Că frică de junc n'are.
 Junc dacă-mi d-auzeà-re,
 Curse'n grajdul de lemnioru,
 Scoate murgul gălbiniu,
 Gălbiniu bine 'nșelatu,
 Înșelat bine gătatu.
 Sus pe murgu s'aruncă-re,
 S'aruncă și d'alergă-re,
 Sus pe munte ajungeà-re,
 La drumul mare-mi eșià-re.
 Saltă aci saltă coleà-re,
 Saltă'n d-urma cerbului,
 D-află cerbul d-adormitu,
 Sub un spine d'-înfloritu.
 D-afkă cerbul d-așezatu,

Colindă cu refrenul la mijloc precedat și urmat de acelaș vers. Relativ la melodie vezi No. 26, 31, 37, 42, 47, 27, 66, 82, 92, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Sub un spine măzăratu.
 June trase să-l săgete,
 – „Săgetă-l-oi săgetă-re?
 „S'o țină d-înceluit.”
 Până june-mi socotiă-re,
 Cerb din somn se pomeneă-re,
 Și din grai d-așa-i grăiă-re:
 – „Stai june nu săgetă-re,
 „Nu grăbi pe moartea mea-re,
 „Că nu-s eu cine gândești,
 „Că eu's Ionu Sfântionul,
 „Nănașul lui Dumnezeu.
 „Umblu noaptea botezându,
 „Iară ziua cununându,
 „Cu găleata de a dreapta-re,
 „Crucea sfântă 'n mâna stângă”.
 June dacă-mi d-auzeă-re,
 El tare se'nspăimântă-re.
 Puse arcu'ntr'un genunche,
 Cum îl puse 'n trei îl frânse.
 Cerb din grai, d-așa-i grăiă-re:
 – „Ce tu arcu ți-l frânseși?
 „Că nu-s eu cine ți-am zisu,
 „Că eu's cerbul strecioru,
 „La păruț cam gălbiniu.
 „Umblu noaptea prin livezi
 „Beau apă'n izvoare reci.”
 – Și te june veselește,
 C'o'nchinăm cu sănătate,
 Și colindă nu mai este.

93

Allegro. (♩ = 144). Veșel, jud. Hunedoara.

Co - loa - jo - su, mai din jo - su,

Doam - ne, dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Celo'n josu mai din josu,
 Doamne, dai Domnului Doamne.
 Scrisă-i stire mănăstire,
 Nouă uși cu nouă porți,
 Nouă uși nouă altare
 Cu ferestrele spre soare
 Cu ușița jos spre mare
 Slujba-i sfântă cine o cântă?
 Cântă șapte popi de țară,
 Și Petre apostolu-lu.
 Slujba-i sfântă cine o ascultă?
 O ascultă Maica sfântă,
 Cu'n fiuț micuț pe brațe,
 Cu cosița despletită,
 Jos pe frunte-i slobozită.
 Fiu plângea și nu tăcea-re,
 Maica sfântă-l d-alduia-re,
 Ea din graiu d-așa-i grăia-re:
 – „Taci fiule, taci dragule,
 „Că maica ție ți-o dà-re,
 „Două mere două pere,
 „Toate patru's de d-auru”.
 Fiu plângea și nu tăcea-re,
 Șin din graiu așa grăia-re:
 – „Nu ști mamă ce știu eu!
 „Pe cea față de bradetu,
 „Șapte meșteri meșterescu,
 „La un brad arămuratu,
 „Să-mi facă cruce de bradu.
 „Pe min'să mă răstignească,
 „Și cuițe să mi-ș bată
 „Tot prin palme și prin talpă,
 „Și prin d-albe brățișoare.”
 Fiu plângea și nu tăcea-re,
 Maica sfântă-l d-alduia-re,
 Și din graiu d-așa-i grăia-re:
 – „Taci fiule, taci dragule

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Relativ la melodie vezi observațiile dela No. 79, 127, care-i sunt variante.

„Că mama ție ți-o dă-re.
 „Cheițele raiului,
 „De tu-i fi mai mare'n raiu.
 „Precum ei te-or chinui-re,
 „Tu mai tare-i pedepsi-re.

„Tot în munca iadului,
 „Și'n văpaia focului.”
 – Și te Domn bun veselește.
 Că noi ție ți-o'nchinămu
 Pân'la d-alba-i sănătate.

94

Andante. (♩=80). Vețel, jud. Hunedoare.

Fe - ri - cian de e - lu, Bo - ie - rul
 bă - tră - nu, Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Ferician de elu
 Boerul bătrânu
 Dai Domnului Doamne
 Bin'!-ai fericiatu,
 Mai bun loc i-ai datu
 Locu-i bun de raiu,
 Din mijloc de raiu.
 La masă galbenă,
 Galbenă de piatră,
 Jur prejur de masă,
 Scaune direse,
 Deasupra pe masă,
 Covor de mătase,
 Din mijloc de masă
 Născut-o crescut-o
 Măruș mărgăritu,
 Mândru-i in floritu,
 Merele-s de d-aur;

Mere pică'n masă
 Flori prejur de masă.
 De cest Domnul bunu,
 Boierul bătrânu,
 'Tinsă mâna'ntinsă,
 'Tinse și le prinse,
 Și spre dar le puse.
 Mere-și bagă'n sânu,
 Flori pune la brâu,
 Și din graiu grăiește:
 – „Mulțumescu-ți Doamne,
 „De daru ce mi-ai datu,
 „Raiu am d-apucatu.”
 – Și te veselește,
 Boierul bătrânu,
 Că noi ție-o 'nchinănu,
 D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de 2 versuri. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Același formă ritmică se află în toate 3 linii. Mai de aproape examinată observăm că măsura 3-a și a 5-a sunt inversiunea celei dintâia; a 4-a variază pe a 2-a, iar ritmul din a 6-a le simplifică și reduce pe toate. Are variante. Vezi No. 45, 73, 135, 149, 169, 204, 221, 267.

Allegro. (♩ = 144).

Veșel, jud. Hunedoara.

Na - in - te-mi de cur - ti, A - fa - ră de
por - ti, Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Nainte-mi de curți } Dai Domnului Doamne.
 Afară de porți
 Născut-or crescut-or
 Verde-un vișinariu
 Galben pălținariu,
 Sus frunză mărunță,
 Jos d-umbră rotundă.
 Da la d-umbra luiu,
 Cine se d-umbrește,
 De se odihnește?
 tinerelu
 Cu cujmă de miel,
 Miel prea singurelu.
 Cine mi-l privește,
 Când se odihnește?
 'Naltu împăratu,
 Din graiu îi grăiește:
 - " tinerelu
 „Haida să schimbămu,
 „Jupânesele-re.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de 2 versuri. Colinda junilor.
 În locul gol între versuri se pune un nume după ocazie. Melodia are 3 linii.
 a câte o măsură. Linia 3-a repetă pe a 2-a și ambele variază puțin pe 1-a.

Se poate notă și în $\frac{3}{4}$ ($\frac{2}{4} + \frac{1}{4}$)

și în felul următor: $\frac{7}{8}$ ($\frac{4}{8} + \frac{3}{8}$) etc.

„Că eu ți-oi mai dà-re,
 „Buți cu bani mărunți,
 „Sute-mi de florinți,
 „Galbeni d-abruzei.”

..... tinerelu,

Din graiu îi grăiește:

– „Nălțate 'mpărate,
 „Ba eu n'oi schimbà-re,
 „Jupâneasa mea-re.
 „Că și eu de-oi vrea-re,
 „Buți cu bani mărunți
 „Sute-mi de florinți,
 „Gallenii d-abruzci,
 „Mai albi ca ai tăi
 „Jupâneasa ta-re,
 „Fie'n casa ta-re,
 „Jupâneasa mea-re,
 „Fie'n casa mea-re,
 „În rochie creată,
 „Zori de dimineață,
 „Se scoală voioasă,
 „Grijește de casă.
 „Jupâneasa ta-re
 „Fala e de ea-re.”
 – Și te veselește,
 Că colindă nu mai este.

96

Moderato. (♩ = 112).

Gurasada, jud. Hunedoara.

Să cân - tăm ver - suri de jal' Pen-tru-a lui A - dan gre-șă-lă,
 Pen-tru-a lui pă - că - tu - i - re - Și din - ra - iu iz - go - ni - re.

Să cântăm versuri de jale
 Pentru-alui Adam greșală
 Pentr'a lui păcătuire,
 Și din raiu izgonire.

Sapă Adam pământul,
 Sapă Eva cu dânsul,
 Satana la ei veniă,
 Și din gur'asa zicea:

- „Du-te Adame nu săpă,
„Nu-i aici moșia ta!
„Du-te Adame sapă 'n raiu,
„C'acolo moșie ai!”

Eva începu a plânge,
Și cu glas de jale a zice:
- „Șarpele m'a înșelat,
„Când eu sub pom m'am aflat.

Adam începu a plânge,
Și cu glas de jale a zice:
- „O vai Evo ce-mi făcuși,
„Unde vom merge acūș.

„El la mine a venit
„Și chiar astfel mi-a grăit:
- „Mâncă Evo mere bune,
„Ca să n'ai seamăn pe lume.”

„Că tu m'ai înceluit,
„Când despre pom m'ai vorbit,
„Și cu rău m'am amăgit,
„Când pe sub pom m'am găsit.”

Adam începu a plânge,
Și cu glas de jale a zice:
- „Dacă din raiu sunt țipat,
„Barem aici să fiu lăsat.”

Satana iară zicea:

- „Eu aicea te-oi lăsa,
„Dacă tu mie-mi vei dà,
„Ce va fi pe voia mea.
„Câți fii s'or naște din tine,
„Toți să mi-i dăruiești mie.”

Adam începu a plânge,
Și cu glas de jale a zice:
- „Fie-ți voia cum îți place,
„Numai mie să-mi dai pace.
„Raiule grădină dulce,
„Dela tine nu m'aș mai duce,
„De mirosul tău cel dulce.

„De frumuseți-ți nu m'aș mai duce,
„De mirosul florilor,
„De arsul făcliilor.”

Și de acum până'n vecie,
Mila Domnului să fie,
Și la gazdă bucurie.
Spre mulți ani de veselie.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep) se deosebește de colindă prin absența refrenului. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. În toate liniile se variază mai mult sau mai puțin aceleași motive. Variante: No. 138, 165, 244, 276.

Allegro. (♩ = 144). Dobra, jud. Hunedoara.

Mer-ge Li - na la fân - tâ - nă, Dă I - lea - nă,
fa - tă d-al - bă, Mer-ge Li - na la fân - tâ - nă.

Merge Lina la fântână

Dă lleană fată d-albă.

Și cântuț-o duce'n mână,

La fântâna din Luncești,

Unde apa merge'ncetu.

Găsi apa tulburată

Și fântâna 'nconjurată

De trei cai cu feciorei.

Unul calu-ș potcovea-re,

Unul fața și-o spăla-re,

Altul păru-și peptănă-re.

Cel ce calu-ș potcovea-re,

Către Lina așa zicea-re:

- „Lino, Lino, draga mea-re,

„De-mi vei da tu mâna ta-re.” Până'n d-alba dimineață.

- „Ce să faci june cu ea-re?”

- „Să te cer să fi a mea-re.”

Cel ce fața și-o spăla-re,

Către Lina așa grăia-re:

- „Lino, Lino, draga mea-re,

„De-mi vei da inelul tău.”

„Ce să faci june cu elu?”

- „Să-l pun pe degetul meu”

Cel ce păru-ș peptănă-re

Către Lina așa grăia-re:

- „Lino, Lino, draga mea-re,

„De-mi vei da cununa ta-re,

„Să ne cununăm cu ca-re.”

- Că noi Lino ți-o'nchinămu,

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat și urmat de acelaș vers.

Colinda fetelor. Melodia are 3 linii à 3 măsuri. Linia 1-a și a 3-a sunt aproape la fel, iar a 2-a e independentă, cu toate că conține ritmice comune cu celelalte două linii. Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Allegro. (♩ = 144). Gurasada, jud. Hunedoara.

Cest domn bun te-ai ve - se - li - tu, Le - rui, Doam - ne.

Cest domn bun te-ai veselitu,

Lerui Doamne.

Ce porți'nalte ai deschisu,

Mese d-albe ce-ai întinsu,
Mese d-albe de bumbacu.
Iar pe mese de bumbacu,
Sunt îmi sunt colaci de grâu.
Iar printre colaci de grâu,
Sunt îmi sunt făclii aprinse.
Iar printre făclii aprinse,
Sunt îmi sunt vedre cu vinu.
Iar printre vedre cu vinu,
Sunt păhare ne'nchinate,
Pe a noastră seamă gata,
Tot în d-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4 măsuri, a 2-a cu două. Linia 2-a repetă ritmul și schimbă melodia ultimelor 2 măsuri din linia 1-a. Același ritm aproape peste toată melodia. Construcție foarte primitivă. Variantă: No. 218.

99

Dobra, jud. Hunedoara.

Andantino. (♩ = 100).

Ve-niți toa-te nea-mu-ri-le, să-i cân-tăm, să-i cân-tăm.

Pe Cri-stos Mân-tu-i-to-rul să-l lău-dăm, — să-l lău-dăm.

Veniți toate neamurile să-i cântăm, să-i cântăm,
Pe Christos Mântuitorul să-l lăudăm, să-l lăudăm,
Că el astăzi în Vitleem s'a născut, s'a născut,
Precum l-au vestit prorocii de demult, de demult.
În iesla dobitocească stă culcat, stă culcat,
Ca un prunc micuț, cu toate înfășat, înfășat.
Îngerul în vis lui Iosif vestește, vestește,
Cum că Irod oaste mare gătește, gătește.
Scoală Iosif și fugi în Egipt, în Egipt,
Scapă pruncul și mama lui din prăpăd, din prăpăd.
Ca să scape și acolo de mânie, de mânie,
Că sunt toți amestecați cu diavolii, cu diavolii.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep) se deosebește de colindă prin absența refrenului. Relativ la melodie vezi No. 33, cu care este aproape exactă.

Allegro. (♩ = 144). Dobra, jud. Hunedoara.

De-schi - de - ne, Doam-ne, De-schi - de - ne, Doam-ne,
Ra - za soa - re - lui Floa - rea soa - re - lui.

- „Deschide-ne Doamne (bis)
Raza soarelui, floarea soarelui
„Poarta prin cetate,
„Noi să colindăm,
„Feciorilor tăi,
„Și fetelor tale“.
- „Eu nu voi deschide,
„Poarta prin cetate,
„Voi să colindați,
„Feciorilor mei,
„Și fetelor mele.
„Până nu veți merge,
„Colo jos mai josu,
„În cel loc frumosu,
„C'acolo se batu,
„Doi berbeci în coarne.
„Ș'apoi să vă duceți,
„Colo sus mai susu,
„În cei brazi rotunzi.
„C'acolo se batu,
„Doi vulturi bătrâni,
„Pe-o pană de aur.
„Voi s'adevărați,
„Pana s'o luați,
„Ș'apoi să veniți.
„Cu colțul tăindu,
„Cu pana scriindu.
„Atunci voi deschide,

„Poarta prin cetate,
 „Voi să-mi colindați,
 „Feciorilor mei,
 „Și fetelor mele.”

Colindă cu refrenul precedat de un vers repetat. Melodia are 4
 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază pe 1-a, iar a 4-a pe a 3-a. Este interesant de observat că refrenul se întinde peste două linii.

101

Allegro. (♩ = 114).

Dobra, jud. Hunedoara.

Sub ce - ta - te'n cea - li - va - dă, Ju - ne - lui -
 bu - nu, Sub ce - ta - te'n cea - li - va - dă.

Sub cetate 'n cea livadă

Junelui bunu.

Joacă un june calu-i suru,

Dar nu-l joacă cum se joacă,

Ci îl joacă și-l întoarce,

Și-l întoarce către soare,

Către soare când răsare;

Și-l aduce către lună,

Către lună când e plină;

Și-l trăcsare către stele,

Către stele mărunțele.

Nime'n lume nu-l vedeà-re,

Num'o fată de împăratu.

Dar ea merge și îi spune,

La d-albuțu de împăratu :

– „Sub cetate'n ce livadă,

„Joacă un june calu-i suru ;

„Dar nu-l joacă cum se joacă,

„Ci îl joacă și-l întoarce,

„Și-l întoarce către soare

„Către soare când răsare ;

„Și-l aduce către lună

„Către lună când e plină ;

„Și-l trăcsare către stele,

„Către stele mărunțele.

– Și te june veselește

Căci noi june ți-o 'nchinămu,

Până'n d-alba dimineată.

Colindă cu refrenul în mijloc între un vers și repetarea lui. Colindă
 feciorească. Melodia are 3 linii : 1-a și a 3-a—care sunt exact la fel—cu
 câte 3 măsuri, iar a 2-a—Independentă—cu 2 măsuri. Are variante multe.

Vezi : No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 107, 122, 124, 128, 132,
 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Allegro. (♩ = 144). Dobra, jud. Hunedoara.

Cea - stă-i ju - pâ - nea - să,

Ma - re-ș bo - ie - rea - să, Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Ceasta-i jupâneasă,
 Mare-ș boiereasă,
 Dai Domnului Doamne
 Cu fică frumoasă. (bis)
 Ea se lăudă-re,
 Că pe ea mi-o cere,
 Trei din trei locuri,
 Și din trei vaduri.
 Mai vârtos mi-o cere,
 D-alboș păcuraru;
 După el n'oi dă-o,
 Că și ei-i urātu,
 Seara dimineăța,
 Oile mulgându,
 La miei alegându.
 Mai vârtos mi-o cere,
 Țifraș ungurașu.

După el n'oi dă-o,
 Căci și ei-i urātu,
 Seara dimineăța,
 Cu sabia trasă,
 Cruciș peste masă.
 Mai vârtos mi-o cere
 Fecior de 'mpăratu.
 După el oi dă-o,
 Că și ei îi dragu,
 Seara dimineăța,
 Paturi așternându,
 La mese 'ntinzându,
 Nouă cai gătindu,
 Prin curte plimbându.
 Și te veselește
 Că noi ți-o 'nchinămu
 D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de 2 versuri. Colinda fetelor. Melodia are 3 linii a 2 măsurii. Linia 3-a repetă pe a 2-a și variază puțin pe 1-a.

Allegro. (♩ = 144). Dobra, jud. Hunedoara.

Bu - nă sea r'a lui a - ju - nu,

Doam - ne, dai Dom - nu - lui no - stru.

Bună seara lui ajunu
Doamne, dai D-lui nostru,

Din ajun până 'n Crăciunu,
Domnul tânăr s'a născutu,
Domn tânăr ca Dumnezeu.
Pe iesle de hoi nașteà-re,
Prin grădele rumenele,
Prin păruși făclii ardeà-re.
Până Domn mare creșteà-re
Lucru mândru ce-mi făceà-re.
Face-mi cerul și pământul,
Face-mi ceru 'n șase zile,
Și pământu 'n nouă zile.
Când îmi fu de-a șaptelea-re,
Pusă și Duminica-re,
Duminica de odihnă.
Grăi Zeul Dumnezeu :
– „Intinde-mi cer pământul“.
Cum întinsă nu-l cuprinsă.
Toți sfinții se întristă-re,

Numai Domnul nu'ntristă-re.
Bagă mâna'n buzunaru,
De-mi scoasă un corbăcelu,
Și se dete de a pocni-re,
De a pocni și de a trosni-re.
Cerul dete de a se 'ntinde,
Și pământul de a se strânge.
Grăi Zeul Dumnezeu :
– „Intinde-mi cerule iară !“
Cum întinsă așa-l cuprinsă.
Toți sfinții se bucurară,
Și din graiu așa grăiră :
– „I're-ai cer împodobitu,
„Tot de stele mărunțele
„Și de doi luceferei,
„Și 'ncă luna cu lumina,
„Soarele cu razele-re!“
– Și te Domn bun veselește
Că noi ție ți-o 'nchinămu,
Până 'n d-albă dimineată.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază pe 1-a. Vezi mai pe larg observațiile dela No. 4. Are multe variante. Vezi No. 4, 9, 14, 76, 91.

104

Allegretto. (♩ : 126).

Dobra, jud. Hunedoara.

Vi - sul, mai - că, ce-am vi - sa - tu, Le - rui, Doam-ne.

Visul maică ce-am visatu
Lerui Doamne,
Din ia sear'din astă noapte,
Și-mi pareă că mai aveam,
Un foșmântu mohorâtu,
Stă pe culme pâlhoitu.
Pâlhoit bine croitu,
Și-mi pareă că mai aveam
O cunună 'nvrăstătată.

Și-mi părea că mai aveam,
 Un inel în cornuțelu,
 Pe cel deget mititelu.
 Măsa din gură-i grăia-re :
 – „Fica mea, ficuța mea-re,
 „Mare ești puțin pricepi,
 „De tu nu te nădăești,
 „Cel foșniânt e mohorātu,
 „Stă pe culme pâlhoitu,
 „Pâlhoit bine croitu,
 „Socru-tău cu soacrăta-re.
 „Căa cunună 'nvrăstăfată,
 „Stă pe frunte aplecată.
 „Este cumnată-ta-re.
 „Cel inel în cornuțelu,
 „Pe cel deget mititelu,
 „Este ție bărbățelu“.
 – Și te fică veseleşte
 Că noi ție ți-o 'nchinămu,
 D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Colinda fetelor. Melodia are 3 linii a 2 măsură. Linia 2-a variază puțin pe 1-a, iar a 3-a numai prin ritmul măsurii. Întâia se aseamănă cu celelalte două. Pentru a se putea împărți în 3 linii s'a împărțit versul în două la cesură. Dacă se consideră versul întreg o linie, era prea mare disproporția.

105

Andantino. (♩ = 104).

Dobra, jud. Hunedoara.

Ce sta-i ju - ne - la - șu, Ce gând mi ți-ai

pu - su, Ju - ne - lui bu - nu.

– Cesta-i junelașu,
 Ce gând mi ți-ai pusu,
 Junelui bunu.

Gând de prihegitu,
 Ori de cătănită.
 Mai bun de 'nsuratu? (bis).
 – Ba eu nu mi-am pusu
 Gând de prihegitu,
 Nici de cătănită.
 Eu am d-oplegitu,
 Colo sus mai susu,
 Sus la râul d-albu,
 La Palanca nouă
 La fata-i frumoasă
 Cu sprinceana trasă,
 Ca la boiereasă.
 Cu cosița groasă,
 Ca la boiereasă.
 – Și te veseleşte.
 Cesta-i junelașu
 Că noi ți-o 'nclinămu
 D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de 2 versuri. Colinda junilor. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a repetă fidel pe 1-a, iar a 3-a prezintă motiv nou.

106

Andante. (♩. ss). Brăznic, jud. Hunedoara.

Tu - nă'n ca - să cest domn bu - nu, Tu - nă'n ca - să,
 șed' la ma - să. Ș'a nost Domn e Dum - ne - ze - u.

Tună 'n casă cest domn bunu
 Tună 'n casă șed'la masă
 Ș'a nost Domn e Dumnezeu.
 Mândră masă este 'n casă,
 Și deasupra stă pe masă,
 Covor verde de mătăasă.
 Și deasupra pe covoru,
 Sunt vedre cu vin roșioru.

Printre ele printre vedre,
Sunt pahare ne'nchinate,
Și inele neschimbate.
Dar p'aici cine-mi treceà-re ?
Treccà sfântul Sâh-Mihaiu,
Și din gur'așa grăià-re :
– „Inchină cu acest paharu !
„Il închină ori mi-l schimbă,
„Ori în dar mi-l dăruește,
„Ori în bani mi-l prețuește“.
– „N'am în dar de a-l dărui-re,
„Nici în bani de a-l prețui-re.
„Căci și mie mi-l-a datu
„Nănașul lui Dumnezeu,
„S'ospătezi boieri bătrâni,
„Cum sunteți și Dumneavoastră,
„Mare sfântu Sâh-Mihaiu“.
– Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de 2 versuri. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Toate liniile păstrează aceiași formulă ritmică cu melodie deosebită. Variante : No. 22, 67, 117, 173.

107

Brâznic, jud. Hunedoara.

Allegro. (♩ = 144).

Jur pre - jur pe la Cră - ciu - nu. Ju - ne - lui
bu - nu, Jur pre - jur pe la Cră - ciu - nu.

Jur prejur pe la Crăciunu,
Junelui bunu.
June calu-și potcovește
Și sulia-ș zugrăvește,
De grea cale se gătește.
Nime'n lume nu-l vedeà-re,
Numai dragă maică-sa-re,
Și din graiu așa-i grăià-re :

– „Ce rându-i june pe tine,
 „De tu calu-l potcovești,
 „Sulița o zugrăvești“
 „De grea cale te gătești?“
 Grăi fiul către maică :
 – , Taci tu maică, taci tu dragă,
 „Că tu nu ști ce știu eu.
 „Știu un leu, un câine rău,
 „Și mă duc ca să-l d-aduc“.
 – Tună 'n grajdul ferecatu.
 Scoate murgu înșelatu,
 Înșelat bine găratu,
 Cum e bun de 'ncălecatu.
 Sus pe murgu s'aruncă-re,
 Saltă murgu ici colea-re,
 Saltă 'n vârful munteluiu,
 Și ia urma leuluiu,
 Pe fața ineluluiu.
 Găsi leul d-adormitu,
 Sub un spin' mare 'nfloritu,
 Florile l-au năpăditu.
 Leu din somn se pomenește
 Și din gur'așa-i grăește :
 – „ Ce cauți june p'aici,
 „ Doar zilele le-ai urātu,
 „Ori viața ți-ai scurtatu?“
 Grăi june către leu :
 – Ba zilele n'am urātu,
 „Nici viața n'am scurtatu,
 „Ci-am venit să ne luptăm,
 „Și din puști să ne pușcăm,
 „Și'n săbiu să ne tăiem“.
 – „Hai la lupte că-s mai drepte“.
 Și luptară cât luptară
 Zi de vară până seară.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat și urmat de acelaș vers. Colinda
 Junilor. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3 care sunt exact la fel cu 3 măsuri,
 iar a 2-a—independentă—cu 2 măsuri. Are multe variante. Vezi No. 26, 27,
 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 122, 124, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194,
 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Când fu colo lângă seară,
 Rupsă june pe leuțu.
 Cum îl rupsă jos îl pusă,
 Zgarda în cap că mi-i pusă.
 Zgarda 'n cap c de bumbacu.
 Sus pe murgu s'aruncă-re,
 Saltă murgu d'ici coleă-re,
 Saltă'n curtea maică-sa-re,
 Cine'n lume mi-l vedeă-re
 Toată bine-l fericeă-re:
 – „Fericean de maică-sa-re,
 „Ce băiat și-a mai scăldatu,
 „De-i aduce leu legatu
 „Leu legatu nevătămatu.
 „Nici în pușcă nu-i pușcatu,
 „Nici în săbii nu-i tăiatu,
 „Ci numa'n luptă-i luptatu.“
 Și te june vesclește
 Ș'o'nchinăm cu sănătate.

108

Andante. (♩ = 100). Brăznic, jud. Hunedoara.

D-în-trea - bă, d-în trea - bă, Doam.ne, D-în trea - bă, d-în
 trea - bă, Dai co - lin - de mi - rul și bo - te - zul.

D-întreabă d-întreabă Doamne,
 Dai colinde mirul și Botezul.
 Sfinții din ce s'au făcutu,
 Loza vinuluiu,
 Tufa grâuluiu,
 D-albu-i busuiocul?
 – „Sfinți ce mă ispitiți,
 „Că voi bine știți,
 „Bine ca și mine,
 „Că noi când eramu,

„Colo sus mai susu
 „Sus la Rusalimu,
 „Greu războiu ținându,
 „Cu acei câini de jidovi,
 „Jidovi de mânîe,
 „Domnii spre mândrie,

„Pe mine mă înconjoară
 „Mine prinseră-mă
 „Mine duseră-mă,
 „Colo jos mai josu
 „Crucea lui Pilatu
 „Mine răstigniră
 „Pe crucea de bradu.
 „Mic îmi bateà-re
 „Prin talpe prin palme
 „Cuie de oțelu.
 „Tare le mai bate,
 „Sângele străbate,
 „Pe pământ cădeà-re,
 „Domnu-l d-alduià-re.
 „Mic îmi făceau
 „Cunună de spini
 „In capu-mi o pune,
 „Tare m'apăsà-re,

„Părul mi-l frângeà-re
 „Pe pământ cădeà-re,
 „Domnu-l d-alduià-re.
 „Mine nu lăsà-re
 „Iarăși peritorii,
 „Mie-mi încingeà-re,
 „Brâu de măcieșe.
 „Tare mă strângeà-re,
 „Pelea îmi frângeà-re,
 „Sânge străbăteà-re,
 „Pe pământ cădeà-re
 „Domnu-l d-alduià-re.”
 – Așa s'au făcutu
 Loza vinuluiu,
 Tufa grâuluiu.
 D-albu-i busuiocu.
 – Noi să închinăm,
 D-alba-i sănătate.

109

Allegro. (♩ = 144). Brăznic, jud. Hunedoara.

Li - nă, Me - li - nă, le - rui Mo - li - nă, Mer - ge Li - na
 prin gră - di - nă Cu căr - ce - ge - le pe mă - nă.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Prima dată se pune după fiecare vers cuvântul „Doamne”. Melodia are 3 linii: 1-a și a 2-a cu câte două măsuri, a 3-a cu 3. Linia 3-a repetă pe a 2-a și conține și motivul celei 1-a. Are variante: Vezi No. 62, 216, 243.

Lină melină, lerui Melină.

Merge Lina prin grădină,
Cu cârcegele pe mână,
Cu cârcege zdrăncănindu,
Cu rochia vânt făcându.

Adună lin și pelinu,
Și doi brazi din rădăcini.

La tulpina braziloru
Legănel de d-aurelu.

În leagăn cine-i culcatu?

Li culcat un fiuț sfântu,

Cu maică-sa lângă elu.

Maica lucru ce-l lucră-re?

Guler fiului cosiă-re.

Grăi fiuț către maică:

– „Ce rându-i maică pe tine

„Decât coși mai mult descoși

„Cât împungi mai mult îmi plângi?”

– „Taci tu maichii, taci tu dragă,

„Că tu nu ști ce știu eu;

„Că mie că nu-s secrete,

„Ici coleă mai înainte,

„Pe sub poala ceruluiu,

„Peste puntea iaduluiu,

„Pân'la poarta raiuluiu,

„Câte suflete că trecu,

„Câte trec, mai multe cadu.”

Grăi fiul către maică:

– „Lasă treacă, lasă cadă,

„Că ălea n'or slujit nouă.

„Trece-le-aș petrece-le-aș

„Pe sub poala ceruluiu

„Peste poarta iaduluiu,

„Pân'la poarta raiuluiu.”

– Și te Lino veselește,

Ș'o'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la început și urmat de 2 versuri. Melodia are 3 linii a 4 măsurii. Linia 3-a repetă pe a 2-a; întâia e mai independentă melodic, dar conține aproape aceeași formulă ritmică. Are variante. Vezi No. 18.

Andante molto. (♩ = 72). Dobra, jud. Hunedoara.

No - uă azi ne-a ră - să - rit

Domn I - sus Chri - stos, Domn I - sus Chri - stos.

Nouă azi ne-a răsărit,
 Domn Isus Christos, (bis)
 Mesia cel prea dorit.
 Din fecioară s'a născut
 Și cu lapte a crescut.
 Cu scutece s'a 'nfășat
 Și în brațe s'a purtat.
 În chip de rob s'a smerit.
 Și pe noi ne-a mântuit.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Refrenul se repetă. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 2-a, cu o terță mai sus, iar 1-a este independentă. Este o colindă falsă, căci toată structura și textul, trădează cântecul de stea. Variantă: No. 153.

Andante molto. (♩ = 72). Dobra, jud. Hunedoara.

Steaua sus ră - sa - re Cu o tai - nă ma - re,

Steaua stră - lu - ce - ște Și - lu - mii - ve - ste - ște.

Steaua sus răsare,
 Ca o taină mare;
 Steaua strălucește,
 Și lumii vestește:

„Că Maică curată,
„Prea nevinovată,
„Fecioara Maria,
„Naște pe Messia”.
Magii cum auziră,
Steaua și-o porniră.
Mergând după rază,
Pe Christos să-l vază.
Și dacă veniră,
Îndată-l găsiră.

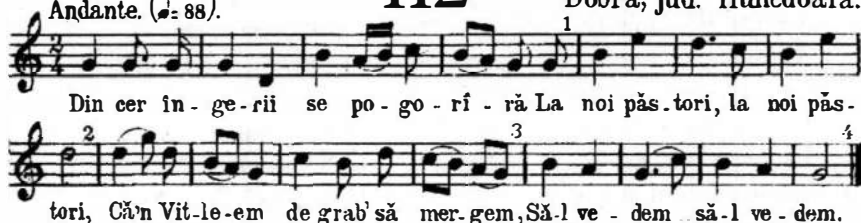
La dânsul intrară,
Și se închinară.
Cu daruri gătite
Lui Christos menite,
Luând fiecare,
Bucurie mare.
Care bucurie,
De azi să ne fie,
De la tinerețe.
Pân'la bătrânețe.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep.) fără refren. Melodia are 4 linii, a 3 măsuri. Linile: 2-a, 3-a, 4-a, au aceeași formulă ritmică, cu mici schimbări melodice; linia 1-a este reducerea și simplificarea ritmică a celorlalte linii, cu melodia inversată.

112

Dobra, jud. Hunedoara.

Andante. (♩ = 88).

Din cer îngerii se pogorîră,
La noi păstori, (bis)
Că'n Vitleem de grab'să mergem,
Să-l vedem (bis)
Fiul lui Dumnezeu cel ce s'a născut,
Din fecioară (bis)
Cu adevărat el va fi nouă,
Mântuitor. (bis)
Dus-a unul un miel, dus-a al doilea
O oaie (bis)
A treia lapte, a patra lui i-a dat,
Lui un caș. (bis)
Așa s'au întors la ale sale.
Cu adevărat (bis)
Taina'ceasta-i mare tuturor spunem,
Cu 'ndrăzneală. (bis)

Cântec de stea fără refren. Melodia are 4 linii a 4 măsuri. Linia 3-a variază pe 1-a, iar a 4-a pe a 2-a. În fiecare linie, motivul ritmic ce se 'ntinde peste două măsuri, se repetă. (Uneori chiar și melodia.)

Cerbia, jud. Hunedoara.

Cest tânăr voinicu,
Iai Domnului Doamne.

Ce curți ș'a croitu,
Cam din sus de drumu,
'Nalte și frumoase,
Albe luminoase.

Jur prejur de curte,
Trestia e mărită,
La floarea vânăta,
Vântul d-abură-re,
Trestia culcă-re,
Cerbul mi-o pășteà-re,
Cest tânăr voinicu,
El că o păzeà-re,
Depe stâlpul porții,
Cerbul să-l săgete.
Cerbul bine-l vede,
Din ciar îi grăiește :

- „Cest tânăr voinicu,
„Nu mă săgetà-re,
„Căci eu te-oi luà-re,
„In drag coarne-a mele,
„Și te-oi aruncà-re,
„Peste munți cărunți,
„Peste livezi verzi,
„La fete de greci.
„Și tu să-ți alegi,
„Fata cea frumoasă,
„Cu cosița groasă,
„Trasă pe mătasă,
„Ca la jupâneasă“.
- Și te veselește,
Cest tânăr voinicu,
Că noi ți-o 'nchinămu,
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Este o colindă în minia-tură și foarte primitivă. Are 2 linii de câte o măsură și ambele conțin ace-laș motiv.

114

Cerbia, jud. Hunedoara.

Dimineța de Crăciun,
Florile-s d-albe de ziuă,
Scoală scoală cest domn bun,
Că nu-i vremea de dormit,
Că nici noi nu am dormit.
De aseară de-altă seară,
Din scara ajunului,
Până 'ntr'a Crăciunului.

Scoală domn bun și fetele
 Să-ți măture curțile,
 Cu poalele sumnelor,
 Cu cornul cătrânelor,
 Pe la cepurile buților.
 Și tu domn bun mi te scoală
 Scoală domn bun și feciorii,
 Se sloboadă limpeziorii,
 Că la noi cine vine,
 Vine Crăciun cel bătrân
 Cu 'n căluț d-albuș,
 Da nu-i d-alboș baș de fiori,
 Ci-i mai d-alboș de rouri.
 Când pe ușă'n casă'ntrăm,
 De rouă ne scuturăm,
 Căci cu rouă ajunserăm.
 Cei mici mai mari crește-vor,
 Cei tineri veselise-vor.
 Cei bătrâni la slujb'or merge,
 Tot în sfinte Duminici,
 Cu făclii aprinse'n brânci,
 La d-albe biserici.
 Și te domn bun veselește,
 Șo 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Se cântă afară la ușă și cântând, către sfârșit Intră colindătorii în casă. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Acelaș motiv ritmic în ambele linii, cu diferite melodii.

115

Cerbia, jud. Hunedoara.

Fericat ferice-domn,
 Dai colinde dai,
 De cine-i ferice,
 De un boier bătrân,

Ce locșor că are,
 Locșor bun din raiu.
 La masă șezându,
 La masă galbenă,
 Galbenă de ciară,
 Tare ca de piatră,
 Jur prejur de masă,
 Scaune direse.
 Da 'n mijloc de masă,
 Măru-i mărgăritu,
 Mândru și 'nfloritu,
 Cu flori de argintu.
 Ce se scorni iară,
 Dinspre raiu din josu ?
 Vânt de primăvară.
 Vântul d-abură-re,
 Merele creșteà-re.
 Ce se scorni iară,
 Din spre raiu din josu ?
 Vânt de către toamnă.
 Vântul d-abură-re,
 Mărul legănà-re,
 Merele coceà-re,

Mere jos cădeà-re.
 Ce se scorni iară,
 Cam din sus de raiu ?
 Pe un curcubeu,
 Șade Dumnezeu,
 Și din graiu grăește :
 – „Hoi boier bătrânu.
 „Cine ți le-a datu,
 „Atâte'avuții,
 „Mare bogății ?
 – „ Datu-mi-le-a datu,
 „Tatăl mi-le-a datu,
 „Cui eu m'am rugatu,
 „Și m'am înecatù,
 „Negrii întunerici,
 „La d-albe biserici,
 „Cu făclii aprinse
 „Și cu liturgii.“
 – Și te veselește,
 Cest boier bătrânu,
 Că noi ți-o 'nchinămu,
 D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers. Refrenul scurt „domn“ după fiecare vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4, a 2-a cu 3 mă-suri (resp. 2-ă,) Liniile se deosebesc melodic (iar dacă luăm felul al 2-a de refren, se deosebesc și ritmic.)

116

Tâmpa, jud. Hunedoara.

Andante. (♩ = 80).

Ți - ga - nii se sfă - tu - i - ră, Jai Li - no, jai Ca - tri - no,
 Ju - mu - rel pa - tin - co - te - lu, Ca mai ru - ma ca mai zu - ma.

Țiganii se sfătuiră

Jai Lino, jai Catrino,

Jumurel patincotelu,

Ca mai ruma ca mai zuma.

Biserică să zidească.
 lese dada din bordeiu,
 Și le zice la purdei :
 – „Biserică dacă-ți face,
 „S'o faceți cum vă spun eu ;
 „Păreții din sângereti,
 „Coperișul de slăină,
 „C'aceia ține mai bine,
 „Clopote din cap de câine,
 „C'acelea sună mai bine“.

Colindă țigănească. După fiecare vers se cântă refrenul de mai sus.
 Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe a 3-a, a 2-a variază
 pe 1-a și toate se bazează pe același ritm. E caracteristic refrenul lung
 disproporționat la colindele țigănești, cum e și la cea de față. Mai vezi
 No. 69, 70.

117

Tătărești, jud. Hunedoara.

Andante. (♩ = 88).

Cre - scu - t'or ș'or ră - să - ri - tu, Cre - scu - t'or ș'or
 ră - să - ri - tu. Ia - ră flori d-al - be de mă - ru.

Crescut-or ș'or răsăritu, (bis)
 lară flori d-albe de măru.
 Cam 'naintea'acestor curți,
 Doi meri 'nalți și minunați,
 De vârfuri de-asemănați,
 De tulpini de-alăturați.
 Dar la umbra 'cestor meri ?
 Ieasă doamna curțiloru,
 Și din ciar d-așa grăia-re :
 – „Meriți merișorii mei,
 „Plecați-vă vârfurile,
 „Să rup vre-o trei smedicele,
 „Să fac vre-o trei bocurele ;
 „Una-i mică s'o botez,
 „Alta-i mare s'o cunun.“

Asta-i ziua lui Crăciun,
 Ş'alui gazd'acest domn bun.
 Merii chiar îmi grăiau iară :
 – „ la doamnă şi dela poală,
 „Şi la poală-i ca la vârful.”
 – Şi te doamnă veseleşte,
 Ş'o'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a aproape repetă pe a 2-a şi toate trei sunt ţinute în acelaş motiv ritmic. Variante : 22, 67, 106, 173.

118

Andante molto. (♩ = 72). Tătăreşti, jud. Hunedoara.

Ia - ră ioi sfân - ta Ma - ri - e, Dom - nu - lui, Doam - ne.

Iară ioi sfânta Maria,
 Domnului Doamne,
 Vremea i-s'apropiatu,
 Să mi-ş nască fiul sfântu,
 Fiul sfânt pe acest pământu,
 Iară ioi sfânta Măria,
 Se luă şi se ducă-re,
 Tot prin vii şi prin câmpii,
 La umbriţa plopiloru,
 Când la umbră de soscă-re,
 Ea din ciar cl-aşa grăia-re :
 – „Iar staţi plop de a legănatu,
 „Până naşte fiul sfântu.
 „Fiul sfânt pe acest pământu.”
 Plopii binc auzeau,
 Dar în seamă nu băgau.
 Maica sfântă-i blestemă-re ;
 – „I'irc-aţi voi plop blestemaţi,
 „De mine de fiul meu
 „Şi mai mult de Dumnezeu !
 „Bată vântul ori nu bată,
 „I'runza'n voi să nu mai stea-re,
 „Nici sămânţă să nu dea-re.”

Iară ioi sfânta Măria,
 Se luă și se duceà-re,
 Tot prin vii și prin câmpii,
 La grăjduțul cailor.
 Când la ușă de soseà-re,
 Ușa 'napoi se dădeà-re,
 Maica sfântă se băgà-re,
 Și din ciar d-așa grăià-re :
 – „Ian stați cai de a roade-re
 „Până naște fiul sfântu,
 „Fiul sfânt p'acest pământu“.
 Caili bine auzeau,
 Dar în seamă nu băgau.
 Maica sfântă-i blestemà-re,
 Și din ciar d-așa grăià-re :
 – „Fire-ați voi cai blestemați,
 „De mine de fiul meu,
 „Și mai mult de Dumnezeu!
 „Și voi saț să nu aveți,
 „Numai 'n ziua de Ispasu,
 „Și atunci și nici atunci,
 „Și atunci numai un ceasu.
 „Șatunci capu să vă doară“.
 Iară ioi sfânta Măria,

Se luă și se duceà-re,
 Tot prin vii și prin câmpii,
 La grăjduțul boiloru.
 Când la ușă de soseà-re
 Ușa 'napoi se dădeà-re,
 Maica sfântă se băgà-re,
 Și din ciar d-așa grăià-re :
 – „Ian stați boi de a rumegà-re,
 „Până naște fiul sfântu,
 „Fiul sfântu p'acest pământu“.
 Boii bine auzeau,
 Și de seamă ei băgau,
 Mai 'napoi că se dădeau.
 Maica sfântă-i d-alduià-re,
 Și din ciar d-așa grăià-re :
 – „Fire-ați voi boi d-alduiți,
 „De mine de fiul meu,
 „Și mai mult de Dumnezeu!
 „Și voi sați că să aveți,
 „Pân'a prânzi pogănicu,
 „Și voi boi să fiți sătui“.
 – Și te fiuț veselește,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Melodia are 2 linii; 1-a cu 2, a 2-a cu 1 măsură. La aparență, motivele în fiecare măsură diferă însă toate se reduc la motivul din măsura 2-a. Vezi No. 61.

119

Tătărești, jud. Hunedoara.

Allegro. (♩ = 126).

D-a - u - zi - t-am a - stea toa - te, D-a - u - zi - t-am
 a - stea toa - te, Nea - muri po - poa - re și gloa - te.

D-auzit-am astea toate, (bis)
 Neamuri popoare și gloate,
 Că ni s'auzeà cuvântul, (bis)
 Unde despre tot pământul,

Că lumea ni se sfârșește, (bis)
 Și la județ se gătește.
 Când la județ ne vom strânge (bis)
 Păcătoșii toți vor plânge,
 Isus Christos le va zice, (bis)
 Cu cuvintele va zice :
 – „Duce-vă-ți voi dela mine, (bis)
 „Cu diavolii împreună,
 „Unde's vermi neadormiți (bis)
 „Și focul cel ne astins ;
 „Paturi de fier înfocate, (bis)
 „Curvarilor sunt gătate ;
 „Sbiciuri de foc împletite, (bis)
 „Curvelor le sunt gătite.“
 – De acum până'n vecie, (bis)
 Fie Domnul lăudat.

Cântec de stea. Se cântă pe o pereche de versuri, dintre care, primul se repetă. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 2-a și a 3-a, variază ritmul celui 1-a. Mersul melodic are în fiecare linie tendință deosebită. Are variante. Vezi No. 166, 207, 239, 286.

120

Andante. (♩ = 80). Mintia, jud. Hunedoara.

Sus la poar-ta ce-ru-lu-iu, Doam-ne, dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

Sus la poarta cerului
 Doamne, dai Domnului Doamne.
 Este o masă rotelată
 Dar la masă cine-mi șade ?
 Șade-mi șade Maica sfântă,
 Cu'n păhar galben în mână.
 Tot închină și suspină :
 – „Cum Doamne n'oi suspină-re,
 „Că sunt oameni pe pământu
 „Și se duc la făgădău,
 „Suduie pe Dumnezeu.
 „Nu li-e frică c'oi trăsnire,
 „Dar am milă de prunci mici.

„Că rămân făr'de părinți,
 „Făr'de Taică făr'de Maică,
 „Făr'de frați făr'de surori,
 „Și rămân ca niște flori“
 – Și te domn bun veselește,
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri, cu aceeaș formulă ritmică în ambele, iar melodia e puțin variată prin transpunere.

121

Allegro. (♩ = 144). Romoșel, jud. Hunedoara.

Steaua strălucește și lumii vestește,
 Dai Domnului Doamne.

Steaua strălucește,
 Și lumii vestește,
 Dai Domnului Doamne,
 Că astăzi curata,
 Prea nevinovata,
 Fecioara Maria,
 Naște pe Mesia,
 În țara vestită,
 Vitleem numită.
 Magii cum văzură
 Steaua, și porniră.
 Mergând după rază,
 Pe Christos să-l vază.
 Și dacă porniră,
 Indată-l găsiră.
 La dânsul intrară,
 Și se închinară,

Cu daruri gătite,
 Lui Christos menite.
 Luând fiecare
 Bucurie mare,
 Care bucurie
 Și aici să fie,
 Dela tânărețe
 Pân' la bătrânețe.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri. Textul este al unui cântec de stea, iar melodia este a unei colinde. Melodia are 3 linii a 3 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 2-a și ambele sunt variante ale celei 1-a.

Allegro. (♩ = 144).

Scu-lați bo - ieri, nu dor - mi - ții. Dom - nu - lui,
Doam-ne, Scu-lați bo - ieri, nu dor - mi - ții.

Sculați boieri nu dormiți (bis)

Domnului Doamne,

Că nici noi că nu dormimu,

De aseară dealaltăseară,

Tot umblăm și colindămu,

Și pe Domnul căutăm.

Căutarăm și-l d-aflarăm,

Cu căluș d-albuț de flori,

Nu-i căluș d-albuț de flori,

Ci-i asudat de sudori.

Căluș merge odihnindu,

Și pe domnul fericindu.

Ferică-i de celaș domnu,

Din seara d-ajunuluiu,

Pe ziua Crăciunuluiu.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat și urmat de acelaș vers. Melodia are 3 linii; 1-a și a 3-a—exact la fel—cu câte 2 măsuri, iar linia 2-a e independentă. Are variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

123

Andante. (♩ = 100).

Turdaș, jud. Hunedoara.

Trei crai de - la ră - să - rit, Cu stea-u'a-că - lă - to - rit.

Trei crai dela răsărit,

Cu stea-u'a călătorit.

Când în cale purcedeau,

Steaua 'nainte mergea.

La Ierusalim s'a dus,

Steaua lor li s'a ascuns.
 Lor le-a fost de întrebare,
 De nașterea de-un crai mare.
 Unde știți că s'a născut,
 Un tânărel de curând.
 Irod crai mare'mpărat,
 Oastea lui a ridicat.

Patrusprece mii de prunci,
 De doi ani în jos mai mici,
 Și gândind făr'de-un solos,
 Va tăia și pe Christos.
 Pe Chiristos nu l-a tăiat,
 Că nimica n'a stricat,
 Tatăl sfânt l-a apărat.

Colindă de stea (Vifleem, Vertep). Melodia are 2 linii a 2 măsuri.
 Ambele linii au aproape acelaș ritm, cu diferite melodii. Variante: No.
 161, 251.

124

Streiu, Plopi-jud. Hunedoara.

Allegro. (♩ = 114).

Mult în-trea-hă mari bo- ie-ri, Flo-ri-le
 dal-be, Pe-un fe-cior ca un ste- ja-ru.

Mult întreabă mari boeri,
 Florile d-albe,
 Pe un fecior ca un stejaru,
 De ce-i murgul d-asudatu,
 D-asudat și rău spumatu.
 - „D’-aia-i murgul d-asudatu,
 „D-asudat și rău spumatu,
 „Căci mi-a fostu la vânatu,
 „Zi de vară până’n seară,
 „Și nimica n’am vânatu.
 „Colo’n codrii am aflatu,
 „La o gură de izvoru,

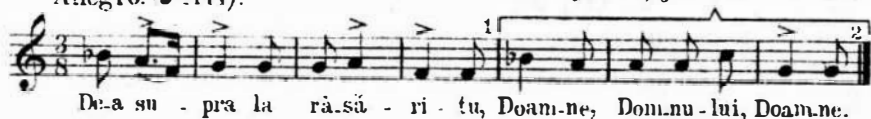
„Sub o tufă de bujoru
 „Păsăruică d-albă’n pieptu.
 „Trasei arcul s’o săgetu.
 „Când fusei a săgeta-re,
 „Ea din gur’ așa-mi grăiă-re:
 - „Nu grăbi cu moartea mea-re,
 „Că eu nu-s ce-ți pare tic,
 „Ci cu sunt sfânta Mărie.
 „Trimisă de Dumnezeu,
 „Să măsur pământul meu.
 „Pământul cu metăru,
 „Și cerul cu stânjeru.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri. În loc de versul al
 2-lea ce urmează după refren, poate fi versul 1-iu repetat. Melodia are 3
 linii: 1-a și 3-a exact la fel cu cât 3 măsuri, iar a 2-a linie independentă
 cu 2 măsuri. Au multe variante. Vezi: No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82,
 92, 97, 101, 107, 122, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231,
 236, 256, 258, 298, 300.

125

Allegro. (♩ = 144).

Streiu-Sângeorș, jud. Hunedoara.

De-asupra la răsăritu,
 Doamne, Domnului nostru,
 Greu e Domnul adormitu,
 Iarbă verde l-a'ngrăditu.
 Scoală Doamne nu dormi-re,
 Că de când ai adormitu,
 Iarbă verde te-a'ngrăditu,
 Și Iuda te-a'nceluitu.
 Iuda'n raiu că a intratu,
 Ce-a fost bun tot a luat.
 Luat-a luna și lumina,
 Și soare cu razele,
 Și cerul cu stelele.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4, iar a 2-a cu 3 măsuri. Atât ritmic cât și melodic se deosebesc liniile. Un singur ritm. (♩ ♪) e comun în ambele linii.

126

Imi lipsește melodia, dar bănuiesc că se cântă pe melodia precedentă.

Streiu-Sângeorș, Jud. Hunedoara.

Deasupra la răsăritu,
 Doamne, Domnului Doamne,
 Scrisu-i tare-un lucru mare,
 De mare-i cu nouă altare.
 Da'n altarul cel mai mare,
 Slujba-i sfântă ce mi-o cântă?
 Cânt-o nouă popi bătrâni.
 Grăi-mi cel preot bătrânu,
 Către Petre diac micu:
 – „Petre, Petre diac micu,
 „la dă'n toacă de trei ori,

„Să răsunе 'n trei chipuri,
 „La trei cornuri de pământu,
 „Să răsunе un clopot micu,
 „Clopot mic îi de stolnicu“.

127

Allegro. (♩ = 144).

Orăștie, jud. Hunedoara.

Sub stre - și - na gar - du - lu - in,
 Ju - ne - lui, ju - ne - lui bu - nu.

Sub streșina garduluiui,
 Junelui, junelui bunu,
 La umbra gutuiuluiui,
 Șade un june ș'odihnește,
 Și murgu mi-l potcovește,
 Cu potcoave de argintu,
 Cu cuie de sârmă 'ntoarsă
 Ca să prindă'n ghiață groasă.
 Maică-sa la el privește,
 Și din gură așa-i grăiește:
 – „Alelei măi junelașu,
 „Dece murgu ți-ai gătitu,
 „Doar ți-e gându de logoditu,
 „Sau ți-e dor de pribegitu?“
 – „Alelei măicuța mea-re,
 „Lasă-mă nu mă'ntrebă-re.
 „Nu mi-e gând de logodire,
 „Și nici dor de pribegire.
 „Ci mă duc c'am auzitu,
 „Că în vârful munțiloru,
 „La poalele braziloru,
 „Este un leu de câine rău.
 „Și mă duc maicuța mea-re,
 „Pe acel leu a-l săgeta-re“,
 Nici vorba nu isprăvise,

Și la leu el și ajunse.
 Găsi leul adormitu,
 Adormit nepomenitu.
 June sta și se gândiă-re
 Oare cum l-oi săgeta-re,
 Săgetă-l-oi adormitu?
 Leul s'o ținea 'nșelatu.
 Până june se gândiă-re,
 Leu din somn că se treziă-re,
 Și din graiu așa grăiă-re:
 – „Alelei tu junelașu,
 „Tu p'aicia ce-ai căutatatu?
 „Doar ți-e gândul de'nsuratu?“
 Iar june din graiu grăiă-re:
 – „Nu mi-e dor de'nsurătoare,
 „C'am venit să ne luptămu,
 „Și'n săbii să ne tăiemu“.
 Și se luară se luptară,
 Zi de vară până'n seară.
 Când fu leul d-asudatu,
 June mai întârâtatu.
 Când fu june d-asudatu,
 Leu a fost și jos legatu.
 Iar leul dacă vedea-re,
 Că june îl răzbește-re,

El din gur' așa-i grăiă-re:
 – „Alelei mă junelașu,
 „Lasă-te tu de luptatu,
 „Pe mine de săgetatu,
 „Și mă bagă'n cureă neagră,
 „Mă scoboară jos la țară,
 „Pe ulița Greciloru,
 „De fala părințiloru,
 „Și de cinstea frațiloru“.
 Ferice de aceia mamă,
 Ce băiat și-a fost băiatu,
 Care poartă leu legatu,
 Leu legat nesăgetatu.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Colinda junelui. Melodia are 2 linii a 3 măsuri. Linia 2-a repetă ritmul celei 1-a și cu excepția măsurii 1, îl repetă și melodia.

Un exemplu admirabil pentru o structură poly-metrică foarte naturală. Variante: No. 147, 186.

128

Orăștie, jud. Hunedoara.

Allegro. (♩ = 144).

Plea - că Li - na la fân - tă - nă, Da - li - a - nă

fa - tă d-al - bă Și că - nă - ța - du - ce'n mâ - nă.

Pleacă Lina la fântână
 Daliană fată d-albă,
 Și cănuța duce'n mână.
 Ea de noapte s'a sculat,
 Și pe cap s'a periatu.
 La fântân 'napoi plecà-re,
 La fântâna din Luncetu,
 Unde curge apa 'ncetu.
 Găsi apa tulburată,
 Și fântâna 'nconjurată,
 De trei feciori tinerei,

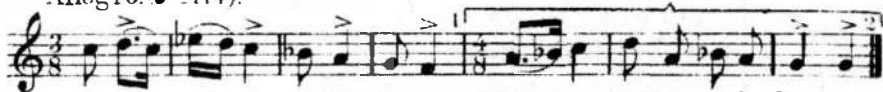
Românași și frumusei.
De-ai fi Lină sănătoasă,
De colinda asta noastră.

Colindă cu refrenul între 2 versuri. În locul versului al 2-lea, poate fi repetat versul 1-lea. Colinda Liniei (a fetelor). Melodia are 3 linii a 2 măsurii. Linia 3-a variază o parte și repetă alta din linia 1-a, iar a 2-a e independentă dar reamintește atât ritmul cât și melodia celorlalte două linii melodice. Este o variantă ritmică (mai bine zis metrică) a No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

129

Rapoltu-Mare, jud. Hunedoara.

Allegro. (♩ = 144).

Pe a - cest plai picior de raiu, Dom-nu - lui Dom-nu-lui, Doam-ne.

Pe acest plaiu picior de raiu,	La ieslele cailoru;
Domnului, Domnului Doamne	Căi dacă o vedeau,
Plimbă-se Maica Domnului,	Cu gurile ronțaneau,
Cu'n hojmânt până în pământ,	Cu picioarele dădeau.
Și se lasă a odihni-re,	– „Fire-ați voi cai blestemați
La umbră de plop verde.	„De mine de Dumnezeu,
Plop verde dacă o vede	„Mai tare de fiul meu.
Rară umbră slobozește,	„Voi cai să nu aveți sațu,
Rară umblă pe pământu.	„Numai în ziua de Ispasu,
– „Fire-ai tu plop blestemat,	„Da ș'atunci numai un ceasu”.
„De mine de Dumnezeu,	Și se lasă a hodini-re,
„Mai tare de fiul meu.”	Le ieslele boiloru.
Și se lasă a hodini-re,	Boii dacă o văzură,
La umbră de tisă verde.	Cu coarnele așternură,
Tisă verde dacă o vede,	Cu d-aburul d-aburără,
Grasă umbră slobozește.	Când pe Maica o văzură.
Grasă umbră pe pământu,	Maica sfântă-i alduiă-re:
Să se nască fiul sfântu.	– „Fire-ați voi boi alduiți,
– „Fire-ai tisă alduită,	„De mine de Dumnezeu,
„De mine de Dumnezeu,	„Mai tare de fiul meu.”
„Mai tare de fiul meu.”	Să-ți fie de sănătate.
Și se lasă a hodini-re,	

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4 măsurii, a 2-a cu 3. Liniiile n'au nici-o legătură organică. Are variante. Vezi No. 73, 93.

Câte praznice pe lume (bis)
Dimineața de Crăciun,
Nu's ca Crăciun de vesele,
Și la fete de drăguțe.
De când Crăciun crăciunează,
Anu nou apă botează,
Popa umblă iordănindu,
Și fetele bobotindu,
Cu'n stișor de busuiocu,
Ca să-și capete norocu.
Că și popa vrea așa,
Ca să umble citirea.

Colindă cu refrenul la mijloc între un vers și repetarea lui. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Toate 3 linii au aproape aceeași formulă ritmică, mai mult sau mai puțin variată; motivele melodice se inversează sau arată tendință de inversare. Are variante. Vezi No. 88, 259, 296.

131

Textul mai departe-mi lipsește. Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linile se ascămană prin ritm și melodie, care în fiecare linie se prezintă într-o nouă variație. Variantă : No. 234.

132

Valea Bradului, jud. Hunedoara.

Textul mai departe-mi lipsește. Colindă cu refrenul la mijloc între un vers și reperarea lui. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe 1-a, iar a 2-a se prezintă cu motiv independent. Are variante multe. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 123, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

133

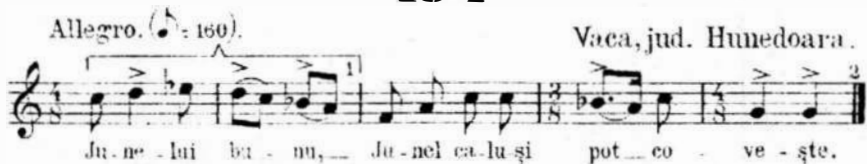
Valea Bradului, jud. Hunedoara.

Textul mai departe-mi lipsește. Colindă cu refren după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Legătura organică se menține prin ritmul și melodia din măsura 2-a și a 3-a, care sunt variantele măsurii 1-a. Măsura 4-a încă am puteau-o explica ca o variantă mai îndepărtată, dar tot așa se poate considera ca independentă.

134

Vaca, jud. Hunedoara.

Junelui bunu,

Junel calu-și potcovește,

De grea cale se gătește.

Se găteă și se lua-re,

Pe sub poala braziloru,

Sus la vârful munțiloru.

Când fu la mijloc de munte,

Află pe leuț dormindu.

Junel sta și se gândeà-re,

Ori îl taie, ori îl lasă.

Până junel se gândià-re,

Leu 'ndată se trezeà-re,

Și din grai așa-i grăià-re:

— „Ce-ai căutat junel p' aici?

„Ori zilele urîtu-ți-ai,
 „Ori moartea vrutuți-ai?”
 – „Zilele nu mi-am urîtu,
 „Nici moartea că nu am vrutu,
 „Și am venit leuț aici,
 „Să mă lupt leuț cu tine,
 „Nu ne-om lupta așa multu”.
 Zi de vară până’n seară,
 Zgardă ’n cap îi aruncă-re,

Jos spre mare se lăsară,
 Toată lumea ferecă-re:
 – „Ferecat de maică-sa-re,
 „Ce băiat a mai născutu,
 „Că duce leul legatu,
 „Netăiat nevătămatu,
 „Nici cu pușca nu-i pușcatu,
 „Nici cu sabia nu-i tăiatu,
 „Ci cu lupta îi luat”.
 „Ci cu lupta îi luat”.

Colinda junclui. Refrenul e la început și se pune înaintea fiecărui vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 2 și a 2-a cu 3 măsurî. Ambele linii au motive deosebite. Variante No. 137, 206, 209, 213.

135

Păcurariu d-oceșel, (bis)
 Iai Domnului Doamne,
 El s'a lăudatu,
 Că el că mi-ș are,
 Câte flori pe munte,
 Atâtea oi mărunte.
 Câți anglicei,
 Atâția berbeci.
 Câte viorele,
 Atâtea mielușele.
 Păcurariu d-oceșel
 Vara le'nvărează
 Pe un picior de munte.
 Earna le crnează,
 În ostrov de mare.
 Marea așa-i grăia-re:
 – „Păcurariu d-oceșel,
 „Haida duți oile,

„Că eu m'oi mânia,
 „Mare voi veni,
 „Mare și tulbure.
 „Și moi mânia
 „Și te voi mână.
 Păcururul grăia:
 – „Că el nu se teme,
 „Că el că mi-ș are
 „Nouă câini bătrâni,
 „Nouă cățalandri,
 „Ferecați în lanțuri.
 „Și când marea va veni
 „Mare și tulbure,
 „Vopcii voi vopci,
 „Stropii voi stropii
 „Lanț-oi zdrăncăni,
 „Câinii or auzi,

„Și cu moi trezi
 „Și cu m'oi luă
 „Cel fluer de mare,
 „Și voi flueră-re,
 „Și le-oi apucă-re,
 „Sus spre răsărit“.

Colinda păcurarului. Flecare vers se repetă și e urmat de refren.
 Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a este o repetare liberă a celei
 de a 2-a și ambele sunt variantele celei 1-ia. Variante: No. 45, 73, 94
 149, 169, 204, 221, 267.

136

Allegro. (♩ = 130). Vaca, jud. Hunedoara.

Lin, o lin, o lin, mo - lin, La cea - ta - fă de mo - lin.

Cuvintele mai de parte îmi lipsesc. Colinda are refrenul la început
 și e urmat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază
 ritmic și melodic pe 1-a. Peste toată melodia se menține ritmul măsurii
 1-ia cu puțină modificare în măsura 3-a și a 4-a.

137

Allegro. (♩ = 144). Balsa, jud. Hunedoara.

Ju-ne - lul bu - nu. Ci că'n d-alb de ră - să - ri - tu.

Junelul bunu

Ci că'n d-alb de răsăritu
 Răsare un soare strălucitu.
 Da nu-i soare strălucitu,
 Ci-i un pom mândru 'nfloritu.
 La vârful pomuluiu,
 Sunt vre-o două turturele.
 Da nu-s două turturele,
 Că's vre-o două jocurile,
 De fete și de neveste,
 De junei cei făloști.
 Numai unu nu-i cu ei.
 Țipă ochii sus pe deal,
 Vede-o ceață negureață

Dar nu-i ceață negureață
 Ci-i junel cel făloșel
 Cu murguțu după el.
 Murgu 'ncepe a necheză,
 Junel din grai îi grăia:
 – „Așteaptă murgule așteaptă,
 „Neadăpat și nemâncat,

„Cum aștept eu ne'nsurat.
 „Că dacă m'oi însură
 „Eu pe tine te-oi adăpă,
 „Cu vin roșu strecurat,
 „Cu d-ovăs împrejurat“.
 – Și fi vesel bun junel,
 Să-ți fie de sănătate.

Colinda junelui. Refrenul e la început și se pune înaintea oricărui vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 2, a 2-a cu 3 măsur.

Linile sunt independente, dar totuși se poate observa o asemănare între măsura 1-a, 3-a și 2-a, 4-a. Variante: 134, 206, 209, 213.

138

Allegretto. (♩ = 120). Balșa, jud. Hunedoara.

Po-go-rît a, po-go-rît a, — Po-go-rît a pe pă-mân-tu.
 Dum-ne - zeu - cu Pă-trul sfân-tu, Dum-ne-zeu cu Pă-trul sfân-tu.

Pogorât-a pogorâtu,
 Pogorât-a pe pământu,
 Dumnezeu cu Pătrul sfântu. (bis)
 Ca să vază și să crează,
 Ce fac domni și iobagii,
 Și bogații cu săracii. (bis)
 Luară-se duseră-se,
 Tot prin vii și prin câmpii,
 Pe o cale cu făclii. (bis)
 Ajunseră văzură-se,
 La mijlocul satuluiu,
 La casa bogatuluiu. (bis)
 – „Bună ziua hoeri mari!”
 – „Mulți ani vouă cerșitori”.
 – „Gata-i prânzul să-l prânzimu?”
 – „Gata, gata nu-i de voi,
 „Ci de domni mai marica voi!”

Luară-se duseră-se,
 Din mijlocul satuluiu,
 La marginea satuluiu.
 La casa săraculuiu.
 – „Bună ziua muncitori!”
 – „Mulțam vouă călători!”
 – „Gata-i prânzul să-l prânzimu?”
 – „Gata gata puțințelu,
 „Nu ne-om ajunge cu elu.”
 Și mâncară cât avură,
 Să le ajungă nu putură.
 Luară-se duseră-se,
 Tot prin vii și prin câmpii.
 Pe o cale cu făclii. (bis)
 Ajunseră văzură-se,
 Din marginea satuluiu,
 In mijlocul raiuluiu. (bis)

Grăi Domnul Dumnezeu,
Către Pătru sfânt al său:
– „Uite Petre'n dreapta mea,
„De vezi Petre cei vedeà.”
– „Văd casa bogatului,
„Din mijlocul satului
„In mijlocul iadului. (bis)
„Bălauri suflă 'n focu,
„Harapii nu-și află locu”.

– „Uite Petre'n stânga mea,
„De vezi Petre ce-i vedeà.”
– „Văd casa săracului,
„In mijlocul raiului (bis)
„Cu toate împodobită
„Și de Dumnezeu mărită!”
– Și de acum până'n vecie
Mila Domnului să fie!

Cântec de stea (Virtlecm, Vertep). Melodia are 4 linii a 2 măsur. In toate liniile, acelaș motiv ritmic, cu puține schimbări neînsemnate, se variază melodic. Are variante. Vezi No. 96, 165, 244. 276.

139

Allegro. (♩ = 144). Balșa, jud. Hunedoara.

Da-ti-a-nă fa-tă d-al-bă, Mer-ge-Li-na la fân-tă-nă.

Cuvintele mai departe îmi lipsesc în felul cum se cântă în această comună, dar se poate cânta pe textul melodiei No. 97, culeasă din comuna Dobra jud. Hunedoara.

Melodia are 2 linii a 3 măsur. Legătura organică între linii se menține numai prin ritmele din măsurile de $\frac{3}{8}$ care sunt comune în ambele linii. Mai mult se poate observă o asemănare melodică între linii care se contrastează prin tendința de inversare. Variante: No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 297, 300.

140

Allegro. (♩ = 144). Ponor, jud. Hunedoara.

Ponor, jud. Hunedoara.

Cuvintele îmi lipsesc dela această colindă. Melodia are 3 linii a 2 măsur. Linia 3-a repetă exact pe a 2-a, iar 1-a este de tot independentă: prin măsură, ritm și melodie.

Allegro. (♩ = 144).

Ponor, jud. Hunedoara.

Junelui bun, junelui mirel
 Pleacă june la vânat,
 Pe un picior de munte 'nalt.
 Și el fuga ce și-o dat,
 Jos în vie s'a băgat;
 N'o mâncat pe ce-o prădat;
 Și el fuga ce și-o dat,
 Prin fânați până 'n braț,
 Și prin grâne până 'n brâne,
 Pe o vâlceoară limpezioară,
 Până 'n vârful muntelui.
 Găsi-mi leul d-adormit,
 D-adormit nepomenit.
 Junel sta și se gândeà,
 Și pe leu mi-l scormoneà.
 Leu în picioare sărià,
 Și din graiu așa-i grăià:
 – „Măi voinice voinicele,
 „Tu pe aici ce-ai căutat,
 „P'unde juni n'or mai umblat?
 „Ori în puști ne împușcăm,
 „Ori în săbii ne tăiem,
 „Ori în luptă ne luptăm?“
 Grăi june către leu:
 – „Ba'n luptă să ne luptăm,
 „Că luptele-s mai directe,
 „Și is dragi lui Dumnezeu“.

Se luară se luptară,
 Se luptară o zi de vară.
 Când fu soare 'n cap de seară.
 Aduse leul pe june,
 Cum adusă jos mi-l pusă.
 Imbrățișează a doua oară,
 Aduse june pe leu,
 Cum adusă jos mi-l pusă,
 Zgarda în cap i-o țipă,
 În curea neagră-l băgă,
 Jos la țară mi-l luă.
 Cine pe el mi-l vedeà,
 Tot pe el mi-l fericèà.
 Ferică de maica lui,
 Că ne tună un leu legat,
 Ne pușcat nevătămat,
 Numai în luptă luat.
 Pe ulița grecilor,
 Face fală fraților.
 Leu din graiu așa-i grăià:
 – „Măi voinice voinicele,
 „Slăbește-mă din curele,
 „Că mă doare peste șele“.
 Minte slabă-l ajungeà
 Din curele mi-l slăbià,
 Leu la cer se ridicà
 Și din gură cuvântà:

- „Rămâi june sănătos.
 „Că pe mâna ta ți-am fost,
 „Stăpân de mine n'ai fost“.
 Ș'o 'nchinăm cu sănătate.

Colinda junelui. Refrenul se cântă înaintea fiecărui vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Asemănarea e foarte redusă între linii. E mai mult o asemănare metrică, adică felul cum urmează în ambele linii măsura $\frac{6}{8}$ după măsura $\frac{5}{8}$. Variante: No. 142, 203.

142

Allegro. (♩=144). Ponor, jud. Hunedoara

Di - mi - nea - ța — , de Cră - ciu - nu,
 Dom - nu - lui Doam, domn de-al no - stru.

Dimineața de Crăciun,
 Domnului Doam, Domn de-al nostru,
 Sculați, sculați cești domni buni,
 Că nu-i vremea de a dormi-re,
 Ci-i vremea de a podobi-re.
 Căci cocoșul a cântatu,
 Zori de zi s'au revărsatu.
 Printre zori soare-mi răsare,
 Cu trei raze luminează.
 Două raze unde-mi rază?
 Rază 'n vârful munteluiu.
 Două raze unde-mi rază?
 Rază 'n câmpul cu flori d-albe.
 Două raze unde-mi rază?
 Rază 'n curtea cești domni buni.
 Curțile se luminează
 Porumbii se 'nspăimântează,
 Sus mai sus mi se holbară,
 Jos mai jos mi s'alinară,
 Și pe domnul scuturară,
 Să-l pomeană nu-l putură.

Greu e Domnul d-adormitu,
 Și de jidovi chinuitu.
 Vine un stol deal soarelui, (sol)
 Rourând și preorându,
 Rouă sfântă scuturându,
 Peste obrazul Domnuluiu,
 Și din graiu așa-i grăia-re:
 – „Scoală Doamne nu dormi-re,
 Că de când ai adormitu,
 „Foarte mult ai păgubitu,
 „Iuda în raiu s'a băgatu,
 „Ce a fost bun tot a luat-u.
 „Luat-a luna și lumina,
 „Și soarele cu razele.
 „Și-un stâlpari de busuiocu,
 „Și-o tablă de maierană,
 „Și găleata de botezu,
 „Și scaunul de județu

„Și bâta de dreptățî.
 „Toate în iad le-a băgatu,
 „Frumos iadul luminatu,
 „Și raiul s'a 'ntunecat-u',
 Tatăl dacă-și d-auzi-re,
 Din somnu-și se pomeni-re.
 Mâna stâng'o scutură-re,
 Trei inele jos cădeà-re,
 Trei la cer se ridicà-re.
 Și din zbice rups'a-mi da-re,
 Și în iad mi se băgà-re,
 Toate'n brațe le apucà-re.
 Iar în raiu le așezà-re,
 Frumos raiul luminà-re,
 Și iadul se'ntunecà-re.
 – Și te gazădă veselește,
 C'o 'nchinăm cu sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 3 măsuri. Linile sunt independente, fără nici-o legătură organică.

Variante: No. 141, 203.

143

Allegro. (♩ = 144). Almașel, jud. Hunedoara.

Co-lo'n sus la Ru-sa-li-mu, La po-mul Jor - ghi-mu-lu-i,

O, ce ve-ste s'an-tâm-plat, — O cru-ce no - uă — de brad.

Colo 'n sus la Rusalimu,
 La pomu lorghinuluiu,
 O! ce veste s'a 'ntâmplatu,
 O cruce nouă de bradu.
 Jidovii se 'nțeleseră,
 Pe Christos să-l restignească.
 Dacă nu l-or restigni-re,
 Lor împăratu nu le-o fi-re.
 Rău Pilat s'a supăratu,

Isus pe cruce a legatu,
 Cuie'n palme i-or bătutu,
 Apă și sânge a cursu.
 Soarele s'a 'ntunecatu,
 Petrite s'au sfărâmatu,
 Luna începutu a plânge,
 Și a vărsă lacrimi de sânge.
 Și de acum până 'n vecie,
 Mila Domnului să fie,
 Dumneavoastră bucurie
 Și nouă de veselie.

Cântec de stea (Vildeem, Vertep). Melodia are 4 linii a 2 măsuri.
 Din punct de vedere ritmic, linia 3-a repetă pe 1-a, iar a 4-a variază pe a 2-a. Din punct de vedere melodic, se deosebesc, respective, sunt variațiuni, foarte îndepărtate.—Variante: 106, 208, 215, 260, 261, 269, 277.

144

Allegro. (♩ = 144). Martinești, jud. Hunedoara.

Fe - ri - că. fe - ri - că. Cum l-ai
 fe - ri - ca - tu, Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Ferică, ferică,
 Cum l-ai fericatu,
 Dai Domnului Doamne,
 Cum l-ai fericatu
 Mai bun loc i-ai datu,
 Dai Domnului Doamne
 Mai bun loc i-ai datu,
 Mai bun mai frumosu,
 'Ntr'un mijloc de raiu.
 Tot la mese 'ntinse
 Făclii d-albe aprinse.
 La un corn de masă,
 Șade-mi cine-mi șade
 Ionu Sfântionu.
 La'l doilea cornu,

Șade-mi cine-mi șade,
 Petru sfântul Petru.
 La-l treilea cornu
 Șade-mi cine-mi șade,
 Sfântul Nicolaie.
 La-l patrulea cornu,
 Șade-mi cine-mi șade
 Dragul Dumnezeu.
 În mijloc de masă,
 Un măr mărgăritu,
 Galben de mpupitu.
 Frunzele's de aur,
 Merele's d-argintu.
 Vântul trăgână-re,

Merele pică-re,
Domnii le-adună-re
În sân le băgă-re.

Din sân le scoteă-re,
'N lune trimeteă-re,
Grâul se făcea-re.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de 2 versuri. După refren începem iar cu rândul al 2-lea de 'nainte refrenului precum arată modelul de mai sus. Melodia are 3 linii a 3 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 2-a și ambele variază pe 1-a.

145

Allegro. (♩ = 144) Martinești, jud. Hunedoara.

Fe - ri - cian, Doam - ne, de e - lu,
Dom - nu - lui, Dom - nu - lui, Doam - ne.

Ferician Doamne de elu,
Domnului, Domnului Doamne,
De doi fii de ce-o d-avutu,
De el bine i-o crescutu,
Și el bine i-o 'nvățatu,
De or arat și sămănatu.
De a dat brazda grâne verzi,
Și din brazdă grâne verzi
Mi-ș făcură ș'un pometu,
Mi-ș făcură ș'un șezău,
Să îmi șadă Dumnezeu.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 3 măsuri, ambele linii sunt total independente. Variante: No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 62, 97, 101, 107, 122, 121, 128, 132, 139, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 331, 236, 256, 258, 298, 300.

146

Allegro. (♩ = 144) Martinești, jud. Hunedoara.

Colinda junelui Cuvinte îmi lipsesc. Melodia are 2 linii: 1-a cu 3, a 2-a cu 4 măsuri. Liniile sunt complet independente, fără nici-o legătură organică.

Allegro. (♩: 144).

147

Martinești, jud. Hunedoara.

Soră-leo fată frumoasă, Vre-o cincisute călărași
 – Ce-re-i soro d-ăsta rându Mai pe atâta pedestrași.
 De d-aseară n'ai venit? Până noi ne-am tot gătat, u
 – N'am venit că n'am putut, De abea ne-am ospătat.
 Că grea oaste ne-a căzut.

Colindă cu refrenul înaintea fiecărui vers. Melodia are 2 linii a 3 măsuri. Linile au același împărțeață metrică, acelaș ritm și cu excepția primei măsuri (din fiecare linie) aceeași melodic. Variante: No. 127, 186.

148

Zlaști, jud. Hunedoara.

Pleacă Maica după fiu (bis) Jos pe pajiște se lasă.
 Domnului Doamne, Plopu frunza-și clătina-re.
 Sfânta Maică a lui Isus, Pace Maica nu-și află-re.
 Rătăcește 'n jos și 'n sus, Turburată Maica Sfântă
 Pe câmpia unui râu, Din graiu astfel îi cuvântă:
 Printre grâu până 'n brâu, – „Alelei plop ne'nduratu,
 Caută loc să s'odihnească, „l'i de astăzi blăstămatu.
 Și pe fiul sfânt să-l nască. „Și de mine pe pământu,
 Sub un plop cu frunza deasă. „Și de Dumnezeu cel sfântu.

Colindă cu refrenul între un vers și repetarea lui. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a care sunt exact la fel cu câte 3 măsuri, iar a 2-a cu motiv independent cu 2 măsuri. Este varianta melodiilor dela No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 123, 132, 139, 145, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

„Frunza ta să n'aibă stare,
 „Cât e ziulica mare.
 „Sbată-să ca de furtună,
 „Și pe vremea cea mai bună”.
 Sfânta Maică a lui Christos,
 Rătăcește'n sus și'n jos,
 Pe un plai scăldat de soare
 Prin fânețe numai floare,
 Caută loc să s'odihnească,
 Și pe fiul sfânt să-l nască.
 La un grajd de cai sosește
 Acolo ea poposește.
 Caii rod, fac tropot mare,
 Și odihnă Maica n'are.
 Supărată Maica sfântă
 Din graiu astfel le cuvântă:
 – „Fire-ați cailor să fiți,
 „De mine afurisiți,
 „Și de Domnul pe vecie,
 „Mersul fugă să vă fie.
 „Ziua noaptea să mâncați
 „Rar voi să vă săturați
 „Numai 'n ziua de Ispasu
 „Nici atunci decât un ceasu”.
 Sfântă Maică preaslăvită,
 Rătăcește obosită.
 Prin livezi înrouate,
 Pe sub pomi cu crengi uscate.

Caută loc să s'odihnească,
 Și pe fiul sfânt să-l nască.
 La un grajd de boi sosește,
 Jos în iesle poposește.
 Boii blânzi la ea privesc
 Și suflând mi-o aburesc.
 Odihnită Maica sfântă
 Din graiu astfel le cuvântă:
 – „Boulenilor iubiți
 „Binecuvântați să fiți.
 „Și de Domnul și de mine
 „Și de fiul care vine.
 „La umblat s'aveți pas lin,
 „La mâncare saț deplin.
 „Câte-un ceas voi să mâncați
 „Iar un ceas să rumegați”,
 Pela cântători târziu
 Preaslăvita naște fiu.
 Și când naște Maica sfântă,
 Îngeri vin în sbor și cântă.
 Mii făclii pe sus s'aprind,
 Ca luceferii lucind.
 Iar prin iesle cresc bujori,
 Fânul s'a schimbat în flori,
 Și veniau moșnegi cărunți
 Junii păstori de pe la munți,
 Falcici crai din țări străine,
 Pruncuțului să-i se'nchine.

Este varianta cea mai completă și mai frumoasă, relativ la nașterea Domnului, la legenda popului, cailor și boilor.

149

Andantino. (♩ = 128).

Zlaști, jud. Hunedoara.

Ce-sta-i Dom-nul bu-nu, Ce-sta-i Dom-nul bu-nu, Dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

Cesta-i Domnul bunu (bis)

Dai Domnului Doamne,
 Mândru-i Domnul d-adormitu,
 Sub un măr mândru 'nfloritu.
 – Scoală Doamne nu dormi-re
 Că de când ai adormitu,
 Earba verde te-a 'ngrăditu,
 Florile te-au cotropitu,
 Și lumea s'a păgânitu.
 Sudaie fecior pe tată
 Și mamele-și fac păcate,
 Nici nu-i grâu nici nu-i secară
 Numai neghinioară goală.

Colindă cu refrenul după un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a este o variantă a liniei 1-a, iar a 3-a este independentă, totuși se pare că este o reducere, o simplificare a celorlalte două. Variante: No. 45, 73, 94, 135, 169, 204, 221, 267.

150

Andante. (♩ = 88).

Zlaști, jud. Hunedoara.

Scu - lați, scu - lați bo - ieri ma - ri, — Do - nu - lui Doam - ne.
 Flo - ri - le d - al - be.

Sculați sculați boieri mari
 Domnului Doamne (Florile d-albe)
 Sculați voi români plugari,
 Vă sculați și slugile,
 Să întindă plugurile,
 Să mergem la sămănat,
 Să arăm să sămănăm.
 Brazdă neagră să 'nturnăm.
 În capul pământului,
 Este-o rece fântâniță.
 Da Dumnezeu ca ș'un sfânt,
 S'a coborât pe pământ.
 Apă rece a băut,
 Măru roșu a mâncat
 La grâne roadă le-a dat.
 Tot prin grâu până în brâu,
 Prin săcări până 'n suseori,

Prin ovese cele mai desc,
Prin alace acum se face.

Colindă cu refrenul la urmă după fiecare vers. Melodia are 2 linii: 1-a cu 4 măsur, a 2-a cu două. Linile sunt independente melodic. Din punct de vedere ritmic, se poate observa că măsurile din linia 2-a sunt inversarea măsurilor 3, 4 din linia 1-a (Inversarea metrică-ritmică).

151

Zlaști, jud. Hunedoara.

Allegro. (♩ = 144).

La — sfâr — și — tul lu — mii, La sfâr —
și — tul — lu — mii, Dom — nul, Doam — ne.

Cuvintele mai departe îmi lipsesc. Refrenul precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii: 1-a și a 2-a, cu câte 3 măsur, iar a 3-a numai cu două. Asemănarea între linii e foarte mică și aceea o face ritmul (♩ ♩) care cu puține schimbări neînsemnate se ține dealungul melodiei. Textul și melodia se par a fi ale unui cântec de stea.

152

Zlaști, jud. Hunedoara.

Andante. (♩ = 92).

Da-t-a'n la-me da-t-a'n ța-ră, Doam-ne, dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

Colindă. Cuvintele mai departe îmi lipsesc. Refrenul se pune după fiecare rând. Melodia are 2 linii a 4 măsur. Cu puțină diferență, linia 2-a repetă ritmul celei 1-a, iar în melodie o schimbă.

153

Ormindia, jud. Hunedoara.

Allegretto. (♩ = 100).

Sus în vâr — ful — mun — te — lui, —
Sus în vâr — ful — mun — te — lui, La Dom-nul Chri — stos.

Sus în vârful muntelui. (bis).

La Domnul Christos,
 Șade Maica Domnului.
 Șade, șade și se roagă,
 Pentru toată lumea 'ntreagă
 Și-a greșit și-a adormit.
 Iuda în raiu a sosit,
 A luat luna și lumina
 Și soarele cu razele.
 Și le-a dus pe toate'n iad.
 Și iadu s'a luminat.
 Iar raiul s'a 'ntunecat.
 Dumnezeu când auzi,

El în lume porunci:
 – „Cine 'n lume sar află,
 „Să se bată cu Iuda?“
 Nime 'n lume nu s'a află
 Numa Ilie sfânt Ilie.
 El trăsnea și fulgeră,
 Pe Iuda mi-l prăpădiă.
 A luat luna cu lumina,
 Și soarele cu razele,
 Le-a adus pe toate în raiu.
 Și raiu se luminea
 Iar iadul se'ntuneca.

Colindă cu refrenul la urmă după un vers repetat. Melodia are 3
 linii a 2 măsuri. Linia 2-a repetă ritmic și variază melodic pe 1-a, iar a
 3-a pune la început ritmul măsurii care în celelalte două linii se află la
 urmă. Melodia este a unui cântec de stea. Variantă: No. 110.

154

Ormindia, jud. Hunedoara.

Allegretto. (132).

Mu - stră - se - mai - mu - stră, Dom - nu - lui,
 Doam - ne, Mu stră - se mai mu - stra.

Mustă-se mai mustă (bis)

Domnului Doamne.

Trei Domni de cei mari,

Unul este grâul,

A doilea-i vinul,

A treilea-i mirul.

Iară grâul zice:

– „Din mine se face

„Prescură alcasă

„Pentru sfânta masă”.

Iară vinul zice:

– „Pe mine mă vor bea,

„Toți crai și împărații

„Și oameni bogați”.

Iară mirul zice:

– „Prin mine se făcă,
„În vremi din bătrâni,
„Din păgâni creștini”.

Colindă cu refrenul la mijloc între un vers și repetarea lui. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a–care, ritmic sunt aproape la fel–cu 3 măsurii, iar a 2-a–cu motiv independent–cu 2 măsurii. Variante: 168, 247.

155

Ormindia, jud. Hunedoara.

Allegro. (♩=152).

A - ple - ca - ți - vă voi bra - zi, Flo - ri - le's
d-al be. Să ru - pem trei clombi din vo - i.

Aplecați-vă voi brazi
Florile's d-albe.
Să rupem trei clombi din voi
Să facem un feredeu,
Să se scalde Dumnezeu
Dumnezeu cu soțul său.
Tot se scaldă și se 'ntreabă:
– Ce-i mai bun p'acest pământu?
Nu-i mai bun ca oaia bună
Te hrănește te'ncălzește
Și pe Domnul veselește.
– Nu-i mai bun ca boul bunu.
Că răstoarnă brazdă lată,
Și răsare grâu roșuțu.
– Nu-i mai bun ca calul bunu,
Că te bagă în războiu,
Și te scoate din războiu.
– Nu-i mai bun ca porcul bunu,
Că-i mânci carnea la Crăciunu.

Colindă cu refrenul la mijloc între două versuri diferite. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a–care sunt la fel–cu câte 3 măsurii, iar a 2-a–cu motiv independent–are numai 2-ă.–Are variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 132, 139, 145, 148, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Intorcu-mi-se'ntorc,
 Mirel tinerelu,
 Trei vulturi de soare.
 Nu's vulturi de soare,
 Ci's trei păcurari.
 Unul mai micuț.
 De-l chiamă Pătruț.
 – Iute Petre du-te,
 După oi pe munte,
 Că de nu te-oi duce,
 Te vor omorî.
 – De mă omorâți
 Să mă și'ngropați.
 Fluerița mea,
 La cap să mi-o puneți.
 Vântul când va suflă,
 Oile se vor adună,
 Pe mormânt ș-or plânge.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 2 măsur. Lini 2-a, ritmic, este exact la fel cu 1-a, iar melodic e puțin variată.

157

Din Nistor și din Adamu,
 Și din fiul lui Avramu,
 Să-i cântăm versuri de jale,
 Pentru-a lui Adam greșală.
 Și pentru-alui izgonire,
 Groaznica-i din raiu eșire.
 Pe poarta raiului scrisă,
 O pară de foc nestânsă,

Adam sapă pământul,
 Cu Eva și cu dânsul.
 Și săpând el îi zicea:
 – „O amar Evo tie,
 „Tu-mi făcuși aceasta mie.
 „Tu mă făcuși de greșii,
 „Și pe Domnul mi-l scârbii”.
 – „Taci Adame nu tot plânge,
 „Vezi tu frunza codriloru,
 „Și florile câmpiloru?
 „Cum vara ele 'nflorescu,
 „Și toamna se vestejescu?
 „Așa și viața tă-re,
 „Pe pământ se va schimba-re,
 „Și la noi te-i înturna-re”.

Cântec de stea (Vitrlec, Vertep) Melodia, care este a unei colinde, are o singură linie de 4 măsuri. Este una din cele mai primitive melodii.

Măsura 1-a și a 2-a sunt ritmic egale, a 3-a puțin variată, a 4-a independentă.

158

Cântec de stea. Îmi lipsesc complet cuvintele. Melodia are 5 linii: 1-a și a 2-a care sunt exact la fel – au câte 3 măsuri, a 3-a, a 4-a și a 5-a au câte 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe a 3-a, iar a 5-a e independentă. O să mai întâlnim această melodie cu textul împreună, în altă localitate. – Variante: No. 163, 240, 279, 290, 303.

159

Cuvintele mai departe îmi lipsesc. Cântec de stea cu refrenul la urmă, după un vers repetat. Melodia are 2 măsuri. Toate liniile au aceleași motive ritmice la bază și numai melodic se deosebesc. Linia 2-a și linia 3-a au în primele măsuri aceeași motiv și ritmic și melodic. — Variante: No. 202, 228.

160

2. Cu cine te joci Iroade,
Când inima ta te roade.
Ah Iroade împărate,
Te-ai umplut de răutate.
3. Căci cu poruncile tale,
Ți-ai umplut țara de jale.
Țipete vacte de mame,
Și plângerile la-o lume
4. Nici-o casă nu-i scutită,
Nici o mamă ocolită.
Că toate sunt lăcrămate,
Și de ciudă sfâșiate.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 3-a corespunde la a 1-a și a 4-a la a 2-a. Ritmul din măsurile de $\frac{5}{8}$ se află în acelaș loc în toate liniile. Cântec de stea foarte răspândit. Vezi: No. 143, 208, 215, 260, 261, 269, 277.

161

2. Șacolo dac'au ajuns,
Steaua'n nor li s'a ascuns.
Ș'au început a se plimbă.
Prin oraș a întrebă.

3. Unde s'a născut zicând,
Un crai mare de curând?
Iacă Irod împărat,
Auzind s'a tulburat,

4. În Vitleem a intrat.
Mulți coconi mici a tăiat
Pân' la paisprezece mii,
Toți mărunți tăiași copii.

5. De doi ani și mai în jos
Ca să taie pe Christos,
Pe Christos nu l-a tăiat.
Tatăl sfânt l-a apărat.

6. Oh! tiranul de Irod
Murì 'n blestem de norod.
Ne fiind el bucuros,
De nașterea lui Christos.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 4 linii a 2 măsuri.
Linia 4-a repetă pe a 2-a exact, iar a 3-a repetă pe 1-a cu puțină schimbare. Ritmul din măsura 2-a se află pe acelaș loc în toate liniile. Are
Variante: Vezi: No. 123, 251.

162

2. Steaua strălucește,
Și lumii vestește,
Că astăzi curata,
Prea nevinovata.

3. Fecioara Maria,
Naște pe Messia,
În țara vestită,
Vitleem numită.

4. Magii cum zăriră,
Stea, și porniră,
Plecând după rază
Pe Christos să-l vază.

5. Și dacă sosiră,
Indată-l găsiră.
La Dânsul intrară,
Și se închinară,

6. Cu daruri găsite,
Lui Christos menite,
Luând fiecare,
Bucurie mare.

7. Care bucurie
Și aici să fie.
Dela tânărețe
Pân' la bătrânețe.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 4 linii a 2 măsuri.
Construcție simetrică. Toate liniile au același motiv ritmic, totuși mai mult
se corespund linia 1-a cu a 3-a și a 2-a cu a 4-a.

163

Andantino. (♩ = 128).

Cărstău, jud. Hunedoara.

Doam-ne, a - le Ta - le cu - vin - te, Ca - re le-ai zis
mai - na - in - te, S'a-m-pli - nit pre - cum se scri - e
Moi-se la car-tea în-tă - ie. O, mi - nu - ne, o, mi - nu - ne.

2. Dinspre răsărit răsare,
O stea cu mărire mare.
Razele ei răspândește,
Pe trei crai povățuiește.
O minune! (bis)

3. Steaua, steaua lui Christos,
Strălucește prea frumos.
De la stea s'a cunoscut,
Că Messia s'a născut.
O minune! (bis)

4. Steaua Magii-i sfătuiește
Vitleemul îi primește,
Și din prorocie rară
Prunc pe Messia-l aflară
O minune! (bis)

5. Craii'n peșteră intrară,
Lui Christos se închinară.
Daruri scumpe hărăziră,
Și de soarta lui se miră.
O minune! (bis)

6. Darurile să rămâie,
Aur smirnă și tămâie.
Fectoaara le mulțumește,
Și pe Crai îi preamărește.
O minune! (bis)

7) Pe Messia-l străjuiește.
Și cu slavă-l preamărește.
Îngerii cu cântecile,
Pastorii cu fluerile.
O minune! (bis)

8. Lăudați între mulțime,
Mărire întru 'nălțime!
Pe pământ împăcăciune,
La oameni bunăvoire!

O minune! (bis)

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 5 linii: 1-a, 2-a, 5-a care au același ritm (2-a și a 5-a, sunt chiar exact la fel—au câte o singură măsură.—Are variante. Vezi No. 158, 248, 279, 290, 303.

164

Pe melodia No. 163, se cântă și următorul text:

Adam dacă a greșit,	„Iar acum a's cu atât,
Domnul din rai l'a gonit,	„Sunt jalnic și amărât.
Din raiul cel din Edem,	„Că de-acum nu voi gusta,
Izgonit cu greu blăstăm.	„Din sfânta dulceața ta.
Iar Adam dac'a văzut,	„Amar Evo ce făcuși,
Că'n greșeală a căzut,	„Unde vom merge acuș?
Și din rai afară-i dat,	„Pe tine te ascultai,
Izgonit și lăpădat,	„Și din acel pom mâncai.
A șezut jos într'un loc,	„Că tu Evo m'ai silit,
Plângând cu lacrimi de foc,	„Și din bine m'ai lipsit.
Cu jale la raiu privind,	„O ticălosul de eu,
Și către dânsul grăind:	„Cum scârbii pe Dumnezeu.
— „O raiule lăcaș sfânt,	„Greu păcat Evo de noi,
„Mă vezi în ce stare sunt?	„Că voi fi tot în nevoi.
„Că sunt cumplit urgisit,	„O Doamne pe mila ta,
„Și de la tine gonit.	„Întoarce-o spre făptura ta
„O rai cum mă bucuram,	„Și nu mă lăsa scârbit,
„În slava ta când eram!	„Ca să liu pân'la sfârșit“.

Textul acesta se mai cântă și pe melodia următoare:

165

Cărăstău, jud. Hunedoara.

Allegretto. (♩ = 132).

A-dam da - că a gre-șit, Dom-nul din rai l-a iz-go-ni-t,
Din ra-iul cel din E - dem, Iz-go-nit cu greu blăs-tăm.

Cântec strofic de stea ca și celelalte. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Toate liniile au același motiv ritmic; în linia 3-a și a 4-a, puțin variat. Variante: No. 96, 138, 244, 276.

Cărstău, jud. Hunedoara.

Allegro. (♩ = 160).

a)

 În o - ra - şul Vif - le - em, Ve - niţi bo - ieri să - l ve - dem,
 Că a - stăzi ni s'a - nă - scut, Dom - nul cel făr' de'n - ce - put.

b)

 În o - ra - şul Vif - le - em, Ve - niţi bo - ieri să - l ve - dem,
 Că a - stăzi ni s'a - nă - scut, Dom - nul cel făr' de'n - ce - put.

2. Şi astăzi ni s'a umplut,
 Prorocia de demult,
 Că se va naşte Christos,
 Messia cap luminos;

3. Din fecioara Maria,
 Şi din neamul lui Avram;
 Din sămânţa lui David,
 Din duhul sfânt zămislit.

4. Trei crai dela răsărit,
 La'nchinare au venit,
 Daruri scumpe aducând,
 Şi lui Isus cântând:

5. „Culcăte 'mpărat ceresc,
 „In sălaş dobitocesc;
 „Te culcă pe fân uscat,
 „De îngeri înconjurat.

6. „Craii te vor lăudă,
 „Şi mărire îţi vor da.
 „Mărire 'ntru cei de sus,
 „Şi pace pân'la apus”.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Se cântă în două feluri precum am notat mai sus. Ambele melodii au aceeaşi construcţie: 4 linii a 4 măsuri. Linia 2-a repetă pe 1-a; linia 3-a schimbă melodia, iar 4-a pe lângă melodie schimbă puţin şi ritmul. Se mai cântă şi în alte locuri cu acelaşi text şi melodie. Vezi No. 119, 207, 239, 286.

Cărstău, jud. Hunedoara.

Allegretto. (♩ = 132).

a)

 Doam-ne, I - su - se Chri - stoa-se, Tu eşti no - uă zori fru - moa-se.

Doamne Isuse Christoase,
 Tu ești nouă zori frumoase;
 Tu ești raza cea curată,
 Și lumina' adevărată.
 Căci mila ta O! prea bună,
 Cine o va putea spune.
 Dumnezeu fiind din fire,
 A luat chip de omenire,
 Pentru a noastră mântuire,
 Să ne scape de perire.
 Fiind tu împărat mare,
 Te-ai lăsat la munci amare:

Și te-ai dat la chinuire,
 De-a ta bună învoire;
 Și te-ai dat la restegnire,
 Să ne scapi de nemurire.
 O Isuse nume dulce,
 Ne-ai scăpat prin sfânta cruce,
 Din osânda strămoșească,
 Și din mâna diavolească.
 Prea doritul Christoase
 Cu duhurile săteose,
 Ca cerbul ce se coboară,
 La limpedele izvoară.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep) destul de răspândit. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Cu puțină diferență au același motiv ritmic. Din punct de vedere melodic, liniile stau în raport de întrebare și răspuns. Sub b.) am notat o variație metrică, făcând altă împărțială de măsuri, prin care s'a schimbat și ritmul. (Mutare de accent). Mai vezi No. 35, 212, 229, 265.

168

Crescut-or crescut-or (bis)

Domnului nostru,
 Doi pomi 'nalți, înalți,
 La vârvuți pitați.
 Sus la vârfurile,
 Sunt trei turturele.
 Dar nu-s turturele,
 Ci-s trei zile mari,
 Una e Paștile,
 Și alta-i Crăciunu,
 Una-i Duminica,
 Care tot mănâncă,

Pe la biserică
Lumini și cu prescuri,
Multe închinăciuni.

Colindă cu refrenul la mijloc între un vers și repetarea lui. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a—care sunt aproape la fel și ritmic și melodic—cu 2 măsuri, iar a 2-a, care are motiv deosebit, cu o măsură.—Variante: No. 154, 247.

169

Andante. (♩ = 86). Cărstău, jud. Hunedoara.

De-a sea-ră, de-a sea-ră, Mai de-a la-l - tă sea-ră, Iai Dom-nu-lui, Doam-ne.

De-aseară de-aseară,
Mai de-alaltă seară,
Iai Domnului Doamne.
Junii se strângă-re (bis)
Iai Domnului Doamne.

Și se voroveă-re,
Să plece-a colinda-re,
Pe drumuț, pe cale
Spre raze de soare.
La mijloc de cale
În cale ieșiă-re,
Cea sfânta Mărie,
Și mi-i d-întrebă-re:
— „Unde mergeți voi,
„Juni colindători,
„Tot a colindă-re“,
— Și mi-i d-întrebă-re:
„Nu ați văzut voi
„Pe fiuțel sfântu?“
— „Nu, noi n'am văzut,

„Și să-l fi văzut,
„N'am fi cunoscutu“.
— „Cum să nu-l cunoașteți
„Că c cunoscutu,
„De lume de toată,
„Și de Dumneavoastră.
„Căci caluțul luiu,
„Negru-i *pantalogu*; (pintenogu)
„Iar pușchița luiu,
„Tunetul de vară;
„Săbioara luiu,
„Fulgerul de seară.“
— „Că dacă-i d-așa-re,
„Noi că l-am văzut,
„Sus la răsăritu,
„Greu războiu ținându.
„Câți mi-i apuca-re,
„Mândru-i adormea-re;
„Pe câți mi-i tăia-re,
„Tot polog făcea-re“.

Colindă cu refrenul la urmă. Prima dată se cântă 2 versuri înaintea refrenului, iar după aceia câte un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linile au ritm și melodii comune dar nu sunt plasate la acelaș loc. Toate se pot reduce cu ușurință la ritmul motivului din linia 2-a. Are variante. Vezi No. 45, 73, 94, 135, 149, 204, 221, 267.

'Ntorcu-mi-se'ntorcu, Doamne,
Dai corinde'ntorcu-mi-se'ntorcu.

Doi puiuți de șoimuș;
Nime nu-i vedeà-re,
Numai Sântionu (Sâncionuș)
Din curțile-i d-albe,
Și mi-i d-întreba-re:
– „Unde mergeți voi,
„Voi puiuți de șoimuș?“
– „Că noi că mi-ș mergem,
„Unde fânul crește,
„Nime nu-l cosește,
„Jos se putrezește“.
– Șoimi iarăși plecà-re,
Nime nu-i vedeà-re,
Numai Sâncionuș,
Din curțile-i d-albe,
Și mi-i d-întreba-re:
– „Unde mergeți voi,
„Voi puiuți de șoimuș?“
– „Că noi că mi-ș mergem,
„Unde lemnul crește,
„Nime nu-l cioplește,
„Jos se putrezește“.

– „Șoimii iar plecară,
Sus pe lângă soare,
Nime nu-i vedeà-re,
Numai un fecioru,
Cel fecior de domnu,
Din curțile-i d-albe,
Și mi-i d-întreba-re:
– „Unde mergeți voi,
„Voi puiuți de șoimuș?“
– „Că noi că mi-ș mergem
„Noi c'am d-auzitu,
„Că s'a cumetritu,
„Craiul franțuzesc,
„Cu cel românesc.
„Iar cinstea ce-om duce,
„Un țipău de grâu,
„O cupă de vinu,
„Că-i cinstea deplină,
„Și-i cinste frumoasă,
„La doi crai pe masă“.

Colindă cu 2 refrenuri scurte. Refrenul I „Doamne“ se pune după fiecare vers când se cântă prima dată. Apoi se repetă acelaș vers. Urmează al 2-lea refren „Dai corinde“ după care se adaugă iar acelaș vers.

Melodia are 3 linii: 1-a și a 2-a cu câte 2 măsuri, iar a 3-a (fiindcă i s'a adăugat refrenul) are 3 măsuri. Linia 3-a cuprinde motivul din linia 2-a și o măsură din 1-a. Refrenul se poate despărți și considera ca o linie independentă.

Fericit, ferice, (bis)

Lerui, lerui, ler-mi Doamne.

De cine-i ferice,

De boier bătrănu,

Ce locu miș are,

Locu-i bun de raiu,

La mijloc de raiu,

La masă șezându.

La masă galbenă,

Galbenă de ceară;

Imprejur de masă,

Scaune's direse;

Deasupra pe masă,

Covor de mătăsă;

La mijloc de masă

Pomu-i mărgăritu,

Florile's d'argintu,

Merele's de aur.

Vântu-mi trăgână-re,

Vânt lin de păraie.

Pomu-mi clătina-re,

Merele-mi cădeă-re,

La boier pe masă.

Măinile întindea-re,

Mere cuprindea-re,

Mândru le jucă-re

Sfinții-l d-întreba-re:

- „Ce boier bătrănu,

„Cine ți le-a datu?“

- „Ce mă d-ispitiți

„Că voi bine știți

„Că m'am înecatu,

„Negrii întuneric,

„D-albe's bisericu“.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat și urmat de acelaș vers. Melodia are 3 linii: 1-a și 3-a—aproape la fel—cu câte 2 măsuri, iar a 2-a (refrenul) cu 3 măsuri. Această linie conține motiv nou și un ritm din celelalte 2-ă prin care se leagă organic de ele.

Cu păstorii d-împreună,

Să ne facem voie bună,

(Că ni s'a născut Christos
Lumii de folos) bis.

Nu s'a născut în palate,
Nici în curte desfătate
(Ci smerindu-se pe sine,
S'a născut într'o poiată). bis

În Vitleemul Iudeei
Unde cântau îngerii
(Îngerii frumos cântau
Îl lăudau). bis

Stați voi toți de a cânta
Că gazda colac ne-o dă.
(Colacul ni-l-o aduce
Făr'de cărnați nu ne-om
duce). bis

Gazda cu gazdărița
Sluga cu slujnicile,
Toți acum se bucură,
Că or ajuns nașterea,
Nașterea lui Christos
Să ne fie de folos.

Cântec de stea (Vitleem, Vertep). Melodia are 4 linii a 2 măsuri.
Linia 2-a este repetiția celei 1-a. A 3-a și a 4-a sunt independente dar
reamintesc ritme din linia 1-a.

173

Andante. (♩ = 96). Că răstău, jud. Humedoara.

Ori - ce tu - fă - de bu - jo - ru, Ori - ce tu - fă
de bu - jo - ru, Ș'a-nost Domn e Dum - ne - ze - u.

Orice tufă de bujoru, (bis)

Ș'a nost domn e Dumnezeu

Orice mijloc de izvoru,

Orice piatră nesfărmată

Nesfărmată crucea albă.

La tulpina crucii-re,

Șade maica cu fiu-re.

De-om șopti cât om șopti,

Noi de aicea n'om eși.

Până tu maică vei merge,

La târguț de târgovele.

Și tu maică să îmi târgui,

O măjie de tămâie,

Ș'o mătură de d-aur.

Și tu Maică când mi-ș vini,
Cu tămâia tămâindu,
Cu mătura măturându,
Tot cerul de nouă ori,
Și pământul de neguri.

Colindă cu refrenul la urmă, după un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Toate liniile au aceeași formulă ritmică pe diferite mersuri melodice care se contrastează prin tendință de inversare. Are variante No. 22, 67, 106, 117.

174

Andante. (♩ = 96). Că răstăn. jud. Hunedoara.

Fa - că-și Dom - nul ce-și mai fa - că,

Hoi - le - rui Doam - ne, Fa - că-și Dom - nul ce-și mai fa - că.

Facă-și Domnul ce-și mai face (bis)

Hoi lerui Doamne.

Facă-și Domnul mănăstire,

Mănăstirea nu-i prea mare,

Nouă uși nouă altare,

Cu altarul către soare,

Cu ușile jos spre mare,

Cu ferestrele spre soare.

Slujba sfântă cine-o cântă?

Cânt-o Zeul Dumnezeu.

Dar de ascultat cine ascultă?

O ascultă Maica sfântă,

Cu'n fiuț micuț în brațe.

Fiuțul mic tot sălta-re

Maica sfântă lăcrămă-re,

— „Ce rându-i d-acesta rându,

„De cu salt și tu îmi plângi?”

— „Taci tu fiu, că tu nu vezi,

„Tu nu vezi ce mi-ș văd eu.

„Văzui puntea raiului,

„Pe deasupra iadului,

„Ca firuțu părului.

„Vin sufletele să treacă
 „Câte-mi trec, mai multe cadu,
 „In văpaia foculuiu,
 „In crișcatul vermiloru,
 „In fluerul șerpiloru.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat și urmat de acelaș vers. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a cu câte 2 măsuri, iar a 2-a numai cu una. Linile 1-a și a 3-a sunt variante ritmice. A 2-a conține o parte din linia 1-a și o parte din linia 3-a, așa că unitatea organică se prezintă foarte clar. - Variantă: No. 63.

175

Andantino. (♩ = 144). Cărstău, jud. Hunedoara.

Ju - nel ca - lu-și pot - co - ve - ște, Ju - ne - lui
 bu - un. Ju - nel ca - lu-și pot - co - ve - ște.

Junel calu-și potcovește (bis)

Junelui bunu,
 De grea cale se gătește,
 Să mi-ș plece de a vâna-re.
 Sus la vârful munteluiu,
 Dete 'n urma leului.
 Cât fu ziua cea de vară,
 Tot pe urmă se duceà-re.
 Când fu colo către seară,
 Găsi leul d-adormitu,
 Sub un spin' mândru'n floriu,
 Florile l-au năpăditu,
 De s'a scăpat d-adormitu.

Junel stă și cugetà-re.
 Până junel socoteà-re,
 Leul din somn se trezeà-re,
 Și la luptă se puneà-re.
 Iar junel se 'mbărbătà-re,
 Și pe leu îl d-alegà-re, (legà).
 Jos la țară-l cobora-re,
 Lumea'n țară-l fericeà-re.
 - l'erică d-aceea mamă,
 Ce băiatu și-a băiatu,
 De a luat leu legatu,
 Leu legat nevătănatu.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat și urmat de acelaș vers. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a - care sunt exact la fel - cu câte 3 măsuri, iar a 2-a - cu motiv deosebit - are numai 2-ă. Are multe variante: Vezi: No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Andante. (♩ = 88).

Balomin, jud. Hunedoara.

Sus la vi - ța vi - nu - lui, A - na ga - na le - u - lui,
Un - de Dum - ne - zeu prân - zeă, A - na ga - na le - u - lui.

Sus la vița vinului,
Cana Galileului
Unde Dumnezeu prânzeă,
Cu trei sfinți alătura,
Unu 'n lături se uită,
Pe sfântul Petru vedeă
Și din graiu așa-i grăiă:
— „Hai Petre cu noi la prânz!”
— „Numai Doamne-ți mulțumesc,
„Că n'am vint ca să prânzesc,

„Ci-am vint să vă povestesc,
„Că mi-a intrat Iuda'n raiu;
„Ce a fost bun tot a luat
„Ce a fost rău tot a lăsat.
„Luat-a luna cu lumina
„Și soarele cu razele,
„Și ceriul cu stelele;
„Căldăruța de botez
„Și scaunul de județ”.

Colindă cu 2 refrenuri. După fiecare vers se pune. În strofă formează versul al 2-lea și al 4-lea. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Toate au același ritm cu linia 1-a sau puțin variat. Melodia este mai mult a unui cântec de stea de origină streină.

177

Allegro. (♩ = 144).

Petreni, jud. Hunedoara.

În - trea - bă, în - trea - bă
Sfinți pe Dum - ne - ze - u, lai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Întreabă întrebă
Sfinți pe Dumnezeu,
lai Domnului Doamne.
Din ce s'au făcutu,
Vinul și mirulu,
Și albul de grâu,
Pe negrul pământu?

Dragul Dumnezeu
 Din graiu le grăia-re:
 – „Tăceți sfinți tăceți,
 „Ce mă ispitiți,
 „Că voi bine știți
 „Bine ca și mine,
 „Când noi că ne-am dusu,
 „Tot pe câmpuri seci,
 „Făcând fântâni reci”
 La lină fântână
 Mulți voinici s’adună,
 Ca apă să beie,
 De spălat să spele,
 Pe față pe brate,
 Pe d-alba-i peliță.

Căinii de jidovi,
 Căinii și păgânii,
 De seamă băgară
 Pe Domnul legară
 Și mi-l duseră-re
 ’N curtea lui Pilatu,
 Și l-au răstignitu,
 Pe o cruce de bradu.
 Prin mânuri prin tălpuri
 Piroane-mi bătea-re,
 Sângele-i pornea-re,
 Vinul se făcea-re.
 Vinul și mirulu,
 Și albul de grâu,
 Pe negrul pământu.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de 2 versuri. Melodia are 3
 linii: 1-a – cu motive deosebite – are 2 măsuri, iar a 2-a și a 3-a – care
 sunt aproape la fel – cu câte 3 măsuri.

178

Petreni, jud. Hunedoara.

Andante. (♩ = 84).

Ple-cat-au ple-cat Doam-ne-lea, — Ple-cat-au, ple-cat-au, —
 Ple-cat-au ple-cat Doam-ne-lea, — Ple-cat-au ple-cat.

[: Plecat-au plecat,

Doamne-lea

Plecat-au plecat-au :] bis.

Cete după fete.

Cete de feciori, .

Dragi colindători

Pe o rară cărare,

Pe o rază de soare,

Că-i mai umblătoare,

Și-i mai călătoare,

Maica Domnuluiu,

'N cale le eșia-re,

Cu'n țipău de grâu,

Cu o cupă de vinu

Din țipău le da-re,

Cupa le-o 'nchina-re,
 Cu gura 'ntrebare:
 – „Juni colindători
 „Pe unde-ați umblatu,
 „Și mi-ați colindatu,
 „Nu mi-ați voi văzutu,
 „Drag fiu-l de-al meu,
 „Ș'alui Dumnezeu?“
 Juni colindători
 Din gură-i grăiau:
 „Maica Domnului,
 „Și de l-am văzutu,
 „Nu l-am cunoscutu“.
 Maica Domnului,
 Din grai le grăia-ri:
 – „Juni colindători
 „Lesne-i de-al cunoaște
 „Căci călușul luiu,
 „Negru-i pintenogu

„De-un picior dreptu,
 „De cel dindărăptu.
 „Pușculița luiu,
 „Tunetul de vară
 „Cel de către seară,
 „Săbioara luiu,
 „Tăiată'n săgeată,
 „Pe mână-i directă“
 Juni colindători,
 Din grai îi grăiau:
 – „Maica Domnuluiu,
 „Dacă-i lucru așa-re,
 „Noi că l-am văzutu,
 „În câmp la Ierusalim,
 „Într'un joc jucându,
 „Pe-o mână 'ntorcându.
 „Boieri rămânându,
 „Hotari 'mpărțindu,
 „Hoide răsărindu“.

Colindă cu refren scurt care se adaugă la finea versului. Se cântă în felul următor: Versul-Refren-Versul-Versul-Refren-Versul. Deci se repetă fiecare rând de 4 ori. Melodia are 4 linii. Linia 3-a variază pe 1-a, iar a 4-a repetă pe a 2-a.

179

Andante (♩ = 104).

Petreni, jud. Hunedoara.

Fe-ri-că de e-lu, — De-un fiu fă-ră ta-tă, — Hai le-roi, —
 Doam-ne, — De-un fiu fă-ră ta-tă, — De-o mai-că eu - ra - tă.

Ferică de elu
 De-un fiu fără tată
 Hoi leroi Doamne,
 De un fiu fără tată
 De o maică curată.

Toți îi trimetea-re,
 Inașul la craiu.

Dragă malca luiu,
 Ea de jealea mare,

Refr.....

Câți fii aveà-re,
 Toți îi trimetea-re,
 Hoi leroi Doamne.

Ea de jalea mare,
 Mult se mai gândea-re

Că ea ce să facă;
Și ea se făcea-re

Refr.....

Și ea se făcea-re,
Verdă iedera-re.

Verde iedera-re.
In poarta lui Craiu

Refr.....

Cătane-mi veneau
Pe poartă-mi treceau,

Și ea nu-și vedeà-re,
Drag fiul al ei,

Refr.....

Ea de jale mare,
Mult că se mirà-re.
Ea ce să se facă
Și ea se făcea-re,

Refr.....

Și ea se făcea-re,
Neagră negurice,

Neagră negurice,
'N vad de Dunărice.

Refr.....

Cătane-mi veneau
Pe vad îmi treceau.

Și ea nu-și vedeà-re,
Drag fiu al ei.

Refr.....

Ea de jale mare
Mult că se mirà-re.

Că ea ce să facă
Și ea se făcea-re,

Refr.

Și ea se făcea-re
Mică țipătoare.
Mică țipătoare
Pe-o rază de soare,

Refr.....

Raza răzuià-re'n,
Fereastră loveà-re'n

Fereastră lovca-re'n
Fercastra lui Craiu,

Refr.....

Și ea că-și vedeà-re,
Drag fiul al ei

Drag fiul al ei
La masa lui Craiu

Refr.....

La masa lui Craiu
La masă șezându,

La masă șezându
Păhare umplându,

Refr.....

Păhare umplându
La crai închinându,

Una dintre cele mai frumoase și caracteristice colinde. Pentru a înlesni modul de aplicare a textului, l-am împărțit în strofe. Melodia are 5 linii a 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe 1-a, a 5-a e aproape la fel cu a 2-a, iar a 3-a e deosebită. Ritmic, linia 1-a, a 2-a, a 4-a și a 5-a, sunt la fel. Melodie foarte veche.

Allegro. (♩ = 144). 180 Petreni, jud. Hunedoara.

Po - run - cit - o, po - run - cit - o, Dom - nu - lui, Doam - ne, Dom - nu - lui no - stru.

Poruncit-a poruncit

Domnului Doamne, Domnului nostru.

Fata-i dalbă lui mirelu

La cel mire tinerelu:

– „Facă-și mire – atâta bine,

„Să mi-ș vină pân'la mine.

„Să nu vină jos pe lunci,

„Că luncile's noroioase

„Prin noroi flori or crescutu,

„Peste flori rouă-a căzutu.

„Mire are haină nouă,

„Haina-i nouă s'o udă-re,

„Și n'are cine-o spălare,

„Govea-i mică și netare,

„Si nu o poate spălă-re.“

Poruncit-a doua oară

Fata-i d-albă lui mirelu

La cel mire tinerelu:

– „Facă-și mire atâta bine

„Să mi-s vină pân'la mine.

„Să nu vină sus pe munți

„Că munții's cam spulberoși

„Mire are cai frumoși,

„Cai frumoși s'or împraoșă-re

„Nu-i cociș de-ai țeslă-re.“

Poruncit-a treia-oară

Fata-i dalbă lui mirelu,

La cel mire tinerelu:

– „Facă-și mire – atâta bine

Să miș vină pân'la mine.

„Să mi-ș vină sus pe ceriu,

„C'o mână ținând de lună

„Cu alta 'mpletind cunună.

„Dar cununa cui s'o deie,

„Govea-i mică, cin' s'o ieie!.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Ambele sunt independente și ritmic și melodic.

Andante. (♩ = 88). 181 Petreni, jud. Hunedoara.

Stea pe cer când se i via, Hoi ju ne lui bă lu șel.

Stea pe cer când se i via,

Hoi junelui bălușel

Veste 'n țară că mergea,

La curți d-albe alui Crăciun,
 Bună lumină se vede,
 Și nu-i lumină cum să fie.
 Par'că-mi naște un Domn tânăr
 Domn tânăr ca Dumnezeu.
 Până Doimn mare-mi creștea-re,
 Lucruri mândre ce-mi făcea-re.
 Face cerul și pământul.
 Face ceru'n două zile.
 Și pământu'n nouă zile.
 Intinse cer peste pământ,
 Cum l'ntinsă rău s'ajunsă.
 Domnul tare se'ntrista-re,
 Mâna-i stângă scutură-re
 Trei inele jos pică-re,

Trei îngeri se ridicară,
 Trei îngeri cu trei sbiciuri,
 Pe trei cornuri pe pământ,
 Tot trăsbind și plesnuind,
 Să 'mbulzească munți înalți.
 Intinse ceru a doua oară,
 Cum l'ntinsă bine ajunsă,
 Domnului binc-i păcă-re,
 Frumos cerul zugrăvca-re
 Tot cu stele mărunțele
 Și cu luna printre ele
 Soarele cu razele-re
 Cu izvoare curgătoare
 Peste pământ mergătoare.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 2 mă-suri. În ambele linii același motiv cu puțină deosebire.

182

Petreni, jud. Hunedoara.

Allegro. (♩ = 144).

Plea - că - și, plea - că Pă - tru'n - ra - iu, Plea - că - și, —
 plea - că — Pă - tru'n — ra - iu, Dom - nu - lui, Doam - ne,
 Ni - me'n — lu - me — nu - l ve - - dea - re.

Pleacă-și pleacă Pătru'n raiu (bis
 Domnului Doamne,
 Nime'n lume nu-l vedeà-re
 Numa un taică de-și d-ave-re,
 Ș'acela dacă-l vedea-re,
 El din graiu așa-mi grăia-re:
 — „Petre, Petre fiuț Petre
 „Fă-mi și mie loc în raiu”.
 — „Loc în rai tăicuț nu ai,
 Că pân'ai fost pe pământ,

„Nici-un bine n'ai făcut.
 „Birău mare fostu-ți-ai
 „Legile strâmbatu-le-ai.
 „Hăle drepte le-ai strâmbatu,
 „Hăle strâmbe le-ai dreptatu,
 „Loc în rai n'ai căpătat”.
 Iarăș pleacă Pătru'n raiu.
 Nime'n lume nu-l vede-re,
 Numa o maică de-și d-ave-re,
 Șahaia dacă-l vede-re,
 Ea din grai așa-mi grăie-re:
 – „Petre, Petre fiuț Petre
 „Fă-mi și mie loc în raiu”.
 – „Loc în raiu maicuță n'aiu,
 „Căci pân'ai fost pe pământu,
 „Nici-un bine n'ai făcutu,

„Crăsmăriță fostu-ți-aiu,
 „Măsuri mici avutu-ți-aiu,
 „Bani de plin luatu-ți-aiu”.
 Iarăși pleacă Petru'n raiu.
 Nime'n lume nu-l vede-re,
 Numa o soră de-și d-ave-re,
 Șahaia dacă-l vede-re,
 Ea din grai d-așa-mi grăie-re:
 – „Petre, Petre frate Petre,
 „Fă-mi și mie loc în raiu”.
 „Loc în raiu soruță aiu,
 „Că pân'ai fost pe pământu,
 „Mult bine tu ai făcutu.
 „Pe cei goi i-ai îmbrăcatu,
 „Pe flămânzi i-ai săturatu,
 „Pe setoși i-ai adăpatu,
 „Loc în raiu ți-ai căpătat”.

Colinda se cântă după modelul de mai sus. Refrenul stă între 2 versuri, dintre care primul se repetă. Melodie foarte caracteristică și trage a doină. Are 4 linii: 1-a, 2-a, 4-a, cu câte 4 măsuri, iar a 3-a numai cu 2-a. Linia 4-a aproape repetă pe a 2-a și ambele conțin ritme din 1-a. Linia 3-a se intercalează cu motiv deosebit.-Variantă. No. 71.

183

Petreni, jud. Hunedoara.

Rubato. (♩ = 100-104).

Co-lo'n sus, mai su - su, Sfin - țai, D-in - tor - cu-se'n - tor -

cu, Co - rin - de - le, vre-o trei flu - turi - suri.

Colo'n sus mai susu
 Șfințui, D-întorcu-se'ntorcu,
 Corindele, Vre-o trei fluturi suri.
 Și nu's trei fluturi suri
 Șfințui, Că's trei păcurari
 Corindele, Doi sunt cei mai mari,
 Unu-i mai micuțu
 De-l cheamă Pătruțu.
 Grăi cel mai mare,

Grăi cel mai mare,
 Către cel mai micu:
 „Du-te Petre du-te,

„Du-te Petre du-te,	„Vântu-o trăgăna-re
„Întoarce oiler-e!	„Fluer'a zică-re
„De nu le-i întoarce,	„Oile s'or strânge
„De nu le-i întoarce	„Oile s'or strânge,
„Noi te-om omorâ-re!”	„După mine o'r plânge,
Grăi cel mai micu:	„Că lor le-a plăcutu,
– „Și de mi-ți omorâ-re	„Că lor le-a plăcutu,
„Fluericea mea-re	„Cum eu le-am păscutu
„La capsă mi-o puneți.	„Și nu le-am bătutu”.

Colindă cu 2 refrenuri mici (intercalări). Întreg textul se împarte în strofe de câte 3 versuri. La fiecare strofă se pune înaintea versului al 2-lea „Științui”, iar înaintea versului al 3-lea „Corindele”. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a cu câte 2 măsuri, iar a 2-a cu 3. Linia 3-a este deosebită, dacă nu considerăm ritmul din ambele-i măsuri ca o variație a ritmului din măsura 3-a și a 6-a.

184

Andante. (♩ = 104).

Petreni, jud. Hunedoara.

a)

Di - mi - - nea - ța - de Cra - ciu - nu, Flo - ri - le - s flo - ri -
 d - al - be de măr, Și te - - scoa - lă - cest Domn bu - nu.

b)

Di - mi - - nea - ța - de Cra - ciu - nu, Flo - ri - le - s
 flo - ri d - al - be de măr, Și te - - scoa - lă - cest Domn bu - nu.

{ Dimineața de Crăciunu,
 Florile's flo-ri d-albe de măr
 Și te scoacă cest Domn bunu

Că de când ai adormitu,
 Roșu soare a răsăritu,
 Roșu soare cu trei raze,
 Dar o rază unde-mi rază?
 Rază 'n vârful munților
 Sub poalele brazilor.
 Dar o rază unde-mi rază?
 Rază 'n lunca grânelor.
 Dar o rază unde-mi rază?
 Rază 'n poarta acest domn bunu.
 Cest domn bun afară iese,
 Și din graiu așa-mi grăie-re:
 - „Hoi juni buni colindători,
 „Nu-mi grăbireți de-ami intră-re.

„De-ami intră de-ami colinda-re,
 „Că sîi mici sunt adormiți
 „Fete mari ne 'mpodobire,
 „Curțile s' nemăturare.
 „Cî săriți în cea grădină
 „Și vă luați flori în mîni
 „Și veniți a doua oară
 „Rourând și împresurându,
 „Că sîi mici s'or pomeni-re,
 „Fete mari s'o 'mpodobire.
 „Curțile le-or mătură-re,
 „Că vîrfuți cismelor,
 „Cu cornii cătrântelor.”
 Și sîi domn bun sănătosu.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri diferite. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 1-a cu a 3-a sunt exact la fel. Linia 2-a simplifică ritmul celorlalte două. Am notat-o sub b.) cu altă împărțală de măsuri. Este o variație metrică - ritmică căci am mutat accentul.

185

Petreni, jud. Hunedoara.

{ Din forma inelului.
 { Junelui junelui bunu.
 { Luai urma leului
 Și o luai și o aflaiu,
 Colecă 'n coaci coalcă 'n coalcă-re,
 Colecă 'n vârful munților,
 Sub poalele brazilor.
 Găsi leul adormitu,
 Adormit nepomenitu.
 Leul din somn se trezeă-re
 Și către june-mi ziceă-re:
 - „Ce ai cătat junel pe aici? (căutat)
 „Doar călile le-ai smintitu (căile)

„Ori murgu și-o bolânzitu?”
 June din graiu îi grăia-re:
 - „Călie nu le-am smintitu,
 „Murgu nu mi-a bolânzitu.
 „Că am venit să ne luptăm,
 „Să ne alegem de viteji”.
 Se luară se luptară,
 Zi de vară până 'n seară.
 Când fu aicea 'n cap de seară
 Pusă leu pe june josu.
 June cum se meștere-re,
 De sub leu iară ieșe-re.
 Se luară a doua oară,

Zi de vară până 'n seară	Toată lumea-l sericiau.
Când fu aicea 'n cap de seară,	Ferică de maică-sa-re,
Pusă june pe leu josu,	Ce băiat ș'o 'nfășiatsu,
Cum mi-l pusă zgardă-i pusă,	De-mi aduce leu legatu,
Și mi-l leagă 'n curea neagră,	Leu legat nevătămatu,
Și-l scoborâ jos la țară,	Nici în puști că nu-i pușcatu
Jos la țară 'n târg de mară,	Nici în săbii nu-i tăiatu
Pe ulița greciloru,	Numa 'n lupte că-i luptatu,
Tot în fala feteloru,	Numa 'n lupte că sunt drepte.
Și-n cinstea părințiloru.	Dela Dumnezeu înțelepte.
Câți pe june mi-l vedeau	

Colindă cu refrenul între două versuri formând o strofă de 3 rânduri. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a – care sunt la fel – cu câte 4 măsurii iar a 2-a – complet deosebită – numai cu 3.

186

Allegro. (♩ = 144). Petreni, jud. Hunedoara.

Noi de veste țiam venit, So-ră-leo,
fa-tă fru-moa-să, Șam-ve-nit c'am a-u-zi-tu.

Noi de veste țiam venit,
Soră-leo fată frumoasă.
Șam venit c'am auzitu
Că ești bună și frumoasă.
De frumoasă te vedemu,
Dar de bună nu te știmu.
Iar de ai fi tu o fată bună
Ți-ai mută pasul 'nainte,
Și 'nainte și 'napoiu
La oblocul boiloru,
La cești doi boi mohorâțiu
Cari ți's ție mai d-urițiu.

Iar de ai fi tu o fată bună
Ți-ai mută pasul 'nainte,
Și 'nainte și 'napoiu
La cei val de doșnicu,
Ce stă 'n culme necroitu.
Dă-ni-l nouă să-l croimu
Să-l croim să-l săbăimu
Laibere fecioriloru.
Cătrânțe fetițeloru.
Și fii soro sănătoasă,
Să plăiești colinda noastră.

Colindă cu refrenul între 2 versuri formând o strofă de 3 rânduri. Melodia are 3 linii a 3 măsurii. Toate sunt la fel, așa că a 2-a și a 3-a nu sunt decât repetițiuni – Variante: No. 127, 147.

Allegro. (♩ = 144). Petreni, jud. Hunedoara.

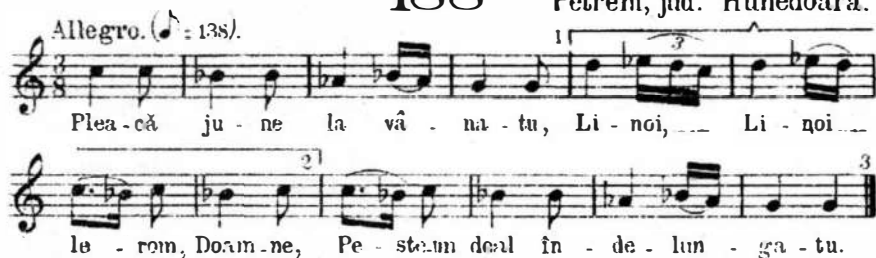
Fe-ri-cian do e - lu, Cum l-ai fe-ri - cia - tu,

Flori vi - ne - cioa - re - s de mă - ru, Mai bun loc i-ai da - tu.

Fericean de elu,
 Cum l-ai fericatu,
 Flori vinecioare's de măru,
 Mai bun loc i-ai datu.
 Mai bun mai frumosu
 'Ntr'un mijloc de raiu.
 Tot la mese'ntinse,
 Tot la mese'ntinse
 Făclii d-albe aprinse.
 Jur prejur de mese
 Jur prejur de mese
 Scaune direse.
 Deasupra pe masă,
 Deasupra pe masă
 Covor de mătășă.
 Cam peste covor,
 Cam peste covor,
 Mai este mai este
 Și un măr mărgăritu,

Și un măr mărgăritu
 Cu mere d-argintu.
 Vântu-mi d-abură-re,
 Vântu-mi d-abură-re
 Măr se clătină-re,
 Merele-mi pică-re,
 Merele-mi pică-re.
 Boieri le-adună-re.
 Prin mâini le plimbă-re
 Prin mâini le plimbă-re,
 Prin sân le băgă-re.
 Din sân le scoteă-re.
 Din sân le scoteă-re,
 Și le trimeteă-re,
 Prin curți prin polăți (palate)
 Prin curți prin polăți
 Prin d-albe cetăți
 Și vă veseliți.

Textul se formează în strofe de 4 rânduri. Refrenul vine după rându-
 dul al 2-lea, ținând loc versului al 3-lea. Melodia are 3 linii: 1-a, a 2-a,
 și a 4-a cu puțină deosebire - sunt la fel, iar a 3-a este independentă,
 afară de măsura-i ultimă, care conține un motiv ce se află și în celelalte.
 Aceasta are 3 măsuri, iar celelalte câte 2 numai. Variante: No. 11, 12, 13.

Pleacă june la vânatu,
 Linoi, linoi, lerom Doamne
 Peste un deal îndelungatu.
 Pân' fu june la vânatu,
 Leu în sat că și-o intratu,
 Ce o fost rău tot o stricatu,
 Ce o fost bun tot o luat.
 Și a luat și sora lui june.
 June când îmi auze-re,
 În grabă acasă-mi vene-re,
 Către maică-sa grăie-re:
 – „Maică, măicuța me-re,
 „Unde mi-i sorața me-re?“
 Maică-sa din grai grăie-re:
 – „Că leu a intrat în satu,
 „Și sorața ți-o luat.“
 June când î-mi auze-re,
 Pe murg iute 'ncălecă-re,
 Sus pe munte se urcă-re.
 Când fu'n vârful munteluiu,
 La poalele braduluiu,
 Găsi leul adormitu,
 Sub un spin' mândru 'nfloritu.
 Leu din somn se pomene-re
 Și către june grăie-re:
 – „Ce ai cătat junel pe aici,
 „Ori călile le-ai smintitu,
 „Ori murgu ți-o bolânzitu?
 June atunci îi răspunde-re,
 Și către leu îmi grăie-re:

– „Călile nu le-am smintitu,
 „Murgu nu mi-o bolânzitu,
 „Ci am venit să ne luptămu,
 „Să ne alegem de viteji.“
 Se luară se luptară
 Zi de vară până 'n seară.
 Când fu aicia'n cap de seară
 Puse leu pe june josu.
 June cum se meștere-re
 De sub leu iară ieșe-re.
 Se luară a doua oară,
 Zi de vară până'n seară.
 Când fu aicia'n cap de seară,
 Pusă june pe leu josu.
 Cum mi-l pusă zgărdă-i pusă,
 Și-l legă în curea neagră,
 Și-l scoboră jos la țară,
 Jos la țară 'n târg de mară.
 Câți pe june mi-l vedeau,
 Toată lumea-l sericeau.
 Ferică de maică-sa-re,
 Ce băiat o'nfășiatu,
 De-mi aduce leu legatu,
 Leu legat nevătămatu,
 Nici în puști că nu-i pușcatu
 Nici în săbii nu-i tăiatu,
 Numa'n lupte că-i luptatu,
 Numa'n lupte că's direpte,
 Dela Dumnezeu lăstate.
 Și fi june sănătosu.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri, formând strofă de 3.
 Melodia are 3 linii a 4 măsur. Linia 1-a și a 3-a sunt exact la fel, iar a
 2-a prezintă motive nou.

Allegro. (♩ : 144).

Petreni, jud. Hunedoara.

Co - lo'n su - su, mai din su - su, 1

Co lo'n su - su. mai din sn - su, Al - ta -

rium ba - rtu, 3 Șer - pe'n da - nă - rel - șu - e - ri. 4

Colo'n susu mai din susu (bis) – „Spune nouă pui de Iudă,
 Altarium bariu „Când e capul veacului
 Șarpe'n Dunărel șuieru. „Sfârșitul pământului?“
 Deasupra la răsăritu, Vine Iuda cel bătrân,
 Sunt vre-o doi trei navodari Din picioare scârciobând,
 Și 'mpletesc la năvod verde. Și din gură foc lăsând,
 Și 'mpletiră și-l gătiră. Și din graiu așa grăind :
 Jos pe mare-l aruncară, – „Ce-mi chinuiți puilul meu,
 Și nimica nu vânară. „Că e ludu și bolându,
 Și-l țipar'a doua oră. „Și el nu vă știe spune.
 Și vânar'un pui de Iudă „Dar eu vouă spune-voi,
 Pui de Iudă-i mare ciudă. „Când e capul veacului,
 Tri-l țineau și tri-l băteau. „Sfârșitul pământului.
 Trei cu gura-l întrebau : „Când o da fiuț în taică

„Fică-sa în măcă-sa-re,
 „Sor'mai mică'n sor'mai mare,
 „Frate mic în frate mare.
 „Atuncia-i capul veacului,
 „Sfârșitul pământului“.

Colindă cu refrenul precedat de un vers repetat. Versul repetat, cu refrenul de 2 rânduri, formează o strofă de 4. Melodia are 4 linii: 1-a, 2-a, 3-a cu câte 2 măsurii, iar a 4 cu 3. Linia 2 este repetarea celei 1-a, iar a 3-a și a 4-a sunt complet noi.

Petreni, juil. Hunedoara.

Allegro. (♩ = 144).

Co - lo'n - su - su, mai din - su - su, Dom - nu - lui —

dai Dom-nu-lui, Doam-ne, — Dea - su - pra — la ră - să - ri - tu.

{ Colo'n susu mai din susu
 { D-nului, dai D-nului Doamne.
 { Deasupra la răsăritu
 Este o masă de mătăasă.
 Dar la masă cine-mi șede?
 Șede-mi dragul Dumnezeu
 Cu toți sfinții pe lângă elu,
 Și cu Sfete Nicolaie.
 Grăi dragul Dumnezeu:
 — „Alei Sfete Nicolaie,
 „Bagă mâna'n buzunaru
 „Scoate-mi păhar de cristalu,
 „Și mi-l rumpe de a'nchina-re
 „Mai cruciș mai curmezșu,
 „Mai drept la tatăl sfântu“.
 Tatăl sfânt din graiu grăie-re;

Către sfete Nicolaie;
 — „Alei sfete Nicolaie,
 „Vinde-mi mie cest păharu,
 „Ori pe taleri, ori pe galbeni,
 „Ori pe buți cu bani mărunți“.
 Atunci sfete Nicolaie,
 El din graiu așa-mi grăia-re:
 — „I're-ai Doamne iertătoru,
 „Cest păhar nu-i vânzătoru,
 „Căci mi-e dat dela nănașu.
 „Nănașu când mi l-a datu,
 „Tare'n cruce m'o juratu,
 „Că păharul să nu-l dau,
 „Nici pe taleri, nici pe galbeni
 „Nici pe buți cu bani mărunți
 „Că'n toarta păharuluiu,

„Scrișu-i spicul grâuluiu;
 „Și'n dunga păharuluiu,
 „Scrișă-i floarea vinuluiu;
 „Și'n fundu păharuluiu,
 „Scrișă-i peana miruluiu.“

Collindă cu refrenul între 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii: 1-a și 3-a — care sunt la fel — cu câte două măsuri, iar a 2-a cu 3 măsuri. Aceasta din urmă numai prin ritmul din măsura 1-a se leagă de celelate, iar cele din urmă 2 măsuri prezintă motiv nou.

Andantino. (♩ = 112).

Petreni, jud. Hunedoara.

Colo'n josu mai din josu
 Raiului luminos
 Jos la câmpul cel frumosu
 Frumoasă-i masa d-întinsă.
 Dar la masă cine-mi şade?
 Şade Maica Domnului,
 Imi şade de odihni-re.
 Maica sfântă se luă-re,
 Cam prin pomii raiului.
 Maica sfântă se băte-re
 La plopul cu frunza verde
 Şi din grai așa-mi grăie-re:
 — „Pleacă-ţi plopul cloambe-le-re,
 „Să se'ngroaşă umbre-le-re,
 „Să mi-ş nască fiu-l sfântu,
 „Car'ne ține pe pământu.“
 Plopu'n seamă nu-și băga-re,
 Mai tare le ridica-re,
 Maica sfântă-l blăstămă-re:
 — „Stați voi cai de ronțănit
 „Să mi-ş nască fiul sfântu,
 „Car'ne ține pe pământu.
 Caii'n seamă nu băga-re
 Ei mai tare ronțăneă-re
 Maica sfântă-i blăstămă-re:
 — „Fire-ați voi cai blăstămați,
 „De mine de Dumnezeu,
 „Mai vârtos de fiul meu!
 „Voi să nu mai aveți sațu,
 „Numa'n ziua de Ispasu,
 „Ş'atuncea numai un ceasu”.

Maica sfântă se luă-re
 Printre pomii raiului.
 Maica sfântă s'abate-re,
 La oblocul boiloru,
 Şi din grai așa-mi grăie-re:
 — „Stați voi boi de-a rumegă-re,
 „Să mi-ş nască fiul sfântu,
 „Car'ne ține pe pământu”.
 Boii'n seamă mi-ş băgau,
 De rumegat încetau,
 Maica sfântă-i alduie-re:
 — „Fire-ați voi boi alduiți
 „De mine de Dumnezeu
 „Mai vârtos de fiul meu”.
 — Maica sfântă-mi odihne-re,
 Şi pe Dumnezeu naște-re.
 — „Fire-ai tu plop blestemat,
 „De mine de Dumnezeu,
 „Mai vârtos de fiul meu.
 „Bată vântul ori nu bată
 „Frunza ta tot să se zbată!”
 Iar de aicia se luă-re,
 Printre pomii raiului.
 Maica sfântă s'abate-re,
 La tisa-i cu frunză verde
 Şi din gură așa-mi grăie-re:
 — „Pleacă-ţi tisa cloambe-le-re,
 „Să se'ngroaşă umbre-le-re
 „Să mi-ş nască fiul sfântu,
 „Car'ne ține pe pământu.”
 Tisa'n seamă mi-ş băga-re,

Cloambele apleca-re,
Maica sfântă-mi odihne-re,
Și pe tisă-o alduie-re:
— „Fire-ai tisă alduită,
„De mine de Dumnezeu,
„Mai vărtos de fiul meu.
„Fie iarna nu mai fie

„Frunza ta verde să fie”.
Și de aicia se luă-re,
Printre pomii raiului.
Maica sfântă s’abate-re,
La ieslele cailor
Și din grai așa-mi grăic-re:

Colindă cu refrenul între 2 versuri, formând strofă de 3. Melodia are 3 linii a 4 măsurii. Linia 1-a și a 3-a sunt exact la fel, iar a 2-a prezintă motive noul.

192

Allegro. (♩: 144). Petreni, jud. Hunedoara.

Stri-gă 3 Ia - na din ce - ta - te, Ia-nă .leo Ja - nă, —

fa - tă - leo d-al - bă, Stri-gă'n 2 lu - me, stri-gă'n 3 ța - ră.

{ Strigă lana din cetate,
lană-leo, lană, fată d-albă,
Strigă'n lume strigă'n țară:
„Cine'n lume s'ar d-afla-re
„Să învețe murgul eiu,
„Făr' de frâu făr' de căpăstru,
„Făr' de leac de ață'n capu”.
Nime'n lume nu s'află-re,
Numa un țifraș ungurașu.
Ș'ahăla dacă s'află-re,
Sus pe murg încălecă-re,
Murgu dete de a sălta-re,
De a săltă de a strănuta-re
Peste cap mi-l d-arunca-re.
Strigă lana doua oră:
„Cine'n lume s'ar d-afla-re,

„Să-i învețe murgul eiu,
„Dea săltă de-a strănuta-re
„Făr' de frâu făr' de căpăstru,
„Făr' de leac de ață'n capu”.
Nime'n lume nu s'află-re,
Numa un d-alb de păcurăru,
Ș'acela dacă s'află-re,
Sus pe murg încălecă-re,
Murgu dete de a sălta-re,
De a săltă de a strănuta-re,
Cât p'aci mi-l arunca-re,
Dar atunci lana striga-re;
— „Ho, ho, ho murgule ho-re
„C'ăla o fi stăpânul tău,
„Și o fi soțiorul meu”.
— „Ș'ai fi lană sănătoasă.

Colindă cu refrenul între două versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii a 4 măsurii. Linia 1-a și a 3-a, sunt exact la fel, iar a 2-a are motive deosebite.

Andante. (♩ = 92).

Ce soa-re ră-sa-re, Dis de di-mi-ne-a-ță, Iai Dom-nu-lui,

Doam-ne, Dis de di-mi-ne-a-ță, De-pa-nea-stă ca-să.

Ce soare ră sare,
Dis de dimineată
Iai Domnului Doamne,
Dis de dimineată
Dela 'ceastă casă.

Soare-mi ră sare-re,
'N fereastră lovè-re (bis)
Masa ngâlbene-re.

Deasupra pe masă,
Șezău de nătasă.
Sus peste șezău,
Șade Dumnezeu.

D-într'un corn de masă,
Da șade-mi mai șade (bis)
Spicul grâuluiu.

Ș'al doilea cornu,
Da șade-mi mai șade (bis)
Miana miruluiu.

Ș'al treilea cornu
Da șade-mi mai șade (bis)
Floarea vinuluiu.

Floarea vinuluiu
Din grai îmi grăie-re:
„Că eu sunt cea mai bună
„Din noi din tustrele.

„Că de n'aș fi eu
„Nici nu ar mai fi-re.
„Nici nu ar mai fi-re.
„Nici-o veselie.

„Nici o veselie
„Nici o bucurie”
Spicul grâuluiu,
Rupse și răspunse:

„Că eu sunt mai bună,
„Din noi din tustrele
„Că de n'aș fi eu
„Nici nu ar mai fi-re,

„Nici nu ar mai fi-re,
„Nici prânzu pe masă (bis)
„Nici un saț în casă”.

Miana miruluiu,
Rupse și-mi răspunsă:
„Că eu sunt mai bună
„Din noi din tustrele

„Căci de n'ași fi eu
„Nici nu ar mai fi-re (bis)
„Nici o miruire.

„Nici o miruire
„Nici o măsluire”
Dragul Dumnezeu,
Din grai îmi grăie-re:

„Cele trei flori sfinte
„Din raiu sunt eșite
„Ce vă voi părătiu
„Și v'aderețiu

„Că voi mie-mi sunteți
„Una ca și alta;
„Spicul grâuluiu,
„Trupșorul meu,

„Floarea vinuluiu,
„Scump sângele meu
„Miana miruluiu
„Sudorile mele”.

Colindă cu refrenul precedat de două versuri, urmat de repetiția versului al 2-lea (uneori nu se repetază versul al 2-lea și atunci se pune vers nou) și un nou vers. Astfel formează o strofă de 5, unde refrenul ține locul versului al 3-lea. Dealtcum vezi modelul de sus. Melodia are 5 linii a 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe 1-a, iar a 3-a și a 5-a, repetă pe a 2-a.

194

Petreni, jud. Hunedoara.

Allegro. (♩ = 144).

Pe la u - șa lui ju - ne - lu. Ju - ne - lui —
bu - nu, — Tre - ce, tre - ce - un cerb stre - i - nu.

Pela ușa lui junelu
Junelui bunu,
Trece un cerb străinu,
Dar nu trece cum se trece,
Ci mi-ș strigă 'n gura mare
Că frică de june n'are.
June când îl auze-re,
Mâna pe pușc'o pune-re,
Și sări în via-i mare,
Rupse o viță roviță-re,

Și alta de romaniță.
Taci tu fată jorjolată,
Că eu de m'oi mânia-re
Cișcineu ți-oi cumpără-re,
Sus mai sus l-oi d-arunca-re.
Sus mai sus în turnuri 'nalte,
În turnul Sibluluiu
Să mi-l bată vânturile
Ca pe june gândurile,
Când e june de'nsuratu,

Fetița-i de măritatu.
Ș'ai fi june sănătos
Cum te vedem de voiosu.

Colindă cu refrenul între 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a - care sunt exact la fel - cu câte 3 măsuri, iar a 2-a - cu motive deosebite - are 2 măsuri. Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 123, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

Andante. (♩ : 100).

{ Colo'n josu mai din josu
Rouriță Romanită

Jos în vadul d-Oltuluiu,
Se bat boii domnuluiu.
Tot se bat și nu s'alegu.
Nime'n lume nu-i vedè-re
Numa o fică de 'mpăratu.
Ș'acea dacă'i vedè-re
Fuge'n casă dete'n masă: (spuse'n masă)
— „Alelei tăicuțule-re,
„Colo'n josu mai din josu,
„Jos în vadul d-Oltuluiu
„Se bat boii domnuluiu,
„Tot se bat și nu s'alegu.“
Taicăl său din grai grăie-re:
— „Fica mea prostuța mea-re.
„C'acea nu's boii meu,
„C'ăia's pețitorii teiu.

„Vin la min' te cer pe tine,	„Cu toate podoabe noi.
„Și-mi cer ciurdele de boiu.	„Cu potcoave de d-argintu,
„Și-mi cer fiico mult cu tine,	„Să n'atingă de pământu.
„Și-mi cer stavele de caiu,	„Cu potcoave de d-aramă
„Și pe murgul să le dau	„P'unde treci să nu dai vamă.“
„Ncălecat bine gătat,	Ș'ai fi fică sănătoasă
„Cu frâne cu ciocoțeu,	Să plătești colinda noastră.

Colindă cu refrenul între 2 versuri formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii a două măsuri. Linia 1-a și a 3-a sunt la fel, iar a 2-a e deosebită.

Allegro. (♩ = 144). Petreni, jud. Hunedoara.

Când s'o co - bo - ri - tu Dom - nul - pe - pă -
 mân - tu, lai Dom - nu - lui, Doam - ne, Tot prin țări stră -
 i - ne, prin - tre - limbi - pă - gă - ne.

Când s'a coborât,
 Domnul pe pământu
 lai Domnului Doamne,
 Tot prin țări străine,
 Printre limbi păgâne.

Prin sat prin orașu,
 Cine-i da sălașu?....
 Cin' sălaș îi da-re
 De cină nu-i da-re.

Până-mi nemere-re
 La cest Domnul bunu....
 Cesta domnul bunu,
 De cină că-i d-are,

De cină că-i da-re,
 Patu-i așterneà-re
 Patu-i așterneà-re.
 Tisă mohorâtă,

Tisă mohorâtă,
 Ederă 'mpupită
 Domnul se culcă-re
 Și se hodine-re

Și nu-și hodine-re,
 Până 'n cântători
 Când cocoși cântà-re,
 Domnul se sculà-re,

Domnul se sculà-re
 Și mi se spălă-re,
 Pe față pe brațe
 Pe d-alba-i peliță,

Domnul mi-ș pleca-re,
 Și din graiu grăie-re:
 — „Cesta-i domnul bunu
 „Vin' de mă petrece,

„Vin' de mă petrece.
 „Până 'n câmpii d-albi”
 Când fu'n câmpii d-albi
 Domnul cuvântà-re:

— „Cesta-i Domnul bunu
 „Ntoarcete 'napoiu
 „La obloc cu hoiu
 „La stâna de oiă,

„Și tu ce-i vede-re,
 „Nu te sperie-re
 „Că tu mi-i vede-re,
 „Boul sugarelu,

„Boul sugarelu,
 „La masă sugându,
 „La masă sugându
 „Coarne strălucindu.

„Și tu mi-i vede-re
 „Melul sugăre-lu,
 „La masă sugându
 „Laturi strălucindu.

Colindă cu refrenul precedat și urmat de 2 versuri, formând o strofă de 5, unde refrenul ține locul rîndului al 3-lea. În locul punctelor se pune refrenul. Melodia are 5 linii a 2 măsurii. Linia 4-a repetă pe a 1-a, iar a 5-a și a 3-a repetă pe a 2-a. Este interesantă înălțuirea liniilor notată cu acolade. Variante: No. 1, 72, 230, 238.

197

Andantino. (120). Petreni, jud. Hunedoara.

Fe - ri. că de ea - re. De cea ju - pă - nea - să,

Zdrânc, mîndru-ță, Zdrânc, dul cu - ță, De - șa - de la ma - să.

Ferică de ea-re
 De cea jupâneasă
 Zdrânc mîndruță, zdrânc dulcuță
 De șade la masă.
 De șade la masă
 Cu o fică frumoasă.
 De frumoasă mare.
 De frumoasă mare
 Soață 'n lume n'are.
 Ba zău ea că-mi are (bis)
 Sora soarelui.
 Și pe ea mi-o cere (bis)
 Mulți din multe pîrri
 Mai vîntos mi-o cere (bis)
 D-alb de păcurariu.
 Și ea așa-mi zice-re
 Și ea așa-mi zice-re:
 „Că ea nu se duce
 „Că ei îi urātu, (bis)

„Seara dimineata	„La noua cumnate (bis)
„Oile mulgandu (bis)	„Noua vaci cu lapte . . .
„Unt, caș astragandu"!	„La noua cumnați (bis)

Mai vartos mi-o cere (bis)	„Noua cai gatați
Fiu mic de 'mparatu	„In aur scaldati.

Și ea așa-mi zice-re:

„Că ea că se duce
„Că ei că îi dragu (bis)
„Hinteu ferecatu.

Colindă, cu refrenul precedat de 2 versuri și urmat de unu. Acest din urmă, repetându-se, formează versul 1-iu dela strofa următoare. Melodia are 4 linii: a 2-a a 3-a și a 4-a cu câte 2 măsuri, iar 1-a cu 1. Linile au motive diferite, dar unele ritme mai mici se află în toate liniile și fiind plasate în mod nesimetric se prezintă în forme mai mari ca motive noui.

198

Petreni, jud. Hunedoara.

Allegro. (♩ : 144).

Co - lo' u - su - su; mai - din - su - su. Dom - nu - - lui. Doam -
ne, Domn - de - al no - stru, Dea - su - pra la ră - să - rit - (tu.)

{ Colo 'n susu mai din susu
Domnului Doamne, Domn de-al nostru,
Deasupra la răsărit (u),
Scrisu-i tare lucru mare,
Scrisu-i cu nouă d-altare,
Cu zăbrele sus la stele,
Cu ușile către mare.
Slujba-i sfântă cine-o cântă?
Cântă-o nouă popi bătrâni,
Și cu nouă diecei.
Grăi popa cel bătrănu,
Către diacul mai mic:
- „Fși diece pân' afară,
„In tinda bisericei
„Și mi-ș trage clopot mare,
„Clopot niare din altare.

„Și cel micu din stolnicu”.
 Slujba sfântă cine-o ascultă?
 'Scult-o, Maica Domnuluiu,
 C'un fiuț micuț pe brațe.
 Fiul din grai îmi grăie-re:
 – „Maică măiculeana me-re,
 „Ce rău fu d-acesta rău,
 „Până slujba ascultași
 „Grele lacrimi revărsași?
 „De mari is ca merele-re,
 „De grele ca pietrele-re”.
 Maică-sa din grai grăie-re:

– „Taci fiule, taci dragule,
 „Că tu nu ști ce știu eu,
 „Colo susu mai din susu,
 „Sunt vre-o doi trei meșteri-re,
 „Și tăiară mărul dulce
 „Să facă la fiuț cruce.
 „De lungă-i pe statul tău,
 „De lată-i pe brațul tău.
 „Ție cruce să-ți croiască
 „Pe tin' să te restegnească”.
 Și te gazdă veselește.

Colindă cu refrenul între 2 versuri formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 1-a, iar a 2-a o variază prin mutarea accentului. Are variante. Vezi No. 25, 53, 59, 201.

199

Petreni, jud. Hunedoara.

Allegro. (♩ = 144).

Pe — dea — lul plă — cin — te — lo — ru, — Doam-ne, — vai, Dom —
 ni — lui, Doam-ne, Pe — va — lea sco — ver — zi — lo ru.

Pe dealul plăcintelor,
 Doamne, vai Domnului Doamne.
 Pe valea scoverzilor,
 Merge domnul mălaiu caldu,
 Și cu doamna mămăligă
 Amândoi într'o teligă.
 – „Unde mergi tu mălai caldu,
 „Și cu doamna mămăligă,
 „Amândoi într'o teligă?”
 – „Eu mă duc în țara mè-re,
 „Că asta-i o țară rè-re,
 „Că mă bagă în spuzaiu,
 „Și mă bate cu vătraiu.
 „Dar țara mea-i țară bună,
 „Că mă bagă în cuptoru,

„Și-mi stă pita 'ntr'ajutoru.
 „Din cuprător când mă scoatè-re,
 „Tot prin zară mă crântè-re,
 „Cu untul mă neteze-re.
 „Până stă mălaiu 'n focu,
 „Opt copii se ling pe botu.
 „Până stă mălaiu 'n spuză,
 Opt copii se ling pe buze,
 „Unii cu ochii beliți
 „Alții cu dinții rânjiți
 „Vai de mine tu ma 'nghiți“. -

Colinda mălaiului (Țigănească). Refrenul stă între 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii a 4 măsurii. Linia 3-a repetă pe 1-a iar a 2-a o variază.

200

Andantino. (♩ = 120). Petreni, jud. Hunedoara.

A-sta-i sea-ra, sea-ra ma-re, Dom-nu-lui
 Doam-ne, Sea-ra-i ma-re-a lui a-ju-nu.

Asta-i seara, seara mare,

Domnului Doamne,

Seara mare a lui ajunu,

Măine-i ziua lui Crăciunu,

Lui Crăciun celui bătrănu.

Dar Crăciunu cel bătrănu,

Tot își mână slugile-re,

Ca boilor să le deie,

Mâna sluga cea mai mare,

Ca boilor să le deie,

El 'napoi se d-întorce-re,

Și din grai d-așa-mi grăie-re:

- „Hoi stăpâne, hoi Crăciune,

„Stăpân ești de capul meu,

„De-al tăia de a nu-l tăie-re.

„Eu boilor nu le-am datu,

„Nu le-am dat că n'am putuiu,

„N'am putut apropie-re,

„De zvonul albinelor,

„De para făcliloru“.

Mână Crăciun cel bătrănu,

Mână sluga cea mai mică

Cea mai mică mai voinică,

Ca boilor să le deie,

Cu furceriu 'nzimțelatu,

Cu toporu 'mbărburatu.

El 'napoi se d-întorce-re,

Și din grai d-așa-mi grăie-re:

- „Hoi stăpâne, hoi bătrâne.

„Stăpân ești de capul meu,

„De-al tăia de a nu-l tăie-re,

„Eu boilor că le-am datu,

„M'am putut apropiere,
 „De zvonul albinelor,
 „De para făcliilor,
 „Și 'n ieseală boilor
 „Am aflat pe Dumnezeu“.

Colindă cu refrenul între 2 versuri formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a cu 4 măsurile, iar a 2-a numai cu 2-ă. Linia 2-a conține motivul variat din primele măsurile a liniei 1-a, iar a 3-a se compune din măsurile 3-a, a 4-a din linia 1-a și adaugă după aceea întreagă linie a 2-a.

201

Limba, jud. Alba - inferioară.

Allegretto. (♩ = 132).

Co - lo'n jos îi mai din jos, Dom - nu - lui Domn ș'al
 nost' din cer, Co - lo'n jos îi mai din jos.

Colo 'n jos îi mai din jos (bis)

Domnului Domn ș'al nost din cer,
 Secrisă-i d-alba mănăstire,
 Cu zăbrele sus la stele,
 Cu altarul către soare,
 Cu ușile jos spre mare.
 Slujba sfântă cine-o cântă?
 Cânt' acest popă bătrân,
 Cu vre-o doi trei diecel,
 Cu mai mulți apostolei.
 Slujba sfântă cine-o ascultă?
 O ascultă Maica sfântă,
 C'un fiuț micuț în brațe,
 Și cu lacrimi pe față.
 Grăi fiul către maică:
 - „Ce lucru-i d-acesta maică,
 „De când slujba ascultași,
 „Multe lacrimi mai vărsași,
 „De mari îs ca merele,
 „De tari îs ca pietrele“.
 Zisă Maica către fiu:
 - „Fiul meu, micuțul meu,

„Nu ști tu câte știu eu,
 „In acest verde brădet
 „Sunt trei meșteri de lemnari
 „Tot cioplesc și maestresc,
 „Tot cioplesc la crucea ta,
 „De 'naltă-i ca statul tău,
 „De lată-i ca brațul tău.
 „Fi pe tin' te-or răstigni,
 „Fu pe ei i-oi pedepsi.
 „In mijlocul iadului.
 „In văpaia focului“.

Colindă cu refrenul precedat și urmat de acelaș vers. Melodia are 3 linii a 4 măsurii. Linia 1-a și a 3-a sunt la fel, iar a 2-a repetă numai ritmul, iar melodia o schimbă. Are variante. Vezi No. 25, 53, 59, 198.

202

Andante. (♩ = 88). Limba, jud. Alba-inf.

Sfân-ta Mai-că-a lui I - sus — Ră-tă-ce - ște'n -
 jos — și'n sus, — Co - lin - dăm, Doam - ne, co - lin - dăm.

Maica sfântă a lui Isus.
 Rătăcește 'n jos și 'n sus,
 Colindăm Doamne, colindăm,
 Pe câmpia unui râu,
 Printre grâne până 'n brâu,
 Caută loc să odihnească,
 Și pe fiul sfânt să-l nască.
 Sub un plop cu frunza deasă,
 Vrut-a Maica ca să-l nască.
 Plopul frunza clătină,
 Maica pace nu avea.
 Supărată Maica sfântă,
 Fa din graiu așa cuvântă:
 — „Alelei plop ne 'ndurat,
 „Fi-ți-ar neamul blăstămat
 „Și de mine pe pământ

„Și de Dumnezeu cel sfânt”.
 Sfânta Maică a lui Isus,
 Rătăcește 'n jos și 'n sus,
 La un grajd de cai sosește
 Și acolo poposește.
 Cail făceau tropot mare,
 Maica sfântă pace n'are.
 – „Fire-ați cailor să fiți,
 „Fire-ați voi afurisiți,
 „Și de mine pe pământ
 „Și de Dumnezeu cel sfânt.
 „Și voi cai să n'aveți saț,
 „Până 'n noaptea de Ispas,
 „Și atunci numai un ceas”.
 Sfânta Maică a lui Isus

Rătăcește 'n jos și 'n sus.
 La un grajd de boi sosește,
 Și acolo poposește.
 Boii blând o d-aburau,
 Și pe Maica o 'ncălzeau.
 Bucurată Maica sfântă
 Din gură așa le cuvântă:
 – „Fire-ați boilor să fiți,
 „Fire-ați voi boi d-alduiți,
 „Și de mine pe pământ,
 „Și de Dumnezeu cel sfânt.
 „Voi la mers s'aveți pas lin,
 „La mâncare saț deplin.
 „Intr'un ceas voi să mâncați
 „Și 'ntr'un ceas să rumegați”.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri, formând strofă de 3. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linile au acelaș motiv ritmic cu deosebite melodii. Are variante. Vezi No. 159, 228.

203

Allegro. (♩ = 144). Limba, jud. Alba-inf.

Cră - ciun. — trei slugi și-a bă - ga - tu, 1

Cră - ciun — trei — slugi și-a bă - ga - tu. 2

Crăciun trei slugi și-a băgat. (bis)
 Mână sluga cea mai mare
 Să dea la hoi de mâncare.
 Tună'n casă spune'n masă:
 – „Hai Crăciune, hai stăpâne,
 „Nu mă pociu apropia-re,
 „Boilor ca să le dau,
 „De mirosul floriloru
 „De zvonul d-albinelor,
 „De para făcliiloru”.
 Mână sluga mijlocie,
 Să dea la hoi de mâncare.
 Tună'n casă spune'n masă:

– „Hai Crăciune, hai stăpâne,
 „Nu mă pociu apropia-re,
 „Boilor ca să le dau,
 „De mirosul floriloru.
 „De zvonul d-albinelor,
 „De para făcliiloru”.
 Mână sluga cea mai mică,
 Să dea la hoi de mâncare.
 Tună'n casă spune'n masă:
 – „Hai Crăciune, hai stăpâne,
 „Nu mă pociu apropia-re,
 „Boilor ca să le dau,
 „De mirosul floriloru,

„De zvonul d-albinelor
 „De para făcliilor“.
 Crăciun cismele își trase,
 Cojocelul își luase.
 Cată'n floarea fânului,
 Află-un prunc nebotezat,
 Numele lui l-a aflat.
 Domnul nost Isus Christosu,
 Car' pe noi din iad ne-a scosu.

Colindă fără refren. Fiecare vers se repetă. Melodia are 2 linii: 1-a cu 3, a 2-a cu 4 măsurii. Ambele au ritme și motive comune, dar în total privesc se deosebesc. Ultimele 2 măsurii din fiecare linie sunt la fel. Variante: 141, 142.

Andante. (♩ = 80).

204

Limba, jud. Alba. inf.

Cam pe drumul mare.	„Fiușorul meu?“
Cam pe lângă cale,	– „Și de l-am văzut,
Dai Domnului Doamne,	„Nu l-am cunoscut“.
Cete-mi de voinici,	– „Lesne de-al cunoaște;
Cu cai pogănici	„Ochișorii lui,
Mai mergu-mi mai merg. (bis)	„Mura câmpuluiu.
În cale le iese, (bis)	„Sprincenele lui,
Sfânta preacurată,*	„Peana corbului,
C'un colac de grâu,	„Pușculița lui,
C'o ploșcă de vinu.	„Turnul ceruluiu“. (sau tunul).
Din colac tăia-re,	– „Dacă e așa-re,
„Cu ploșca 'nchină-re:	„Noi că l-am văzut,
Cu gura 'ntrebă-re:	„În curți la Pilatu,
– „Nu mi-ați voi văzut,	„Pe cruce de bradu“.

Colindă cu refrenul precedat de 2 versuri sau unul repetat. (Dela semnul *) până la sfârșit se repetă fiecare vers. Melodia are 3 linii a două măsurii. Peste toată colinda se menține ritmul din linia 3-a care e variat în măsurile a 2-a și a 4-a, care și sunt de altcum la fel. Tot așa măsura 3-a și a 5-a. Linile, – cu excepția acestor schimbări – au aceeași formulă ritmică. Are variante. Vezi No. 45, 73, 94, 135, 149, 169, 221, 267

Andante. (♩ = 84). Limba, jud. Alba-inf.

Sub ce - rul de ră - să - ri - tu,
Mân - dră stea mi s'a i - vi - tu.

Sub cerul de răsăritu,
Mândră stea ni s'a ivitu.
Da nu-i steaua luminoasă,
Ci e Maica Christoasă,
C'un fiuț micuț în brațe. (bis)
Fiul plânsă Maica zisă :
– „Taci fiule, taci dragule,
„Că Maica ție ți-o da-re,
„Două mere două pere,
„Două țâțe d-albe a mele. (bis)
„Și cheile raiului,
„Tu să 'ncui tu să deschii,
„Tu să fi judecătoru,
Peste oameni care moru“.

Colindă fără refren. Melodia se cântă pe 2 versuri. (În 2-ă locuri pe un singur vers care se repetă). Melodia are 2 linii a 4 măsurii. Linile au aproape acelaș motiv cu mici schimbări.

206

Allegro. (♩ = 114). Limba, jud. Alba-inf.

Ce-ti-nă, ce-ti-oa-ra

Textul îmi lipsește. Colinda are refrenul la început, după care urmează un vers. Este melodia dela colinda „Junelui“. Vezi No. 134, 137, 209, 213.

Allegro. (♩ = 144).

Limba, jud. Alba-inf.

Mănecat-au dela raiu,
 Într'o d-albă zi de Maiu.
 Coborât-a Domnul sfântu,
 Cu Sfânpetre pe pământu.
 Se luară se duseră
 În mijlocul satuluu,
 La casa bogatuluu.
 – „Bună seara om bogatu!
 „Gata-i prânzul să ni-l dați

– „Gata dar nu-i pentru voi,
 „Ci-i pentru bogați ca noi”.
 Iată-i sub cel deal la teiu,
 La un săracuț bordeiu.
 – „Bună seara om săracu!
 „Gata-i cina să ne-o dați?”
 – „Gata și puțin dar stați,
 „Din ce avem cu noi gustați”.

Text de colindă pe melodie de cântec de stea. Fiecare rând se repetă formând o strofă de 4. Melodia are 4 linii a 4 măsuri. Linia 2-a repetă pe 1-a, iar a 3-a și a 4-a o variază și ritmic și melodic. Mai vezi No. 119, 166, 239, 286.

208

Allegro. (♩ = 144).

Limba, jud. Alba-inf.

2) Și străluce cu tărie
 Vestea mare, bucurie
 Că veșnicul Dumnezeu.
 A trimis pe fiul său,

3) Să se nască 'n Vifleem
 Precum prorocit avem,
 Și împărțirea lumii toată,
 Precum și la Mează-noapte.

4) Când îngerii sus cântau,
Și păstorii fluerau,
Pentru cinstea lui Isus
Cu puterile de sus	9) Să-l scape de moarte grea,
Căci Irod făcea ce vrea.
Scapă-i Doamne cu tărie,
Pe toți cari se roagă ție,
5) A lui Irod scurgereau,
Spre fiul lui Dumnezeu.
Alergat-o ca să vază,
Ce să fie atâta rază?	10) Și ia pe Irod viclean,
Căci îi un mare dușman,
De toți pruncii i-a tăiat,
Câți împrejur i-a aflat.
6) Ș'o aflat înfășiat,
Pruncu în iesle culcat,
Și Fecioara Preacurată,
Lângă el sta supărată,	11) Și a gândit făr'de folos
Să taie și pe Christos,
Pe Christos nu l-a tăiat,
Tatăl sfânt l-a apărat.
7) Că 'n Vifleemul oraș,
Nu și-a căpătat sălaș,
Și-a născut pe fiul sfânt,
În iescăle pe pământ.	12) Și l-a dus la județie,
Să-l așeze pe moșie,
Ca p'u'mpărat pe vecie,
Amin Doamne Slavă Ție.
8) Apoi s'a sculat Maria,
Și a fugit în Iudeia,
Până la Egipt s'a dus
Cu dulcele prunc Isus,	13) Și nouă de veselie,
Nașterea lui să ne fie,
La mulți ani veselitori,
Ca l-acestea sărbători.

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Toate 4 linii au acelaș motiv ritmic care își schimbă mersul melodic în fiecare linie. Are variante. Vezi No. 143, 160, 215, 260, 261, 269, 277.

209

Allegro. (♩ : 144).

Limba, jud. Alba-inf.

Ju - no - lui ba - nu

Textul imi lipsește. Este colinda junelui care am întâlnit-o până acum. E drept că se poate cânta pe acele texte, dar totuși nu mă pot hotări să comit această falsificare, căci sunt mici schimbări dar totuși sunt. Melodia are 2 linii deosebite ritmic și melodic. Prima are 2, a 2-a are 3 măsuri. Are variante. Vezi No. 134, 137, 206, 213.

Allegro. (♩: 144).

Oarda de sus, jud. Alba-inf.

Scoală, scoală jupâneasă, (bis)

În casa săracului.

Dimineța lui Crăciun.

— „Bună ziua om săracu!

Ș'aprinde lumina 'n casă,

„Gata-i prânzul să ni-l dați?”

Că vin junii la Crăciun,

— „Gata, da-i cam puținelu,

Tot cântând și colindându,

„A ne'ndestuli cu elu”.

Pe Dumnezeu laudându.

Sus în poarta raiului,

Se luară se duseră

Șade floarea soarelui,

În mijlocul satului,

Și judecă florile-re:

La casa bogatului.

— „Ilorilor, frumoaselor,

— „Bună ziua om bogatu!

„Nu vă dați miroaselor,

„Gata prânzul să ni-l dați?”

„La toate mucoaselor.”

— „Gata-i numai nu-i de voi.

— Puică neagră bagă în șurțu’)

„Că-i pentru niște domni ca noi”,

Eși afară dă-mi bănuț.

Se luară se duseră

Pucă neagră bagă 'n sacu

În capătul satului

Eși afară dă-mi colacu.

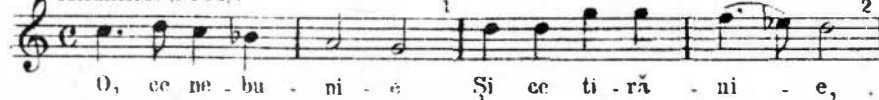
Colindă cu refrenul precedat de un vers care totdeauna se repetă.

Melodia are 3 linii: 1-a și a 2-a—care sunt aproape la fel—cu câte 4 măsuri, iar a 3-a—cu puțină diferență de ritm și melodie—are numai 3 măsuri.

*) Ultimile 4 versuri nu se repetă, ci câte 2-ă se grupează.

Bucium-Poieni, jud. Alba-inf.

Andante. (♩: 92).

2. Oastea și- trimitte,

Pruncii să-i ucidă,

De doi ani în jos

Gândind că-i Christos.

3. Mamelor nu plângeți,
Pieptul nu vi-l frângeți,
Că pruncii n'au murit,
Ci s'au preamărit.

4. A lor suleștele,
S'or prefăce 'n stele,
Luminând frumos,
Calea lui Christos.

Cântec de stea. Melodia – care are mai mult caracterul unui Coral – are 4 linii a 2 măsuri. Cu puțină schimbare, liniile au aceeași formulă ritmică cu diferite mersuri melodice.

212

Allegretto. (♩ = 132). Alba-Iulia, jud. Alba-inf.

Sen-lăți, scu-lăți mari ho- i-e-rii, Doam-ne, dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

Sculați, sculați mari boieri,
Doamne, dai Domnului Doamne,
Că vă vin colindători,
Pela miez de cântători.
Nu vă vin de nici-un rău,
Vă-aducem pe Dumnezeu.
Așa mândru 'mpodobitu,
Tot în aur și 'n argintu.
Fată 'n șele brățisele,
Fată 'n d-albă de mătăasă,
Tot argint și aur varsă.
A cui curți-s astea curți,
D-așa 'nalte minunate?
Înainte 'cestor curți,
Sunt doi meri și sunt doi peri,
De tulpină 'ntulpinați,
De vârfuri apropiați.
În vârful cestor curți,
Este un divan d-încheiatu,
Cu d-albe scânduri de bradu.
Da 'ntrânsul cine-i culcatu?
O dalbă de coconiță,

C'un coconaş mic la faţă.
 Dumnezeu să-i trăiască,
 Cu mult bine dela sine.
 Noi umblăm şi colindăm,
 Cinci galbeni să câpătăm.
 Gălbinei definitiv,
 Să ne daţi şi nouă cinci.
 S'o sculat o coconiţă,
 Ne-a aprins o luminiţă.
 S'a sculat un coconaş,
 Cu numele

Bagă mâna 'n buzunaru,
 Şi ne dă câte un dolaru.
 Să trăiţi să 'mbătrâniţi,
 Ca vara, ca primăvara,
 Ca şi toamna cea bogată,
 Că-i de toate 'ndestulată.
 Să fi gazdă sănătoasă,
 Să plăteşti colinda noastră,
 Şi fi gazdă vesel bunu,
 C'am ajuns sfântul Crăciunu.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 4 mă-suri. Linile se deosebesc din punct de vedere melodic, însă din cel ritmic, linia 2-a se pare o reducere, o simplificare. Unitatea organică se poate explica şi prin menţinerea ritmului din măsura ultimă a liniei 1-a în dealungul liniei a 2-a, ca un motiv ostinat. Variante: No. 35, 167, 229, 265.

213

Allegro. (♩ = 144). Alba-Iulia, jud. Alba-inf.

Dom-nu-lui, Doam-ne, Eu sunt co-pil de iș-coa-lă.

Domnului Doamne

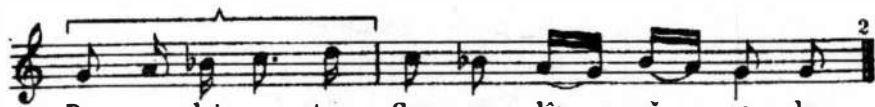
Fu sunt copil de ișcoală,
 Cu hăinuța ruptă 'n poală,
 Şi cu părul retezat,
 C'am tot scris şi învăţat.
 De nu mă credeţi pe mine
 Aduceţi-mi un cărbune,
 Să vă scriu mare minune,
 Scriu cârnaţi şi scriu colaci,
 Faceţi bine şi mi-i daţi.

Colindă cu refrenul înaintea fiecărui vers. Melodia are 2 linii complet deosebite. Prima are 2, iar a 2-a are 3 măsuri. Are variante, Vezi: No. 134, 137, 206, 209.

214

Andante. (♩ = 80). Ciugul, jud. Alba-inf.

Dom-nu-lui no-stru, Cam pe dru-nul ma-re

Dom - nu - lui no - stru, Cam pe lân - gă - ca - le.

<p>Domnului nostru
Cam pe drumul mare
Domnului nostru
Cam pe lângă cale
Ciată de voinici
Cu cai pogănici.
'Nainte le iasă,
Cea sfântă Marie,
C'un colac de grâu,
C'o ploșcă de vin.
Din colac tăia-re,
Din ploșcă 'nchină-re,
Din gură 'ntrebă-re:
- „Nu mi-ați voi văzut,
„Flușorul meu,
„Ș'alui Dumnezeu“ ?</p> | <p>- „Noi de l-am văzut
„Nu l-am cunoscut“.
- „Lesne de a-l cunoaște;
„Ochișorii lui,
„Mura câmpului;
„Sprincenele lui,
„Peana corbului.
„Săbioara lui,
„Tăiată 'n săgeată
„Chiar pe mâna dreaptă“.
- „Iar dacă-i așa-re
„Așară 'nserându,
„Dunărea trecându,
„Până la Pilatu,
„Noi că l-am văzut,
„Pe cruce de brădu“.</p> |
|---|---|

Colindă cu două refrenuri. Unul se pune înaintea versului întâiu, al 2-lea înaintea versului al 2-lea formându-se astfel o strofă de 4, în care refrenele țin locul rîndului 1-tu și al 3-lea. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a este repetiția celei 1-a.

215

Ciugud, jud. Alba-inf.

Toa - tă oa - stea cre - ști - nea - scă, A - stăzi să se ve - se - lea - scă,

C'o stea ma - re - s'a - i - vi - tu, Sus la sfân - tul ră - să - ri - tu.

<p>2. Și străluceă cu tărie,
Vestea marea bucurie.
Că s'a născut pe pământ
Astăzi Messia cel sfânt.</p>	<p>4. La apus și miază-noapte,
Era întuneric foarte.
Iară sus la răsărit,
Lumină sfânt' o zărit.</p>
<p>3. Și păstorii mărturie,
Au văzut ce vrea să fie,
Ingerii în cer cântau,
Iar păstorii fluerau.</p>	<p>5. Dat-o bunul Dumnezeu,
Prin cel iubit fiu al său,
Legea sfânt' a Domnului,
Mântuirea omului.</p>

6. Iar veșnicul Dumnezeu,
A trimis pe fiul său
Să se nască 'n Vifleem,
Precum prorocit avem.
7. Ca să fac' o mântuire,
Dela veșnica perire,
A lui Adam cel căzut,
Cu tot neamul de demult.
8. Ș'au eșit cu toți să vază,
Ce să fie atâta rază?
Și-l aflară 'nfășiat,
Pruncul în iesle culcat.
9. Iar Fecioara precurată,
Lângă el stă supărată.
Auzind mare 'mpărat,
Foarte rău s'a tulburat.
10. Din vorba celor trei crai,
S'a făcut un mare vai,
Că toți pruncii i-a tăiat,
Câți împrejur a aflat.
11. Gândit-o în tirănie,
Fiind domn mare la mânia,
Gândit-a fără folos,
Ca să taie pe Christos.
12. Pe Christos nu l-a tăiat,
Tatăl sfânt l-a apărat,
l-a trimis un înger sfânt,
Ca să-l scape pe pământ.
13. l-a spus lui Iosif în vis,
Ca să fugă cu Isus.
S'a sculat cu Maria,
Și a fugit la Iudeia.
14. Până la Egipt s'a dus,
Cu dulcele prunc Isus,
Și a scăpat de moarte grea,
Ce Irod în gând avea.
15. Scapă Doamne cu tărie,
Pe cei ce se roagă ție.
Și pruncul cel luminat,
Care cu drag l-am așteptat.
16. Pela toți cu bucurie,
Amin, Doamne, Slavă Ție,
De acum până 'n vecie,
Nașterea lui să ne fie.

Cântec de stea. Melodia este o variantă foarte apropiată a celei dela No. 143, și are aceleași particularități. - Mai vezi No. 160, 208, 260, 261, 269, 277.

216

Andante. (♩ = 84).

Cioara de jos, jud. Alba. inf.

Pân-gă Mu - răș pân - gă Ți - sa, Doam-ne, Dom-nul nos - tru.

P'ângă Murăș, p'ângă Țisă,
Doamne, Domnul nostru,
Maica sfântă plimbă-mi-să.
Să lasă se odihnească,
Sus la grajdul cailoru.

– „Stați voi cai de a mânca-re,
 „De a mânca de a rumegă-re,
 „Ș'aburați de mă 'ncălziți.
 „Să se nască fiul sfânt,
 „Fiul sfânt de pe pământ”.
 Căii dacă auzeau,
 – Din măsele ronțaneau,
 Din potcoave tot hăteau.
 Maica sfântă se luă-re,
 Și pe cai îi blestema-re;
 – „Fire-ați voi cai blestemați,
 „De min' și de Domnul sfântu,
 „Ce s'o naște pe pământu.
 „De mâncat să tot mâncați,
 „Să nu vă mai saturați,

„Până 'n noaptea de Ispasu,
 „Ș'atunci numai pe un ceasu”.
 Sus la grajdul boiloru,
 Maica iar le zicea loru:
 – „Stați voi boi de a mânca-re,
 „De a mânca de a rumegă-re,
 „Și-aburați de mă 'ncălziți,
 „Să se nască fiul sfântu,
 „Fiul sfânt de pe pământu”.
 Boi dacă auzeau,
 Dela iesle se trăgeau,
 Cu coarnele-o acoperceau
 De se nașteă fiul sfântu,
 Fiul sfânt p'acest pământu.

Colindă cu refren după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 3 măsuri.
 Linia 2-a este o variantă a celei 1-a. Are variante. Vezi No. 62, 104, 243.

217

Allegro. (♩ = 144).

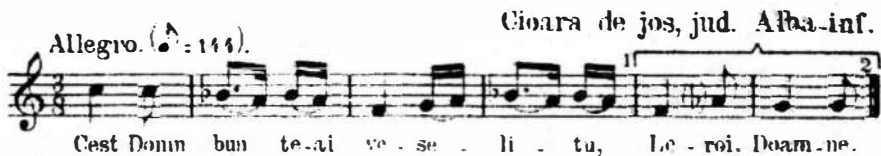
Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Fată-leo, fată-leo, d-albă-leo

Poruncit-a fată d-albă,
 La mirel cam tinereleu,
 Ca să-și vină pân'la ea-re.
 Să nu-și vină făt spre lunci,
 Ci să-și vină mai pe sus,
 Mai pe sus pe lângă lună,
 Cu mâna ținând de lună,
 Cu d-alta 'mpletind cunună,
 Și salbă de fată d-albă.
 Noi o zicem ș'o cântămu,
 La i-o'nchinămu

Colindă cu refrenul la început, înaintea fiecărui vers. Melodia are 2 linii cu înfățișare deosebită. Prima are 3, a doua are 4 măsuri.

Cest domn bun te-ai veselitu.

Leroi Doamne,

Ce porți 'nalte ți-ai deschisu,

Mese d-albe ce-ai întinsu.

Cam pe mese de bumbacu,

Sunt îmi sunt colaci de grâu.

Cam printre colaci de grâu,

Sunt îmi sunt făclii aprinse.

Cam printre făclii aprinse,

Sunt îmi sunt vedre cu vinu.

Cam printre vedre cu vinu,

Sunt păbare ne'nchinate,

Pe a noastră samă gata,

Tot în d-alba sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers. Melodia are 2
întîi: 1-a cu 4 măsuri, iar a 2-a numai cu 2-ă. Ambele întîi au acelaș
motiv ritmic la bază.—Variantă: No. 98.

219

{ Sub cer roș de răsăritu,
Junelui bunu,
Cum își joacă d-un voinicu
Calul sur cam porumbacu,
June'n haine de bumbacu.
Nu mi-l joacă cum se joacă,
Ci mi-l suce după soare,

După soare cum răsare,
 Dimineața 'n prânzul mare.
 Și mi-l suce după lună,
 După lună când îi plină,
 Colo seara după cină.
 Și mi-l toarce curcubeu,
 Din chipul lui Dumnezeu.
 Nime'n lume nu mi-l vede,
 Numă-o fică de împăratu.
 Cum îl vede fuge'n casă,
 Fuge'n casă spune'n masă:
 – „Ciudai taică, ciudai maică,
 „Ce-mi văzui nu-mi cunoscui,
 „D-un voinic cu calul suru,
 „Calul sur cam porumbacu.
 „Nu mi-l joacă cum să-l joace,
 „Ci mi-l suce după soare,

După soare când răsare
 „Dimineața'n prânzul mare;
 „Și mi-l suce după lună,
 După lună când îi plină
 „Colo seara după cină.
 „Și mi-l toarce curcubeu,
 „Din chipul lui Dumnezeu”.
 „Taică-su din grai grăie-re:
 – „Taci tu fică taci tu dragă,
 „Că ăla-i drag june-al nostru.
 „Are parte din cetate,
 „Din Olate a treia parte”.
 Noi o zicem și-o cântămu,
 Și la . . . o'nchinămu,
 I-o'nchinăm cu bucurie,
 La mulți ani cu veselie.

Colindă cu refrenul între 2 versuri formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a-exact la fel-cu câte 3 măsuri, iar a 2-a-cu motiv deosebit-are numai 2-ă. Are variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298, 300.

220

Andante. (♩ : 84).

Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Ce soa - re ră - sa - re, — Dis de di -

mi - nea - ță, — Dai Dom - nu - - lui, — Doam - ne.

{ Ce soare răsare,
 Dis de dimineață
 Dai Domnului Doamne,
 Dis de dimineață,
 La această casă.
 Mai tare-mi lave-re (loveà-re)
 La 'ceastă fereastră,
 Fereastră-mi lave-re,
 Casă-mi stînguic-re,

Casă-ni dăruie-re.
 Jur în jur de masă,
 Jițuri de mătăsă,
 Iar într'un jițau,
 Șade Dumnezeu.
 A doilea corn de masă
 Floarea grâului.
 A treia corn de masă,
 Floarea vinului.
 A patra corn de masă.
 Floarea mirului.
 Ele se mustrau,
 Și s'adevărau,
 Floarea grâului:
 – „Ba eu sunt mai bună,
 „Ca voi amândouă,
 „Că une nu's eu, (unde)
 „Prânz în casă nu-i,
 „Saț în casă nu-i".

Floarea vinului:
 – „Ba eu sunt mai bună
 „Ca voi amândouă,
 „Că une nu's eu,
 „Bucurie nu-i,
 „Veselie nu-i.
 Floarea mirului:
 – „Ba eu sunt mai bună,
 „Ca voi amândouă,

„Că une nu's eu,	„Floarea grâului,
„Botez nu va fi-re,	„Drag trupșorul meu ;
„Creștini nu va fi-re".	„Floarea vinului,
Dumnezeu șade-re,	„Drag sângele meu ;
Și din grai grăie-re,	„Floarea mirului,
– „Dragi florile mele	„Drag' sudoarea mea".
„Ce vă voi mustrați	Noi o zicem zicem,
„Și v'adevărați ?	Și-o cântăm-cântăm,
„Că voi îmi sunteți	Și la 'ceastă gazdă,
„Una ca și alta ;	Cu drag t-o 'nchinăm.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de versuri, formând strofă de 3. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe a 2-a, și ambele variază pe 1-ia.

Andante. (♩ = 98).

Cioara de jos, jud. Alba. inf.

{ Feri-cat de elu,
 De cest Domn bătrănu,
 Dai Domnului Doamne,
 De cest boier bunu.
 Da el ce și-a datu.
 De și-a căpătat, u
 Și și-a d-apucatu,
 Locu-i bun în raiu,
 La mijloc de raiu,
 Unde's mese întinse
 Și făclii aprinse.
 Jur în jur de masă,
 Jițuri de mătasă.
 Intâiul corn de masă,
 Șade Dumnezeu.
 Al doilea cornu,
 Șade Sfântul Petre,
 Al treilea cornu,
 Sfânta Duminica
 Al patrulea cornu,
 Boierul bătrănu.
 De lături de raiu,
 Pomu-i înfloritu.
 Boarea mi-ș bore-re,
 Merele căde-re;
 Boierul bătrănu,
 În poală adună-re,
 Și spre raiu pornè-re.
 Câți mi-l d-întâlniră,
 Toți mi-l d-întrebară:

– Boierul bătrânu,
Da el ce și-a datu,
De și-a d-apucatu,
Locuș bun de raiu.
La mijloc de raiu,
Unde's mese'ntinse,
Și făclii aprinse.
Jur în jur de masă,
Jifuri de mătăsă?
Boierul bătrânu,
Din graiu grăie-re:
– „Eu doamne am datu, (bis)
„De mi-am d-apucatu, (bis)
„La mijloc de raiu,

„Eu Doamne am datu, (bis)
„Buți cu bani mărunții (bis)
„Care cu comoară. (bis)
„Plug, vânăți de boi,
„Pogănici de cai,
„Trei turme de oi,
„Păcurari îs trei”.
Noi o zicem, zicem,
Și-o cântăm, cântăm.
Noi Doamne-o'nchinămu,
Cesta-i domnul bunu,
Boierul bătrânu,
D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia este variantă apropiată a No. 45, 73, 194, 135, 149, 169, 204, 267, și are aceleași particularități.

222

Allegro. (♩ = 144). Cioara de jos; jud. Alba-inf.

Co - lo'n jo - su, mai din jo - su,
Doam - ne, dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

Colo'n josu mai din josu
Doamne, dai Domnului Doamne,
Este un strat de busuiocu,
Cu cărare pe mijlocu.
Dar cărarea cine-o paște?
Boul sur cu coarne suri.
Dar în coarne ce-și duce-re?
Duce-un leagăn de mătăsă.
Dar în leagăn cine-mi șede?
Șede-mi fată d-albă.
Dar de lucru ce-mi lucră-re?
Tot cosea și-mi chindisea-re,
La năfrane'mpărătești,

La prapori bisericești.
 Nime'n lume nu mi-o vede,
 Numai d-alba'mpărăteasă
 Pe-o zăvruică de fereastră.
 Cum o vede ea-i grăie-re:
 - „Taci tu . . . Cosinziană,
 „Că'mpăratu nu-i acasă
 „Că el de te-a auzi-re,
 „El pe tine te-ar iubi-re,
 „Și pe mine m-a urî-re”.
 - „Eu nu cânt împăraților,

„Că eu cânt a munților,
 „De dorul părinților.
 „Și eu cânt a brazilor,
 „De dorul fraților,
 „Și eu cânt a florilor,
 „De dorul surorilor.”
 „Noi o zicem și-o cântămu,
 Și la . . . i-o'nchinămu,
 I-o'nchinăm cu bucurie,
 La mulți ani cu veselie.

Colindă cu refrenul la urmă după fiecare vers. Melodia are 2 linii
 a 3 măsuri. Linile au structură diferită însă au și motive comune care
 păstrează unitatea organică.

223

Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Andante. (♩ = 104) >

Mai pe lân - gă ma - re, Mai pe dru - nul
 ma - re, Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

{ Mai pe lângă mare,
 { Mai pe drumul mare,
 Dai Domnului Doamne,
 Mergu-mi-ș mai mergu,
 Cete-mi de feciori, (bis)
 Mari colindători.
 Înainte le ieșea-re,
 Le ieșea sfânta Marie,
 C'un colac de grâu,
 C'o plăscă de vinu.
 Din colac tăia-re,
 Cu ploșcă'nchina-re, (bis)
 Din gurăntrebă-re:
 - „Cete-mi de feciori,
 „Mari colindători,
 „Pe unde-ați umblatu,

„Unde-ați colindatu,
 „Nu mi-ați voi d-aflatu (bis)
 „Pe drag fiul meu,
 „Drag fiuțul meu,
 „Ș'alui Dumnezeu?”
 - „Noi de l-am văzutu,
 „Nu l-am cunoscutu.”
 - „Lesne de a-l cunoaște;
 „Ochișorii luiu,
 „Mura câmpuluiu.
 „Mustăcioara luiu,
 „Spicul grâuluiu,
 „Sprincenele luiu,
 „Peana corbuluiu.
 „Săbioara luiu,
 „Tăiată 'n săgeată,

„Chiar pe mâna dreaptă.”
 – „Iar dacă-i așa-re,
 „Noi că l-am văzut,
 „In câmp la Rusalimu,
 „Cu calul săltându, (bis)

„Incoace venindu.”
 Noi o zicem, zicem,
 Și-o cântăm, cântămu,
 La gazd'o'nchinămu,
 D-alba-i sănătate.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii a 2 măsur. Lina 2-a și a 3-a sunt aproape la fel, iar întâia le seamănă numai prin motivul ritmic. Variantă: No. 242.

224

Andante. (♩: 80).

Cioara de jos, jud. Alba-Inf.

Noi, pri mar, a - i - ce - am vînt - Doam - ne, - dai - Dom - nu - lui. Doam - ne.

Noi primar aice-am vînt,
 Doamne, dai Domnului Doamne,
 Să faci bin' să ne 'mprumuți,
 Cu cincizeci de bani mărunți.
 Și de nu-i aveă bani toți
 Schimbăți pașii ca frunțașii
 Și prin casă și pe afară,
 Și prin grajduri ferecate;
 Și-ți înșeală murgu bine,
 Și pe murgu înșelatu,
 Suic 'n vârful munteluiu,
 La turma ciobanuluiu.
 Și-alege vre-o trei berbeci,
 Trei berbeci cei mai frumoși,
 Și să ne dai hani toți.
 Primaru e gazdă mare,
 Ne primește cu mîncare
 Și cu vin și cu vinars,
 Ca să-l punem și 'ntr' alt an.
 Noi o zicem și-o cântăm,
 La primar o închinăm.

Colinda primarului. Refrenul e la urmă precedat de un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsur. Lina 2-a variază pe cea 1-a, schimbând o măsură iar a 2-a o repetă.

Allegro. (♩ = 144).

Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Doam-ne, dai Dom-nu lui, Doam-ne, Noi, pri-mar, a - i-ce-lam vint.

Se cântă pe textul melodiei precedente însă cu refrenul înaintea versului. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Liniile au structură diferită, însă au și motive comune. Dacă considerăm linia 1-a, o varianta a celei de a 2-a, atunci le putem reduce la aceleași motive care în linia 2-a sunt simplificate și reduse. - Se poate nota și cu măsură necompletă precum se vede la No. 233.

226

Allegro. (♩ = 144).

Cioara de jos, jud. Alba-inf.

So-ră-leo, so-ră-leo, dra-gă, Pe cea lun-că ver-deu jo-su.

Soră-leo, Soră-leo dragă,

Pe cea luncă verde 'n josu,

Merge fata flori culege,

Din vânăte mohorâte,

Din gălgioare gălgioare,

Și se uită cam de o parte.

Vin trei juni ca trei păuni,

Cu trei cai ca trei porumbi,

Caii 'n guri mușcându-se,

Juni în păr jucându-se.

Unu'ntinsă și se prinsă

Și mi-ș luă inelușu.

Altu 'ntinsă și se prinsă,

Și mi-ș luă măr din sânu.

D-alt' întinsă și se prinsă,

Și mi-ș luă cununeaua.

Ea din gură-i blăstămă-re:

- „Cel ce-a luat inelușul,

„Petrece-s'ar prin dânsulu,

„Prin dânsul ca degetulu.

Cel ce-a luat măr din sânu,

„Putrezi-re-ar ca dânsulu,

„Ca dânsul ca măr din sânu.

„Cel ce-a luat cununeaua

„Cunună-s'ar ca dânsulu,

„Cu doamna cununii”.

Noi o zicem și-o cântămu.

Și la io- 'nchinămu.

Colindă cu refrenul la început, pe urmă vine câte un vers. Melodia are 2 linii deosebite, cu motive diferite. Prima are 3, a 2-a are 4 măsuri.

Allegro. (♩ : 144). Cioara de jos, jud. Alba - inf.

Leu la ța - ră-și co - bo - ră - re, Ju - ne - lui -
lu - nu, Pra - dă ma - re ce - fă - coa - re.

Leu la țară-și cobore-re,
Junelui bunu,
Pradă mare ce făcè-re;
June când mi-ș d-auzè-re,
După leu el că-și plecà-re;
De cu seară prin săcară,
Miez de noapte'n grâne coapte;
De cu zori în câmp cu flori.
Când se face ziuă bine
Găsi leul subt un spine;
Subt un spine d-înflorit,
Găsi leul d-adormitu.

Trasă arcul să-l săgete,
Leu din somn că se trezește,
Și din graiu d-așa-i grăiește:
- „June nu mă săgctà-re,
„Să-ți spui două trei cuvinte,
„Ce să faci cu trupul meu.
„Cu carnea mea să zidești,
„Cu oase să-mi căverești,
„Cu coaste să-mi șindilești”
Noi o zicem și-o cântămu,
Și lui i-o 'nchinămu.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri. Melodia are multe variante unde se pot vedea observațiile necesare. Vezi No 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 231, 236, 256, 258, 298, 309.

Andante. (♩ : 88). Cioara de jos, jud. Alba - inf.

Co - lo'n sus _ și mai din _ sus, _ Co - lo'n sus _ și _
mai _ din sus, _ Co - lin - dăm, Doam - ne, co - lin - dăm.

Colo'n sus și mai din sus (bis)
Colindă Doamne colindăm,
Este o d-albă mânăstire.
Dar înluntru cin'erà-re?

Era Maica Precista-re,
 C'un copil ce tot plângea-re.
 Maică-sa din graiu grăia-re:
 - „Taci fiule nu mai plânge,
 „Că maica ție ți-o dă-re,
 „Două mere, două pere,
 „Două țâțe d-albe a mele.
 „Și cheile raiului,
 „Raiul sfânt să-l moștenești
 „Și cerul să-l stăpânești”.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Melodia am mai întâlnit-o la No. 159, 202, unde se pot vedea observațiunile relativ la construcția melodică. Este mai mult un cântec de stea și prin melodie și prin text. Caracterul colindelor îl uzurpează prin refren.

229

Allegretto. (♩ = 132). Cioara de jos, jud. Alba - inf.

Doam - ne, I - su - se Chri - stoa - se,
 Mult ne - ai lă - sat zori fru - moa - se.

Doamne Isuse Christoase,
 Mult ne-ai lăsat zori frumoase.
 Cu raze prea luminoase.
 Din fecioară te-ai născut,
 Te-ai născut cu umilință,
 Ca să ne fi cu credință.
 Și te-ai dat în chip de rob,
 Ca să scapi lumea de foc.
 Și te-ai dat în chip de slugă,
 Ca să scapi lumea din muncă.
 Așteptăm multe Christoase,

Ca niște păseri setoase,
 Ce pogoară la izvoare,
 Și s'apleacă de s'adapă.
 O Isuse, mult ni-ești dulce,
 Ne-ai pășit și sfânta cruce,
 Și cu ea la noi ne-om duce.
 Cu toți sfinții dimpreună,
 Ca să facem voie bună,
 De acum până'n vecie.
 Amin, Doamne, Slavă Ție.

Cântec de stea pe care l-am mai întâlnit la No. 35, 167, 212 265.
 Vezi observațiile.

Allegro. (♩ = 144). Cioara de jos, jud. Alba-inf.

În - trea - bă, d-în - trea - bă — sfinți pe Dum -
ne - ze - u; Dai Dom - nu - lui, Doam - ne.

{ Intreabă d-întreabă,
 Sfinții pe Dumnezeu,
 Dai Domnului Doamne,
 Sfinți pe Dumnezeu;
 Din ce s'a făcutu,
 Grâul și vinulu,
 Și a treia mirulu:
 Dumnezeu ședeà-re,
 Și din graiu grăià-re:
 — „Da voi sfinți de sfinți,
 „Ce mă d-ispitiți,
 „Că voi bine știți
 „Bine ca și mine,
 „Din ce s'a făcutu,
 „Grâu și vinulu (bis)
 „Și a treia mirulu.
 „Că noi am eșitu,
 „N câmp la Rusalimu (bis)
 „Ca noi ca să dămu.
 „Roadă câmpiloru.
 „Mană grâneloru.
 „Păgânii de jidovi,
 „Ei ne-au ocolitu, (bis)
 „Și ne-au d-oblicitu,
 „Și voi ați fugitu,
 „Și pe mine m'or prinsu
 „Și m'or dus legatu,

„In curtea lui Pilatu, (bis)
 „De m'au judecatu.
 „Prin tălpile mele'
 „Prin palmile mele,
 „Cuie mi-ș bătè-re,
 „Cuie de oțelu (bis)
 „Cu maie de feru.
 „Pe une bătè-re,
 „Sângele porne-re, (bis)
 „Vinul se făcè-re.
 „Pe mine mă'ncinge,
 „Cu brâu de măcieșu;
 „Pe une mă'ncinge,
 „Carnea mi se frânge,
 „Carnea-mi se frânge-re,
 „Grâul se făce-re.
 „Pe drag capul meu.
 „Cunună-mi pune-re.
 „Cunună de spini,
 „Și de mărăcini.
 „Pe une-mi pune-re,
 „Sudoarea-mi trece-re, (bis)
 „Mirul se făce-re.”
 „Noi o zicem, zicem,
 Și-o cântăm, cântăm
 Și la gazda noastră,
 Noi o închinăm.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a și a 3-a sunt aproape la fel, iar 1-a este independentă. Este o variantă îndepărtată a melodiei No. 162, 186, 288.

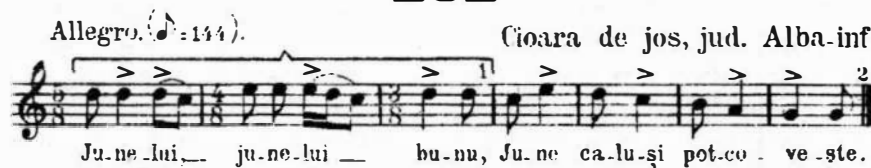

La luciul soarelui,
Florile's dalbe
Grele ploi că mi-or ploiatu,
Și-or ploiat și-or veselitu,
Mândre flori ce-or răsăritu,
Fetele le-or d-oblicitu.
Fetele flori culege-re,
Feciori fetele prinde-re,
Le prinde le sloboze-re;
Dar pe . . . fată d-albă
O prinde n'o slobozè-re,

Și din gură așa-i grăie-re:
— „ . . . , fată d-albă,
„Mamă bună ce-ai avutu,
„De așa mândră te-o făcutu.
„Ochii tăi îs straurei,
„De seamănă cu ai mei.
„Sprincenele's străurele,
„De seamănă cu a mele”.
Noi o zicem și-o cântăm,
Și la . . . i-o'nchinăm.

Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128
132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 236, 256, 258, 298, 300.

232

Junelui, junelui bunu,
Junc calu-și potcove-re,
Cu potcoave de d-argintu,
Că țin bine la fugitu.
Cu cuie de sârmă 'ntoarsă,
Că țin la pulberea groasă.
Junc calu'ncălecă-re,
Și de-aicea se luă-re,
Spre luncile cântenite,
După ciute mohorâte.
Cin' pe junc mi-l vede-re,

Toți bine mi-l întrebă-re:
 – „Da tu june une-ai fostu,
 „De ți-i murgu d-asudatu,
 „Cu cuvør verde'nvărgatu,
 „Și peana ți-ai flusturatu?
 – „Da eu Doamne un'să fiu,
 „Pe luncile cântenite,
 După ciute mohorate.
 Grăi fata'njololată
 Din turnul joljanului:
 – „June minte ca ș'un câne,
 „June a fost la'nsuratu,
 „Și nu-și dă pe căpătatu”.
 – „Taci tu fată'njololată,

„Că eu de m'oi mânie-re,
 „Sus la tine voi săltă-re,
 „Din cosiță ți-oi tăie-re,
 „Cu joljanul te-oi legă-re,
 „De vârful joljanului,
 „Să te bată vânturile,
 „Ca pe june gândurile,
 „Când își pleacă la'nsuratu,
 „Și nu-și dă pe căpătatu”.
 Noi o zicem și-o cântămu,
 Și lui . . . i-o'nchinămu,
 l'o'nchinăm cu bucurie,
 La mulți ani cu veselie.

Vezi No. 226.

233

Andante. (♩ = 80).

Cunună de flori vânațe,
 La luciul soarelui
 Grele ploi că mi-or ploiatu,
 Și-or ploiat și-or veselitu,
 Mândre flori or răsăritu
 Fete mari or d-auzitu.
 Fetele flori culege-re,
 Și'n cunună le'mplete-re.
 Cunună de vânățele,
 Ca să ducă mirelui.
 Mire dacă d-auzi-re,
 Fetele că le prinde-re,
 Le prinde le sloboze-re.
 Da pe . . . fată d-albă,

O prinde n'o sloboze-re,
 Și din graiu d-asa-i grăie-re:
 – „. . . , fată d-albă
 „Mamă bună ce-ai avutu,
 „Căsa mândră te-o făcutu.
 „Ochii tăi is străurei,
 „De seamănă cu ai mei;
 „Sprincenele's străurele
 „De seamănă cu a mele”.
 Noi o zicem și-o cântămu,
 Și la . . . i-o'nchinămu,
 l'o'nchinăm cu bucurie,
 La mulți ani cu veselie.

Colindă cu refrenul înainte, urmat de câte un vers.

Melodia este exact în fel cu cea dela No. 225, dar e notată în altă măsură, ca o variantă metrico-ritmică.

234

Andante. (♩ = 80).

Cioara de jos, jud. Alba-inf.

Malin verde,

Sus la munte ninge, plouă,

Jos la țară pică rouă,

Vine marea cât de mare,

Marginile-i bat munții-re.

Dar pe mare ce-mi venè-re?

Vin tot brazi încetinați,

Tot cu spună îmbrăcați,

Vine-un leagăn de mătăsă

Dar în leagăn cine-mi șade?

Șade-mi . . . fată d-albă,

Tot cosea și-mi chindisea-re,

La batiste ficiorești

La năframă'mpărătești,

La prapori bisericești.

Iar pe ea că mi-o'ntrebă-re,

Maică-sa, că ce-mi lucră-re?

Ea din grai d-așa-i grăie-re:

— „O batistă feciorească

„Ca s'o dau feciorilor,

„Feciorilor mirilor,

„O năframă'mpărătească,

„S'o dau împăraților,

„Pentru cununia lor.

„Praporc bisericescu,

„Pentru'mormântarea lor“.

Valurile spunegau,

Leagănul pe ele pluteă,

Pân'de munte se loveă,

Și . . . se'neca.

Noi o zicem și-o cântămu,

Și la . . . i-o'nchinămu.

Colindă cu refrenul înainte, urmat de câte un vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linile au aproape acelaș motiv ritmic, variat prin melodie. Variantă: No. 131.

235

Allegro. (♩ = 144).

Blondiana, jud. Alba-inf.

Oi, flori d-albe lemn de măru.

la eșiți voi de vedeți

Cum ne-o crescut doi sulei.

Da's sulci, da nu-s sulci,
 Că's doi merișori ai mei,
 Cu frunzuța rotunjoară,
 Cu merele roșioare.
 Pe sub umbră pe sub d-umbră
 Este-un leagăn de mătășă.
 Da în leagăn cine-mi șade?
 Șade-mi . . . fată d-albă.
 Dar de lucru ce-mi lucrează?
 Investrează o cununită.
 Nu-i ajunsă trei mlădițe,
 Și se roagă meriloru:
 - „Meriș, merișorii mei,

„Ia plecați voi vârfurile-re,
 „Să rup două trei mlădițe,
 „Să'nvăstrez o cununită.
 „Că azi mâne-i ziua mea-re,
 „Sâmbăta Duminica-re.
 „Și-am fii mici de botezatu,
 „Și mai mari de cununatu”.
 Dar la fii mici ce le-am dare?
 Două inele ochișele,
 Ca să se joace cu ele.
 Dar la fii mari ce le-am da-re?
 Le-am da doi boi bourci,
 Ca să trăiască cu ei.

Colindă cu refrenul la început, înaintea fiecărui vers.

Melodia are 2 linii a 4 măsuri; linile au acelaș motiv ritmic cu melodile diferite. Se poate nota și în forma de sub b.) cu măsura de $\frac{3}{4}$.
 Variante: No. 237, 238.

236

Allegro. (♩ = 1+4).

Blondiana, jud. Alba-inf.

Co - lo'n jo - su, mai din jo - su, Flo - ri - le-s -

d-al - be, La lun - ci - le soa - re - lu - i.

{ Colo'n josu mai din josu
 Florile's d-albe.
 La luncile soarelui,
 Grele ploi că au ploiatu,
 De luncile s'au spălatu,
 Roșu soare a răsăritu,
 De luncile-or înflorit.
 De galbene's gălbinoare
 De vânat'e's mohorâte.
 Feciori fete-au d-oblicitu,
 Tot alegu-mi și-mi culegu
 Ei în cale le-au eșitu.
 Toată fata mi-o prindeau

Și-o prindeau și-o slobozeau
 Dar pe . . . fată d-albă,
 Tot o prind și n'o slobodu.
 O prindeau și-o ispiteau:
 - „D-albă maică ai d-avutu,
 „De frumoasă te-a făcutu”.
 Ea din grai așa grăia-re:
 - „Ntrebați-mă'n veletate,

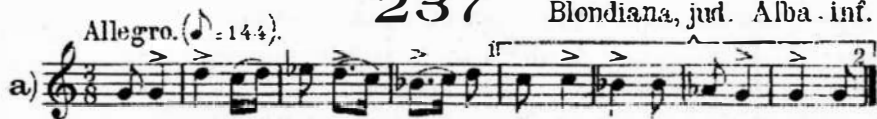
„Ca să vă spui dreptate.
 „Colo'n josu mai din josu,
 „La luncile soareliui,
 „Grele ploi că au ploiatu,
 „De luncile le-au spălatu,
 „Roșu soare a răsăritu,
 „De fața s'a rumenitu.
 „Trei scânteii au scânteiatu
 „De ochii mi-or strângenatu”.

Colindă cu refrenul la mijloc, între 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a - la fel - cu câte 3 măsuri, iar a 2-a - cu motiv deosebit - are numai 2-ă. Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 256, 258, 300.

237

Blondiana, jud. Alba - inf.

Allegro. (♩ = 144).

a)

La po - ia - na _ de sub _ mun - te, Doam-ne, dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

b)

La po - ia - na _ de sub _ mun - te, Doam-ne, dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

La poiana de sub munte,
 Doamne, dai D-lui Doamne,
 Joac'un june murgu-ș bine
 Dar nu-l joacă cum se joacă,
 Ci-l trăsare după soare,
 După soare când răsare
 Când răsare'n prânzul mare.
 Și se suce după lună,
 După lună când îi plină,
 Când îi plină după cină.
 Și se suce'n curcubeu,
 Cum îi drag lui Dumnezeu.
 Zise d-alba'mpărăteasă.

Către d-aibu de'mpăratu:
 - „Împărate înălțate,
 „La poiana de sub munte,
 „Joac'un june murgu-ș bine
 „Dar nu-l joacă cum se joacă,
 „Ci-l trăsare după soare,
 „După soare când răsare,
 „Când răsare'n prânzul mare.
 „Și mi-l suce după lună,
 „După lună când îi plină
 „Când îi plină după cină.
 „Și se suce'n curcubeu
 „Cum îi drag lui Dumnezeu.

Colindă cu refrenul la urmă, după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Linia 2-a simplifică ritmul celei 1-a, și îi schimbă melodia care contrastează prin tendință de inversare. Se cântă și în felul cum e notată sub b.) - Variante: No. 235, 238.

Junelui, junelui bunu

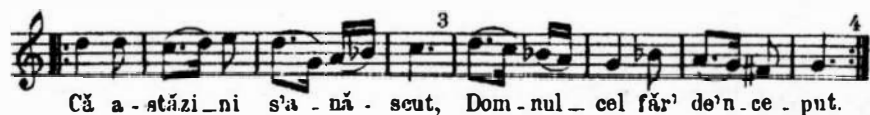
Caută'n cui la căpătâiu
 Găsi arcu' încordatu,
 June pleacă la vânatu.
 Leu'n curte i-a intratu,
 Ce-o fost bun tot o mâncatu,
 Ce-o fost rău tot o stricatu,
 Și la umbră s'a culcatu.
 June'napoi întorce-re,
 De ce găsi se'ntriste-re,
 Caută'n casă caută'n masă,
 Caută'n curte la cotarcă,
 Găsi leul adormitu.
 Pe leu din somn l-a trezitu,
 Și din gură i-a grăitu:
 – „Cum vrei frate leule-re,
 „In luptă să ne luptămu,
 „In săbii să ne tăiemu?”
 Sare leu'n sus și'n josu,
 Sare la june frumosu.
 De luptă se apucară,
 Zi de vară până'n seară,
 Zi de noapte'n grâne coapte.
 Când fu leul asuclatu,
 June nici că i-o păsatu.
 June săgeata-și luă-re,
 Și la leu își cugeta-re,

Leu din graiu d-așa-i grăie-re:
 – „Măi june fecior voinicu,
 „Nu mă săgetă să picru,
 „Ci mă leagă'n curea neagră
 „Și te sui pe min' călare,

„Du-mă'n curtea Dumisale,
 „De fala voiniciloru,
 „De mirazul prunciloru”.
 Și-o cântăm și-o colindăm,
 Și la gazdă i-o'nchinăm.

Colindă cu refrenul la început, înaintea fiecărui vers. Melodia este dela colinda precedentă. Se poate și aici notă în măsura de 3/4. Vezi observațiile relativ la melodie tot acolo. Variante: No. 335, 237.

Allegro. (♩ = 144).

2. Astăzi lumii s'a născut,
Cel de demult prorocit.
Astăzi s'a născut Messia
Din Fecioara Maria.
3. Din sămânța lui Avram
Mântuirea lui Adam.
Trei crai ai pământului
Veniți la'nchinarea lui.
4. Și lui i-sau închinat,
Ca l'un mare împărat
Cu daruri cu avuții
Dintre alor vistierii.
5. Cu cuvinte lăudate
Din guri binecuvântate.
Fecioara le mulțumește
Și Fiul său le privește.
6. Iară Fecioara Maria
Astfel lui Christos grăia.
– „Culcă-te fiule, culcă,
„Că tu scoți pe toți din muncă.
7. „Culcăte'mpărat ceresc,
„Că îngerii te slujesc.
„Culcă-te pe fân uscat,
„In scutece înfășat.

8. „Că îngerii-ți vor cânta,
„Păstorii-ți vor flueră,
„Craii-ți se vor închină

„Daruri scumpe îți vor da”.

9. De acum până'n vecie
Christoase Mărire Ție.

Cântec de stea. Melodia o mai avem la No. 119, 166, 207, 286.
Vezi observațiile la aceste numere.

Andante. (♩ = 96).

Aiudul de sus, jud. Alba-inf.

Doam-ne, a ta - le — cu - vin - te, Ca - re le-ai zis
mai na - in - te, S'a'm - pli - nit pre - cum se scri - e
Moi-se la car - tea în - tîi - e, O, mi - nu - ne, O, — mi - nu - ne.

2. Din spre răsărit răsare,
O stea cu mărire mare.
Razele își răspândește,
Pe trei crai povățuește,
O minune! (bis)

4. Steaua Magi povățuește,
Vifleemul îi privește,
Și din prorocie rară
Pe Mesia îl aflară
O minune! (bis)

3. Steaua eternă a lui Christos,
Strălucește prea frumos.
De la stea s'a cunoscut
Că Mesia s'a născut
O minune! (bis)

5. Pe Messia-l străjuește,
Și cu Slavă-l preamărește,
Îngerii cu cântecile,
Păstorii cu fluerile.
O minune! (bis)

Cântec de stea. Melodia au mai întâlnit-o la No. 158, 163, 279, 290, 303.
Vezi toate observațiunile la acele colinde.

241

Andante. (♩ = 80).

Aiudul de sus, jud. Alba-inf.

Ce ve - de - re mi - nu - na — tă, Lân-gă Vif-le-em s'a - ra - tă,
Ce - rul stră-lu ce-ă, În - ge - rul ve-ni-ă Pe ra-ză cu ra - tă.

1. Ce vedere minunată,
Lângă Vifleem s'arată!
Cerul străluce-ă, îngerul venia,
Pe rază curată. (bis)

2. În colibă păstorească,
Vrut-a Domnul să se nască.
Fiul său cel sfânt, nouă pe pământ,
Să ne mântuiască.

Cântec de stea arhicunoscut în întreaga Transilvanie. Pe cât de cunoscut pe atât e de strein de muzica noastră. Sau e o compoziție mai nouă sau e împrumutat dela sași.—Melodia are 4 linii a 2-ă măsură. Linia 1-a și a 2-a sunt exact la fel, iar a 3-a și a 4-a au motive deosebite.

Andante. (♩ = 88). **242** Tărtăria, jud. Alba-inf.

Mai pe lăngă ma-re, Mai pe dru-mul
ma-re, Dai Dom-nu-lui, Doam-ne.

Mai pe lângă mare,
Mai pe drumul mare,
Dai Domnului Doamne
Mergu-mi și mai mergu,
Cete-mi de feciori,
Mici colindători.
Da'n cale le iasă
Prea sfânta Mărie
Cu rochia deschisă
Calea le-o cuprinsă
Și mi-i d-întreba-re:
— „Nați văzut Fiul meu
„Și alui Dumnezeu?
— „Noi de l-am văzut,

„Nu l-am cunoscutu”.
— „Lesne-i de-al cunoaște.
„Că-i în haine proaste
„Ca ș'a Dumniavoastre.
„Chivăreaua luiu
„Tăiată, săgeată,
„Pe ochi aplecată.
„Ochișorii luiu,
„Două mure negre.
„Sprincenele luiu,
„Peana corbuluiu.
„Pușculița luiu,
„Trăsnetul de vară.
„Fulgerul de seară”.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri. Melodia aproape cu acelaș text se mai află la No. 223, unde se pot vedea observațiile.

Andante. (♩ = 92). **243** Tărtăria, jud. Alba-inf.

Pân-gă ma-re. pân-gă Ti-sa. Dom-nul, Dom-nul no-stru.
Mai-ca sfîn-tă plim-bă-mi-se, Dom-nul, Dom-nul no-stru.

P'ângă Mare p'ângă Tisa,
 Doamne Domnul nostru
 Maica sfântă plimbă-mi-să,
 Doamne Doamne nostru
 Se lasă să odihnească,
 Sub frunza de tisă verde.
 Tisa verde dacă-o vede,
 Cu crengile mi-o băte-re,
 Cu frunzele-o chișcote-re.
 Maica sfântă așa zicè-re:
 – „Fire-ai tisă blestemată,
 „De mine de Fiul sfântu,
 „Care naște pe pământu”.
 Se lasă se odihnească
 Sub frunza de plop verde.
 Plop verde dacă-o vede,
 Cu crengile o băte-re,
 Cu frunzele-o chișcotè-re,
 Maica sfântă așa zicè-re:
 – „Fire-ai tu plop blestematu
 „De mine de Fiul sfântu,
 „Care naște pe pământu”.
 Se lasă să odihnească,
 Sus la grajdul cailoru.
 Caii dacă-o auzè-re,
 Din copite zdrângănè-re,
 Din măsele ronțănè-re.
 Maica sfântă-așa zicè-re:
 – „Fire-ați voi cai blestemați
 „De mine de Fiul sfântu,
 „Care naște pe pământu”.
 Se lasă să odihnească
 Jos la grajdul boiloru.
 Boii dacă-o auzè-re,
 Cu coarnele-o'copere-re,
 Și din gură abure-re.
 Maica sfântă că năștè-re,
 Și pe boi îi alduie-re.

Colindă cu refrenul după fiecare rând. Deoarece refrenul al 2-lea se deosebește prin cadență de cel prim, putem zice că are două refrene ținând locul versului al 2-lea și al 4-lea într-o strofă de 4. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe 1-a, iar a 4-a pe a 2-a. Are variante. Vezi No. 62, 108, 216.

244

2. O stea mare s'a ivit,
 Tocmai dela răsărit,
 Trei crai a povățuit,
 La Vifilem de-au venit.

3. Iar acești trei crai erau
Tocmai dela Persida,
Irod calea le-o ținea,
Și pe ascuns îi întrebă.
4. Ispitindu-i, fu setos,
Să afle despre Christos,
Zicând, mergeți și întrebați
Și venind mă înșințați,
5. Să merg să mă'nchin și eu
Ca unuia Dumnezeu.
Craii dacă au plecat,
Steaua iar s'a arătat.
6. Și-au mers până au stătut,
Unde eră prunc născut.
Ei foarte sau bucurat,
Pe Christos dac'au aflat,
7. Cu daruri s'au închinat.
Ca unui mare'mpărat.
Cu daruri cu avuție
Dintr'ale lor visterie.
8. Și'napoi când au purces,
Pe altă cale au mers,
După cum le a fost zis,
Îngeru noaptea în vis.
9. Atunci Irod împărat,
Văzând că l-au înșălat
Foarte rău s'a supărat,
Oaste mare a adunat,
10. În Vifleem a intrat
Mulți coconi mici am tăiat.
Patrusprezece mii,
Și tot mărunței copii,
11. De doi ani și mai în jos,
Doar taie și pe Christos.
Pe Christos nu l-a tăiat,
Tatăl sfânt l-a apărat
12. Și l-a dus la Egiptie,
Să-l așeze pe moșie,
Ca împărat pe vecie,
Amin Doamne, Slavă Ție.

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 3 măsuri. Lințiile au aceeași construcție ritmică, însă cu diferite mesurări melodice. Are variante. Vezi No. 96, 138, 165, 276.

245

Andante. (♩ = 88). Reciu, jud. Sibiu.

Sus, bo-ieri, nu... mai dor-miți, Sus bo-ieri, nu...
mai... dor-miți, Co-lin-dăm, Doam-ne, co-lind.

Sus boieri nu mai dormiți (bis)
Colindăm Doamne colind,
Că nu-i vremea de a dormi,
Vremea e să vă chitiți,
Casa să vă măturați,
Masa să vă încărcăți.

Nu dormiți în asta scară,
 Toți ședem în privegheală,
 Cășteptăm pe Domnul sfântu,
 Ca să vie pe pământu,
 Că e fiul ceruluiu,
 Și Domnul pământuluiu.
 Noi umblăm și colindămu,
 Și pe Domnul nost cântămu.
 S'a născut un Domn prea bunu,
 Sus în curtea lui Crăciunu,
 S'a născut un Domn frumosu,
 Numele lui e Christosu.

În seara ajunuluiu,
 Vin junii Crăciunuluiu,
 Câte patru câte șapte,
 Ca să cânte la ferestre:
 „Cruce'n casă cruce'n masă,
 „Boiereas'afară iasă,
 „Cu o mână de parale,
 „Să le bage în șerpăre.
 „Fi boier tot sănătosu,
 „Să-ți ajute și Christosu,
 „Boiereasă bucuroasă
 „Să-ți ajute Maica noastră”.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linile au acelaș motiv dar cu puțină schimbare. Linia 2-a este o requeșă liberă. Linia 3-a în fine, schimbă melodia, inversează și simplifică ritmul, de abea se mai poate afla legătura între aceasta și celelalte 2-ă.

246

Reciu, jud. Sibiu.

Allegro. (♩ = 144).

Sus în sla - va ce - ru - lui, Doam - ne, le - roi,
 Doam - ne, Sus în sla - va ce - ru - lui.

{ Sus în slava cerului,
 Doamne, Ieroi Doamne,
 { Sus în slava cerului
 La chilie de danglie
 La dojeni de vanghelie,
 La sfeșnice de tămâie.
 Sânt Ilie ca și-un sfânt,
 Tins-ai cerul pe pământ,
 Cum l-ai tins l-ai și cuprins.
 Sfânt Ilie ca și-un sfânt,
 Bagă mâna'n buzunar
 Scoate un biciu mare de foc
 Unde-i locul de a troznî,
 De a troznî și de a zbici, (a da cu zbiciul)
 În trei laturi și'n trei chipuri

Și cruciș și curmeziș?
la eși Doamne și privește
De vezi cum ne stă de bine,
Ca la un pom răsărit,
Primăvara înflorit,
Toamna pică de rodit.

Colindă cu refrenul la mijloc, înaintea și'napoia lui acelaș vers formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a – care sunt la fel – au câte 4 măsură, iar a 2-a – cu motiv deosebit – are numai 2-ă.

247

Reciu, jud. Sibiu.

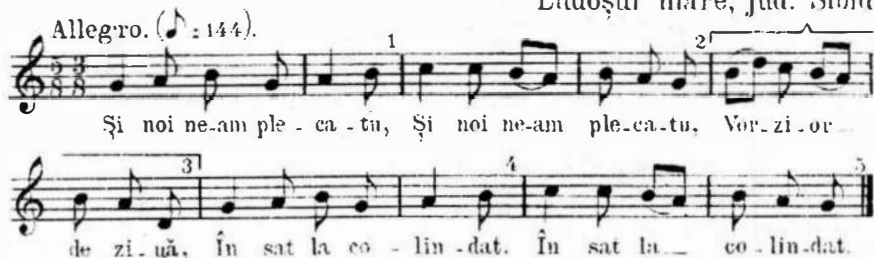

Imi lipsește textul dela această colindă. Melodia are 3 linii de câte o măsură. Fiecare linie este deosebită. Eventual între linia 1-a și a 3-a se poate dovedi o asemănare mai îndepărtată.

Variante: No. 154, 168.

248

Ludoșul mare, jud. Sibiu.

Și noi ne-am plecatu, (bis)
Vorzi or de ziuă,
In sat la colindatu, (bis)
Tot din casă'n casă,
Nimeni nu ne lasă,
Făr'jupânu gazdă.
'N casa ne-a lăsatu.
De cină ne-a datu.
Și vin de gustatu.
Cină cu lumină,
Și pat cu hodină.
Noi afar' am eșitu,

Și în jur am privitu,
Și noi am văzutu,
Doi vulturi se batu.
Noi i-am întrebatu,
Că de ce se batu?
Și ei ne-au răspunsu:
– „Pentr' un glob de aur ,
Noi li l-am luat u,
Și gazdei l-am dat u.
Ea la pus pe masă
Și-a sclipit în casă.
Și la pus la grindă,

Și-a sclipit în tindă.
 Astfel i-am răsplătitu,
 Pentru găzduitu,
 Iar la despărțire,
 Dorim fericire,
 De acum la mulți ani,
 Mult noroc să ai.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri, fiecare repetat după cum arată modelul. Melodia are 5 linii a 2 măsuri. Linia 4-a repetă pe 1-a, iar a 5-a pe a 2-a. Linia 3-a are numai melodia deosebită.

249

Ludoșul mare, jud. Sibiu.

Allegro. (♩ = 144).

Ia ie - și - ți-mi mari bo - ie - ri, Le - roi,
 Doam-ne, ie - roi, Doam-ne, Ia ie - și - ți-mi de pri - viți

la ești-mi mari boeri.

Leroi Doamne, leroi Doamne,

la ești-mi de priviți,

Priviți către răsăritu,

Că au răsărit doi sori.

Da nu-s sori că's frățiori.

Da anume care sunt?

Este Iacob și Precupu.

Maica 'nainte le-a eșitu,

Să nu vie jos pe lunci,

Că luncile's noroite,

Și florile's tăvălite,

Ci să vină sus spre ceru,

Cu soarele strălucindu,

Cu luna morgorojindu.

Maica 'nainte le-a eșitu.

Caii de frâne i-a luat,

În grajd de piatră băgându,

De mâncare ce le-o datu?

Grâu roșu vânturatu,

Cu *ferdela* măsuratu.

Da de heut ce le-a datu?

Da vin roșu strecuratu,

Cu o ferie rasă masă,

Fi veselă jupâneasă.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri, formând o strofă de 3. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Linia 3-a este aproape la fel cu 1-a, iar a 2-a, tot păstrând ritmul acestora, schimbă melodia.

Allegro. (♩ = 144).

Ludoșul mare, jud. Sibiu.

Judele Domnului bunu,
 Să trăiți voi jui frumoși!
 Treceți voi jui și ședeți!
 Dar noi n'am vînt să ședem,
 Ci-am venit să te 'ntrebăm,
 Slobodu-i să colindăm.
 Ori o fi slobod ori ba,
 Că noi tot ți-om colindă
 Și în casă vom intra.
 Auzi jude vestea ta,
 Vestea ta la Dumniata.
 Cu toți jude te rugăm,
 Ca pe noi să ne 'mprumuți,
 Cu cincizeci de bani mărunți.
 Banii gata nu-i avem,
 Banii gata face-i-om.
 Și din grajduri ferecate,
 Scoate murgu înșelatu,
 Înșelat bine gătat,
 Cu toate potcoavele,
 Și pe el aruncă-te.

Saltă ici, saltă colea,
 Saltă'n vârful munților,
 D-inaintea strungilor.
 Și de acolo îți alege,
 Vre-o cinzeci de berbeci,
 Vre-o cinzeci de miorele,
 Și te du la târg cu ele,
 La târgu din Glogovăt, (sat lângă Arad)
 Unde au oile preș.
 Și-acolo le-om preui:
 Toată oaia taleru,
 Berbecule galbenu.
 Bani gata faceți-i,
 Și nouă dorăți-ni-i,
 Ca noi să ne cumpărăm,
 Costume de dorșinic,
 Să ne 'mbrăcăm cinci voinici,
 Cășa-i legea la Crăciun,
 La Crăciunul cel bătrân.
 Jude să te veselești,
 Nouă să ne mulțumești.

Colindă cu refrenul la început, urmat de 2 versuri. Melodia are 3 linii: a 2-a și a 3-a – care sunt la fel – cu câte 4 măsuri, iar întâia numai cu 3. Linia 1-a e deosebită, dar are ritme comune celorlalte două linii.

Ludoșul mare, jud. Sibiu.

2. După dânsa cine șede.
Șede Maica Precista,
Cu'n păhar galben în mână,
Tot închină și suspină.
3. Vin îngerii și întrecăbă:
– Dece suspini maică dragă?
|: „Dar eu cum să nu suspin,:| bis
4. „Că oamenii când se scoală,
„Nici pe obraz nu se spală.
„Făr' se duc la făgădău,
„Suduie pe Dumnezeu.
5. |: „Nu li-e frică că-i tresnește, :| bis
„Și mi-e milă de pruncuți,
„Că rămân făr' de părinți”. –

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 2-a măsură. Linilele au acelaș motiv ritmic cu puține schimbări. Linia 3-a mai mult trage pe 1-a, iar a 4-a pe a 2-a. – Vezi No. 276.

252

<p>Joacă Petre pe diploi
Leroi nărului
Cam într'un mijloc de rai.
Vine mama Petrului:
– „Petre, Petre fiul meu,
„Fă-mi și mie loc în rai”.
– „Loc în rai măicuță n'ai,
„Că pân'ai fost în viață,</p> | <p>„Te-ai făcut o cârșmăreață
„Și dai vin cu felea mică
„La toți erai ibovnică”.
Joacă petre pe diploi,
Vine un frate al Petrului:
– „Petre, Petre frate al meu,
„Fă-mi și mie loc în rai”.
– „Loc în rai frățico ai,</p> |
|--|---|

„Că pân' ai fost în viață,
 „Tot cioban la oi ai fost,
 „Și-ai pus stâna lângă drum.
 „Câți drumeți pe drum treceau
 „Toți cu lapte îi hrăneai
 „Și de câini îi apărai”.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 1-a și a 3-a sunt aproape la fel, iar a 2-a le inversează mersul melodic schimbând puțin și ritmul.

Allegro. (♩ = 144). 253 Deal, juil. Sibiu.

Azi naște - rea — ta — Chri - stoa - se,
 Pe A - dam din iad — îl — scoa - se.

Azi nașterea ta Christoase, (Hai leroi, da leroi Doamne.)

Pe Adam din iad îl scoasă.

Azi lumea e răsărită,

Lumina cea negărită.

Cei ce stelelor slujiau,

Scumpe daruri aduceau,

Dela stea s'or învățat,

Ție de s'or închinat,

Și pe tine a te mări,

Soarele dreptății.

Astăzi s'a născut Christos,

Soarele cel luminos.

Azi Messia s'a născut,

Cel așteptat de demult,

Iată s'a născut Messia,

Precum scrie prorocia.

S'a născut pe lân uscat,

În scutece înfășat.

Sus noi dar să ne sculăm,

Și pe Domnul să-l rugăm.

Să-l rugăm și închinăm.

Cântec de stea aplicat pe o melodie de colindă. Se poate cânta cu refrenul: „Hai leroi da leroi Doamne”. Melodia are 2 linii a 2 măsuri și sunt aproape la fel.

254

Deal, jud. Sibiu.

Allegro molto. (♩ = 184).

Când ci - nă Chri - stos — la ma - să,
Ji - do - vii'm - pre - jur de ca - să.

Când cină Christos la masă (bis)

Jidovi'mprejur de casă. (bis)

Iuda'n casă a intrat,

Lui Christos s'a închinat.

Iuda afară eși,

Și jidovilor grăi:

- „Dați-mi treizeci de arginți,

„Să vi-l dau să-l răstigniți”.

Până Iuda-l sărută,

Jidovii bine-l legă.

Iuda iubitor de bani,

L-a vândut la'lui dușmani.

Christos întră în grădină,

Iuda după el s'a dus,

Cu sulita la străpuns,

Sânge tot vale a curs.

Sângele nevinovat,

N'ar trebui jos vărsat.

Soarele s'a ntunecat,

Luna'n sânge s'a scaldat,

Munții s'au cutremurat,

Petrile s'au despicat.

Întoarce-te cruce'n masă.

Să fi gazdă sănătoasă.

Cântec de stea. Fiecare vers se repetă. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 2-a și a 4-a nu sunt decât repetițiile liniilor 1-a și a 3-a.

255

Deal, jud. Sibiu.

Andante. (♩ = 92).

La cea mă - nă - sti - re ma - re,
La cea mă - nă - sti - re ma - re.

La cea mănăstire mare (bis)

Biserici cu nouă altare,

Și cu nouă popi bătrâni.

Și cu nouă diecei.

Grăi popa cel mai mare,

Către diacul cel mic,
Să dea'n toacă de trei ori,
De trei ori în trei lături.
Creștinii cum auziră,
La biserică porniră.
Cu prescuri și cu lumini,
Și cu dar de'nchinăciuni.

Cântec de stea. Fiecare vers se repetă. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linile au la hază același motiv ritmic și se deosebesc mai mult prin mersul melodic.

256

Allegro. (♩ = 144).

Pianul de sus, jud. Sibiu.

De când Dom - nul s'a nă - scu - tu, Dom - nu - lui,
Doam - ne, De când Dom - nul s'a nă - scu - tu.

De când Domnul s'a născutu,
Domnului Doamne,
De când Domnul s'a născutu,
Și pământul l-a făcutu,
Pe trei sute de arginți,
Mândru-i ceru'nipodobitu,
Tot cu stele mărunțele
Și cu luna printre ele.
Jidovi's umpluți de bani,
Ei grăiau către dușmani.
Dușmani'ncepur'a plânge,
Luna se'mbracă în sânge.

Soarele se'ntunecă,
Petrile se despicară.
Petrile Ivanului,
Și cheile raiului,
De acum până'n vecie,
Amin Doamne, Slavă Tie.

Cântec de stea aplicat pe melodie de colindă. Refrenul e la mijloc, iar înaltea și'napoia lui stă același vers. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a — care sunt exact la fel — au câte 3 măsuri, iar a 2-a — cu motiv deosebit — are numai două. — Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 258, 298, 300.

Andante. (♩ = 88). Pianul de sus, juł. Sibiu.

Când s'a născut Fi - ul - sfânt, Fi - ul sfânt de
pe pământu. Li - li - o - nul ș'al nost Domn.

Când s'a născut Fiul sfântu,
 Fiul sfânt de pe pământu,
 Lilionul ș'al nost Domn,
 Mititel înfățișelu,
 Fașă d-albă de mătășă,
 Vântul leagănul bătu,
 Ba mai mari minuni făcu.
 Făcea cerul și pământul, (bis)
 Făcea ceru'n nouă zile,
 Și pământu 'n două zile.
 Domnu tare s'a 'ntristatu,
 Mâna stânga-o scuturatu,
 Trei inele jos picară,
 Și ceru-l împodobiră,
 Tot cu stele mărunțele,
 Și cu luna printre ele.
 Una rază unde-mi rază?
 Rază'n șes su holde verzi.
 Una rază unde-mi rază?
 Rază în vârful munteluiu,
 La poalele braduluiu.
 Alta rază unde-mi rază
 Rază în cruce de fereastră,
 Și citește slovenește
 Și pe noi ne mântuiește.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de 2 versuri. Melodia—care trebuie să fie foarte veche—are 3 linii a 2 măsuri. Linia 1-a și a 3-a sunt exact la fel, iar a 2-a se deosebește prin mersul melodic deosebit, păstrând ritmul din linia 1-a.

Allegro. (♩ : 144).

Săsciori, jud. Sibiu.

Sus la poartă raiului
 Domnului Doamne,
 Șade Maica Domnului
 C' un păhar galbăn în mână,
 Tot închină și suspină.
 Vin îngerii și o 'ntreabă
 —, „Ce tot plângi Măicuță dragă?“
 —, „Dară eu cum să nu plângu,

„Căci sunt oameni pe pământu,
 „Dimineța când se scoală,
 „Nici pe obraz nu se spală,
 „Ci se duc la făgădău,
 „Suduie pe Dumnezeu.
 „Nu se tem că-i potopește,
 „Și pe toți îi prăpădește“.

Colindă cu refrenul la mijloc, între 2 versuri. Melodia are 3 linii. 1-a și a 3-a — cari sunt exact la fel — au câte 3 măsuri, iar a doua — cu motiv deosebit — are numai două. Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 143, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 298, 300.

259

Andante. (♩ : 88).

Toarcia, jud. Târnava-Mare.

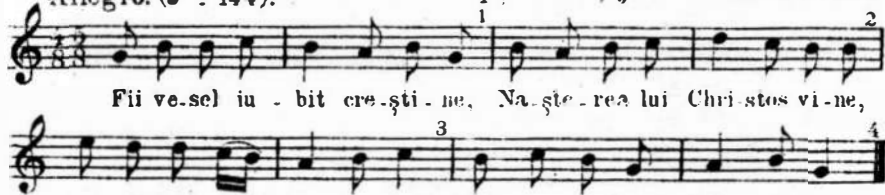
Ia te scoală gazdă bună (bis)
 Domnului bun.
 De vezi bine cîc-ți vin,
 Că-ți vin juri colindători,
 Noaptea pela cîntători,
 Și-ți aduc un cîntec lin,
 Să le dai vre-un cop de vin,

Și-un colac de grâu curat,
Și-o pecie de porc gras.

Colindă cu refrenul la mijloc precedat de un vers repetat și urmat de alt vers nerepetat. Vezi modelul de sus. Melodia are 4 linii: 1-a, a 2-a și a 4-a cu câte 2 măsuri, iar a 3-a cu una. Liniiile: 1-a, a 2-a și a 4-a, au același motiv ritmic, variat prin melodie, iar a 3-a, deși derivă din înversarea ritmului din măsura 1-a totuși apare ca ceva nou. Variante: No. 88, 130, 296.

260

Allegro. (♩ : 144). Copsa mică, jud. Târnava Mare.

Fii ve-sel iu - bit cre-ști - ne, Na-ște - rea lui Chri-stos vi-ne,
Mie-lul cel ne - vi - no - vat, Chri-stos ma - re - le'm - pă - rat.

2. Astăzi pe cel nevăzut,
O fecioară l'a născut,
În orașul Vifilem,
Aproape de Rusalim.

3. Îngerii frumos cântau,
Pastorii se bucurau,
Filozofii se 'nchinau,
Daruri scumpe-i aduceau.

4. Pe noi să ne mântuiască,
De greșala strămoșească,
Să ne 'nvețe acest graiu,
Care-i calea către raiu.

5. Ce-i binele strămoșesc,
Pe lângă cela ceresc.
Și de acum până'n vecie,
Amin Doamne să-ți dăm Ție.

Cântec de stea. Melodia am mai întâlnit-o la No. 143, 160, 208, 215, 261, 269, 277, unde se pot vedea toate observațiile.

261

Allegro. (♩ : 144). Daia, jud. Târnava-Mica.

1. A-stăzi am vă - zut mi-nu-ne, Ce - la ce în - ger ne spu-ne,
1. A-stăzi toa - te - s'a'm-pli - ni - tu, Că - te au fost pro - ro - citu.

2. Unde este acum om,
Să cânte ca Solomon,
Să cânte Aleluia,
Din cântarea aceluia?

3. Din Iochim și din Ana,
Ca să îplinească taina,
Taina cea din veci ascunsă,
Și de îngeri neștiută.?

4. Să treacă la Palestina,
C'acolo'nflorit lumina,
Să treacă la Vifleem,
Noi minunea s'o vedem?
5. Cu îngerii să strigăm,
Slavă Doamne, slavă ție!
Ca Dumnezeu să ne ție,
De acum până'n vecie.

Cântec de stea. Melodia este o variantă a celei precedente și are aceleași particularități. Mai vezi și No. 143, 160, 208, 215, 250, 269, 277.

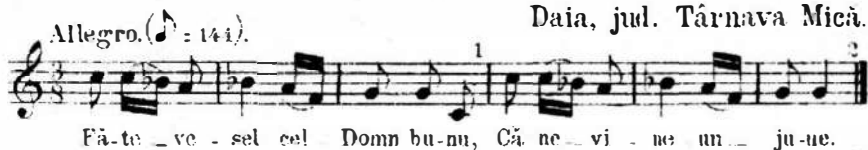
262

D-întreabă-și d-întreabă,
Sfinți pe Dumnezeu:
Din ce s'a făcutu,
Loza vinuluiu,
Floarea miruluiu,
Și-al treilea grâu?
Domnul sfânt din ceruri,
Pe acolo-mi trece-re,
Și din graiu grăie-re:
– „Ce mine'ntrebașu,
„Când voi bine știșu,
„Când pe min'm-or dusu,
„Câinii de jidovi,
„Sus la Rusalimu,
„Și m'o răstignitu
„Pe cruce de bradu,
„În poarta lui Pilatu.
„Și prin tălpi și prin pălmi,
„Piroane-mi bate-re,

„Sângele merge-re,
„La țară-mi trecè-re,
„Vinul se făcè-re,
„Unde mă'ncingere-re,
„Cu brâu de măceșe,
„Și-așa mă strânge-re,
„De carnea-mi cădere,
„La țară-mi trece-re,
„Bun grâu se făce-re.
„În cap îmi pune-re,
„Cunună de spini;
„Așa mă'mpungè-re,
„De păru-mi căde-re.
„La țară-mi trece-re,
„Bun pom se făce-re
„Pomu de mirulu”.
Creștine jupâne,
Noi o colindămu,
Gazdei o'nchinămu.

Colindă fără refren, dar i-se poate aplica refrenul: Dal Domnului. Doamne, după fiecare rând. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia a 2-a repetă pe 1-a cu foarte multă schimbare.

Fă-te vesel cel Domn bunu,
Că ne vine un june.
June bun colindă,
Da printr'ânsa cine vine?
Vine Domnul Dumnezeu.
Lungu-i lung până 'n pământ,
Cu hojmântul mohorât.
Dar în jur pe lângă poale,
Lucesc stele mărunțele;
Mai în sus pe lângă brâu,
Lucesc stel' mai mărișoare;

Dar în doi umeri ai lui,
Lucesc doi luceferei;
Dar în spate și în piept,
Lucesc luna și lumina
Soarele cu razele.
Dar o rază unde-mi rază?
Rază 'n șes cu holde verzi.
Dar o rază unde-mi rază?
Rază 'n cruce la fereastră.
La jupânul nostru gazdă.

Colindă fără refren, dar i-se poate aplica refrenul „Ierui da Ierui Doamne” după fiecare vers. Melodia are 2 linii a 2 măsuri. Linia 2-a repetă pe 1-a.

264

Umblă Maica după fiu (bis)

Raza soarelui, raza soarelui,
Tot plângând și d-întrebând:
— „N'ați văzut pe Fiul sfânt?”
— „Poate că l-om fi văzut,
„Numai nu l-am cunoscut”.
— „Foarte lesne de-al cunoaște,
„Că pe dosul Fiului,
„Scrisă-i luna și lumina,
„Și pe fața Fiului,

„Scrisă-i raza soarelui.
 „Și pe alui doi umerei,
 „Scrisi-și doi luceferei“.
 – „Dacă-i Maică chiar așa,
 „Poate că l-om fi văzut
 „Colo 'n poarta lui Pilat,
 „Răstignit pe un lemn de brad,
 „Cu sulia 'n coaste 'mpuns
 „Sfânt sânge și apă a curs“.
 Ingerii'n cepură a plânge,

Că se varsă atâta sânge,
 Sânge sfânt nevinovat,
 Nu trebuie jos vărsat
 Fără 'n pahar adunat.
 Munții s'au cutremurat,
 Petrite s'au despicat,
 Apele s'au tulburat,
 Luna 'n roșu s'a schimbat
 Soarele s'a 'ntunecat.

Colindă cu refrenul la urmă, după fiecare vers repetat. Melodia are 4 linii: 1-a și a 2-a cu câte 2 măsuri, iar a 3-a și a 4-a cu câte una. Linia 2-a este o secvență liberă a celei 1-a, iar a 4-a este o secvență liberă a liniei a 3-a.

265

Porumbac, jud. Făgăraș.

Andantino. (♩ = 120).

Ziori, ziori, dragi ziori,
 Nu grăbiți cu revărsatul,
 Că ne apucă ziua'n sat,
 Cu murguțu de surat,
 Și mândra de căpătat.
 Unde mergi tu Niculiță?
 Pe Olt la ibovnică!
 Nu te duce Nicolaie,
 Luntrea-i mică Oltu-i mare.
 Nu poți trece fără călare.
 Murgulețu-i cam nărod,
 Trece prin Olt ca pe pod;
 Și murguțu-i porav tare,
 Trece prin Olt ca pe cale.

Colindă de sf. Nicolaie. Atât textul cât și melodia trag mai mult a „Doină”. Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Păstrând ritmul, linia 2-a repetă în mod liber pe cea 1-a. (Secvență liberă). Are variante. Vezi No. 35, 167, 212, 229.

Andante. (♩ = 104). Tântari, jud. Făgăraș.

Trei crai de - la ră - să - rit au mers du - pă cum ci - tim.

Trei crai dela răsărit,
 Au mers după cum citim.
 Acolo cum au ajuns,
 Steaua'n nor li-s'a ascuns.
 Și lor le-a fost de'ntrebat,
 De-un crai mare împărat:
 – „Nu știți unde s'a născut,
 „Un crai mare de curând?”
 Iară Irod împărat,
 Auzind s'a tulburat,

Și mulți prunci mici a tăiat.
 Patrusprezece de mii,
 De la doi ani mai în jos,
 Ca să-l taie pe Christos.
 Mamele s'au tânguit,
 Și din gură au grăit:
 – „O naștere fericită,
 „Fost-a lui Irod urâtă”.
 Și de acum până'n vecie,
 Mila Domnului să fie.

Cântec de stea. Melodia are 2 măsuri. Liniile au același ritm cu mers melodic și cadență diferită.

267

Andante. (♩ = 80). Tântari, jud. Făgăraș.

Steaua sus ră - sa - re, — ca o tai -

nă ma - re, — Dai Dom - nu - lui, Doam - ne. —

Steaua sus răsare,
 Ca o taină mare,
 Dai Domnului Doamne.
 Steaua luminează,
 Și adevărează,
 Steaua strălucește,
 Și lumii vestește,
 Că astăzi curata,
 Preanexinovată,
 Iecioara Maria,
 Naște pe Messia
 În țară vestită

Betleem numită.
 Magii cum zăriră
 Steaua, și porniră.
 Mergând după rază
 Pe Christos să-l vază,
 Și dacă sosiră,
 Iudată-l găsiră.
 La cânsul intrară
 Și se închinară.
 Cu daruri gătite,
 Lui Christos menite.
 Luând fiecare.

Bucurie mare,
Căre bucurie
La toți să ne fie,
Dela tânărețe,
Pân'la bătrânețe.

Cântec de stea aplicat pe melodie de colindă. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Toate liniile au același ritm însă cu melodie deosebită. Are variante. Vezi No. 45, 73, 94, 145, 149, 169, 204, 221.

268

Andante. (♩ = 80). Râșnov, jud. Brașov.

Cest — domn bun din ca - să și din — a -

ce - stea curți, Dom - nu - lui, — Doam - ne.

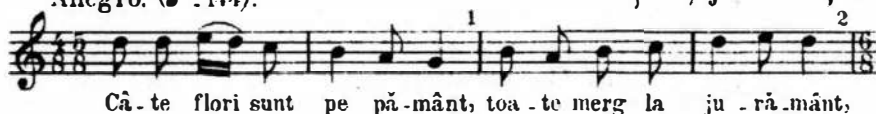
Cest om bun din casă
Și din acestea curți
 Domnului Doamne.
Bun gând s'a gânditu.
Praznic de a făcutu.
Pe cine a chematu?
Pe sfânt Nicolaie,
Dar el n'a venit.
Căci el a fost dusu.
Jos pe mare'n josu,
La mijloc de mare,
Nouă corăbioare.
Cinci sute de creștini.
Patru de păgâni.
Cele de creștini.
Tare s'au rugatu.
Și s'au închinatu.

La bun Dumnezeu,
Și la fiul său.
Cele de păgâni,
Nici nu s'au rugat,
Nici s'au închinat,
La bun Dumnezeu.
Și la fiul său.
Sfântu Nicolaie,
Toiagu luă-re,
Corăbii scoteă-re,
Corăbii spărgeă-re.
Și le scufundă-re.

Colindă cu refrenul tot după 2 versuri. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Ritmul din linia 1-a este variat în a 2-a și a 3-a. Tot așa și melodia.

Allegro. (♩ = 144).

Râșnov, jud. Brașov.

Câte flori sunt pe pământ,

Toate merg la jurământ

Ale Aleluia (bis)

Numai raza soarelui

Șade'n poarta raiului

Și păzește pe Christos,

Ca un trandafir frumos.

Când se scutură pe dos,

Umple locul de miros.

Când se scutură pe față.

Umple locul de dulceață.

Ale Aleluia.

Cântec de stea. Se poate cânta cu și fără refren. Melodia este o variantă a No. 143, 160, 208, 215, 260, 261, 277, unde se pot vedea toate observațiile relativ la construcție.

270

Râșnov, jud. Brașov.

Tot pe melodia precedentă se cântă și următorul text, fără refren.

1. Veniți oameni la lumină,
De vedeți taină streină.
Că peștera 'n cer făcută,
Și ieslea e așternută.
2. Unde o Dumnezeuire,
S'a culcat întru mărire,
Pe fân și paie uscate,
La dobitoace aflate,
3. Iar steaua din nori ivită
La orient răsărită,
Și magilor cunoscută,
Cometă mare făcută.
4. Ce asemenea minune,
Nu s'a mai văzut în lume.
Trei crai magi pornesc în cale,
Cu maestiile sale,
5. După stea cu tâlcurile,
Să ale adâncurile,
Și în Iudeea așară,
Din prorocia cea rară,
6. Că s'a născut împăratul,
Isus Christos înălțatul.
În Vifleem unde zace,
În iesle în bună pace.
7. Craii acolo înțără.
Pe Domnul Isus aflară,
Fapte ei se bucurară,
Și cu daruri se 'nchipară.

Allegro. (♩ = 144).

Râșnov, jud. Brașov.

Asta-i seară, seara mare,
 Seara mare de Crăciun,
 Când s'a născut Dumnezeu (bis)
 În ieslele boiloru,
 În mijlocul floriloru.
 Maica pe un plai de munte,
 Ea ședeă și odihneă-re,
 Pruncu 'n brațe-și primenia-re.
 Trei izvoare curgătoare,
 Unul curge lapte dulce,
 Unul curge vin d'-el dulce,
 Ș'unul curge lapte dulce.

Cântec de stea. (Probabil de origină săsească). Melodia are 2 linii a 4 măsuri. Peste toată melodia se menține același ritm monoton. Linile au și fragmente melodice comune. - (Măsurile 3-4 și 5-6).

272

Andante. (♩ = 72).

Râșnov, jud. Brașov.

2. Pela toți în peșteră
 Cu trâmbițe șuterând,
 Eslea' fost dlobitocesc
 Leagănul împărătesc.

3. Căci cerescul împărat,
 În iesle s'a înfășat.
 Mărire Ție Maică sfântă,
 Dela robii care-ți cântă,

4. Dela 'mpăratul Christos,
Născui lumii, spre folos.
Nașterea Domnului sfânt,
Mântuire pe pământ.

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 3-a repetă pe 1-a, iar a 4-a pe a 2-a. Variantă: No. 273.

273

Allegro. (♩ = 144).

Râșnov, jud. Brașov.

Trei crai de - la ră - să - rit, Cu stea - u'au că - li - to - rit.

Textul întreg al acestui cântec de stea vezi la No. 276. Melodia este o variantă metrico-ritmică a melodiei precedente. Are 2 linii a 4 măsuri. Linile au la bază același motiv ritmic cu mică variație. Melodiile diferă și contrastează prin tendința de inversiune. Variantă: 272.

274

Hărman, jud. Brașov.

Pe melodia No. 269, se cântă și următorul text, fără refren.

Astăzi am văzut minune,
Care ingerul ne spune.
Astăzi toate s'a'mplinit,
Precum a fost prorocit,
Despre Messia Christos,
Toate s'a'mplinit frumos.
Unde este acum un om.

Precum a fost Solomon?
Acelui să ne'nchinăm,
Și cu toții să-i strigăm:
„Slavă ție din vecie,
„Mila Domnului să fie
„Dumneavoastră bucurie,
„La mulți ani cu veselie“.

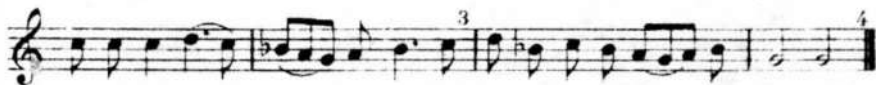
275

Hărman, jud. Brașov.

Andante. (♩ = 80).

Ah, lu-me ne - so — co-ti-tă, Ah, i - ni — mă în — dră-ci - tă,

Ah, ai-bi-ți - - e — dom-ne-a-seă Și za-vi-stă-e — lu - mea-seă.

2. Cu cine te joci lroade,
Când inima ta te roade?
Ah, lroade împărare,
Te-ai umplut de răutate.

3. Căci cu poruncile tale,
Ți-ai umplut țara de jale,
Ah, lroade împărate,
Te-ai umplut de răutate.
4. Nici o casă nu-i scutită,
Nici o curte ocolită,
Ci toate sunt lăcrămate,
Și de ciudă sfășiate.

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linile au în fond acelaș motiv ritmic, care însă se prezintă foarte variat. De ex: în linia 2-a este mai împodobit, în linia 3-a este aproape la fel cu 1-a, în linia 4-a este împodobit și inversat în măsura 1-a, și simplificat și redus în măsura 2-a. Mersul melodic e deosebit în fiecare linie.

276

Andante. (104 = ♩). Hărman, jud. Brașov.

Trei crai de - la — ră - să - rit Cu stea - u'au că - lă - to - rit

Și-au mers, du - pă cum ei - tim, Pă - nă - la — Ie - ru - sa - lim.

2. Acolo cum au ajuns,
Steaua'n nor li s'a ascuns,
Și le-a fost a se plimbă,
Prin oraș a întrebă:
3. Unde s'a născut, zicând
Un mare crai de curând?
Iar Irod ca împărat,
Auzind s'a tulburat,
4. Pe crai grabă i-a chemat (bis)
Ispitindu-i viu, setos,
Ca să aile pe Christos.
5. Și cu grai a adăugat,
Foarte lor li s'a rugat,
Zicând, mergeți și-l aflați
Și curând mă înștințați.

6. Să merg să mă'nchin și eu, 8. Cu daruri s'au închinat,
Ca unuia Dumnezeu. Ca la-un mare împărat.
Craii dacă au plecat, Înapoi dac'au purces,
Steaua iar s'a arătat. Pe altă cale au mers.
7. Ș'au mers până au stătut, 9. Precum le-a fost lor și zis,
Und'era pruncul născut, Ingerul noaptea în vis.
Și cu toți s'au bucurat, Iar Irod ca împărat,
Pe Christos dac'au aflat. Văzând că s'a înșelat,
10. Foarte rău s'a năcăjit,
Oaste mare a pornit,
Și'n Vifleem a intrat,
Mulți coconi mici a tăiat.

11. Pân'la patrusprezece mii, 12. Pe Christos nu l-a tăiat,
Toți prunci mărunței copii, Duhul sfânt l-a apărat.
De doi ani și mai în jos, Oh, tiranul crud Irod,
Ca să-l taie pe Christos. Murind blestem de norod,

Ne fiind el bucuros,
De nașterea lui Christos.

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 3-a este o repetiție puțin modificată a liniei 1-a, iar a 4-a este o repetiție fidelă a liniei a 2-a. Vezi și No. 251.

277

Hărman, jud. Brașov.

Allegro. (♩ = 144).

A-stăzi am vă - zut mi - nu - ne, Ca - re în - ge - rul ne spu - ne,

A-stăzi toa - te s'a'm - pli - nit, — Pre - cum a fost pro - ro - cit.

2. Despre Messia Christos, 3. Acelui să ne 'nchinăm,
Toate s'a 'mplinit frumos. Și cu toții să strigăm:
Unde este acum un om, „Slavă Ție din vecie,
Precum a fost Solomon? „Mila Domnului să fie”.

4. Dumniavoastră bucurie,
La mulți ani cu veselie.

Cântec de stea cu melodia ca la No. 143, unde se pot vedea și observațiile relativ la construcție. Mai are variante: No. 160, 208, 215, 260, 261, 269.

Tot pe melodia precedentă se cântă și cântecul de stea ce urmează:

1. Lăudați pe Dumnezeu,
Marele arhiereu,
Că s'a născut azi Christos,
Intr'a-lui Adam folos.
2. Dăntuiți și sălțați,
Tot ce vi s'a trâmbițat.
Magilor călătoriți,
Pe Messia să-l găsiți.
3. Voi păstori să fluerăți,
Slavă lui să îi cântați,
Că Maria a născut,
Și blestemul s'a pierdut.
4. Moise piatra a lovit
Și 'ndată apă a izvorât,
Pe popor a adăpat,
Setea lor le-a tăiat.
5. Noi viață am primit,
Și prea mult ne-am veselit.
Oh petrii Ivanului,
Și rugii Sionului,
6. Munți Eleonului
Și lemnele raiului,
Toate astăzi dăntuesc,
Cu danie prăznuesc.
7. Iar escălea să rămâie,
Cu smirnă și cu tămâie,
Și d-acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie. -

279

Maieruș, jud. Brașov.

Andante. (♩: 80).

În mar-gi - nea râ-u - lui. În a - pa - lor - da - nu - lui,
Ve-dem lu-cruri mi-nu-na-te, De toți sfin-ții lă-u-da-te, Of, mi-nu - ne!

2. Astăzi Christos în Iordan,
Se botează de sfânt Ioan.
Astăzi și sfântul Ioan,
Vine către Iordan,
Of minune!
3. Și dacă s'apropiă,
Domnul Christos îi grăiă:
- „Vino Ioane mă botează,
„Și legea mi-o îndreptează.
Of minune!

4. „Vino, nu te îndoi,
„Că azi legea s'a 'noi".
Sfântul Ioan a răspuns,
Către 'mpăratul de sus:
Of minune!
9. „Ca iarba cea uscată.
„Eu voi arde pe pământ".
Domnul Christos a grăit,
Către Ioan cel iubit:
Of minune!
5. „Of melul lui Dumnezeu,
„De carele doresc eu,
„Mie mi trebuie botez,
„Cu tin' să mă luminez
Of minune!
10. „Las' acuma și cutează,
„Și vino și mă botează".
Atunci Ioan a cutezat,
Pe Christos la Botezat.
Of minune!
6. „Mie să-mi dai curăție
„Și vecinică 'mpărăție.
„Căci eu nici cum nu cutez,
„Să 'ndrăsnesc să te botez.
Of minune!
11. Când botezul a primit,
Atunci cerul s'a deschis,
Din nori umbră s'a pogorât,
Duhul în chip de porumb,
Of minune!
7. „Căci eu nici cum nu cutez,
„Să 'ndrăsnesc să te botez.
„Cum să pot să 'ndrăsnesc,
„Că sunt un om pământesc,
Of minune!
12. Din cer glas s'a auzit:
„Tu ești fiul meu iubit"!.
După ce s'a botezat,
Pe noi toți ne-a învățat.
Of minune!
8. „Cum să m' apropii de foc,
„Că nu pot să stau în loc
„Nici să caut în fața ta,
„Dar încă-a te boteza.
Of minune!
13. Evanghelia s'ascultăm,
Legea lui să n'o călcăm,
Că azi raiul cel încuiat,
Prin botez s'a descuiat,
Of minune!
14. Azi Adam s'a deslegat.
De blestem și de păcat.
Și de-acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie.
Of minune!

Colindă la Botezul D-lui. Am întâlnit această melodie, puțin can-
variată, la No. 158, 163, 240, 290 și 303, unde se pot vedea observațiile
relativ la construcție.

Andante. (♩ = 60).

A - ghi - os, — A - ghi - os, — Tre - cù - na - ște - rea lui Cri - stos,

Ve - niți frați - să ne scu - lăm, — Vif - le - e - mul să - l li - săm.

2. La Iordan să alergăm,
Minune mare să vedem.
La Iordanul râu frumos,
Acolo vine Christos.
3. Apele să le sfințească,
Pe noi să ne ispășească.
A pustiului locuitor,
Sfântul Ioan botezător,
4. Mai 'nainte se gătește,
Pocăința o vestește,
Vrea pe toți să-i ispășească,
Și cu apă să-i stropească.
5. Să-i boteze în troiță,
În pravoslavnică credință.
Iară când sosi Christos,
Iordanul s'a întors.
6. Înapoi fugă cu pripă,
Dar prorocul sta cu frică.
Prorocul se jeluște,
Și către Christos grăiește:
7. „Eu vreau botez dela tine,
„Și tu vii acum la mine.
„Eu tare mă 'nspăimântez
„Și nu știu să te botez.
8. „Că sunt iarbă și țărână,
„Și tremură a mea mână.
- „Tu ești foc ce mistuești,
„Care și munții-i topești”
9. Christos lui Ioan îi grăi:
„Vino nu te îndoii.
„Vino dară și cutează,
„Și cu apă mă botează”.
10. Atunci prorocul venind,
Și de frică tremurând,
Înima sa tare-îl strânsă,
Și de Domnul se atinsă.
11. Atunci cerul s'a deschis,
Duhul din cer pogorând,
Glas din cer s'a auzit
„Tu ești fiul meu iubit”.
12. Frumos praznic a trecut
În carele te-ai născut.
Acesta-i mai luminat
În care te-ai botezat.
13. Acolo înger vestitor,
Aici 'nainte mergător.
Acolo steaua vestește,
Aici Ioan mărturisește.
14. Și de acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie,
Și botezul lui Christos,
Să ne fie de folos.

Și acesta e tot cântec de Bobotează. Melodia are 4 linii a 2 măsură.
Linia 4-a repetă cu puțină schimbare pe a 3-a, iar 1-a și a 2-a sunt
complet independente. Cu multă bunăvoință însă și aici putem dovedi
asemănare.

Andante. (♩ = 80). Belini, jud. Treiscaune.

Me-se'n-tin-se — sus is pu - se, Me-se'n-tin-se — sus is puse,
Dar la me-se ci-ne-mi şa - de, Dar la me-se — ci-ne-mi şad'?

Mese'ntinse sus is puse, (bis)
Dar la mese cine-mi şade? (bis)
Şade-mi bunul Dumnezeu,
Cu Ionu Sântionu,
Şi-mi judecă pe Adamu:
— „Măi Adame, moş Adame,
„Din toţi pomii să mănânci,
„Numai din cel pom mai mare,
„Ce-i mare şi înfloritu,
„Să nu mânci că ți-e opritu”.
Iuda'n grabă a venit,
Şi mi-l-o ademenitu,
Şi el gol s'a pomenitu.
Cu naşterea lui Christosu,
Să ne fie de folosu.

Colindă fără refren. Fiecare vers se repetă. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linile au la bază acelaş motiv ritmic uneori mai simplu, alteori mai variat. Linia 4-a, aproape fidel, repetă pe a 2-a.

282

Andante. (♩ = 80). Intorsura - Buzăului, jud. Treiscaune.

Sub cel deal din ră - să - ri - tu,
Vân - tu ba - te li - nu. Sub cel deal din ră - să - ri - tu.

Sub cel deal din răsăritu,
Vântu bate Linu,
Scrisu-i Doamne lucru mare,

Scrisă-i d-albă mănăstire,
 Cu uşile jos la mare,
 Cu ferestre sus la soare.
 Şade Maica şi cu Fiul,
 Fiul plânge tângueşte,
 Maica sfânt'aşa-i grăieşte:
 – „Taci tu fiule nu plânge,
 „Că Maica Ție-ți aduce,
 „Două mere d-aurele,
 „Ca tu să te joci cu ele”.

Colindă cu refrenul la mijloc precedat şi urmat de acelaş vers.
 Melodia are 3 linii: a 2-a şi a 3-a — care se aseamănă puţin — au
 câte o măsură, iar 1-a — care este deosebită — are 2-ă. Variantă No. 284.

283

Andante. (♩ = 80). Intorsura - Buzăului, jud. Treiscaune.

De când Dom. nul — s'a nă. şcu. tu, — De când Dom. nul —
 s'a — nă. şcu. tu, Dum. nea-lui şi Domn din cer.

De când Doamne s'a născutu (bis)
 Dumnealui şi Domn din cer
 Şi pământul s'a făcutu,
 Şi cerul s'a ridicatu,
 Pe patru stânci (stâlpi) de argintu,
 Soarele cu razele-re,
 Luna plină cu lumină,
 Oamenii cei spovediți
 Ca nişte pomi înfloriți;
 Iară cei nespovediți,
 Ca nişte butuci părliți.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Melodia
 are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a este o variație ritmică a celei 1-a, iar a
 3-a este deosebită.

Andante. (♩ = 80).

Buzău Ardelean, jud. Treiscaune.

De când Domnul s'a născut,
Vântu bate linu,
De când Domnul s'a născut,
Și pământul s'a făcut, (bis)
Și cerul s'a ridicat,
Pe patru stâlpi de argint,
Mai frumos împodobit,

Tot cu stele măruntele,
Și'n mijlocul stelelor,
Zace luna cu lumina,
Soarele cu razele-re,
Trandafir verde pe masă,
Rămâi gazdă sănătoasă.

Colindă cu refrenul la mijloc, precedat și urmat de acelaș vers.
Melodia este aproape ca la No. 282. Are 3 linii: 1-a și a 3-a cu câte 2
măsuri, iar a 2-a numai cu una. Linile sunt deosebite.

285

Andante. (♩ = 80).

Marcoș, jud. Treiscaune.

Tu ești lumina cea sfântă,
Precista blagoslovită,
Că ai născut pe Fiul sfânt
Oamenilor pe pământ.
Tu ești cinste îngerească,
Și slavă apostolească
Biruința striestrească,

Nădeidea călugărească.
La toți sfinții ești cunună.
Cu cocon liu împreună.
Toți se satură cu tine,
De Dumnezeiască pâine.
Tu ești izvor de viață,
Adapi bine cu dulceață.

Și ești Maic' adevărată,
C'ai născut fiu făr' de tată.
Mai întâi și mai cinstită,
De cât soarele mai sfântă.
Tot de David prorocită,
De 'nțeleptul Solomon,
Și de sfântul Ghedeon.
Tu ești eslea sălășluită,

Și cartea pecetluită,
Carea ne scrie cu dreptii.
Unde doresc înțelepții.
Și d-acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie,
La mulți ani cu bucurie,
Spre mai mare veselie.

Colindă fără refren. Textul e al unui cântec de stea. Melodia are 4 linii a 2 măsuri. Linia 2-a și a 4-a sunt aproape la fel, 1-a cu a 3-a se aseamănă mai puțin. Toate se pot reduce la același motiv ritmic.

286

Allegro. (♩ = 144). Marcoș, jud. Treiscaune.

În o - ra - șul Vif - le - em, Ve - niți bo - ieri să - ve - dem,

Că - a - stăzi ni s'a - nă - seut Dom-nul - fă - ră de'n - ce - put.

<p>2. Și astăzi ni s'a umplut,
Prorocia de demult,
Că se va naște Christos,
Messia cap luminos.</p> <p>3. Din fecioara Maria,
Și din neamul lui Avram,
Din sămânța lui David,
Din Duhul sfânt zămislit.</p> <p>4. Care te vor lăudă
Și așa îți vor cânta:
Slavă sus lui Dumnezeu,
Și pace pân' la apus!</p> | <p>5. Trei crai dela răsărit,
La 'nchinare au venit,
Daruri scumpe aducând,
Și către Christos zicând:</p> <p>6. „Culcă-te 'mpărat ceresc,
„In sălaș dobitocesc,
„Te culcă pe fân uscat,
„De îngeri înconjurat.</p> <p>7. „Care te vor lăudă.
„Și așa îți vor cântă:
„Slavă sus lui Dumnezeu,
„Și pace pân' la apus”.</p> <p>8. Și de-acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie,
La mulți ani cu bucurie,
Spre mai mare fericire.</p> |
|---|---|

Cântec de stea. Este varianta No. 119 unde se pot vedea observațiile relativ la construcția melodiei. — Mai vezi No. 166, 207, 239.

Sub cea poală de dumbravă
Domnului meu
Mare cărd de oi se pază,
Dar de pază cin'le pază?
Pază bun viteaz.
El atâta le-a păzit,
Până ce a d-adormit,
Vânt mare s'a scormonit,
Tot din cer până'n pământ.
Oile s'au spăimântat,
Pe l-o'mpresurat,
Mare zgomot că s'a dat,
Duh din cer s'a coborât,
Domnul în chip de porumb,

Pe mi-l-a'ntrebat:
- „Ale bun viteaz,
„Ale cui sunt oile?”
- „Alei Doamne, sfinte Doamne,
„Ale mele ca și-a tale.
„Lu le pasc, tu mi le crește,
„Mai tare mi le sporește.
„Numai tu Doamne să-mi dai,
„La Crăciun un cojoc bun,
„La sfânt-Gheorghe un miel frumos
„La Sânziene două miele,
La Ispas un bulz de caș.”
Să fi gazdă sănătoasă,
La mulți ani mai veseloașă.

Colindă cu refren foarte scurt, între 2 versuri. Melodia are 3 linii: 1-a cu 2-ă, a 2-a cu una, și a 3-a cu 4 măsur. Linia 2-a se poate alipi la 1-a fiind foarte mică și neproporționată față de celelalte. Linile au motive complet independente.

Melodia unei colinde ale cărei cuvinte îmi lipsesc. Are 3 linii a 2 măsur. Linile au acelaș motiv ritmic mai mult sau mai puțin schimbat.

Andante. (♩ = 80).

Sus la poar - ta ra - iu - lui, Le rui, Doam - ne, Sus la poar - ta ra - iu - lui.

Textul îmi lipsește. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a – care au pu-
tină asemănare-cu câte 2 măsurii, iar a 2-a-independentă are numai una.

290

Andante. (♩ = 80).

Vif-le - e me, ve - se - le - ste - te, Eu - fra - te, gă - te - ste - te, Că Mai - ca lui Dum - ne - zeu, Pre - cum a - stăzi vă spui eu, Oh! ce - tai - nă.

2. Vine'n peșteră să nască,
Care pre noi să ne pască.
Vino Ilie și vezi,
Cela ce'n căruță sezi.
Oh! ce taină.

4. Că Fecioara Maria,
Ne naște pe Messia,
În orașul cel vestit,
Care-i Vifleem numit.
Oh! ce taină.

3. Că părintele Avram,
Și cu fiul său Isaac,
Cu prorocul Ieremie,
David și cu Ananie,
Oh! ce taină.

5. Magii steaua o zăriră,
După ea călătoriră,
Ei mergând tot după rază,
Pe Christos ca să îl vază,
Oh! ce taină.

6. Și după ce îl aflară,
Cu daruri se închinară.
Iar dacă au purces,
Pe altă cale au mers,
Oh! ce taină.

7. Precum le-a fost lor prezis,
Ingerul noaptea prin vis.
Și de-acum până'n vecie,
Mila Domnului să fie.
Oh! ce taină.

Cântec de stea stropic cu un mic refren la urmă. Melodia este o variantă a No. 158, unde se pot vedea observațiile relativ la construcția melodiei. — Mai vezi No. 163, 240, 279, 303.

291

Andante. (♩ : 92).

Tușin, jud. Cojoena.

Bu - cu - ră - te — tu Domn bu - - nu, Bu - cu - ră - te —

tu Domn bu - - nu, Co - lin - dă - mă, — Doam - ne.

Bucură-te tu domn bunu, (bis) Și de acolo așa zicea-re:
Colindă-mă Doamne, — „Trageți blânduși mielușei,
C'am ajuns sfântu Crăciunu, „Haideți că sunteți ai mei,
Nașterea celui Domn mare, „S'o'nchinăm cu sănătate,
Care'n lume soață n'are, „Pela gazde pela toate,
Făr'numai pe sfântul soare „De la-un fir de mință creată, (mentă)
Care este luminatu, „Dăi Doamne gazdei viață.
De îngeri înconjuratu, „De la un fir de busuiocu,
Christos in scaun ședeă-re, „Dăi Doamne gazdei norocu.

„Slobozi-ne gazdă'n șură,
„Cafară plouă de cură,
„Slobozi-ne gazdă'n casă,
„Cafară plouă de varșă”.

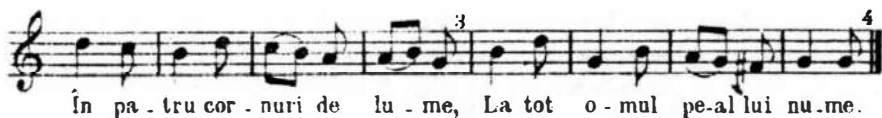
Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetit. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a variază pe a 1-a, iar a 3-a este independentă.

292

Allegro. (♩ : 144).

Tușin, jud. Cojoena.

La sfâr - și - tul lu - mii, — Trâm-bi - ța - vor în - ge - rii,

Să vie la Judecată,
 Cei morți cu vii la olaltă,
 Judecata-i mare price,
 Domnii și împărați-or plânge.
 Dar acol'nu trebuie nimic,
 Nici aur, nici argint,
 Numai suflet drept și sfânt.
 Hai cu toți să înălțăm,
 Colo sus la Rusalim.
 Dar acolo ce-om vedea?
 Vedeă-vom o cocoană,
 Cu'n cocon mic lângă ea.
 Noi Marie te-om mări
 Dar ne temem c'om greși.
 Că ești născută din soare,
 Și cu luna la picioare.
 Și dai țâți la Christos
 Car'pe noi din iad ne-a scos,
 Și ne-a scos dela robie,
 Și ne-a dat la'mpărăție.

Cântec de stea. Melodia are 4 linii a 4 măsurî. Acelaș motiv ritmic
 în toate liniile, variat prin melodie.

293

{ Scoală, scoală gazdă mare,
 Florile's d-albe,
 Prinde boi la tânjeală,
 Și te du la plug afară,
 Și tot ară până'n seară.

La capul Lăbuțului.
 Fântână cu trei izvoare,
 Dumnezeu pe-acol'scoboarc,
 Apă'n gură și-a luat,
 Holdele le-a rouratu,
 Și din gur'a cuvântatu:
 — „Creșteți grâne până'n brânc, (brânc)
 „Și săcări până'n subsuori,
 „Și ovese cât de dese,
 „Și alae pân'după cap”.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri. Melodia — care este mai mult o doină — are 3 linii: 1-a și a 3-a — care se aseamănă foarte mult — are câte 4 măsuri, iar a 2-a — care repetă aproape pe 1-a, — are numai 3 măsuri.

294

Tușin, jud. Cojocna.

Allegro. (♩ = 114).

Când era Christos la cină, (bis)

Ler florile mărului,
 Mers-a la măr în grădina
 Și mărul l-a scuturatu,
 Mărul roșu a picatu,
 Și Gavril l-a apucatu.
 L-a purtat din sat în sat,
 Pân'la casa cea de sfatu
 Ș'acolo l-a sfătuit,
 Pe cruce de brad l-a pus,
 Cu sulita l-a străpunsu
 Apă și sânge a cursu.
 Și de mila lui Christosu,
 Maica sfânt'a picat josu.
 De milă și de bănatu,
 Soarele s'a'ntunecat,
 Luna'n sânge s'a'mbrăcatu.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 4 măsuri. Liniiile au același motiv ritmic, variat prin melodie.

'Tușin, jud. Cojocna.

Andante. (♩ = 80).

Sus la vița vinuluiu (bis)

Domnului, Domnului Doamne

La măru gutiuluiu,

Este o masă d-albă'ntinsă,

Lângă masă cine-mi șade?

Domnul Christos, ce prânzește,

Chiamă pe Petru la prânzu,

Iar Petru din grai grăia-re:

– „Îți mulțam Doamne de prânzu,

„Că n'am venit să prânzescu,

„C'am venit să mă jelesc,

„C'a intrat luda în raiu,

„Și-a luat ce-a fost mai bunu:

„Soarele cu razele-re,

„Ba luna cu stelele-re.

„Dă-mi Doamne ce-oi zice eu,

„Trăsnetu și fulgeru”.

Domnul Christos s'a'nduratu,

Și lui Petru i-le-a datu,

Petru de-acolo s'a luat,

Tot trăsbind și fulgerându.

Și tot pe luda gonindu.

Colindă cu refrenul la urmă precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linia 2-a repetă ritmul și schimbă melodia celei 1-a, iar a 3-a este independentă.

296

Tușin, jud. Cojocna.

Andante. (♩ = 80).

Zur, zur, zur, d-albe surori (bis)

Colindă-mă Doamne, colindă-mă,

Dumnezeu cu oile,

Pe fânațul jidovesc.

Nime'n lume nu-l văzu

Num'o fată de jidov.
 Fata repede a'lergat.
 Pe toți jidovii a sculat,
 Toți cu lănci și cu topoare,
 Pe Dumnezeu să-l omoară.
 Dumnezeu a fluerat,
 Oile s'au adunat

Num'o biată mioriță,
 Sta în coate și'n genunche,
 Se rugă lui Maica sfântă,
 Să o scoată'n primăvară
 „Că eu Doamne îți voi da-re,
 „La Sângeorz un miel frumosu,
 „La ispas un bulg de cașu.

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii a 2 măsuri. Linile au acelaș motiv ritmic, variat numai prin melodie. - Variante: No. 88, 130, 259.

297

Andante. (♩ = 80). Tușin, jud. Cojocna.

În trei corni de masă, Dom-ni-lo-ru, Sunt trei flori frumoase-se.

În trei corni de masă
 Domniloru
 Sunt trei flori frumoase.
 Ele mi se muștră,
 Care sunt mai mari.
 Pânea așa zice:
 - „Că eu sunt mai mare,
 „Că fără de mine,
 „Nu-i liturgie 'n lume“.
 În trei corni de masă,
 Sunt trei flori frumoase.
 Ele mi se muștră,
 Care sunt mai mari.

Vinul așa zice:
 - „Că eu sunt mai mare,
 „Că fără de mine,
 „Nu-i slujbă pe lume“.
 În trei corni de masă
 Sunt trei flori frumoase.
 Ele mi se muștră,
 Care sunt mai mari.
 Mirul așa zice:
 - „Că eu sunt mai mare,
 „Că fără de mine,
 „Nu-i botez în lume“.

Colindă cu refrenul la mijloc, între 2 versuri. Melodia are 3 linii: 1-a și a 3-a cu câte 2 măsuri, iar a 2-a (refrenul) numai cu una. Linia 1-a și a 3-a are o asemănare foarte vagă, iar a 2-a e complet deosebită.

298

Allegro. (♩ = 144). Tușin, jud. Cojocna.

Co - lo, co - lo'n va - lea ma - re, Chri - stos Dom -

nu - lui no - stru, E - ste-o gră-di - nă Dom - nea - scă.

Colo, colo 'n valca mare

Christos Domnului nostru

Este-o grădină domnească

N'are cine s'o plivească.

Haideți cu toți s'o plivim,

Domnului să-i mulțumim.

Că domnul său Toderas,

S'a făcut călugăraș,

La mănăstire la Blaj.

Și doamnă-sa Toderiță,

S'a făcut călugăriță,

La mănăstire 'n Bistriță.

Colindă cu refrenul la mijloc între 2 versuri. Melodia aceasta are atâtea variante încât nu e necesar să mai insistăm asupra construcției. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 300.

299

Tușin, jud. Cojocna.

Co - bo - rit a, co - bo - rit, — Zu - ă - rel de zi - uă,

Mai - ca sfân - tă pe pământ, Zu - ă - rel de zi - uă.

{ Coborât-a coborât,
 Zăurel de ziua,
 { Maica slantă pe pământ,
 Zăurel de ziua.
 S'a 'ntâlnit cu trei voinici.
 „Bună ziua trei voinici
 „N'ați văzut un fiu p'aici?”
 — „Dar noi și de lam văzut,
 „Că noi nu lam cunoscut”.
 — „Foarte lesne a-l cunoaște,
 „Cavea haine cu petele,

„Și 'n degete cu inele,
 „La guler și la ciotori,
 „Avea scrise sărbători.
 „Soarele și razele,
 „Ba luna și stelele“ -

Colindă cu 2 refrenuri, formând o strofă de 4 rânduri precum arată modelul mai sus. Melodia are 4 linii a 2 măsur. Linia 3-a variază melodic pe 1-a, iar linia 4-a pe a 2-a. În toate liniile prima măsură are același motiv ritmic prin care se menține unitatea și legătura organică.

300

Fișcut, jud. Timiș.

Allegro. (♩ = 114).

a) Când Chris-tos ci - nă la ma - să, Le - ru - mi, Doam - ne,

b) Stau E-vre - ii du - pă ca - să, Le - ru - mi, Doam - ne,

c) In - dă - fu - ră a ie - și - tu, Le - ru - mi, Doam - ne.

Când Christos cină la masă.
 Lerumi Doamne,
 Stau Evreii după casă
 Lerumi Doamne,
 Iuda fără a eșitu,
 Lerumi Doamne,
 Cu Evreii a givănit:
 - „Dați-mi treizeci de arginți,
 „Că vi-l dau să-l răstigniți“.
 Iuda iubitor de bani,
 L-a vândut lă lui dușmani.
 Iuda 'n casă a intratu.
 Pe Christos afară a chematu.
 În grădin' sub pomii L-au dusu,
 Und' Evreii stau ascunsi.
 Și când Iuda-L sărutase,
 Evreii i-l și legase.

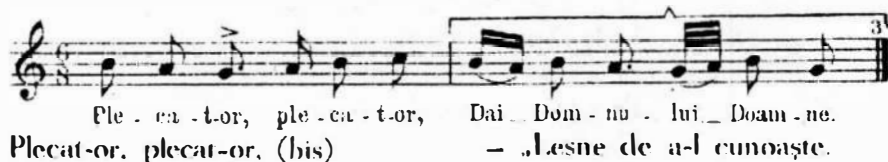
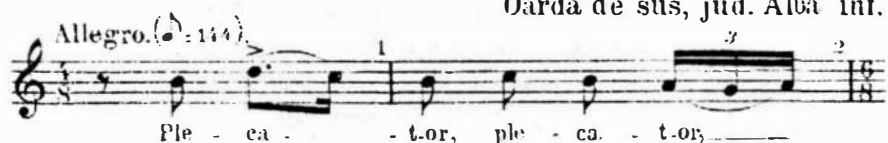
L-au legat și L-au purtat:
 Pân'la casa cea de sfatu.
 Sfatu lor a hotărâtu
 Ca să fie răstignitu.
 Pe cruce de brad L-au pusu,
 Cu sulița L-au împunsu.
 Sângele pe cruce a cursu,
 Luna'n sânge s'a îmbrăcatu,
 Soarele s'a'ntrunecat,
 Stelele lumin' n-au datu,
 Munții s'au cutremuratu,
 Petrele s'au despicatu,
 Flori și arbori s'au uscatu,
 Capeteasma a crepatu.
 Ingerii din cer strigatu:
 - „Sângele nevinovat,
 „Nu trebuie jos vărsatu“.

Toată lumea L-a jelitu,
 Și plângând s'a tânguitu,
 Iar Iuda fiu blestematu,
 Arginții i-a aruncatu,
 Și nebun s'a spânzurat.

Colindă cu refrenul după fiecare vers. Melodia are 3 variante: a.) b.) c.). Versul 1. se cântă pe melodia de sub a.), al 2-lea pe cea de sub b.), al treilea pe cea de sub c.). Pe urmă începe iar pe melodia 1-a și continuă după cum arată modelul, așa că toate 3 variante se pot considera ca o singură melodie cu 3 refrene. Melodia are 2 linii cu motive diferite. Linia 1-a are 3 măsuri, a 2-a are 2-ți. Are multe variante. Vezi No. 26, 27, 31, 37, 42, 47, 66, 82, 92, 97, 101, 107, 122, 124, 128, 132, 139, 145, 148, 155, 175, 194, 219, 227, 231, 236, 256, 258, 298.

301

Oarda de sus, jud. Alba inf.

Plecat-or, plecat-or, (bis) Dai Domnului Doamne,

Mici colindători,

Tot din casă'n casă,

Pân'la'treia casă.

Cea sfântă Mărie,

Nainte le iasă

C'un colac de grâu,

C'o ploșcă de vinu.

Din colac tăia-re,

Din ploșcă'nchina-re,

Din gură'ntraba-re:

– „Nu mi-ați voi văzut,

„Iușorul meu?”

– „Și de l-am văzut,

„Nu l-am cunoscut.”

– „Lesne de a-l cunoaște.

„Ueșoara lui,

„Spuma laptelui.

„Mustăcioara lui,

„Spicul grâului.

„Ochișorii lui,

„Două mure negre,

„Coapte la pământ,

„Neatinse de vânt,

„Coapte la răcoare,

„Ne-atinse de soare.

– „Ba l-am fost văzut,

„La curți de Pilatu,

„De iudovi scupatu:

„Ba noi l-am văzut,

„Era răstignitu.”

Colindă cu refrenul la urmă, precedat de un vers repetat. Melodia are 3 linii deosebite.

Oarda de sus, jud. Alba-inf.

Andante. (♩ = 88).

Când ci - nă Chri - stos la ma - să, Domn, domn

Ș'al nost Domn, Când ci - nă Chri - stos la ma - să.

The musical score is written on two staves. The first staff begins with a treble clef, a 2/4 time signature, and the tempo marking 'Andante. (♩ = 88)'. It contains the melody for the first line of the song, with a first ending bracket over the final measure. The second staff continues the melody, starting with a second ending bracket over the final measure. The lyrics are written below the staves.

Când cină Christos la masă,
 Domn, domn ș'al nost Domn.
 Când cină Christos la masă,
 Izrailii'njur de casă,
 Iuda'n casă mi-a tunatu,
 La Christos s'a închinatu.
 - „Dați-mi treizeci de arginți,
 „Să vi-L duc să-L răstigniți.”
 Și-L luară și-L duseră,
 Dela Ana la Caiafa
 Și acolo L-au răstignitu,
 Pe cruce de brad L-au pusu,
 Cu sulia L-au străpunsu,
 Apă și sânge au cursu,
 Soarele s'a ntunecat,
 Luna'n sânge s'a schimbatu,
 Petrele s'au despica.

Colindă cu refrenul la mijloc, între 2 versuri. Melodia are 3 linii: 1-a și a 2-a cu câte 2 măsuri, iar a 3-a cu 3. Linile au ritme asemănătoare dar în total privesc ne par mai mult independente. Are variații: la No. 68.

303

Oarda de sus, jud. Alba-inf.

Andante. (♩ = 96).

a)

De cînd te-ai nă - scut, Doam - ne Chri - sto - se,

Lu - na e - ră toa - tă lu - mi - noa - să, Toa - tă noap - tea stră - lu - ce - a,

The musical score is written on two staves. The first staff begins with a treble clef, a 2/4 time signature, and the tempo marking 'Andante. (♩ = 96)'. It contains the melody for the first line of the song, with a first ending bracket over the final measure. The second staff continues the melody, starting with a second ending bracket over the final measure. The lyrics are written below the staves.

Bo - ii Lui se în - chi - nau. Spre cân - tări, — spre cân - tări.

b) *Andante.* (♩ = 96).

O, Io - si - fe, — fugi în al - tă ța - ră,

Ia prun - cu - țul — și pe Fe - ci - oa - ră, Pă - nă I - rod va tră - i —

Și vi - a - ța va sfâr - și, — Nu ve - ni — nu ve - ni.

3. O împăratul cerurilor,
Spre izbăvirea oamenilor,
Din Maria s'a născut,
Domnul cel făr'de'nceput,
Ca un om a luat trup.
4. Ca pe noi să ne izbăvească,
Din robia cea strămoșească,
Din'nălțimea cerului
Isus Fiul Domnului.
Mântuitorul omului,

Cântec de stea. Melodia are 2 variante: a.) și b.). Strofa 1-a și a 3-a se cântă pe melodia a.), iar a 2-a și a 4-a pe melodia b. Ambele au aceeași construcție: 5 linii, dintre care a 3-a și a 4-a au o măsură, iar celelalte câte două. Linia 2-a repetă pe 1-a, linia 4-a repetă pe a 3-a, iar a 5-a deși reamintește pe 1-a, este mai mult independentă. Are variante. Vezi No. 158. 163. 240, 279. 290.

F I N E.

SORISUL ROMÂNESC
CRAIOVA

Prețul Lei 300.—

